

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΗ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ
ΤΥΡΑΝΝΟΣ

Γ. ΛΥΚΕΙΟΥ

1

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΘΗΝΑΙ 1981

Εκδόσεις του Κέντρου Πολιτισμού Επιστήμης και Τεχνολογίας

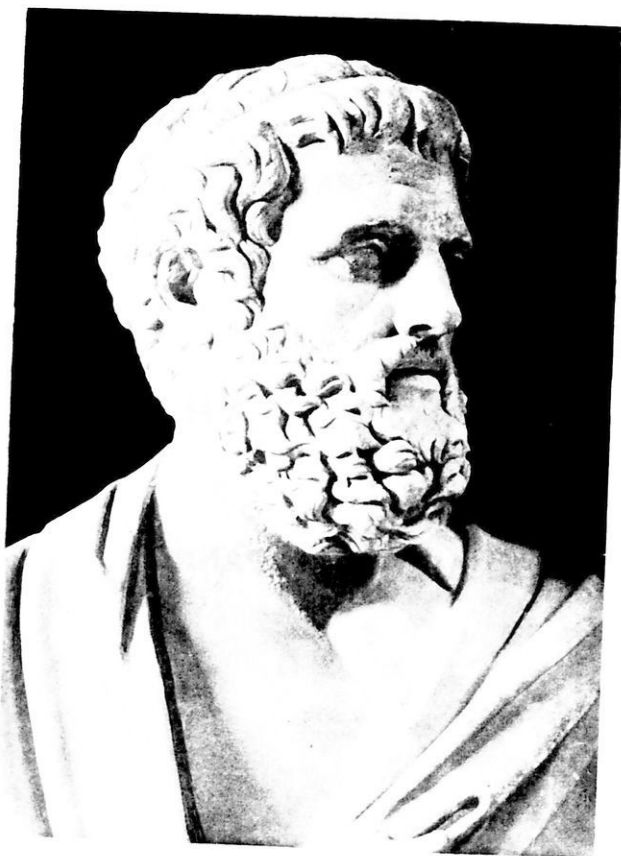
19702

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

Σ Ο Φ Ο Κ Λ Η

ΟΙΔΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

Με απόφαση τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τὰ διδασκτικά βιβλία τοῦ Δημοτικοῦ, Γυμνασίου καὶ Λυκείου τυπώνονται ἀπὸ τὸν Ὀργανισμό Ἐκδόσεως Διδακτικῶν Βιβλίων καὶ μοιράζονται ΔΩΡΕΑΝ.

ΣΟΦΟΚΛΗΣ

Ἡ εἰσαγωγή καὶ οἱ ἐπισημειωμένες σημειώσεις μεταγλωττίστησαν ἀπὸ τὸν Ι.Μ.
Ἀρβανίτη, Σύμβουλο Β' τοῦ ΚΕΜΕ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΤΟ ΔΡΑΜΑ

Τό δράμα είναι δημιούργημα του ελληνικού πνεύματος. Γεννήθηκε και αναπτύχθηκε σιγά σιγά στην Ἀττική από τίζ γιορτές πού γίνονταν πρὸς τιμή τοῦ θεοῦ Διονύσου, οἱ ὁποῖες προσέφεραν σ' αὐτό πάρα πολλά δραματικά στοιχεία (τά δρώμενα).

Ξεκίνησε μάλιστα τό δράμα ἀπό τό ἀρχικό ἄσμα, τό διθύραμβο, πού τραγουδοῦσαν κατά τή λατρεία τοῦ θεοῦ Διονύσου καί τόν συνόδευαν μέ αὐλό καί ὀρχηστικές ἢ μιμητικές κινήσεις. Τό διθύραμβο, πού ἀρχικά δέν εἶχε ρυθμό, τόν κατέστησε τεχνικό ὁ ποιητής Ἀρίωνας ὁ Μηθυσμαῖος· μετά τήν τελειοποίησή του ἀπό τό Λάσο τόν Ἐρμειονέα, ὁ φιλόμοσος τύραννος τῶν Ἀθηνῶν Πεισίστρατος τόν εἰσήγαγε στίς μεγάλόπρεπες ἑορτές πού ὁ ἴδιος καθιέρωσε, στά Μεγάλα Διονύσια.

Ἀπό τό σοβαρό διθύραμβο, πού ψαλλόταν κατά τά Λήναια, στά ὁποῖα οἱ ἑορταστές πενθοῦσαν γιά τό μαρασμό τῆς φύσεως καί τά παθήματα τοῦ θεοῦ καί θρηνοῦσαν γί αὐτά, γεννήθηκε ἡ τραγωδία (τραγού ὠδή, ἐπειδή οἱ χορευτές φοροῦσαν δέματα τράγου, γι' αὐτό ὀνομάζονταν καί τράγοι, καί παρίσταναν τούς Σατύρους, τούς ὄπαδούς τοῦ Διονύσου)· ἀπό τό φαιδρό διαθύραμβο, πού ψαλλόταν κατά τό χρόνο τοῦ τρυγητοῦ καί τῆς ἀποθηκεύσεως τοῦ οἴνου, καί ἀπό τήν πάρα πολύ μεγάλη εὐθυμία καί χαρά, πού ἐπικρατοῦσε γιά τήν ἀναγέννηση τῆς φύσεως καί τήν ἀνάσταση τοῦ θεοῦ, γεννήθηκε ἡ κωμωδία.

Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος πρῶτος προήγαγε τήν τραγωδία ἦταν ὁ ποιητής Θέσπης ἀπό τόν ἀρχαϊκό δῆμο τῆς Ἰκαρίας τῆς Ἀττικῆς· ὁ ἴδιος εἰσήγαγε τόν πρῶτο ὑποκριτή πού ὑποκρινόταν ἀλληλοδιαδοχικά πολλά πρόσωπα μέ τήν ἀλλαγὴ προσώπων κατασκευασμένων ἀπό ἕφασμα. Ἔτσι ἀπό τή μιὰ ὁ ὑποκριτής, πού τώρα πιά ἦταν πρόσωπο διαφορετικό ἀπό τό χορό, μιλοῦσε στό χορό (στοιχεῖο ἐπικό), ἀπό τήν ἄλλη ὁ χορός ἀποκρινόταν τραγουδώντας καί χορεύοντας (στοιχεῖο λυρικό), καί ἀπό τήν ἔνωση τους προῆλθε τό δράμα.

Ἐνῶ ὁ Πεισίστρατος, ὅπως εἴπαμε, γιά νά ψυχαγωγῆ τό λαό του, εἶχε καταστήσει τά Μεγάλα Διονύσια ἑορτὴ λαμπρότατη καί εἶχε εἰσαγάγει τό διθύραμβο, τά παιδιά του κάλεσαν τό διαμορφωτὴ τοῦ

δράματος *Θέσπη* νά δώσει διάφορες παραστάσεις μέ τό θίασό του στό "Αστυ, στά προάστια καί στά διάφορα χωριά τῆς Ἀττικῆς.

Ἔτσι, τό δράμα, τό ὁποῖο ἀρχικά ἦταν περιορισμένο σέ ὑποθέσεις παρόμενες ἀπό τούς μύθους καί στή λατρεία τοῦ Διονύσου, λάδωνε ἔπειτα γιά ποικιλία ὑποθέσεις, πού προκαλοῦσαν ζωηρότατα συναισθήματα καί συγκινήσεις, ἀπό ὄλον τό μυθικό κόσμο τῆς Ἑλλάδας, ἀπό τά ἀθάνατα Ὀμηρικά ἔπη καί προπάντων ἀπό τούς τρεῖς φημισμένους μυθικούς κύκλους, τόν Ἀργοναυτικό, τό Θηβαϊκό καί τόν Τρωικό. Μέ τόν τρόπο αὐτό ἀνοίχτηκε στή δραματική ποίηση ἐνδύτατο καί ἀπεριόριστο στάδιο καί ἀκόμη ἀπόκτησε ποικιλία καί πολυμέτεια.

Ὅταν μετά τόν ποιητή *Θέσπη* ἐμφανίστηκαν οἱ δραματικοί ποιητές *Χοίριλος* ὁ Ἀθηναῖος, μαθητής τοῦ *Θέσπη*, ὁ ὁποῖος εἰσήγαγε τίς προσωπίδες καί τίς λαμπρές θεατρικές ἐνδυμασίες, καί ὁ *Φρόνιχος* ὁ Ἀθηναῖος, ὁ ὁποῖος πρῶτος εἰσήγαγε καί τά γυναικεῖα πρόσωπα, τό δράμα τελειοποιήθηκε σέ μεγάλο βαθμό, γιά νά ἐμφανιστεῖ, μετά τούς προδρογόμεους αὐτούς, ἡ ἀκτινοδόλα τριάδα μέ τούς μεγάλους τραγικούς ποιητές: τόν *Αἰσχύλο* πού εἰσήγαγε τό ὄ ἐποχοιτή, τό *Σοφοκλή* πού εἰσήγαγε τόν γ' καί τόν τραγικότερο ἀπό ὄλους *Εὐριπίδη*, ἀπό τούς ὁποίους τό δράμα ἔφτασε στήν ἔγριστη ἀκμή του.

Στήν ἀνάπτυξη καί στήν τελειοποίηση τοῦ δράματος κατά τόν Ε' αἰῶνα συντέλεσαν πάρα πολύ καί οἱ θρησκευτικές ἀντιλήψεις καί δοξασίες τῆς ἐποχῆς, οἱ ἠθικές καί κοινωνικές ἀρχές, ἰδίως κατά τή διάρκεια τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας πού ἐπιχρόησε μετά τούς Περσικούς πολέμους, κατά τούς ὁποίους σώθηκε ἡ Ἑλλάδα καί ὁ ἑλληνικός πολιτισμός.

Μέσα λοιπόν σέ ἓνα τέτοιο κοινωνικό καί θρησκευτικό περιβάλλον, μέσα σέ μιὰ τέτοια πνευματική καί καλλιτεχνική ἀτμόσφαιρα, στήν πανελλήνια αὐτή ἀνώτερη πνευματική καί καλλιτεχνική σχολή ἐμφανίστηκαν οἱ τρεῖς μονόκλητοι τραγικοί ποιητές, γιά νά συμπληρώσουν ὅ,τι καλλιτέχνησαν σέ λίθο, χαλκό καί χρυσό καί μέ τή σμίλη καί τό χρωστήρα, οἱ μεγάλοι καλλιτέχνες ἐκείνης τῆς ἐποχῆς· καί φιλοτέχνησαν τίς τραγωδίες τους, οἱ ὁποῖες ἀντανάκλουν τίς σκέψεις καί τίς ἰδέες, τά συναισθήματα καί τά πάθη καί γενικά τήν ἰδεολογία τῆς ἀναπτυγμένης τότε ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, καί ἀκόμη ἀποταμιέν-

σαν τούς λογοτεχνικούς και ήθικούς καρπούς όλης τής πνευματικής παραγωγής, πού τότε αποτελοΐσαν τόν πνευματικό και ήθικό θησαυρό ολόκληρης τής ανθρωπότητας.

Τό δράμα λοιπόν δέν ήταν ανθρώπινο δημιούργημα λίγων ατόμων ή έπαζόλουθο μόνο τών λαϊκών θρησκευτικών έορτών του Διονύσου, αλλά προΐον από τό ένα μέρος του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος εκείνης τής έξοχης έποχής και από τό άλλο τής τεχνικής ποιήσεως και τής διανοίας εκείνων τών εμπνευσμένων ποιητών· ήταν δηλαδή τό προΐον ενός ανώτερου πολιτισμού.

Γι' αυτό και οι πρόγονοί μας είχαν ανοικοδομήσει στίς κυριότερες πόλεις τής Ελλάδας, κοντά στους ναούς τους, και μεγάλοπρεπα λίθινα θέατρα και μέ ξεχωριστή τιμή περιέβαλλαν τίς θεατρικές παραστάσεις, στίς όποιες προσέχονταν μαζικά, ώσάν σέ άριστη και φωτοδότηρα πνευματική άγωγή· για τούτο τό λόγο και οι δραματικές παραστάσεις λέγονταν διδασκαλίες, γιατί αποτελοΐσαν έθνικό μαζί και θρησκευτικό θεσμό, πού έξύψωνε και σφρηλατοΐσε τά πατριωτικά και θρησκευτικά συναισθήματά τους.

Έπειτα, μόνο τό γεγονός ότι ύπήρξε επίσημος άρχοντας και μάλι στα ό μεγάλος Περικλής, ό όποιος παρΐχε από τό δημόσιο ταμείο δωρεάν τό εισιτήριο στους άπορους, τά θεωρικά, είναι άρκετό νά μάς πείσει ότι τό θέατρο κατατασσόταν στήν πρώτη γραμμή μεταξΐ των μεγάλων άκτινοδόλων πνευματικών έστιών εκείνης τής έποχής.

2. Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΗ

Ο Σοφοκλής, γιός του Σοφίλου, γεννήθηκε τό 496 π. Χ. στον "Ιππιό Κολωνό", πού ήταν ένα μαγευτικότατο προάσιο των Άθηνών επάνω σέ λόφο. Ώς γιός εύπορου πατέρα, πού είχε εργοστάσιο μαχαιροποιΐας, έλαβε έπιμελημένη άγωγή και παιδεία. Διδάχτηκε μέ έπιμέλεια τή μουσική και τή γυμναστική και ανέπτυξε άρμονικά τίς σωματικές και ψυχικές του δυνάμεις. Τό σωματικό του μάλιστα κάλλος, ή ζηλευτή χάση και ή ψυχική του ευγένεια, καθώς και οι μουσικές του ικανότητες, τίς όποιες ανέπτυξε ό περίφημος δάσκαλός του τής μουσικής Λάμπρος, τόν κατέστησαν άξιο μεγάλης προσοχής και εκτιμήσεως από τούς συμπολίτες του. Γι' αυτό, όταν μετά τή ναυμαχία τής Σαλαμίνας γιορτάστηκαν τά επινίκια, εξέλεξαν τό Σοφοκλή μέσα από χιλι-

άδες άλλους ἐφήδους Ἀθηναίους καί χόρευε ἐπικεφαλῆς χοροῦ ἀπό παιδιά γύρω ἀπό τό τροπαιο τῆς νίκης. Ἡ φυσιογνωμία του μάλιστα, τό μεγάλωπρεπο παράσημά του καί ἡ ἡμερη ἐκφραση τοῦ προσώπου του εἶναι θαυμάσια ἀποτυπωμένα στόν ἐπιδλητικότατο ἀνδριάντα του πού ὄρθισκεται σήμερα στό Λατερανό Μουσεῖο τῆς Ρώμης.

Μελετώντας ἀπό τή νεότητά του ὁ Σοφοκλῆς τόν ἀθάνατο Ὅμηρο καί θαυμάζοντας τόν πρῶτο καί μεγαλοφάνταστο τραγικό ποιητή καί δάσκαλό του Αἰσχύλο, ἐνωρίς στοράγηκε στήν ποίηση, καί μάλιστα στήν τραγική, καί ἀφοσιώθηκε στή δραματική τέχνη σέ ὅλη τή ζωή του.

Σέ ἡλικία μόλις 28 ἐτῶν ὁ Σοφοκλῆς, ἔχοντας πεποίθησι στήν ποιητική του ἀξία, ἔλαθε μέρος γιά πρώτη φορά τό 468 στό δραματικό ἀγῶνα, στόν ὁποῖο ἀναμετρήθηκε μέ τόν παλαιάμοιο τραγικό ποιητή Αἰσχύλο καί τόν νίκησε. Κατά τόν ἀγῶνα ἀγορεύθῳ ἐκεῖνο, ἐνῶ ἄλλοι ἀπό τοῦς θεατές ἐπεμφημοῦσαν τόν Αἰσχύλο καί ἄλλοι τό Σοφοκλῆ, μῆπκε στό θέατρο ὁ Κίμωνας, μόλις εἶχε ἐπιστρέψει ἀπό τήν ἐκστρατεία του. Παρακλήθηκε τότε νά χρησιμεύσει ὡς χοιτῆς μαζί μέ τοῦς συνοστράτηγούς του καί ἀπένευμε τό στέφανο τῆς νίκης στό Σοφοκλῆ, ὁ ὁποῖος ἔτσι ἐμφανίζεται ὡς νέο ἀστέρι στή δραματική σκηνή. Ἀπό τότε ὑπεοῖχε σχεδόν πάντοτε στοῦς δραματικούς ἀγῶνες, κατὰ τό 441 μάλιστα δίδαξε τήν Ἀντιγόνη καί εἶχε τόσο μεγάλη ἐπιτυχία, ὥστε ἐκλέχτηκε τό 440 συνοστράτηγος τοῦ Περιοκλή στό Σαμιακό πόλεμο. Καί γενικά ὁ Σοφοκλῆς ἀναδείχτηκε ἀληθινός καλλιτέχνης τῆς δραματικῆς τέχνης, γράφοντας ἐπί ἑξήντα χρόνια ἀριστοτεχνικά δράματα ὡς τά βαθιά γεράματα του καί σινηγῳς ἀπολαμβάνοντας τήν εἴνοια καί τίς τιμές ἀπό τό ἀθηναϊκό κοινό, τοῦ ὁποῖου ἡ καλαισθησία ἔδρισκε πάντοτε στά ἔργα του τήν πληρόστηρη ἱκανοποίηση.

Ὡς ἀνθρωπος ὁ Σοφοκλῆς ἦταν πρόσχαρος, καταδεκτικὸς καί πολὺ ἤπιος, δέν παρῆλειπε νά διατηροῖ φιλικές σχέσεις μέ ἑξέχοντα πρόσωπα τῆς ἐποχῆς του, ὅπως μέ τόν Περιοκλή, τόν Ἡρόδοτο κ.ἄ. Ἦταν ἐπίσης φιλόθροσκος, τηρητῆς τῶν παραδόσεων καί θεοσεδῆς, χωρῆς ὑπεροβῆς καί στενότητα πνεύματος, καί μάλιστα ἄσκησε καί ἱερατικό ἀξίωμα. Ἀξίζει ἐπίσης νά σημειωθεῖ, καθῶς θά ἀντιληφτοῦμε καί ἀπό τήν ἀνάγνωση τῶν τραγωδιῶν του, ὅτι ὅλα τά ἀνθρώπινα αἰσθήματα εἶχαν τήν ἀπήχησή τους στή μεγάλη ἐκείνη ψυχή πού ἀντιλαμβάνοταν μέ βαθιά πείρα τῆς ζωῆς ὅλους τοῦς βαθ-

μούς και τις μορφές του πάθους, τὰ τουφερά αισθήματα και τίς ύψηλές ἐξάρσεις.

Τέλος ὁ Σοφοκλῆς διακρινόταν γιά τήν ἐξαιρέτη ἀγάπη του πρὸς τήν Ἀθήνα, τήν ὁποία σέ ὄλη τή διάρκεια τῆς ζωῆς του δέν ἐγκατέλειπε ποτέ γιά νά ἀποδημήσει σέ ἄλλα μέρη, ὅπως ἔκαμαν οἱ ἄλλοι δύο τραγικοί και ἄλλοι διανοούμενοι τῆς ἐποχῆς του, ἄν και ἐπανελημμένα εἶχε προσκληθεῖ ἀπό διάφορους ἡγεμόνες νά ἐπισκεφτεῖ τίς αὐλές τους.

Ὡστόσο, μολονότι ὁ Σοφοκλῆς εἶχε ἀπό ἰδιοσυγκρασία εὐθυμο χαρακτήρα, δοκίμασε στά τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του ἀρκετές λύπες, ἐξαιτίας οἰκογενειακῶν πρόστριβῶν. Ὁ γιὸς του Ἰοφώντας μάλιστα κίνησε δίκη ἐναντίον του γιά παράνοια, ὥστε νά τόν θέσει «ὑπό ἀπαγόρευση». Ἡ βαρυνμία πού τόν κατέλαθε διαφαίνεται και στό τρίτο στάσιμο τοῦ τελευταίου δράματός του, τοῦ *Οἰδίποδος ἐπί Κολωνῶν*.

Αὐτός ἦταν ὁ μεγάλος τραγικός. Ὁ θάνατος γαλήνιος και φυσικός τόν βρῆκε τό 406 π.Χ. σέ ἡλικία 90 ἐτῶν.

3. ΤΟ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΗ

Ὁ Σοφοκλῆς ἔζησε σέ ἐποχή κατά τήν ὁποία ἡ Ἀθήνα ἦταν τό πνευματικό κέντρο ὅλης τῆς Ἑλλάδας («κοινή παιδείσει Ἑλλάδος», «Ἑλλάς Ἑλλάδος», ὅπως λεγόταν)· μέ ἀνταγωνιστές του δύο μεγάλους ἐπίσης ὁμοτέχνους του, τόν Αἰσχύλο και τόν Εὐριπίδη, κατόρθωσε νά καινοτομήσει στή δραματική τέχνη και νά ἐμφανίσει τέτοιες ιδιότητες, οἱ ὁποῖες τόν κατέστησαν ποιητικό ἀστέρα πρῶτου μεγέθους και ἀνυπέροβητο τραγικό ποιητή.

Πρῶτα πρῶτα ἡ σπουδαιότερη μεταβολή, πού ἐπέφερε στό δράμα, ἦταν ὅτι δίδασκε τρεῖς χωριστές τραγωδίες μέ διαφορετική γιά καθεμιά ὑπόθεση, ἀντί μιᾶς συνεχόμενης τριλογίας μέ κοινή ὑπόθεση, ὅπως ἔκανε ὁ Αἰσχύλος. Αὔξησε ὁμοίως τόν ἀριθμό τῶν ὑποκριτῶν ἀπό δύο –τόν α΄ εἶχε εἰσαγάγει, ὅπως προείπαμε, ὁ Θέσπης, τό β΄ ὁ Αἰσχύλος– σέ τρεῖς. Ὅμοίως αὔξησε τόν ἀριθμό τῶν χορευτῶν γιά κάθε δράμα ἀπό 12 σέ 15. Ἐπίσης περιορίσε τά ἄσματα τοῦ χοροῦ και ἔδωσε μεγαλύτερη ἔκταση στό διάλογο.

Ἐξάλλου ὁ Σοφοκλῆς εἶναι ἀπαράμιλλος καλλιτέχνης στήν κατασκευή τοῦ δράματος. Ἔχει ἀριστή ἠθοποιεῖα, ζωγραφίζοντας

στήν εντέλεια τούς χαρακτηριστές των προσώπων του. Ἐπίσης ἐπιτηδεύεται ἄριστα τήν πλοκή τοῦ μύθου, παρεμβάλλοντας σά δράματά του περιπέτειες καί ἀναγνωρίσεις, καί χρησιμοποιεῖ σέ ὅλα τή φ ν σ ι κ ὀ τ η τ α καί τήν ἁ ρ μ ο ν ί α πού πρόπει. Ἄφου ἀφαίρεσε τό πομπώδες καί τήν ὑπερβολή τοῦ Αἰσχύλου, πού παρίστανε τά πράγματα ἀνώτερα καί ὑπερφυσικότερα ἀπό τά πραγματικά, καί ἀντίθετα πρὸς τόν Εὐριπίδη, πού παρίστανε αὐτά τέτοια πού εἶναι στήν πραγματικότητα, ὁ Σοφοκλῆς τά παρίστανε τέτοια πού πρόπει νά εἶναι, ἀκολουθώντας τό μέτρο πού πράγματι εἶναι ἡ εὐγενέστατη καί χοριέστατη ἀρετή τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἡ γλώσσα του, ὅπως θά τήν ἐκτιμήσουμε, εἶναι πλήρης ἀπό λεπτότητα καί ἀνάλογη πρὸς τήν αρμονική καί σύμμετρη δραματική του τέχνη, καί γι' αὐτό οἱ ἀρχαῖοι τόν ἀποκαλοῦσαν μέλιταν, ἐνῶ ὁ Ἀριστοφάνης ἔλεγε ὅτι τὸ στόμα αὐτοῦ μέλιτι κεχρισμένον ἦν. Ἀλλά καί τά χορικά του ἄσματα εἶναι περύτεχνα καί ὠραῖα, μεστά ἀπό μεγαλοπρέπεια καί γάση.

Ὅμοιος, ἐνῶ στόν Αἰσχύλο τό τραγικό πραγματοποιεῖται μέ τή στάση τῆς Μοίρας ἢ τοῦ Θεοῦ ἀπέναντι στούς ἀνθρώπους καί τήν πάλη τῶν ἀνθρώπων πρὸς ἐκεῖνα, στό Σοφοκλῆ ἢ Μοῖρα ἢ ὁ Θεός διενθίνονν δέδαια ὡς ἓνα σημεῖο τίς τύχες τῶν ἀνθρώπων, ἀλλά ἡ ἐσωτερική δύναμη καί ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου εἶναι ἐκεῖνα πού τό παρομοιῶν στήν πραγματοποίηση τῶν σκοπῶν του.

Γιά τίς ἀρετές του αὐτές καί τίς ἄλλες, πού ἐμεῖς οἱ ἴδιοι θά ἐκτιμήσουμε κατὰ τήν ἀνάγνωση τῶν ἔργων του, δικαίως ὁ Ξενοφώντας ἀπό τή μιά τόν θεωροῦσε ὡς τόν τελειότατον τῶν τραγικῶν καί ὁ Ἀριστοτέλης ἀπό τήν ἄλλη ἔλαβε τούς κανόνες τῆς τραγικῆς τέχνης κυρίως ἀπό τίς τραγωδίες τοῦ μεγάλου αὐτοῦ τραγικοῦ.

4. ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΗ

Ὁ Σοφοκλῆς συγγράφοντας σέ ὅλη τή ζωή του ἔκαμε γύρω σά 123 δράματα μέ διάφορες ὑποθέσεις καί ἔλαβε τίς περισσότερες νίκες ἀπό ὅλους τούς τραγικούς· ἀπό τά δράματα αὐτά σώθηκαν ὡς τίς ἡμέρες μας ἀκέραια ἐφτά: Ἀντιγόνη, Ἡλέκτρα, Τραχίνιαι, Οἰδίπους Τύραννος, Αἴας, Φιλοκτήτης καί Οἰδίπους ἐπί Κολωνῶ.

*Οί τραγωδίες αυτές παίζονταν σε όλες τις ελληνικές πόλεις. Εικό-
νες και προτομές του στήθηκαν πολλές και τά ξόγα του σήμερα τιμούν-
ται απόλόκληρο τόν πολιτισμένο κόσμο: απλήστως διαβάζονται και
εμφανίζονται στή σκηνή.*

ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

*Είνα γνωστός ό μύθος για τό Λάιο, τό βασιλιά τών Θηδών, κατά
τόν όποιο έλαβε χρησμό από τό μαντείο τών Δελφών ότι τό τέκνο, που
θά άποκτήσει, θά φονεύσει τόν πατέρα και θά παντρευτεί τή μητέρα
του. Γι' αυτό, όταν γεννήθηκε άρσενικό τέκνο, οί γονείς του (ό Λάιος
και ή Ίοκάστη) φοβήθηκαν τήν έκπλήρωση του χρησμού και, αφού
τρούπησαν τούς άστράγαλους τών ποδιών του μέ περόνη και τό κρέμα-
σαν από σκοινί, τό παράδωσαν σε ένα βασιλικό δοσκό, νά τό έγκατα-
λείψει στόν Κιθαιρώνα για νά χαθεί. Άλλά ό δοσκός από ενσπλαχνία
παράδωσε τό παιδί σε Κορίνθιο ποιμένα, ό όποιος έσπενεσε νά τό φέρει
στό βασιλιά της Κορίνθου Πόλυβο. Ό Πόλυβος μέ χαρά τό δέχτηκε
και τό νιοθέτησε, γιατί δέν είχε παιδιά, και τό όνόμασε Οιδίποδα, από
τό προήξιμο (οίδημα) τών ποδιών του. Όταν όμως, άντρας πιά ό
Οιδίποδας, θροίστηκε μία μέρα από όμοτροπέζο του σε συμπόσιο πώς
είναι νόθος, πήγε στο μαντείο τών Δελφών για νά ζητήσει πληροφο-
ρίες σχετικά μέ τήν πραγματική καταγωγή του: αυτό του έδωσε τήν
έντολή νά μήν έπιστρέψει στην πατρίδα του, γιατί θά φονεύσει τόν
πατέρα του και θά πάρει σύζυγο τή μητέρα του. Θεωρώντας ό Οιδίπο-
δας τήν Κόρινθο πατρίδα του, αποφάσισε νά μήν έπανέλθει πιά σ'
αυτή, γι' αυτό πήρε τόν αντίθετο δρόμο προς τή Βοιωτία, όπου όμως
συνάντησε τόν πραγματικό πατέρα του Λάιο και τόν φόνεψε.*

*Συνεχίζοντας μετά από αυτό τό δρόμο του ό Οιδίποδας έφτασε στη
Θήβα, τόν καιρό που ή πόλη κατατροχόταν από τό φοβερό τέρας, τή
Σφίγγα, ή όποία κατασπάραζε πολλούς πολίτες, γιατί δέν μπορούσαν
νά λύσουν τό αίνιγμα που τούς πρόβαλλε. Για τό λόγο αυτό ό βασιλιάς
της πόλης και άδελφός της βασίλισσας Κρέων προκήριξε ότι εκείνος
που θά έλινε τό αίνιγμα θά γινόταν βασιλιάς και θά έπαιρνε σύζυγο τή
χήρα βασίλισσα.*

*Ο Οιδίποδας, φτάνοντας στη Θήβα, κατόρθωσε μέ τήν ενφνία του
νά λύσει τό αίνιγμα και νά πάρει τή βασιλεία και τή βασίλισσα γυ-*

γαίλα τον. Ἀπόκτησε μάλιστα μαζί της τέσσερα τέκνα, τὸν Ἐτεοκλῆ, τὸν Πολυνείκη, τὴν Ἀντιγόνη καὶ τὴν Ἰσμήνη, καὶ ζοῦσε στὴν ἀσχή εὐτυχισμένος ὥσπου ξαφνικά ἀρχισε νὰ μαστίζει φοβερός λοιμός τὴ χόρα του.

Ἀπὸ τὴ στιγμή ἀκριδῶς αὐτῆ, κατὰ τὴν ὁποία ἀπὸ τὴ μιά ὁ λαὸς ἀγωνιᾷ γιὰ τὴν τύχη τῆς πόλης, ἀπὸ τὴν ἄλλη ὁ Οἰδίποδας σκέπτεται ποιά μέτρα πρέπει νὰ πάρει γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ λαοῦ, ἀρχίζει τὸ δράμα, τοῦ ὁποίου τὶς λεπτομέρειες θὰ ἰδοῦμε στὴν ἀνάγνωσή του.

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΗ
ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ 1981

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΕΙΜΕΝΟ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

ὦ τέκνα, Κρόνου τοῦ πάλαι νέα τροφή
τίνας ποθ' ἔδρας τάσδε μοι θοάζετε,
ἰκτηρίοις κλάδοισιν ἐξεστεμμένοι;
πόλις δ' ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει,
ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων, 5
ἀγὼ δικαίων μὴ παρ' ἀγγέλων, τέκνα,
ἄλλων ἀκούειν, αὐτὸς ὧδ' ἐλήλυθα
ὁ πᾶσι κλεινὸς Οἰδίπους καλούμενος.
ἀλλ', ὦ γεραιέ, φράζ' ἐπεὶ πρέπων ἔφυς
πρὸ τῶνδε φωνεῖν, τίνι τρόπῳ καθέστατε, 10
δείσαντες ἢ στέρξαντες; ὡς θέλοντος ἄν
ἐμοῦ προσαρκεῖν πᾶν· δυσάλγητος γὰρ ἄν
εἶην, τοιάνδε μὴ οὐ κατοικτίρων ἔδραν.

ΙΕΡΕΥΣ

ἀλλ', ὦ κρατύνων Οἰδίπους χώρας ἐμῆς,
ὄρας μὲν ἡμᾶς ἡλίκοι προσήμεθα 15
βωμοῖσι τοῖς σοῖς· οἱ μὲν οὐδέπω μακρὰν
πτέσθαι σθένοντες, οἱ δὲ σὺν γήρα βαρεῖς
ιερεῖς, ἐγὼ μὲν Ζηγός, οἶδε δ' ἠθέων

δαίμων: ἰσχυρὸν
καταραῖς
λαοῦ

λεκτοί· τὸ δ' ἄλλο φύλον ἐξεστεμμένον
 ἀγοραῖσι θακεῖ πρὸς τε Παλλάδος διπλοῖς 20
 ναοῖς ἐπ' Ἴσμηνοῦ τε μαντεία σποδῶ.
 πόλις γάρ, ὡσπερ καὶ τὸς εἰσορᾶς, ἄγαν
 ἤδη σαλεύει κἀνακουφίσαι κάρα
 βυθῶν ἔτ' οὐχ οἶα τε φοινίου σάλου,
 φθίνουσα μὲν κάλυξιν ἐγκάρποις χθονός, 25
 φθίνουσα δ' ἀγέλαις βουνόμοις, τόκοισί τε
 ἀγόνοις γυναικῶν· ἐν δ' ὁ πυρφόρος θεὸς
 σκήψας ἐλάυνει, λοιμὸς ἔχθιστος, πόλιν,
 ὑφ' οὗ κενοῦται δῶμα Καδμεῖον, μέλας δ'
 Ἄδης στεναγμοῖς καὶ γόοις πλουτίζεται. 30
 θεοῖσι μὲν νυν οὐκ ἰσούμενόν σ' ἐγὼ
 οὐδ' οἶδε παῖδες ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι.
 ἀνδρῶν δὲ πρῶτον ἐν τε συμφοραῖς βίου
 κρίνοντες ἐν τε δαιμόνων συναλλαγαῖς·
 ὅς γ' ἐξέλυσας, ἄστυ Καδμεῖον μολῶν, 35
 σκληρᾶς ἀοιδοῦ δασμόν, ὃν παρείχομεν,
 καὶ ταῦθ' ὑφ' ἡμῶν οὐδὲν ἐξειδῶς πλέον
 οὐδ' ἐκδιδαχθεῖς, ἀλλὰ προσθήκη θεοῦ
 λέγει νομίζει θ' ἡμῖν ὀρθῶσαι βίον.
 νῦν τ', ὦ κράτιστον πᾶσιν Οἰδίου κάρα, 40
 ἱκετεύομέν σε πάντες οἶδε πρόστροποι,
 ἀλκὴν τιν' εὐρεῖν ἡμῖν, εἴτε του θεῶν
 φήμην ἀκούσας εἴτ' ἀπ' ἀνδρὸς οἰσθά του·
 ὡς τοῖσιν ἐμπείροισι καὶ τὰς ζυμφορὰς
 ζώσας ὕρῳ μάλιστα τῶν βουλευμάτων. 45
 ἴθ', ὦ βροτῶν, ἄριστ', ἀνόρθωσον πόλιν,
 ἴθ', εὐλαβήθηθ', ὡς σε νῦν μὲν ἦδε γῆ
 σωτήρα κλήζει τῆς πάρος προθυμίας,
 ἀρχῆς δὲ τῆς σῆς μηδαμῶς μεμνώμεθα

σπάντες τ' ἐς ὄρθον καὶ πεσόντες ὕστερον· 50
 ἀλλ' ἀσφαλείᾳ τήνδ' ἀνόρθωσον πόλιν. ✓
 ὄρνιθι γὰρ καὶ τήν τὸτ' αἰσίῳ τύχην ✓
 παρέσχες ἡμῖν, καὶ τανῦν ἴσος γενοῦ. ✓
 (ὡς, (εἴπερ ἄρξεις τῆσδε γῆς), (ὡσπερ κρατεῖς,)
 ζῆν ἀνδράσιν κάλλιον ἢ κενῆς κρατεῖν, 55
 ὡς οὐδέν ἐστι οὔτε πύργος οὔτε ναῦς
 ἐρῆμος ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων ἔσω. ✓ *Adelphi*

ΟΙ.

ὦ παῖδες οἰκτροί, γνωτὰ κοῦκ θνητὰ μοι
 προσήλθεθ' ἱμείροντες. εὖ γὰρ οἶδα, ὅτι
 νοσεῖτε πάντες καὶ νοσοῦντες, ὡς ἐγώ, 60
 οὐκ ἔστιν ὑμῶν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ.
 τὸ μὲν γὰρ ὑμῶν ἄλγος εἰς ἓν' ἔρχεται
 μόνον καθ' αὐτὸν κοῦδέν' ἄλλον· ἢ δ' ἐμῆ
 ψυχὴ πόλιν τε κάμει καὶ σ' ὁμοῦ στένει.
 ὥστ' οὐχ ὕπνω γ' εὐδοντά μ' ἐξεγείρετε, 65
 ἀλλ' ἴστε πολλὰ μὲν με δακρυσάντα δῆ,
 πολλὰς δ' ὁδοὺς ἐλθόντα φροντίδος πλάνοις.
 ἦν δ' εὖ σκοπῶν εὕρισκον ἴασιν μόνην,
 ταύτην ἔπραξα· παῖδα γὰρ Μενοικέως
 Κρέοντ', ἐμαυτοῦ γαμβρόν, ἐς τὰ Πυθικὰ 70
 ἐπεμψα Φοίβου δώμαθ' ὡς πύθοιθ', ὅ τι
 δρῶν ἢ τί φωνῶν τήνδε φρουσαίμην πόλιν.
 καὶ μ' ἤμαρ ἤδη ζυμμετρούμενον χρόνω
 λυπεῖ, τί πράσσει· τοῦ γὰρ εἰκότος πέρα
 ἄπεστι, πλείω τοῦ καθήκοντος χρόνου. 75
 ὅταν δ' ἴκηται, τρηναῦτ' ἐγὼ κακὸς
 μὴ δρῶν ἂν εἶην πάνθ' ὅσ' ἂν δηλοῖ θεός.

ΙΕ.

ἀλλ' εἰς καλὸν σὺ τ' εἶπας οἶδε τ' ἀρτίως
 Κρέοντα προσστείχοντα σημαίνουσί μοι.

ΟΙ.

ὦναξ Ἄπολλον, εἰ γὰρ ἐν τύχῃ γέ τω 80

- σωτῆρι βαίη λαμπρὸς ὡσπερ ὄμματι.
 ΙΕ. ἀλλ' εἰκάσαι μὲν, ἡδύς· οὐ γὰρ ἂν κάρα
 πολυστεφῆς ὦδ' εἶρπε παγκάρπου δάφνης.
 ΟΙ. τάχ' εἰσόμεθα· ξύμμετρος γὰρ ὡς κλύειν.
 ἀναξ, ἐμὸν κήδευμα, παῖ Μενοικέως,
 τίν' ἡμῖν ἦκεις τοῦ θεοῦ φήμην φέρων; ✓

85

ΚΡΕΩΝ

- ἔσθλῆν· λέγω γὰρ καὶ τὰ δύσφορ', εἰ τύχοι
 κατ' ὀρθὸν ἐξελθόντα, πάντ' ἂν εὐτυχεῖν.
 ΟΙ. ἔστιν δὲ ποῖον τοῦπος; οὔτε γὰρ θρασὺς
 οὔτ' οὖν προδείσας εἰμὶ τῶ γε νῦν λόγῳ. 99
 ΚΡ. εἰ τῶνδε χρήζεις πλησιαζόντων κλύειν,
 ἐτοῖμος εἰπεῖν, εἴτε καὶ στείχειν ἔσω.
 ΟΙ. ἐς πάντας αὔδα· τῶνδε γὰρ πλέον φέρω
 τὸ πένθος ἢ καὶ τῆς ἐμῆς ψυχῆς πέρι.
 ΚΡ. λέγοιμ' ἂν, οἳ ἤκουσα τοῦ θεοῦ πάρα.
 ἄνωγεν ἡμᾶς Φοῦβος ἐμφανῶς ἄναξ
 μίασμα χώρας, ὡς τεθραμμένον χθονὶ
 ἐν τῇδ' ἐλαύνειν, μηδ' ἀνήκεστον τρέφειν.
 ΟΙ. ποίῳ καθαρωῶ; τίς ὁ τρόπος τῆς ζυμοφοῶς;
 ΚΡ. ἀνδρηλατοῦντας ἢ φόνῳ φόνον πάλιν 100
 λύνοντας, ὡς τόδ' αἶμα χειμάζον πόλιν.
 ΟΙ. ποίου γὰρ ἀνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην;
 ΚΡ. ἦν ἡμῖν, ὦναξ, Λαίος ποθ' ἠγεμὼν
 γῆς τῆσδε, πρὶν σὲ τήνδ' ἀπευθύνειν πόλιν.
 ΟΙ. ἔξοιδ' ἀκούων· οὐ γὰρ εἰσεῖδόν γέ πω.
 ΚΡ. τούτου θανόντος νῦν ἐπιστέλλει σαφῶς
 τοὺς αὐτοσέντας χειρὶ τιμωρεῖν τινας.
 ΟΙ. οἳ δ' εἰσὶ ποῦ γῆς; ποῦ τόδ' εὐρεθήσεται
 ἶχνος παλαιᾶς δυστέκμαρτον αἰτίας;

- KP. ἐν τῇδ' ἔφρασκε γῆ· τὸ δὲ ζητούμενον 110
 ἀλωτόν, ἐκφεύγει δὲ τὰμελούμενον. *16 νοοῦμαι*
- OI. πότερα δ' ἐν οἴκοις ἢ ἴν' ἀγροῖς ὁ Λάϊος
 ἢ γῆς ἐπ' ἄλλης τῷδε συμπίπτει φόνω;
- KP. θεωρός, ὡς ἔφρασκεν, ἐκδημῶν, πάλιν
 πρὸς οἶκον οὐκέθ' ἔκειθ', ὡς ἀπεστάλη. ✓ 115
- OI. οὐδ' ἄγγελός τις οὐδὲ συμπράκτωρ ὕδοῦ
 κατεῖδ' ὅτου τις ἐκμαθῶν ἐχρήσατ' ἄν; *was*
- KP. θνήσκουσι γάρ, πλὴν εἷς τις, ὃς φόβῳ φυγῶν,
 ὧν εἶδε, πλὴν ἓν, οὐδὲν εἶχ' εἰδῶς φράσαι.
- OI. τὸ ποῖον; ἐν γὰρ πόλλ' ἄν ἐξεύροι μαθεῖν, 120
 ἀρχὴν βραχεῖαν εἰ λάβοιμεν ἐλπίδος.
- KP. ληστὰς ἔφρασκε συντυχόντας οὐ μῖα
 ῥώμη κτανεῖν νιν, ἀλλὰ σὺν πλῆθει χειρῶν.
- OI. πῶς οὖν ὁ ληστής, εἴ τι μὴ ξὺν ἀργύρῳ
 ἐπράσσειτ' ἐνθένδ', ἐς τόδ' ἄν τόλμησ' ἔβη; 125
- KP. δοκοῦντα ταῦτ' ἦν; Λαΐτου δ' ὀλωλότος,
 οὐδεὶς ἀρωγὸς ἐν κακοῖς ἐγένετο.
- OI. κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδῶν, τυραννίδος
 οὕτω πεσοῦσης, εἶργε τοῦτ' ἐξειδέναι;
- KP. ἢ ποικιλωδὸς Σφίγξ τὸ πρὸς ποσὶν σκοπεῖν 130
 μεθέντας ἡμᾶς τὰφανῆ προσήγετο.
- OI. ἀλλ' ἐξ ὑπαρχῆς αὐθις αὐτ' ἐγὼ φανῶ·
 ἐπαξίως γὰρ Φοῖβος, ἀξίως δὲ σὺ
 πρὸς τοῦ θανόντος τήνδ' ἔθεσθ' ἐπιστροφῆν,
 ὥστ' ἐνδίκως ὕψεσθε κάμει σύμμηχον, 135
 γῆ τῆδε τιμωροῦντα τῷ θεῷ θ' ἅμα.
 ὑπὲρ γὰρ οὐχὶ τῶν ἀπωτέρω φίλων,
 ἀλλ' αὐτὸς αὐτοῦ τοῦτ' ἀποσκεδῶ μύσος.
 ὅστις γὰρ ἦν ἐκεῖνον ὁ κτανών, τάχ' ἄν
 κάμ' ἄν τοιαύτη χειρὶ τιμωρεῖν θέλοι. 140

κείνω προσαρκῶν οὖν ἑμαυτὸν ὠφελῶ.
 ἀλλ' ὡς τάχιστα, παῖδες ὑμεῖς μὲν βάθρων
 ἴστασθε, τοῦσδ' ἄρα ντες ἰκτῆρας κλάδους·
 ἄλλος δὲ Κάδμου λαὸν ᾧδ' ἀθροίζετο,
 ὡς πᾶν ἑμοῦ δράσοντος· ἧ γὰρ εὐτυχεῖς 145
 σὺν τῷ θεῷ φανούμεθ' ἧ πεπτωκότες.
 IΕ. ὦ παῖδες, ἰστώμεσθα· τῶνδε γὰρ χάριν
 καὶ δεῦρ' ἔβημεν, ὧν ὄδ' ἐξαγγέλλεται.
 Φοῖβος δ' ὁ πέμψας τάσδε μαντείας ἅμα
 σωτήρ θ' ἴκοιτο καὶ νόσου παυστήριος. 150

ΧΟΡΟΣ

στροφή α' ὦ Διὸς ἄδυεπὲς φάτι, τίς ποτε τᾶς πολυχρύσου
 Πυθῶνος ἀγλαὰς ἔβας
 15 γέρας
 Θήβας; ἐκτέταμαι φοβερὰν φρένα, δείματι
 ἰήε Δάλιε Παιάν, [πάλλων
 ἀμφὶ σοὶ ἀζόμενος, τί μοι ἦ νέον 155
 ἧ περιτελλομέναις ὥραις πάλιν
 ἐξανύσεις χρέος.
 εἰπέ μοι, ὦ χρυσέας τέκνον ἐλπίδος, ἄμβρο-
 [τε Φάμα.
 ἀντιστρ. α' πρῶτά σε κεκλόμενος, θύγατερ Διός, ἄμβροτ'
 [Ἄθᾶνα,
 γαιάχοχόν τ' ἀδελφεὰν 160
 Ἄρτεμιν, ἃ κυκλύεντ' ἀγορᾶς θρόνον εὐκλέα
 καὶ Φοῖβον ἑκαβόλον, ἰώ, [θάσσει,
 τρισσοὶ ἀλεξίμοροι προφάνητέ μοι.
 εἴ ποτε καὶ προτέρας ἄτας ὑπερ
 ὀρνυμένας πόλει 165
 ἦνύσατ' ἐκτοπίαν φλόγα πήματος, ἔλθετε καὶ
 στροφή β' ὦ πόποι· ἀνάριθμα γὰρ φέρω [νῦν.

πήματα· νοσεῖ δέ μοι πρόπας
 στόλος, οὐδ' ἔνι φροντίδος ἔγχος, 170
 ᾧ τις ἀλέξεται· οὔτε γὰρ ἔκγονα
 κλυτὰς χθονὸς αὔξεται, οὔτε τόκοισιν
 ἰηίων καμάτων ἀνέχουσι γυναῖκες·
 ἄλλον δ' ἂν ἄλλω προσίδοις, ἅπερ εὐπτερον
 [ὄρνιν, 175

κρεῖσσον ἀμαιμακέτου πυρὸς ὄρμενον
 ἀκτὰν πρὸς ἑσπέρου θεοῦ·
 ὧν πόλις ἀνάριθμος ὄλλυται·
 νηλέα δὲ γένεθλα πρὸς πέδῳ 180
 θαναταφόρα κεῖται ἀνοίκτως·
 ἐν δ' ἄλοχοι πολιαί τ' ἐπὶ ματέρες
 ἀκτὰν παρὰ βώμιον ἄλλοθεν ἄλλαι
 λυγρῶν πόνων ἰκτῆρες ἐπιστενάχουσιν. 185

παιὰν δὲ λάμπει στενόεσσα τέ γῆρυς ὄμαυλος·
 ὧν ὕπερ, ᾧ χρυσέα θύγατερ Διός,
 εὐῶπα πέμψον ἀλκάν·
 Ἄρεά τε τὸν μαλερόν, ὃς νῦν ἄχαλκος ἀσπίδων 190
 φλέγει με περιβόητος ἀντιάζων,
 παλίσσυτον δράμημα νωτίσαι πάτρας
 ἅπουρον, εἴτ' ἐς μέγαν θάλαμον Ἀμφιτρίτας 195
 εἴτ' ἐς τὸν ἀπόξενον ὄρμον,
 Θρήκιον κλύδωνα·

τέλει γάρ, εἴ τι νύξ ἀφῆ,
 τοῦτ' ἐπ' ἤμυχρ ἔρχεται.
 τόν, ᾧ τᾶν πυρφόρων 200
 ἀστραπᾶν κράτη νέμων,
 ᾧ Ζεῦ, πάτερ, ὑπὸ σῶ φθίσσον κεραινοῦ.

Λύκει' ἀναξ, τά τε σὰ χρυσοστροφῶν ἀπ' ἀγκυλᾶν
 βέλεα θέλομι' ἂν ἀδάματ' ἐνδατεῖσθαι 205

ἀρωγὰ προσταθέντα, τάς τε πυροφόρους
Ἄρτεμιδος αἰγίλας, ζῦν αἷς Λύκι' ὄρεα διάσσει.

τὸν χρυσομίτραν τε κικλήσκω,

τᾶσδ' ἐπώνυμον γᾶς,

210

αἰνῶπα Βάκχον εὖιον,

Μαινάδων ὀμόστολον,

πελασθῆναι φλέγοντ'

ἀγλαῶπι σύμμαχον

ἢ δὲ τῶν αἰώνων

πεύκα π' ἐπὶ τὸν ἀπότιμον ἐν θεοῖς θεόν.

215

αἰτεῖς· ἅ δ' αἰτεῖς, τᾶμ' ἐὰν θέλῃς ἔπη

κλύων δέχεσθαι τῇ νόσῳ θ' ὑπηρετεῖν,

ἀλκὴν λάβοις ἂν κἀνακούρυσιν κακῶν·

ἀγῶ ξένος μὲν τοῦ λόγου τοῦδ' ἐξερω,

ξένος δὲ τοῦ πραχθέντος· οὐ γὰρ ἂν μακρὰν

ἔγχευον αὐτός, μὴ οὐκ ἔχων τι σύμβολον.

νῦν δ', ὕστερος γὰρ ἀστὸς εἰς ἀστὸς τελῶ,

ὑμῖν προφωνῶ πᾶσι Καδμείοις τάδε·

ὅστις πόθ' ὑμῶν Λάϊον τὸν Λαβδάκου

κάτοιδεν ἀνδρὸς ἐκ τίνος διώλετο,

τοῦτον κελεύω πάντα σημαίνειν ἐμοί.

κεῖ μὲν φοβεῖται τοῦπίκλημ' ὑπεξελεῖν

αὐτός καθ' αὐτοῦ — πείσεται γὰρ ἄλλο μὲν

ἀστεργές οὐδέν, γῆς δ' ἀπεισιν ἀσφαλῆς·

εἰ δὴ αὖ τις ἄλλον οἶδεν ἢ ἕξ ἄλλης χθονὸς

τὸν αὐτόχειρα, μὴ σιωπάτω· τὸ γὰρ

κέρδος τελῶ ἴγῳ χῆ χάρις προσκίεσται.

εἰ δ' αὖ σιωπήσεσθε, καὶ τις ἢ φίλου

δείσας ἀπώσσει τοῦπος ἢ χαυτοῦ τόδε,

ἃ ἔκ τῶνδε δράσω, τὰντα χρὴ κλύειν ἐμοῦ,

τὸν ἄνδρ' ἀπαυδῶ τοῦτον, ὅστις ἐστί, γῆς

τῆσδ', ἧς ἐγὼ κράτη τε καὶ θρόνους νέμω,

235

μήτ' εἰσδέχεσθαι μήτε προσφωνεῖν τινα,
μήτ' ἐν θεῶν εὐχαῖσι μήτε θύμασιν
κοινὸν ποιῆσθαι μήτε χέρνιβος νέμειν, 240

ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων πάντας, ὡς μιάσματος
τοῦδ' ἡμῖν ὄντος, ὡς τὸ Πυθικὸν θεοῦ
μαντεῖον ἐξέφηγεν ἀρτίως ἐμοί. ✓

ἐγὼ μὲν οὖν τοιόσδε τῷ τε δαίμονι
τῷ τ' ἀνδρὶ τῷ θανόντι σύμμαχος πέλω. 245

κατεύχομαι δὲ τὸν δεδραχότ' εἴτε τις
εἷς ὢν λέληθεν εἴτε πλείονων μέτα,
κακὸν κακῶς νιν ἄμορον ἐκτρῖψαι βίον. ✓

ἐπεύχομαι δ', οἴκοισιν εἰ ζυνέστιος
ἐν τοῖς ἐμοῖς γένοιτ' ἐμοῦ ζυνειδότης, 250

παθεῖν, ἄπερ τοῖσδ' ἀρτίως ἤρασάμην.

ὑμῖν δὲ ταῦτα πάντ' ἐπισκήπτω τελεῖν,

ὑπὲρ τ' ἐμαυτοῦ τοῦ θεοῦ τε τῆσδέ τε

γῆς ὧδ' ἀκάρπως καθέως ἐφθαρμένης.

οὐδ' εἰ γὰρ ἦν τὸ πρᾶγμα μὴ θεήλατον, 255

ἀκάθαρτον ὑμᾶς εἰκὸς ἦν οὕτως εἶναι,

ἀνδρὸς γ' ἀρίστου βασιλέως τ' ὀλωλότος,

ἀλλ' ἐξερευνᾶν. νῦν δ' ἐπεὶ κυρῶ τ' ἐγὼ

ἔχων μὲν ἀρχάς, ἃς ἐκεῖνος εἶχε πρίν,

ἔχων δὲ λέκτρα καὶ γυναῖχ' ὀμόσπορον,

κοινῶν τε παίδων κοῖν' ἄν, εἰ κείνῳ γένος

μὴ 'δυστύχησεν, ἦν ἂν ἐκπεφυκότα

νῦν δ' ἐς τὸ κείνου κρᾶτ' ἐνήλαθ'· ἢ τύχη

ἀνθ' ὧν ἐγὼ τάδ' ὥσπερ εἰ τοῦμοῦ πατρός
ὑπερμαχοῦμαι κάπῃ πάντ' ἀφίζομαι, 265

ζητῶν τὸν αὐτόχειρα τοῦ φόνου λαβεῖν

τῷ Λαβδακείῳ παιδί Πολυδώρου τε καὶ

τοῦ πρόσθε Κάδμου τοῦ πάλαι τ' Ἀγήνορος.

~~ὄνομα~~

ἀρτίως ἤρασάμην

ἀλλομα

ἔχων μὲν

ἔχων δὲ

- καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρωσιν εὐχομαι θεοὺς
 μήτ' ἄροτον αὐτοῖς γῆς ἀνιέναι τινά, 270
 μήτ' οὖν γυναικῶν παῖδας, ἀλλὰ τῷ πότμῳ
 τῷ νῦν εἵθερεῖσθαι κάτι τοῦδ' ἐχθίονι.
 ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοισι Καδμείοις, ὅσοις
 τὰδ' ἔστ' ἀρέσκονθ', ἢ τε σύμμαχος Δίκη
 χοί πάντες εὖ ξυνεῖεν εἰσαεὶ θεοί. 275
- XO. ὥσπερ μ' ἀραῖον ἔλαβες, ᾧδ' ἀναξ, ἐρῶ·
 οὐτ' ἔκτανον γὰρ οὔτε τὸν κτανόντ' ἔχω
 δεῖξαι· τὸ δὲ ζήτημα τοῦ πέμψαντος ἦν
 Φοῖβου τόδ' εἰπεῖν, ὅστις εἴργασται ποτε.
- OI. δίκαι' ἔλεξας· ἀλλ' ἀναγκάσαι θεοὺς, 280
 ἂν μὴ θέλωσιν, οὐδ' ἂν εἰς δύναιτ' ἀνῆρ.
 XO. τὰ δεῦτερ' ἐκ τῶνδ' ἂν λέγοιμ' ἅ μοι δοκεῖ.
 OI. εἰ καὶ τρίτ' ἔστί, μὴ παρῆς τὸ μὴ οὐ φράσαι.
 XO. ἄνακτ' ἀνακτι ταῦθ' ὄρωντ' ἐπίσταται
 μάλιστα Φοῖβῳ Τειρεσίην, παρ' οὐ τις ἂν 285
 σκοπῶν τὰδ', ὦναξ, ἐκμάθοι σαφέστατα.
 OI. ἀλλ' οὐκ ἐν ἀργοῖς οὐδὲ τοῦτ' ἐπραξάμην·
 ἐπεμψα γὰρ, Κρέοντος εἰπόντος, διπλοῦς
 πομπούς· πάλαι δὲ μὴ παρῶν θαυμάζεται.
- XO. καὶ μὴν τὰ γ' ἄλλα κωφὰ καὶ παλαί' ἔπη. 290
 OI. τὰ ποῖα ταῦτα; πάντα γὰρ σκοπῶ λόγον.
 XO. θανεῖν ἐλέχθη πρὸς τινων ὄδοιπόρων.
 OI. ἦκουσα κἀγὼ· τὸν δ' ἰδόντ' οὐδεὶς ὄρα.
 XO. ἀλλ' εἴ τι μὲν δὴ δειματός γ' ἔχει μέρος,
 τὰς σὰς ἀκούων οὐ μενεῖ τοιάσδ' ἀράς. 295
 OI. ᾧ μὴ ἴστι δρωῖντι τάρβος, οὐδ' ἔπος φοβεῖ.
 XO. ἀλλ' οὐξελέγγζων αὐτὸν ἔστιν· οὔδε γὰρ
 τὸν θεῖον ἤδη μάντιν ᾧδ' ἄγουσιν, ᾧ
 τάλιθές ἐμπέφυκεν ἀνθρώπων μόνῳ.

- ΟΙ. ὦ πάντα νωμῶν Τειρεσία, διδακτά τε 300
 ἄρρητὰ τ' οὐράνιά τε καὶ χθονοστιβῆ,
 πόλιν μὲν, εἰ καὶ μὴ βλέπεις φρονεῖς δ' ὅμως,
 οἷα νόσῳ σύνεστιν ἤς σέ προστάτην
 σωτῆρά τ' ὦναξ, μοῦνον ἐξευρίσκομεν.
 Φοῖβος γάρ, εἴ τι μὴ κλύεις τῶν ἀγγέλων, 305
 πέμψασιν ἡμῖν ἀντέπεμψεν ἔκλυσιν
 μόνην ἂν ἔλθειν τοῦδε τοῦ νοσήματος,
 εἰ τοὺς κτανόντας Λαίον μαθόντες εὖ
 κτείναιμεν ἢ τῆς γῆς φυγάδας ἐκπεμφαίμεθα.
 σύ νυν φθονήσας μήτ' ἀπ' οἰωνῶν φάτιν 310
 μήτ' εἴ τιν' ἄλλην μαντικῆς ἔχεις ὁδόν,
 ρῦσαι σεαυτὸν καὶ πόλιν, ρῦσαι δ' ἐμέ.
 ρῦσαι δὲ πᾶν μίσμα τοῦ τεθνηκότος.
 ἐν σοὶ γάρ ἐσμεν· ἄνδρα δ' ὠφελεῖν, ἀπ' ὧν 315
 ἔχοι τε καὶ δύναιτο, κάλλιστος πόνος.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

- φεῦ φεῦ, φρονεῖν ὡς δεινόν, ἔνθα μὴ τέλη
 λύη φρονοῦντι. Ταῦτα γὰρ καλῶς ἐγὼ
 εἰδὼς διώλεσ'· οὐ γὰρ ἂν δεῦρ' ἰκόμην.
- ΟΙ. τί δ' ἔστιν; ὡς ἄθυμος εἰσελήλυθας.
- ΤΕΙ. ἄφες μ' ἐς οἴκους· ῥᾶστα γὰρ τὸ σόν τε σύ 320
 καὶ γὰρ ἀνοίσω τοῦμόν, ἣν ἐμοὶ πίθη.
- ΟΙ. οὐτ' ἔννομ' εἶπας οὔτε προσφιλῆ πόλει
 τῆδ', ἣ σ' ἔθρεψε, τήνδ' ἀποστερῶν φάτιν.
- ΤΕΙ. ὀρῶ γὰρ οὐδὲ σοὶ τὸ σόν φώνημ' ἰὸν
 πρὸς καιρόν· ὡς οὖν μηδ' ἐγὼ ταῦτ' ἄθω... 325
- ΟΙ. μή, πρὸς θεῶν, φρονῶν γ' ἀποστραφῆς, ἐπεὶ
 πάντες σέ προσκυνοῦμεν οἷδ' ἰχτήριοι.

- TEI. πάντες γὰρ οὐ φρονεῖτ' ἐγὼ δ' οὐ μὴ ποτε,
τᾶμ' ὡς ἂν εἶπω, μὴ τὰ σ' ἐκφῆνω κακὰ.
- OI. τί φῆς; ξυνειδῶς οὐ φράσεις, ἀλλ' ἐννοεῖς 330
ἡμᾶς προδοῦναι καὶ καταφθεῖραι πόλιν;
- TEI. ἐγὼ οὔτ' ἐμαυτόν, οὔτε σ' ἀλγυνῶ· τί ταῦτ'
ἄλλως ἐλέγχεις; οὐ γὰρ ἂν πύθοιό μου. ✓
- OI. οὐκ, ὦ κακῶν κάκιστε, καὶ γὰρ ἂν πέτρου
φύσιν σύ γ' ὀργάνειας, ἐξερεῖς ποτε, 335
ἀλλ' ὧδ' ἄτεργκτος κάτελεύτητος φανεῖ;
- TEI. ὀργῆν ἐμέμφω τὴν ἐμήν, τὴν σὴν δ' ὁμοῦ
ναίουσαν οὐ κατεῖδες, ἀλλ' ἐμὲ ψέγεις.
- OI. τίς γὰρ τοιαῦτ' ἂν οὐκ ἂν ὀργίζοιτ' ἔπη
κλύων, ἃ νῦν σὺ τήνδ' ἀτιμάζεις πόλιν; 340
- TEI. ἤξει γὰρ αὐτά, κἂν ἐγὼ σιγῇ στέγω.
- OI. οὐκοῦν, ἃ γ' ἤξει, καὶ σὲ χρὴ λέγειν ἐμοί.
- TEI. οὐκ ἂν πέρα φράσαιμι· πρὸς τὰδ', εἰ θέλεις,
θυμοῦ δι' ὀργῆς, ἥτις ἀγριωτάτη.
- OI. καὶ μὴν παρήσω γ' οὐδέν, ὡς ὀργῆς ἔχω, 345
ἄπερ ξυνίημι. ἴσθι γὰρ δοκῶν ἐμοί
καὶ ξυμφυτεῦσαι τοῦργον εἰργάσθαι θ' ὅσον
μὴ χερσὶ καίνων· εἰ δ' ἐτύγχανες βλέπων,
καὶ τοῦργον ἂν σοῦ τοῦτ' ἔφην εἶναι μόνου.
- TEI. ἄληθες; ἐννέπω σὲ τῷ κηρύγματι, 350
ᾧπερ προεῖπας, ἐμμένειν κάφ' ἡμέρας
τῆς νῦν προσαυδᾶν μήτε τοῦσδε μήτ' ἐμέ,
ὡς ὄντι. γῆς τῆσδ' ἀνοσίω μιᾶστορι.
- OI. οὕτως ἀναιδῶς ἐξεκίνησας τόδε
τὸ ῥῆμα; καὶ ποῦ τοῦτο φεύξεσθαι δοκεῖς; 355
- TEI. πέφευγα· τᾶληθές γὰρ ἰσχυῶν τρέρω.
- OI. πρὸς τοῦ διδραχθεῖς; οὐ γὰρ ἔκ γε τῆς τέχνης.
- TEI. πρὸς σοῦ· σὺ γὰρ μ' ἄκοντα προτρέψω λέγειν.

- ΟΙ. ποῖον λόγον; λέγ' αὖθις, ὡς μᾶλλον μάθω.
- ΤΕΙ. οὐχὶ ξυνῆκας πρόσθεν, ἢ 'κπειρᾶ λόγων; 360
- ΟΙ. οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν γνωστόν, ἀλλ' αὖθις φράσον.
- ΤΕΙ. φονέα σέ φημι τάνδρός, οὐ ζητεῖς, κυρεῖν.
- ΟΙ. ἀλλ' οὐ τι χαίρων δῖς γε πημονὰς ἔρεῖς.
- ΤΕΙ. εἶπω τι δῆτα κάλλ', ἔν' ὀργίζῃ πλέον;
- ΟΙ. ὅσον γε χρήσεις· ὡς μάτην εἰρήσεται. 365
- ΤΕΙ. λελιθῆναι σέ φημι σὺν τοῖς φιλτάτοις ^{χθιστ}
αἴσχισθ' ὁμιλοῦντ' οὐδ' ὄραν, ἔν' εἴ κακοῦ.
- ΟΙ. ἦ καὶ γεγηθῶς ταῦτ' αἰεὶ λέξουσιν δοχεῖς;
- ΤΕΙ. εἶπερ τί γ' ἐστὶ τῆς ἀλγηθείας σθένος.
- ΟΙ. ἀλλ' ἔστι, πλὴν σοί· σοὶ δὲ τοῦτ' οὐκ ἔστ', ἐπεὶ 370
τυφλὸς τά τ' ὄτα τὸν τε νοῦν τά τ' ὄμματ' εἶ.
- ΤΕΙ. σὺ δ' ἄθλιός γε ταῦτ' ὄνειδίζων, ἃ σοὶ
οὐδεὶς ὅς οὐχὶ τῶνδ' ὄνειδιεῖ τάχα.
- ΟΙ. μιᾶς τρέφῃ πρὸς νυκτός, ὥστε μήτ' ἐμὲ
μήτ' ἄλλον, ὅστις φῶς ὄρα βλάψαι ποτ' ἄν. 375
- ΤΕΙ. οὐ γάρ σε μοῖρα πρὸς γ' ἐμοῦ πεσεῖν, ἐπεὶ
ἰκανὸς Ἀπόλλων, ὃ τάδ' ἐκπρᾶξει μέλει. ρ
- ΟΙ. Κρέοντος ἢ σοῦ ταῦτα τάξευρήματα;
- ΤΕΙ. Κρέων δέ σοι πῆμ' οὐδέν, ἀλλ' αὐτὸς σὺ σοί.
- ΟΙ. ὦ πλοῦτε καὶ τυραννὶ καὶ τέχνῃ τέχνης 380
ὑπερφέρουσα τῷ πολυζήλω βίῳ,
ὅσος παρ' ὑμῖν ὁ φθόνος φυλάσσεται,
εἰ τῆσδέ γ' ἀρχῆς οὔνεχ', ἦν ἐμοὶ πόλις
δωρητόν, οὐκ' αἰτητόν, εἰσεχέρισεν,
ταύτης Κρέων ὁ πιστός, οὐξ ἀρχῆς φίλος, 385
λάθρα μ' ὑπελθὼν ἐκβαλεῖν ἰμείρεται,
ὑφεὶς μάγον τοιονδε μηχανορραφόν, ^{αὐτὸν}
δόλιον ἀγύρτην, ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσιν ^{ὅτι}
μόνον δέδορκε, τὴν τέχνην δ' ἔφυ τυφλός. ^{ὅτι}

ἐπεὶ, φέρ' εἰπέ, ποῦ σὺ μάντις εἶ σαφής; 390
 πῶς οὐχ, ὅθ' ἢ ῥαψωδὸς ἐνθάδ' ἦν κίων,
 ἠϋδας τι τοῖσδ' ἀστοῖσιν ἐκλυτήριον; ✓
 καίτοι τό γ' αἰνιγμα' οὐχὶ τοῦπιόντος ἦν
 ἀνδρὸς διειπεῖν, ἀλλὰ μαντείας ἔδει, 395
 ἦν οὔτ' ἀπ' οἰωνῶν σὺ προϋφάνης ἔχων
 οὔτ' ἐκ θεῶν του γνωτόν· ἀλλ' ἐγὼ μολῶν,
 ὁ μηδὲν εἰδὼς Οἰδίπους, ἔπαυσά νιν,
 γνώμη κυρήσας οὐδ' ἀπ' οἰωνῶν μαθῶν·
 ὃν δὴ σὺ πειρᾶς ἐκβαλεῖν, δοκῶν θρόνοις
 παραστατήσιν τοῖς Κρεοντείοις πέλας. 400
 κλαίων δοκεῖς μοι καὶ σὺ γὰρ συνθεῖς τάδε
 ἀγγηλατήσιν· εἰ δὲ μὴ ἴδοικες γέρον
 εἶναι, παθῶν ἔγνωσ' ἂν οἷά περ φρονεῖς.
 ΧΟ. ἡμῖν μὲν εἰκάζουσι καὶ τὰ τοῦδ' ἔπη
 ὀργῇ λελέχθαι καὶ τὰ σ', Οἰδίου, δοκεῖ. 405
 δεῖ δ' οὐ τοιούτων, ἀλλ' ὅπως τὰ τοῦ θεοῦ
 μαντεῖ' ἄριστα λύσομεν, τότε σκοπεῖν. ✓
 ΤΕΙ. εἰ καὶ τυραννεῖς, ἐξισωτέον τὸ γοῦν
 ἴσ' ἀντιλέξαι· τοῦδε γὰρ καὶ γὰρ κρατῶ. ✓
 οὐ γὰρ τι σοὶ ζῶ δοῦλος, ἀλλὰ Λοξία, 410
 ὥστ' οὐ Κρέοντος προστάτου γεγράφομαι.
 λέγω δ', ἐπειδὴ καὶ τυφλὸν μ' ὠνείδισας·
 σὺ καὶ δέδορκας κοῦ βλέπεις ἴν' εἰ κακοῦ,
 οὐδ' ἔνθα ναίεις οὐδ' ὅτων οἰκεῖς μέτα.
 ἄρ' οἴσθ' ἀφ' ὧν εἶ; καὶ λέληθας ἐχθρὸς ὧν 415
 τοῖς σοῖσιν αὐτοῦ νέρθε καπὶ γῆς ἄνω,
 καὶ σ' ἀμφιπλήξ' μητρὸς τε καὶ τοῦ σοῦ πατρὸς
 ἐλᾷ ποτ' ἐκ γῆς τῆσδε δεινόπους Ἄρά,
 βλέποντα νῦν μὲν ὄρθ', ἔπειτα δὲ σκότον.
 βοῆς δὲ τῆς σῆς ποῖος οὐκ ἔσται λιμήν, 420

Ο Τριφίδης ποῖος Κιθαιρῶν οὐχὶ σύμφωνος τάχα,
 ὅταν καταίσθῃ τὸν ὑμέναιον, ὃν δόμοις
 ἀνορμον εἰσέπλευσας εὐπλοίας τυχῶν;
 ἄλλων δὲ πλήθος οὐκ ἐπαισθάνῃ κακῶν,
 ἃ σ' ἐξισώσει σοὶ τε καὶ τοῖς σοῖς τέκνοις. 425
 πρὸς ταῦτα καὶ Κρέοντα καὶ τοῦμὸν στόμα
 προπηλάκιζε· σοῦ γὰρ οὐκ ἔστιν βροτῶν
 κάκιον ὅστις ἐκτριβήσεται ποτε.

ΟΙ. ἢ ταῦτα δῆτ' ἀνεκτὰ πρὸς τούτου κλύειν;
 οὐκ εἰς ὄλεθρον; οὐχὶ θᾶσσον; οὐ πάλιν 430
 ἄψορος οἴκων τῶνδ' ἀποστραφεῖς ἄπει;

ΤΕΙ. οὐδ' ἰκόμην ἔγωγ' ἄν, εἰ σὺ μὴ κάλεις.

ΟΙ. οὐ γὰρ τί σ' ἤδη μῶρα φωνήσонт', ἐπεὶ
 σχολῆ σ' ἄν οἴκους τοὺς ἐμοὺς ἐστειλάμην.

ΤΕΙ. ἡμεῖς τοιοῖδ' ἔφυμεν, ὡς μὲν σοὶ δοκεῖ,
 μῶροι, γονεῦσι δ', οἳ σ' ἔφυσαν, ἔμφρονες. 435

ΟΙ. ποίοισι; μεῖνον· τίς δέ μ' ἐκφύει βροτῶν;

ΤΕΙ. ἦδ' ἡμέρα φύσει σε καὶ διαφθερεῖ.

ΟΙ. ὡς πάντ' ἄγαν αἰνικτὰ κάσαφῆ λέγεις.

ΤΕΙ. οὐκουν σὺ ταῦτ' ἄριστος εὐρίσκειν ἔφυς; 440

ΟΙ. τοιαῦτ' ὀνειδιζ', οἷς ἔμ' εὐρήσεις μέγαν.

ΤΕΙ. αὕτη γε μέντοι σ' ἢ τύχη διώλεσεν.

ΟΙ. ἀλλ' εἰ πόλιν τήνδ' ἐξέσωσ', οὐ μοι μέλει.

ΤΕΙ. ἄπειμι τοίνυν· καὶ σὺ, παῖ, κόμιζέ με.

ΟΙ. κομιζέτω δῆθ', ὡς παρὼν σὺ γ' ἐμποδῶν 445
 ὀχλεῖς· συθείς τ' ἄν οὐκ ἄν ἀλγύνας πλέον.

ΤΕΙ. εἰπὼν ἄπειμ' ὦν οὐνεκ' ἤλθον, οὐ τὸ σὸν
 δεῖσας πρόσωπον· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπου μ' ὀλεῖς.

λέγω δέ σοι· τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὃν πάλαι
 ζητεῖς ἀπειλῶν κάνακηρύσσω φόνον 450
 τὸν Λατίειον, οὗτός ἐστιν ἐνθάδε,

- ξένος, λόγω μέτοικος, εἶτα δ' ἐγγενῆς
 φανήσεται Θηβαῖος· οὐδ' ἠσθήσεται
 τῇ ξυμφορᾷ· τυφλὸς γὰρ ἐκ δεδορκότος
 καὶ πτωχὸς ἀντὶ πλουσίου ξένην ἔπι 455
 σκῆπτρω προδεικνύς γαῖαν ἐμπορεύσεται.
 φανήσεται δὲ πασι τοῖς αὐτοῦ ξυνῶν
 ἀδελφὸς αὐτὸς καὶ πατήρ, κἄξ ἧς ἔφω
 γυναικὸς υἱὸς καὶ πόσις, καὶ τοῦ πατρὸς
 ὁμόσπορός τε καὶ φρονεὺς, καὶ ταῦτ' ἰὼν 460
 εἴσω, λογιζοῦ· κἂν λάβης ἐψευσμένον,
 φάσκειν ἔμ' ἤδη μαντικῇ μηδὲν φρονεῖν. ✓
- ΧΟ. στρ. α' τίς, ὄντιν' ἄθεσπιέπεια Δελφίς εἶπε πέτρα
 ἄρρητ' ἄρρητων τελέσαντα φοινίαισι χερσίν; 465
 ὦρα νιν ἀελλάδων
 ἵππων σθENAρῶτερον
 φυγᾶ πόδα νωμᾶν.
 ἔνοπλος γὰρ ἐπ' αὐτὸν ἐπενθρόσκει
 πυρὶ καὶ στεροπαῖς ὁ Διὸς γενέτας· 470
 δειναὶ δ' ἅμ' ἔπονται
 Κῆρες ἀναπλάκητοι.
- ἀντιστρ. α' ἔλαμψε γὰρ τοῦ νιφρόεντος ἀρτίως φανεῖσα
 φάμα Παρνασσοῦ τὸν ἄδηλον ἄνδρα πάντ'
 φοιτᾶ γὰρ ὑπ' ἀγρίαν [ἰχνεύειν· 475
 ὕλαν ἀνά τ' ἄντρα καὶ
 πέτρας, ὡς ταῦρος,
 μέλειος μελέω ποδὶ χηρεύων,
 τὰ μεσόμφαλα γᾶς ἀπονοσφίζων 480
 μαντεῖα· τὰ δ' αἰεὶ
 ζῶντα περιποτᾶται.
- στροφὴ β' δεινὰ μὲν οὖν, δεινὰ ταρασσει σοφὸς οἴω-
 [νοθέτας, 485

οὔτε δοκοῦντ' οὔτ' ἀποφάσκονθ', ὅ τι λέξω δ' ἀπορῶ.
πέτομαι δ' ἐλπίσιν, οὔτε' ἐνθάδ' ὄρων οὔτ' ὀπίσω.

τί γάρ ἢ Λαβδακίδαίαις,
ἢ τῷ Πολύβου νεῖκος ἔκειτ', οὔτε πάροιθεν 490
ποτ' ἔγωγ' οὔτε τανῦν πω

ἔμαθον, πρὸς ὅτου δῆ, βασιάνῳ πίστιν ἔχων,
ἐπὶ τὰν ἐπίδαμον φάτιν εἴμ' Οἰδίποδα, 495

Λαβδακίδαίαις ἐπίκουρος ἀδήλων θανάτων.
ἀλλ' ὁ μὲν οὖν Ζεὺς ὅ τ' Ἀπόλλων ζυνετοί

ἀντιστρ. β'

[καὶ τὰ βροτῶν
εἰδότες· ἀνδρῶν δ' ὅτι μάντις πλέον ἢ ἴγω
[φέρεται, 500

κρίσις οὐκ ἔστιν ἀληθῆς· σοφία δ' ἂν σοφίαν
παρκαμείψειεν ἀνήρ.

ἀλλ' οὔποτ' ἔγωγ' ἂν, πρὶν ἴδοιμ' ὄρθῶν ἔπος,
μεμφομένων ἂν καταφάιην. 505

φανερὰ γὰρ ἐπ' αὐτῷ πτερόεσσ' ἦλθε κέρα
ποτέ, καὶ σοφὸς ὤφθη βασιάνῳ θ' ἠδύπολις·
τῷ ἀπ' ἐμῆς φρενὸς οὔποτ' ὄφλησει κακίαν. 510

KP.

ἄνδρες πολῖται, δεῖν' ἔπη πεπυσμένους
κατηγορεῖν μου τὸν τύραννον Οἰδίπου,
πάρεμι' ἀτλητῶν. Εἰ γὰρ ἐν ταῖς ζυμφοραῖς 515
ταῖς νῦν νομίζει πρὸς γ' ἐμοῦ πεπονθέναι

λόγοισιν εἴτ' ἔργοισιν ἐς βλάβην φέρον,
οὔτοι βίου μοι τοῦ μακροαῖωνος πάθος,
φέροντι τήνδε βάζιν. οὐ γὰρ εἰς ἀπλοῦν

ἢ ζημία μοι τοῦ λόγου τοῦτου φέρει, 520
ἀλλ' ἐς μέγιστον, εἰ κακὸς μὲν ἐν πόλει,

κακὸς δὲ πρὸς σοῦ καὶ φίλων κεκλήσομαι.

NO.

ἀλλ' ἦλθε μὲν δῆ τοῦτο τοῦνείδος τάχ' ἂν
ὄργῃ βιασθὲν μᾶλλον ἢ γνώμῃ φρενῶν.

- KP. τοῦπος δ' ἐφάνθη, ταῖς ἐμαῖς γνώμαις ὅτι 525
 πεισθεῖς ὁ μάντις τοὺς λόγους ψευδεῖς λέγοι;
 XO. ἠὺδᾶτο μὲν τάδ', οἶδ' δ' οὐ γνώμη τίνη.
 KP. ἕξ ὀμμάτων δ' ὀρθῶν τε καὶ ὀρθῆς φρενὸς
 κατηγορεῖτο τοῦπίκλημα τοῦτό μου;
 XO. οὐκ οἶδ'· ἄ γὰρ δρωῶσ' οἱ κρατοῦντες, οὐχ ὀρῶ. 530
 αὐτὸς δ' ὅδ' ἤδη δωμάτων ἕξω περᾶ.
 OI. οὔτος σύ, πῶς δεῦρ' ἤλθεις; ἢ τοσόνδ' ἔχεις
 τόλμης πρόσωπον, ὥστε τὰς ἐμὰς στέγας
 ἴκου, φρονεὺς ὦν τοῦδε τάνδρὸς ἐμφανῶς
 ληστής τ' ἐναργῆς τῆς ἐμῆς τυραννίδος; 535
 φέρ' εἰπέ πρὸς θεῶν, δειλίαν ἢ μωρίαν
 ἰδὼν τιν' ἐμοὶ ταῦτ' ἐβουλεύσω ποιεῖν;
 ἢ τοῦργον ὡς οὐ γνωρισίμί σου τόδε
 δόλω προσέρπον ἢ οὐκ ἀλεξοίμην μαθῶν;
 ἄρ' οὐχὶ μῶρόν ἐστι τοῦγγεῖρημά σου, 540
 ἄνευ τε πλήθους καὶ φίλων τυραννίδα
 θηροῶν, ὃ πλήθει χρήμασιν θ' ἀλίσκεται;
 KP. οἶσθ' ὡς ποίησον; ἀντὶ τῶν εἰρημένων
 ἴσ' ἀντάκουσον, καῖτα χρῖν' αὐτὸς μαθῶν.
 OI. λέγειν σύ δεινός, μανθάνειν δ' ἐγὼ κακός 545
 σοῦ· δυσμενῆ γὰρ καὶ βαρύν σ' εὔρηκ' ἐμοί.
 KP. τοῦτ' αὐτὸ νῦν μου πρῶτ' ἄκουσον, ὡς ἐρῶ.
 OI. τοῦτ' αὐτὸ μή μοι φράζ', ὅπως οὐκ εἶ κακός.
 KP. εἴ τοι νομίζεις κτήμα τὴν αὐθαδίαν
 εἶναί τι τοῦ νοῦ χωρίς, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖς. 550
 OI. εἴ τοι νομίζεις ἄνδρα συγγενῆ κακῶς
 δρωῶν οὐχ ὑφέξειν τὴν δίκην, οὐκ εὖ φρονεῖς.
 KP. ζύμφημί σοι ταῦτ' ἔνδικ' εἰρῆσθαι· τὸ δέ
 πάθμη' ὅποῖον φῆς παθεῖν, δίδασκέ με.
 OI. ἔπειθεσ ἢ οὐκ ἔπειθεσ, ὡς χρειῆ μ' ἐπὶ 555

- τὸν σεμνόμαντιν ἄνδρα πέμψασθαί τινα;
 ΚΡ. καὶ νῦν ἔθ' αὐτός εἰμι τῷ βουλευέματι.
 ΟΙ. πόσον τιν' ἤδη δῆθ' ὁ Λάιος χρόνον...
 ΚΡ. δέδρακε ποῖον ἔργον; οὐ γὰρ ἐννοῶ.
 ΟΙ. ἄφαντος ἔρρει θανασίμῳ χειρώματι; 560
 ΚΡ. μακροὶ παλαιοὶ τ' ἂν μετρηθεῖεν χρόνοι.
 ΟΙ. τότε οὖν ὁ μάντις οὗτος ἦν ἐν τῇ τέχνῃ;
 ΚΡ. σοφός γ' ὁμοίως καὶ ἴσου τιμώμενος.
 ΟΙ. ἐμνήσατ' οὖν ἐμοῦ τι τῷ τότε ἐν χρόνῳ;
 ΚΡ. οὐκ οὖν ἐμοῦ γ' ἐστῶτος οὐδαμοῦ πέλας. 565
 ΟΙ. ἀλλ' οὐκ ἔρευναν τοῦ θανόντος ἔσχετε;
 ΚΡ. παρέσχομεν, πῶς δ' οὐχί; οὐκ ἠκούσαμεν.
 ΟΙ. πῶς οὖν τόθ' οὗτος ὁ σοφός οὐκ ἠῦδα τάδε;
 ΚΡ. οὐκ οἶδ'. ἐφ' οἷς γὰρ μὴ φρονῶ, σιγᾶν φιλῶ.
 ΟΙ. τόσον δέ γ' οἶσθα καὶ λέγοις ἂν εὖ φρονῶν. 570
 ΚΡ. ποῖον τόδ'; εἰ γὰρ οἶδά γ', οὐκ ἀρνήσομαι.
 ΟΙ. ὀθούνεκ', εἰ μὴ σοὶ ζυνηῆθε, τὰς ἐμάς
 οὐκ ἂν ποτ' εἶπε Λαίου διαφθοράς.
 ΚΡ. εἰ μὲν λέγει τάδ' αὐτὸς οἶσθ' ἐγὼ δὲ σοῦ
 μαθεῖν δικαίῳ ταῦθ' ἄπερ κάμοῦ σὺ νῦν. 575
 ΟΙ. ἐκμάνθαν' οὐ γὰρ δὴ φονεὺς ἀλώσομαι.
 ΚΡ. τί δῆτ'; ἀδελφὴν τὴν ἐμήν γήμας ἔχεις;
 ΟΙ. ἄρνησις οὐκ ἐνεστίν ὦν ἀνιστορεῖς.
 ΚΡ. ἄρχεις δ' ἐκείνη ταυτά, γῆς ἴσον νέμων;
 ΟΙ. ἂν ἤ θέλουσα, πάντ' ἐμοῦ κομίζεται. 580
 ΚΡ. οὐκ οὖν ἰσοῦμαι σφῶν ἐγὼ δυοῖν τρίτος;
 ΟΙ. ἐνταῦθα γὰρ δὴ καὶ κακὸς φαίνεται φίλος.
 ΚΡ. οὐκ, εἰ διδοίης γ', ὡς ἐγώ, σαυτῷ λόγον.
 σκέψαι δὲ τοῦτο πρῶτον, εἴ τιν' ἂν δοκεῖς
 ἄρχειν ἐλέσθαι ζῆν φόβοισι μᾶλλον ἢ 585
 ἄτρεστον εὐδοντ', εἰ τά γ' αὐθ' ἔξει κράτη.

ἐγὼ μὲν οὖν οὐτ' αὐτὸς ἱμείρων ἔφυν
 τύραννος εἶναι μᾶλλον ἢ τύρανα δρᾶν,
 οὐτ' ἄλλος, ὅστις σωφρονεῖν ἐπίσταται.
 νῦν μὲν γὰρ ἐκ σοῦ πάντ' ἄνευ φόβου φέρω· 590
 εἰ δ' αὐτὸς ἦρχον, πολλὰ κἄν ἄκων ἔδρων.
 πῶς δῆτ' ἐμοὶ τυραννίς ἠδίων ἔχειν
 ἀρχῆς ἀλύπου καὶ δυναστείας ἔφυ;
 οὐπω τοσοῦτον ἠπατημένος κυρῶ,
 ὥστ' ἄλλα χρεῖσιν ἢ τὰ σὺν κέρδει καλά. 595
 νῦν πᾶσι χαίρω, νῦν με πᾶς ἀσπάζεταιται,
 νῦν οἱ σέθεν χρεῖζοντες ἐκκαλοῦσί με·
 τὸ γὰρ τυχεῖν αὐτοὺς ἄπαν ἐνταῦθ' ἐνι.
 πῶς δῆτ' ἐγὼ κεῖν' ἂν λάβοιμ' ὄφεις τάδε;
 οὐκ ἂν γένοιτο νοῦς κακὸς καλῶς φρονῶν. 600
 ἀλλ' οὐτ' ἐραστής τῆσδε τῆς γνώμης ἔφυν,
 οὐτ' ἂν μετ' ἄλλου δρῶντος ἂν τλαίην ποτέ.
 καὶ τῶνδ' ἔλεγχον, τοῦτο μὲν Πυθῶδ' ἰὼν
 πείθου, τὰ χρησθέντ' εἰ σαφῶς ἠγγειλά σοι·
 τοῦτ' ἄλλ', ἐάν με τῷ τερασκόπῳ λάβης 605
 κοινῇ τι βουλευσάντα, μὴ μ' ἀπλῆ κτάνης
 ψήφω, διπλῆ δέ, τῆ τ' ἐμῇ καὶ σῆ, λαβῶν·
 γνώμη δ' ἀδήλω μὴ με χωρὶς αἰτιῶ·
 οὐ γὰρ δίκαιον οὔτε τοὺς κακοὺς μάτην
 χρηστοὺς νομίζειν οὔτε τοὺς χρηστοὺς κακοὺς. 610
 φίλον γὰρ ἐσθλὸν ἐμβαλεῖν ἴσον λέγω
 καὶ τὸν παρ' αὐτῷ βίοντον, ὃν πλεῖστον φιλεῖ.
 ἀλλ' ἐν χρόνῳ γνώσει τὰδ' ἀσφαλῶς, ἐπεὶ
 χρόνος δίκαιον ἄνδρα δείκνυσιν μόνος,
 κακὸν δὲ κἄν ἐν ἡμέρᾳ γνοίης μιᾶ. 615
 καλῶς ἔλεξεν εὐλαβουμένῳ πεσεῖν,
 ἀναξ' φρονεῖν γὰρ οἱ ταχεῖς οὐκ ἀσφαλεῖς.

XO.

- ΟΙ. ὕταν ταχύς τις οὐπιβουλεύων λάθρα
χωρήῃ, ταχὺν δεῖ κάμει βουλεύειν πάλιν·
εἰ δ' ἡσυχάζων προσημεῶ, τὰ τοῦδε μὲν 620
πεπραγμένῳ ἔσται, τὰμὰ δ' ἡμαρτημένα.
- ΚΡ. τί δῆτα χρήσεις; ἦ με γῆς ἔξω βαλεῖν;
ΟΙ. ἦκιστα· θνήσκειν, οὐ φυγεῖν σε βούλομαι.
ΚΡ. ὕταν προδείξῃς, οἷόν ἐστι τὸ φθονεῖν.
ΟΙ. ὡς οὐχ ὑπέξων οὐδὲ πιστεύσων λέγεις; 625
ΚΡ. οὐ γὰρ φρονοῦντά σ' εὔ βλέπω.
ΟΙ. τὸ γοῦν ἐμόν.
ΚΡ. ἀλλ' ἐξ ἴσου δεῖ κάμει.
ΟΙ. ἀλλ' ἔφους κακός.
ΚΡ. εἰ δὲ ζυνίης μηδέν;
ΟΙ. ἀρκτέον γ' ὅμως.
ΚΡ. οὔτοι κακῶς γ' ἄρχοντος.
ΟΙ. ὦ πόλις, πόλις.
ΚΡ. κάμοι πόλεως μέτεστιν, οὐχί σοὶ μόνω. 630
ΧΟ. παύσασθ', ἀνακτες καιρίαν δ' ὑμῖν ὄρω
τῆνδ' ἐκ δόμων στείχουσαν Ἴοκάστην, μεθ' ἧς
τὸ νῦν παρεστῶς νεῖκος εὔ θέσθαι χρεῶν.

ΙΟΚΑΣΤΗ

- τί τῆν ἄβουλον, ὦ ταλαίπωροι, στάσιν
γλώσσης ἐπήρασθ'; οὐδ' ἐπαισχύνεσθε, γῆς 635
οὔτω νοσοῦσης, ἴδια κινοῦντες κακά;
οὐκ εἶ σύ τ' οἶκος σύ τε, Κρέον, κατὰ στέγας,
καὶ μὴ τὸ μηδὲν ἄλγος ἐς μέγ' οἴσετε;
ΚΡ. ὅμαιμε, δεινά μ' Οἰδίπους, ὁ σὸς πόσις,
δραῖσαι δικαιοῖ, δυοῖν ἀποκρίνας κακοῖν, 640
ἦ γῆς ἀπῶσαι πατρίδος ἢ κτεῖναι λαβῶν.
ΟΙ. ζύμφημι· δραῶντα γὰρ νιν, ὦ γύναι, κακῶς

- εἴληφα τοῦμόν σῶμα σὺν τέχνῃ κακῇ.
 ΚΡ. μή νυν ὀναίμην, ἀλλ' ἀραῖος, εἴ σέ τι
 δέδρακ', ὀλοίμην, ὧν ἐπαιτιᾶ με δρᾶν. 645
- ΙΟ. ὦ πρὸς θεῶν πίστευσον, Οἰδίπους, τάδε.
 μάλιστα μὲν τόνδ' ὄρκον αἰδεσθεῖς θεῶν,
 ἔπειτα καὶ μὲ τούσδε θ', οἷ πάρεσί σοι.
- ΧΟ. σπρ. α' πιθοῦ θελήσας φρονήσας τ', ἀναξ, λίσσομαι. 650
- ΟΙ. τί σοι θέλεις δῆτ' εἰκάθω;
 ΧΟ. τὸν οὔτε πρὶν νήπιον νῦν τ' ἐν ὄρκῳ μέγαν κα-
 ΟΙ. οἶσθ' οὖν ἅ χρῆζεις; [ταίδεσαι.
 ΧΟ. οἶδα.
 ΟΙ. φράζε δὴ τί φῆς. 655
- ΧΟ. τὸν ἐναγῆ φίλον μήποτ' ἐν αἰτία
 σύ γ' ἀφανεῖ λόγων ἄτιμον βλαεῖν.
 ΟΙ. εἶ νυν ἐπίστω, ταῦθ' ὅταν ζητῆς ἐμοῖ
 ζητῶν ὄλεθρον ἢ φυγὴν ἐκ τῆσδε γῆς.
- ΧΟ. σπρ. β' οὐ τὸν πάντων θεῶν θεὸν πρόμον 660
 "Ἄλιον ἐπεὶ ἄθεος, ἄφιλος, ὅ τι πύματον
 ὀλοίμην, φρόνησιν εἰ τάνδ' ἔχω.
 ἀλλά μοι δυσμόρῳ γὰρ φθίνουσα 665
 τρύχει ψυχάν, τάδ' εἰ κακοῖς κακὰ
 προσάψει τοῖς πάλαι τὰ πρὸς σφῶν.
- ΟΙ. ὄδ' οὖν ἴτω, κελί χρέη με παντελῶς θανεῖν
 ἢ γῆς ἄτιμον τῆσδ' ἀπωσθῆναι βίᾳ. 670
 τὸ γὰρ σόν, οὐ τὸ τοῦδ' ἐποικτίρῳ στόμα
 ἐλεινόν· οὔτος δ', ἐνθ' ἂν ᾗ, στυγῆσται.
- ΚΡ. στυγνὸς μὲν εἶκων δῆλος εἶ, βαρὺς δ' ὅταν
 θυμοῦ περᾶσῃς· αἰ δὲ τοιαῦται φύσεις
 αὐταῖς δικαίως εἰσὶν ἄλγιστα φέρειν. 675
- ΟΙ. οὔκουν μ' ἐάσεις κακτὸς εἶ;
 ΚΡ. πορεύσομαι,

σοῦ μὲν τυχῶν ἀγνώτος, ἐν δὲ τοῖσδ' ἴσος.

- XO. ἀναγίγνωμαι, τί μέλλεις κομίζεσθαι δόμων τόνδ' ἔσω;
- IO. μαθοῦσά γ', ἤτις ἡ τύχη. 680
- XO. δόκησις ἀγνώως λόγων ἤλθε· δάπτει δὲ καὶ
τὸ μὴ ἴνδικον.
- IO. ἀμφοῖν ἀπ' αὐτοῖν;
- XO. ναίχι.
- IO. καὶ τίς ἦν λόγος ;
- XO. ἄλλοι ἔμοιγ' ἄλλοι, γῆς προπονουμένας, 685
φρίσσει, ἐνθ' ἔληξεν, αὐτοῦ μένειν.
- OI. ὄραξ ἔν' ἤκει, ἀγαθὸς ὢν γνώμην ἀνὴρ,
τοῦ μὲν παρῖεις καὶ καταμβλύνων κέαρ;
- XO. ἀναβῆναξ, εἶπον μὲν οὐχ ἄπαξ μόνον,
ἴσθι δὲ παραφρόνιμον, ἄπορον ἐπὶ φρόνιμα 690
πεφάνθαι μ' ἄν, εἴ σε νοσφίζομαι
ὡς τ' ἐμὲν γὰρ φίλον ἐν πόνοισιν
ἀλλήλουςαν κατ' ὄρθον οὐρίας 695
τανῦν δ' εὐπομπος, εἰ δύναι, γενοῦ. ✓
- IO. πρὸς θεῶν δίδαζον κάμ', ἀναξ, ὅτου ποτὲ
μῆνιν τοσῆνδε πράγματος στήσας ἔχεις. γρηγορήσει
- OI. ἐρῶ· σὲ γὰρ τῶνδ' ἐς πλεόν, γίναμαι, σέβω· 700
Κρέοντος, οἷά μοι βεβουλευκῶς ἔχει. Σαπφὸς ἔπος
- IO. λέγ' εἰ σαφῶς τὸ νεῖκος ἐγκυλῶν ἐρεῖς. ὁμοίως ὡς τὸν ἄλλο
- OI. φονέα μέ φησι Λατῆος καθεστάναι.
- IO. αὐτὸς ζυνειδῶς ἢ μαθῶν ἄλλου πάρα;
- OI. μάντιν μὲν οὖν κακοῦργον εἰσπέμψας, ἐπεὶ 705
τό γ' εἰς ἐαυτὸν πᾶν ἐλευθεροῖ στόμα.
- IO. σὺ νυν ἀφείδεις σεαυτὸν ὧν λέγεις πέρι,
ἐμοῦ ἤτακουσον καὶ μάθ' οὐνεκ' ἐστί σοι
βρότειον οὐδὲν μαντικῆς ἔχον τέχνης.
φανεῶ δέ σοι σημεῖα τῶνδε σύντομα. 710

χρησιμὸς γὰρ ἦλθε Λαίῳ ποτ', οὐκ ἐρῶ
 Φοίβου γ' ἀπ' αὐτοῦ, τῶν δ' ὑπηρετῶν ἄπο,
 ὡς αὐτὸν ἤξοι μοῦρα πρὸς παιδὸς θανεῖν,
 ὅστις γένοιτ' ἐμοῦ τε κάκεινου πάρα.
 καὶ τὸν μὲν, ὡσπερ γ' ἡ φάτις, ξένοι ποτὲ 715
 λησταὶ φρονεῖουσιν ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς·
 παιδὸς δὲ βλάστας οὐ διέσχον ἡμέρα
 τρεῖς, καὶ νιν ἄρθρα κείνος ἐνζεύξας ποδοῖν
 ἔρριψεν ἄλλων χερσίν εἰς ἄβατον ὄροσ.
 κἀνταῦθ' Ἀπόλλων οὐτ' ἐκεῖνον ἦνυσεν 720
 φονέα γενέσθαι πατρός, οὔτε Λαίον,
 τὸ δεινόν, οὐφοβεῖτο, πρὸς παιδὸς παθεῖν.
 τοιαῦτα φῆμαι μαντικά· διώρισαν·
 ὧν ἐντρέπου σὺ μηδέν· ὧν γὰρ ἂν θεὸς
 χρεῖαν ἐρευνᾷ βραδίως αὐτὸς φανεῖ. 725
 ΟΙ. οἴόν μ' ἀκούσαντ' ἀρτίως ἔχει, γύναι,
 ψυχῆς πλάνημα κἀνακίνησις φρενῶν.
 ΙΟ. ποίας μερίμνης τοῦθ' ὕπο στραφεῖς λέγεις;
 ΟΙ. ἔδοξ' ἀκούσαί σου τόδ', ὡς ὁ Λαῖος
 κατασφαγεῖη πρὸς τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς. 730
 ΙΟ. ἡδᾶτο γὰρ ταῦτ', οὐδέ πω λήξαντ' ἔχει.
 ΟΙ. καὶ ποῦ 'σθ' ὁ χῶρος οὗτος, οὐ τόδ' ἦν πάθος;
 ΙΟ. Φωκίς μὲν ἡ γῆ κλήζεται, σχιστὴ δ' ὁδὸς
 ἐς ταῦτὸ Δελφῶν κἀπὸ Δαυλίας ἄγει.
 ΟΙ. καὶ τίς χρόνος τοῖσδ' ἐστὶν οὐζεληλυθῶς; 735
 ΙΟ. σχεδὸν τι πρόσθεν ἢ σὺ τῆσδ' ἔγων χθονὸς
 ἀρχὴν ἐφαίνου, τοῦτ' ἐκηρύχθη πόλει.
 ΟΙ. ὦ Ζεῦ, τί μου δρᾶσαι βεβούλευσαι πέρι;
 ΙΟ. τί δ' ἐστὶ σοι τοῦτ', Οἰδίπους, ἐνθύμιον;
 ΟΙ. μήπω μ' ἐρώτα· τὸν Λαῖον, φύσιν 740
 τίν' εἶχε, φράζε, τίνα δ' ἀκμήν ἤβης ἔχων.

- IO. μέγας, χνοάζων ἄρτι λευκανθές κάρα,
 μορφῆς δὲ τῆς σῆς οὐκ ἀπεστάτει πολὺ.
- OI. οἴμοι τάλας· ἔοικ' ἑμαυτὸν εἰς ἄρας
 δεινὰς προβάλλων ἀρτίως οὐκ εἰδέναι. ✓ 745
- IO. ✓ πῶς φῆς; ὀκνῶ τοι πρὸς σ' ἀποσκοποῦσ' ἀναξ.
- OI. δεινῶς ἀθυμῶ, μὴ βλέπων ὁ μάντις ἦ.
 Δείξεις δὲ μᾶλλον, ἦν ἐν ἐξείπης ἔτι.
- IO. καὶ μὴν ὀκνῶ μέν, ἅ δ' ἂν ἔρη μαθοῦσ' ἐρῶ.
- OI. πότερον ἐχώρει βαιός, ἢ πολλοὺς ἔχων 750
 ἄνδρας λοχίτας, οἷ' ἀνὴρ ἀρχηγέτης;
- IO. πέντ' ἦσαν οἱ ξύμπαντες, ἐν δ' αὐτοῖσιν ἦν
 κῆρουξ· ἀπήνη δ' ἦγε Λάϊον μία.
- OI. αἰαῖ, τὰδ' ἤδη διαφανῆ· τίς ἦν ποτε
 ὁ τούσδε λέξας τοὺς λόγους ὑμῖν, γύναι; 755
- IO. οἰκεύς τις, ὅσπερ ἔκετ' ἐκσωθεὶς μόνος.
- OI. ἦ κὰν δόμοισι τυγχάνει τανῦν παρών;
- IO. οὐ δῆτ'· ἀφ' οὗ γὰρ κείθεν ἦλθε καὶ κράτη
 σέ τ' εἶδ' ἔχοντα Λαΐον τ' ὀλωλότα, 760
 ἐξικέτευσε τῆς ἐμῆς χειρὸς θιγῶν
 ἀγρούς σφεπέμψαι κἀπὶ ποιμνίων νομάς,
 ὡς πλεῖστον εἴη τοῦδ' ἀποπτος ἄστεως.
 κἄπεμψ' ἐγὼ νιν· ἄξιός γάρ, οἷ' ἀνὴρ
 δοῦλος, φέρειν ἦν τῆσδε καὶ μείζω χάριν. ✓
- OI. πῶς ἂν μόλοι δῆθ' ἡμῖν ἐν τάχει πόλιν; 765
- IO. πάρεστιν· ἀλλὰ πρὸς τί τοῦτ' ἐφίεσαι;
- OI. δέδοικ' ἑμαυτόν, ὦ γύναι, μὴ πόλλ' ἄγαν
 εἰρημέν' ἦ μοι, δι' ἃ νιν εἰσιδεῖν θέλω.
- IO. ἀλλ' ἕζεται μέν· ἀξία δέ που μαθεῖν
 κἀγὼ τά γ' ἐν σοὶ δυσφόρως ἔχοντ' ἀναξ. 770
- OI. κού μὴ στερηθῆς γ' ἐς τοσοῦτον ἐλπίδων
 ἐμοῦ βεβῶτος· τῷ γὰρ ἂν καὶ μείζονι

λέξαιμ' ἂν ἤ σοὶ διὰ τύχης τοιαῦσδ' ἰών;
 ἐμοὶ πατήρ μὲν Πόλυβος ἦν Κορινθίος,
 μήτηρ δὲ Μερόπη Δωρὶς· ἠγάμην δ' ἀνὴρ
 ἀστῶν μέγιστος τῶν ἐκεῖ, πρὶν μοι τύχη
 τοιαδ' ἐπέστη, θαυμάσαι μὲν ἀξία,
 σπουδῆς γε μέντοι τῆς ἐμῆς οὐκ ἀξία.
 ἀνὴρ γὰρ ἐν δείπνοις μ' ὑπερπλησθεὶς μέθη
 καλεῖ παρ' οἴνω, πλαστός ὡς εἶην πατρί.
 κἀγὼ βαρυνθεὶς τὴν μὲν οὔσαν ἡμέραν
 μόλις κατέσχον· θατέρᾳ δ' ἰὼν πέλας
 μητρὸς πατρὸς τ' ἤλεγχον· οἱ δὲ δυσφύρωσ
 τοῦνειδος ἤγον τῷ μεθέντι τὸν λόγον.
 κἀγὼ τὰ μὲν κείνοιον ἑτεροπόμην, ὅμως δ'
 ἔκνιζέ μ' ἀεὶ τοῦθ'· ὑφείρπε γὰρ πολὺ.
 λάθρα δὲ μητρὸς καὶ πατρὸς παρεύομαι
 Πυθῶδε· καὶ μ' ὁ Φοῖβος, ὧν μὲν ἰκόμην,
 ἄτιμον ἐξέπεμψεν, ἄλλα δ' ἄθλια
 καὶ δεινὰ καὶ δύστηνα προύφηνεν λέγων,
 ὡς μητρὶ μὲν χρεῖη με μιχθῆναι, γένος δ'
 ἀτλητον ἀνθρώποισι δηλώσοιμ' ὄραν,
 φονεὺς δ' ἐσοίμην τοῦ φυτεύσαντος πατρὸς.
 κἀγὼ, ἰπακούσας ταῦτα, τὴν Κορινθίαν
 ἄστροις τὸ λοιπὸν ἐχμετρούμενος χθόνα
 ἔφρευγον, ἔνθα μήποτ' ὀψοίμην κακῶν
 χρησμῶν ὄνειδη τῶν ἐμῶν τελούμενα.
 στείχων δ' ἰκνοῦμαι τούσδε τοὺς χώρους, ἐν οἷς
 σὺ τὸν τύραννον τοῦτον ὄλλυσθαι λέγεις.
 καὶ σοί, γύναι, τἀληθὲς ἐξερῶ· τριπλῆς
 ὅτ' ἦν κελεύθου τῆσδ' ὀδοιπορῶν πέλας,
 ἐνταῦθα μοι κῆρυξ τε κἀπὶ πωλικῆς
 ἀνὴρ ἀπίνης ἐμβεβώς, οἷον σὺ φῆς,

775

780

785

790

795

800

ξυνηντίαζον· κάξ ὁδοῦ μ' ὁ θ' ἤγεμόν
αὐτός θ' ὁ πρέσβυς πρὸς βίαν ἤλαυνέτην.

805

κάγῳ τὸν ἐκτρέποντα, τὸν τροχληάτην,
παίω δι' ὀργῆς καί μ' ὁ πρέσβυς, ὡς ὄρα
ὄχλους παραστείχοντα, τηρήσας μέσον
κάρα διπλοῖς κέντροισί μου καθίκετο.

οὐ μὴν ἴσην γ' ἔτεισεν, ἀλλὰ συντόμως
σκήπτρω τυπαῖς ἐκ τῆσδε χειρὸς ὕπτιος
μέσης ἀπήνης εὐθὺς ἐκκυλίνδεται·

810

κτείω δὲ τοὺς ζύμπαντας. Εἰ δὲ τῷ ξένῳ
τούτῳ προσήκει Λαίῳ τι συγγενές,

τίς τοῦδ' ἄνδρος νῦν ἂν ἀθλιώτερος,
τίς ἐχθροδαίμων μᾶλλον ἂν γένοιτ' ἀνήρ;

815

ὄν μὴ ξένων ἔξεστι μηδ' ἀστῶν τινα
δόμος δέχεσθαι μηδὲ προσφωνεῖν τινα,
ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων· καὶ τάδ' οὔτις ἄλλος ἦν
ἢ γῶ π' ἐμαυτῷ τάσδ' ἀράς ὁ προστιθείς.

820

λέχη δὲ τοῦ θανόντος ἐν χεροῖν ἐμαῖν
χραίνω, δι' ὧν περ ὠλετ'· ἄρ' ἔεφον κακός,
ἄρ' οὐχὶ πᾶς ἀναγνός, εἰ με χρὴ φυγεῖν,
καὶ μοι φυγόντι μῆστι τοὺς ἐμοὺς ἰδεῖν,
μὴ μ' ἐμβατεύειν πατρίδος, ἢ γάμοις με δεῖ
μητρὸς ζυγῆναι καὶ πατέρα κατακτανεῖν,

825

Πόλυβον, ὃς ἐξέφουσε καξέθερέψέ με;

ἄρ' οὐκ ἀπ' ὠμοῦ ταῦτα δαίμονός τις ἂν
κρίνων γέπ' ἀνδρὶ τῷδ' ἂν ὀρθοίη λόγον;

830

μὴ δῆτα, μὴ δῆτ', ὦ θεῶν ἀγνὸν σέβας,
ἰδοίμι ταύτην ἡμέραν, ἀλλ' ἐκ βροτῶν
βαίην ἀφαντος πρόσθεν ἢ τοιάνδ' ἰδεῖν
κηλῖδ' ἐμαυτῷ ζυμφορᾶς ἀφιγμένην.

ἡμῖν μὲν, ὦναξ, ταῦτ' ὀκνήρ'· εἰς δ' ἂν οὖν

NO.

- πρὸς τοῦ παρόντος ἐκμάθησ', ἔχ' ἐλπίδα. 835
- ΟΙ. καὶ μὴν τοσοῦτόν ἐστί μοι τῆς ἐλπίδος,
τὸν ἄνδρα τὸν βοτῆρα προσμεῖναι μόνον.
- ΙΟ. πεφασμένον δέ τις ποθ' ἢ προθυμία;
- ΟΙ. ἐγὼ διδάξω σ'· ἦν γὰρ εὗρεθῆ λέγων 840
σοὶ ταῦτ', ἔγωγ' ἂν ἐκπεφευγοίην πάθος.
- ΙΟ. ποῖον δέ μου περισσὸν ἤκουσας λόγον;
- ΟΙ. ληστὰς ἔφασκες αὐτὸν ἄνδρα ἐννέπειν,
ὡς νιν κατακτείνειαν. εἰ μὲν οὖν ἔτι
λέξει τὸν αὐτὸν ἀριθμόν, οὐκ ἐγὼ ἔκτανον· 845
οὐ γὰρ γένοιτ' ἂν εἷς γε τοῖς πολλοῖς ἴσος.
εἰ δ' ἄνδρ' ἐν οἰόζωνον αὐδήσει, σαφῶς
τοῦτ' ἐστὶν ἤδη τοῦργον εἰς ἐμέ ῥέπον.
- ΙΟ. ἀλλ' ὡς φανέν γε τοῦπος ὧδ' ἐπίστασο,
κοῦκ ἔστιν αὐτῶ τοῦτό γ' ἐκβαλεῖν πάλιν· 850
πόλις γὰρ ἤκουσ', οὐκ ἐγὼ μόνη τάδε.
εἰ δ' οὖν τι κάκτρέποιτο τοῦ πρόσθεν λόγου,
οὔτοι ποτ', ὦναξ, τὸν γε Λαῖτου φόνον
φανεῖ δικαίως ὀρθόν, ὄν γε Λοξίας
διεῖπε χρῆναι παιδὸς ἐξ ἐμοῦ θανεῖν.
καίτοι νιν οὐ κείνος γ' ὁ δύστηνός ποτε 855
κατέκταν', ἀλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὠλετο·
ὥστ' οὐχὶ μαντείας γ' ἂν οὔτε τῆδ' ἐγὼ
βλέψαιμι' ἂν οὔνεκ' οὔτε τῆδ' ἂν ὕστερον.
- ΟΙ. καλῶς νομίζεις· ἀλλ' ὅμως τὸν ἐργάτην
πέμψον τινὰ στελοῦντα, μηδὲ τοῦτ' ἀφῆς. 860
- ΙΟ. πέμψω ταχύνασ'· ἀλλ' ἴωμεν ἐς δόμους.
οὐδὲν γὰρ ἂν πράξαιμι' ἂν ὦν οὐ σοὶ φίλον.
- ΧΟ. στρ. α' εἶ μοι ξυνεῖη φέροντι
μοῖρα τὰν εὔσεπτον ἀγνεῖαν λόγων
ἔργων τε πάντων, ὧν νόμοι πρόκεινται 865

ὕψιποδες οὐρανίαν
 δι' αἰθέρα τεκνωθέντες, ὧν Ὀλυμπος
 πατήρ μόνος, οὐδέ νιν
 θνατὰ φύσις ἀνέρων
 ἔτικτεν οὐδὲ μήποτε λάθρα κατακοιμάσῃ. 870
 μέγας ἐν τούτοις θεός,
 οὐδὲ γηράσκει.

ἀντιστρ. α' ὕβρις φυτεύει τύραννον·
 ὕβρις, εἰ πολλῶν ὑπερπλησθῆ μάταν,
 ἃ μὴ ἴπικαιρα μηδὲ συμφέροντα, 875
 ἀκροτάταν εἰσαναβᾶσ' ἄκραν
 ἀπότομον ὄρουσεν νιν εἰς ἀνάγκαν,
 ἐνθ' οὐ ποδὶ χρησίμῳ
 χρῆται· τὸ καλῶς δ' ἔχον
 πάλει πάλαισιμα μήποτε λῦσαι θεὸν αἰτουῦμαι. 880
 θεὸν οὐ λήξω ποτὲ
 προστάταν ἴσχων.

στρ. β' εἰ δέ τις ὑπέροπτα χερσὶν
 ἢ λόγῳ πορεύεται,
 Δίκης ἀφόβητος οὐδὲ
 δαιμόνων ἔδη σέβων, 885
 κακὰ νιν ἔλοιτο μοῦρα,
 δυσπότημου χάριν γλιδᾶς.
 εἰ μὴ τὸ κέρδος κερδανεῖ δικαίως
 καὶ τῶν ἀσέπτων ἔρξεται, 890
 ἢ τῶν ἀθίκτων ἔξεται ματᾶζων.
 τίς ἔτι ποτ' ἐν τοῖσδ' ἀνήρ
 θυμοῦ βέλη ἔρξεται
 ψυχὰς ἀμύνειν; εἰ γὰρ αἰ
 τοιαῖδε πράξεις τίμαι, 895
 τι δεῖ με χορεύειν;

ἀντιστρ. β' οὐκέτι τὸν ἄθικτον εἶμι
 γᾶς ἐπ' ὀμραλὸν σέβων
 οὐδ' ἐς τὸν Ἀβαῖσι ναόν
 οὐδὲ τὰν Ὀλυμπίαν, 900
 εἰ μὴ τάδε χειρόδεικτα
 πᾶσιν ἀρμόσει βροτοῖς.
 ἀλλ', ὦ κρατύνων, εἴπερ ἔρθ' ἀκούεις,
 Ζεῦ, πᾶντ' ἀνάσσων, μὴ λάθοι
 σὲ τὰν τε σὴν ἀθάνατον αἰὲν ἀρχάν.
 φθίνοντα γὰρ Λαῖου 905
 πυθόχρηστα θέσφατ' ἐξ-
 αιροῦσιν ἤδη, κοῦδαμοῦ,
 τιμαῖς Ἀπόλλων ἐμφανής·
 ἔρρει δὲ τὰ θεῖα. 910

IO.

χώρας ἀνακτες, δόξα μοι παρεστάθη
 ναοὺς ἰκέσθαι δαιμόνων, τάδ' ἐν χερσῶν
 στέφη λαβούση κάπιθυμιάματα.
 ὑψοῦ γὰρ αἴρει θυμὸν Οἰδίπους ἄγαν 915
 λύπαισι παντοίαισιν, οὐδ' ὅποι' ἀνὴρ
 ἔννοος τὰ καινὰ τοῖς πάλαι τεκμαίρεται,
 ἀλλ' ἔστι τοῦ λέγοντος, εἰ φόβους λέγει.
 ὅτ' οὖν παραινοῦσ' οὐδὲν ἐς πλεόν ποιῶ,
 πρὸς σ', ὦ Λύκει' Ἀπολλων, ἄγγιστος γὰρ εἶ,
 ἰκέτις ἀφῆγμαι τοῖσδε σὺν κατεύγμασιν, 920
 ὅπως λύσιν τιν' ἡμῖν εὐαγῆ πόρης·
 ὡς νῦν ὀκνοῦμεν πάντες ἐκπεπληγμένον
 κεῖνον βλέποντες ὡς κυβερνήτην νεώς.

ΑΓΓΕΛΟΣ

ἄρ' ἂν παρ' ὑμῶν, ὦ ξένοι, μάθοιμ', ὅπου
 τὰ τοῦ τυράννου δῶματ' ἐστὶν Οἰδίου; 925

- (μάλιστα δ' αὐτὸν εἶπατ' εἰ κάτισθ' ὕπου. *ex omni re*
 ΧΟ. στέγαι μὲν αἶδε, καὶ τὸς ἔνδον, ὧ ξένης. *omni re*
 γυνή δὲ μήτηρ ἦδε τῶν κείνου τέκνων. *omni re*
 ΑΓ. ἀλλ' ὀλβία τε καὶ ζὺν ὀλβίοις ἀεὶ *omni re*
 γένοι', ἐκείνου γ' οὔσα παντελῆς δάμαρ. *ex omni re* 930
 ΙΟ. αὐτως δὲ καὶ σύ γ', ὧ ξέν'. ἄξιός γάρ εἰ
 τῆς εὐπειρίας οὔνεκ'. ἀλλὰ φράζ', ὅτου *omni re*
 χρῆζων ἀφῖξαι χῶ τι στήμῃναι θέλων. *omni re*
 ΑΓ. ἀγαθὰ δόμοις τε καὶ πόσει τῷ σῶ, γύναι. *omni re*
 ΙΟ. τὰ ποῖα ταῦτα, πρὸς τίνος δ' ἀφιγμένος; 935
 ΑΓ. ἐκ τῆς Κορίνθου· τὸ δ' ἔπος, οὐξερῶ τάχα,
 ἦδοιο μὲν, πῶς δ' οὐκ ἄν; ἀσχάλλοις δ' ἴσως.
 ΙΟ. τί δ' ἔστι; ποίαν δύναμιν ὧδ' ἔχει διπλῆν;
 ΑΓ. τύραννον αὐτὸν οὐπιχώριοι χθονὸς
 τῆς Ἰσθμίας στήσουσιν, ὡς ἠδᾶτ' ἐκεῖ. *omni re* 940
 ΙΟ. τί δ'; οὐχ ὁ πρέσβυς Πόλυβος ἐγκρατῆς ἔτι;
 ΑΓ. οὐ δῆτ', ἐπεὶ νιν θάνατος ἐν τάφοις ἔχει.
 ΙΟ. πῶς εἶπας; ἦ τέθνηκε Πόλυβος, ὧ γέρον;
 ΑΓ. εἰ μὴ λέγω τάληθές, ἀξιῶ θανεῖν.
 ΙΟ. ὧ πρόσπολ, οὐχὶ δεσπότη τὰδ' ὡς τάχος *omni re* 945
 μολοῦσα λέξεις; ὧ θεῶν μαντεύματα,
 ἴν' ἐστέ; τοῦτον Οἰδίπους πάλαι τρέμων
 τὸν ἄνδρ' ἔφρευγε μὴ κτάνοι· καὶ νῦν ὅδε
 πρὸς τῆς τύχης ἔλωλεν, οὐδὲ τοῦδ' ὕπο.
 ΟΙ. ὧ φίλτατον γυναικὸς Ἰοκάστης κάρα, *omni re* 950
 τί μ' ἐξεπέμψω δεῦρο τῶνδε δωμάτων;
 ΙΟ. ἄκουε τάνδρὸς τοῦδε καὶ σκόπει κλύων,
 τὰ σέμν' ἴν' ἦκει τοῦ θεοῦ μαντεύματα. *omni re*
 ΟΙ. οὗτος δὲ τίς ποτ' ἐστὶ καὶ τί μοι λέγει;
 ΙΟ. ἐκ τῆς Κορίνθου, πατέρα τὸν σὸν ἀγγελῶν *omni re* 955
 ὡς οὐκέτ' ὄντα Πόλυβον, ἀλλ' ὀλωλότα. *omni re*

- ΟΙ. τί φῆς, ξέν'; αὐτός μοι σὺ σημήνας γενεοῦ.
 ΑΓ. εἰ τοῦτο πρῶτον δεῖ μ' ἀπαγγεῖλαι σαφῶς,
 εὖ ἴσθ' ἐκεῖνον θανάσιμον βεβηκότα.
- ΟΙ. πότερα δόλοισιν, ἢ νόσου ξυναλλαγῆ;
 ΑΓ. σμικρὰ παλαιὰ σώματ' εὐνάζει ροπή.
 ΟΙ. νόσοις ὁ τλήμων, ὡς ἔοικεν, ἔφθιτο.
 ΑΓ. καὶ τῷ μακρῷ γε συμμετρούμενος χρόνῳ.
 ΟΙ. φεῦ, φεῦ, τί δῆτ' ἄν, ὦ γύναι, σκοποῦτό τις
 τὴν Πυθόμαντιν ἐστίαν ἢ τοὺς ἄνω 965
 κλάζοντας ὄρνεις, ὧν ὑφηγητῶν ἐγὼ
 κτενεῖν ἐμελλον πατέρα τὸν ἐμόν; ὁ δὲ θανὼν
 κεύθει κάτω δὴ γῆς, ἐγὼ δ' ὕδ' ἐνθάδε
 ἄψαυτος ἔγχους, εἴ τι μὴ τῶμῳ πόθῳ
 κατέφθιθ'. οὕτω δ' ἂν θανὼν εἴη ἕξ ἐμοῦ. 970
 τὰ δ' οὖν παρόντα συλλαβὼν θεσπίσματα
 κεῖται παρ' Ἄϊδη Πόλυβος ἄξι' οὐδενός.
- ΙΟ. οὐκ οὖν ἐγὼ σοι ταῦτα προύλεγον πάλαι;
 ΟΙ. ἡὔδα· ἐγὼ δὲ τῷ φόβῳ παρηγόμεν.
- ΙΟ. μὴ νυν ἔτ' αὐτῶν μηδὲν ἐς θυμὸν βάλῃς. 975
 ΟΙ. καὶ πῶς τὸ μητρὸς λέγος οὐκ ὀκνεῖν με δεῖ;
 ΙΟ. τί δ' ἂν φοβοῖτ' ἄνθρωπος, ὧ τὰ τῆς τύχης
 κρατεῖ, πρόνοια δ' ἐστὶν οὐδενός σαφῆς;
 εἰκῆ κράτιστον ζῆν, ὅπως δύναιτό τις.
 σὺ δ' ἐς τὰ μητρὸς μὴ φοβοῦ νυμφεύματα· 980
 πολλοὶ γὰρ ἤδη κὰν ὀνειράσιν βροτῶν
 μητρὶ ξυνηνάσθησαν. Ἄλλὰ ταῦθ' ὅτω
 παρ' οὐδέν ἐστι, ῥᾶστα τὸν βίον φέρει.
- ΟΙ. καλῶς ἅπαντα ταῦτ' ἂν ἐξείρητό σοι,
 εἰ μὴ ἰκύνει ζῶσ' ἢ τεκοῦσα· νῦν δ' ἐπεὶ 985
 ζῆ, πᾶσ' ἀνάγκη, κεί καλῶς λέγεις ὀκνεῖν,
 ΙΟ. καὶ μὴν μέγας γ' ὀφθαλμὸς οἱ πατρὸς τάφοι.

- ΟΙ. μέγας, ξυνίημ' ἀλλὰ τῆς ζώσης φόβος.
- ΑΓ. ποίας δὲ καὶ γυναικὸς ἐκφοβεῖσθ' ὕπερ;
- ΟΙ. Μερόπης, γηραιέ, Πόλυβος ἧς ὤκει μέτα. 990
- ΑΓ.. τί δ' ἔστ' ἐκείνης ὑμῖν ἐς φόβον φέρον;
- ΟΙ. θεήλατον μάντευμα δεινόν, ὧ ζένε.
- ΑΓ. ἦ ῥητόν, ἦ οὐχὶ θεμιτὸν ἄλλον εἰδέναι;
- ΟΙ. μάλιστα γ' εἶπε γάρ με Λοξίας ποτὲ
 χρῆναι μιγῆναι μητρὶ τήμαυτοῦ τό τε 995
 πατρῶον αἶμα χερσὶ ταῖς ἐμαῖς ἐλεῖν.
 ὧν οὐνεχ' ἡ Κόρινθος ἐξ ἐμοῦ πάλαι
 μακρὰν ἀπωκεῖτ' εὐτυχῶς μέν, ἀλλ' ὅμως
 τὰ τῶν τεκόντων ὄμμαθ' ἠδιστον βλέπειν.
- ΑΓ. ἦ γὰρ τάδ' ὀκνῶν κεῖθεν ἦσθ' ἀπόπτολις; 1000
- ΟΙ. πατρός τε χρήζων μὴ φονεὺς εἶναι, γέρον.
- ΑΓ. τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ τοῦδε τοῦ φόβου σ' ἀναξ,
 ἐπεὶ περ εὐνοὺς ἦλθον, ἐξελυσάμην;
- ΟΙ. καὶ μὴν χάριν γ' ἂν ἀξίαν λάβοις ἐμοῦ.
- ΑΓ. καὶ μὴν μάλιστα τοῦτ' ἀφικόμεν, ὅπως 1005
 σοῦ πρὸς δόμους ἐλθόντος εὖ πράττειμι τι.
 ὅλλ' οὐποτ' εἶμι τοῖς φυτεύσασίν γ' ὁμοῦ.
- ΑΓ. ὦ παῖ, καλῶς εἶ δῆλος οὐκ εἰδῶς τί δρᾷς.
- ΟΙ. πῶς, ὦ γηραιέ; πρὸς θεῶν, δίδασκέ με.
- ΑΓ. εἰ τῶνδε φεύγεις οὐνεκα εἰς οἴκους μολεῖν. 1010
- ΟΙ. ταρβῶν γε, μή μοι Φοῦβος ἐξέλθη σαφής.
- ΑΓ. ἦ μὴ μίasma τῶν φυτευσάντων λάβης;
- ΟΙ. τοῦτ' αὐτό, πρέσβυ, τοῦτό μ' εἰσαεὶ φοβεῖ.
- ΑΓ. ἄρ' οἴσθα δῆτα πρὸς δίκης οὐδὲν τρέμων;
- ΟΙ. πῶς δ' οὐχί, παῖς γ' εἰ τῶνδε γεννητῶν ἔφυν; 1015
- ΑΓ. ὀθοῦνεκ' ἦν σοι Πόλυβος οὐδὲν ἐν γένει.
- ΟΙ. πῶς εἶπας; οὐ γὰρ Πόλυβος ἐξέφυσέ με;
- ΑΓ. οὐ μᾶλλον οὐδὲν τοῦδε τάνδρος, ἀλλ' ἴσον.

- ΟΙ. καὶ πῶς ὁ φύσας ἐξ ἴσου τῷ μηδεὶ;
- ΑΓ. ἀλλ' οὐ σὶ ἐγείνατ' οὐτ' ἐκεῖνος οὐτ' ἐγώ. 1020
- ΟΙ. ἀλλ' ἀντὶ τοῦ δὴ πᾶν μ' ὠνομάζετο;
- ΑΓ. δῶρόν ποτ', ἴσθι, τῶν ἐμῶν χειρῶν λαβῶν.
- ΟΙ. καὶ θ' ὦδ' ἀπ' ἄλλης χειρὸς ἔσπερξεν μέγα;
- ΑΓ. ἦ γὰρ πρὶν αὐτὸν ἐξέπεισ' ἀπαιδία.
- ΟΙ. σὺ δ' ἐμπολήσας ἦ τυχῶν μ' αὐτῷ δίδως; 1025
- ΑΓ. εὐρὼν ναπακίαις ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς.
- ΟΙ. ὠδοιπόρεις δὲ πρὸς τί τοῦσδε τοὺς τόπους;
- ΑΓ. ἐνταῦθ' ὄρειοις ποιμνίοις ἐπεστάτουν.
- ΟΙ. ποιμὴν γὰρ ἦσθα κάπι θητεία πλάνης;
- ΑΓ. σοῦ δ', ὦ τέκνον, σωτήρ γε τῷ τότ' ἐν χρόνῳ. 1030
- ΟΙ. τί δ' ἄλλος ἴσχοντ' ἐν κακοῖς με λαμβάνεις;
- ΑΓ. ποδῶν ἂν ἄρθρα μαρτυρήσειεν τὰ σά.
- ΟΙ. οἴμοι, τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέπεις κακόν;
- ΑΓ. λύω σὶ ἔχοντα διατόρους ποδοῦν ἀκμάς.
- ΟΙ. δεινόν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνευλόμην. 1035
- ΑΓ. ὥστ' ὠνομάσθης ἐκ τύχης ταύτης, ὅς εἴ.
- ΟΙ. ὦ πρὸς θεῶν, πρὸς μητρὸς ἢ πατρὸς; φράσον.
- ΑΓ. οὐκ οἶδ'· ὁ δὸς δὲ ταῦτ' ἐμοῦ λῶον φρονεῖ.
- ΟΙ. ἦ γὰρ παρ' ἄλλου μ' ἔλαβες οὐδ' αὐτὸς τυχῶν;
- ΑΓ. οὐκ, ἀλλὰ ποιμὴν ἄλλος ἐκδίδωσί μοι. 1040
- ΟΙ. τίς οὗτος; ἦ κάποισθα δηλώσαι λόγῳ;
- ΑΓ. τῶν Λαίου δήπου τις ὠνομάζετο.
- ΟΙ. ἦ τοῦ τυράννου τῆσδε γῆς πάλαι ποτέ;
- ΑΓ. μάλιστα· τούτου τάνδρος οὗτος ἦν βοτήρ.
- ΟΙ. ἦ κάστ' ἔτι ζῶν οὗτος, ὥστ' ἰδεῖν ἐμέ; 1045
- ΑΓ. ὑμεῖς γ' ἄριστ' εἰδεῖτ' ἂν οὐπιχώριοι.
- ΟΙ. ἔστιν τις ὑμῶν τῶν παρεστώτων πέλας.
- ὅστις κάποιδε τὸν βοτήρ' ἦν ἐννέπει,
- εἴτ' οὖν ἐπὶ ἀγρῶν εἴτε κἀνοθάδ' εἰσιδῶν;

- σημήναθ', ὡς ὁ καιρὸς γήρῃσθαι τάδε. 1050
 XO. οἶμαι μὲν οὐδέν' ἄλλον ἢ τὸν ἐξ ἀγρῶν,
 ὃν κάμᾶτευες πρόσθεν εἰσιδεῖν· ἀτὰρ
 ἦδ' ἂν τὰδ' οὐχ ἤκιστ' ἂν Ἴοκᾶστη λέγοι.
 OI. γύναι, νοεῖς ἐκεῖνον, ὄντιν' ἀρτίως
 μολεῖν ἐφιμέεσθαι τὸν θ' οὗτος λέγει; 1055
 IO. τί δ' ὄντιν' εἶπε; μηδὲν ἐντραπῆς· τὰ δὲ
 ῥηθέντα βούλου μηδὲ μεμνηῆσθαι μάτην.
 OI. οὐκ ἂν γένοιτο τοῦθ', ὅπως ἐγὼ λαβῶν,
 σημεῖα τοιαῦτ' οὐ φανῶ τοῦμόν γένος.
 IO. μὴ πρὸς θεῶν, εἶπερ τι τοῦ σαυτοῦ βίου 1060
 κήδη, ματεύσης τοῦθ' ἄλλῃ νοσοῦσ' ἐγώ.
 OI. θάρσει· σὺ μὲν γάρ, οὐδ' ἂν τρίτης ἐγώ
 μητρὸς φανῶ τριδουλος, ἐκφανῆ κακῆ.
 IO. ὅμως πιθοῦ μοι, λίσσομαι· μὴ δρᾶ τάδε.
 OI. οὐκ ἂν πιθοίμην μὴ οὐ τὰδ' ἐκμαθεῖν σαφῶς. 1065
 IO. καὶ μὴν φρονοῦσά γ' εἶ τὰ λῶστά σοι λέγω.
 OI. τὰ λῶστα τοίνυν ταῦτά μ' ἀλγύνει πάλαι.
 IO. ὦ δύσποτμ', εἴθε μήποτε γνοίης, ὅς εἶ.
 OI. ἄξει τις ἐλθὼν δεῦρο τὸν βοτῆρά μοι;
 ταύτην δ' εἴτε πλουσίῳ χαίρειν γένοι. 1070
 IO. ἰοῦ ἰοῦ, δύστηνε· τοῦτο γὰρ σ' ἔχω
 μόνον προσειπεῖν, ἄλλο δ' οὐποθ' ὕστερον.
 XO. τί ποτε βέβηκε, Οἰδίπους, ὑπ' ἀγρίας
 ἄξασα λύπης ἢ γυνή; δέδοιχ' ὅπως
 μὴ ἔκ τῆς σιωπῆς τῆσδ' ἀναρρήξει κακὰ. 1075
 OI. ὅποῖα χρεῖζει ῥηγνύτω· τοῦμόν δ' ἐγώ,
 κεί σμικρόν ἐστι, σπέρμ' ἰδεῖν βουλήσομαι.
 αὕτη δ' ἴσως, φρονεῖ γὰρ ὡς γυνή μέγα,
 τὴν δυσγένειαν τὴν ἐμὴν αἰσχύνεται.
 ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν παῖδα τῆς Τύχης νέμων 1080

τῆς εὖ διδούσης οὐκ ἀτιμασθήσομαι.
 τῆς γὰρ πέφυκα μητρός, οἱ δὲ συγγενεῖς
 μῆνές με μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν.
 τοιόσδε δ' ἐκφύς οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι
 ποτ' ἄλλος, ὥστε μὴ ἐκμαθεῖν τοῦμὸν γένος. 1085

ΧΟ. στρ. εἵπερ ἐγὼ μάντις εἰμὶ
 καὶ κατὰ γνώμαν ἴδρις,
 οὐ τὸν Ὀλυμπον ἀπείρων,
 ὦ Κιθαιρών, οὐκ ἔσει
 τὰν αὖριον πανσέληνον, 1090
 μὴ οὐ σέ γε καὶ πατριώταν Οἰδίπου
 καὶ τροφὸν καὶ ματέρ' αὖξιν,
 καὶ χορεύεσθαι πρὸς ἡμῶν,
 ὡς ἐπίηρα φέροντα
 τοῖς ἐμοῖς τυράννοις. 1095

ἀντιστρ. ἰήιε Φοῖβε, σοὶ
 δὲ ταῦτ' ἀρέστ' εἴη.
 τίς σε, τέκνον, τίς σ' ἔτικτε
 τῶν μακραιώνων ἄρα Πανὸς ὄρεσσιβάτα πατρὸς
 πελασθεῖς', 1100
 ἢ σέ γ' εὐνάτειρά τις
 Λοξίου; τῷ γὰρ πλάκες ἀγρόνομοι πᾶσαι φίλαι·
 εἴθ' ὁ Κυλλάνης ἀνάσπων,
 εἴθ' ὁ Βακχεῖος θεὸς ναί-
 ων ἐπ' ἄκρων ὄρέων σ' 1105
 εὔρημα δέξαιτ' ἐκ του
 Νυμφᾶν Ἑλικωνιάδων,
 αἷς πλεῖστα συμπαίξει.

ΟΙ. εἰ χροῖ τι κάμῃ, μὴ συναλλάξαντά πω,
 πρέσβεις, σταθμαῖσθαι, τὸν βοτῆρ' ὄραν δοκῶ, 1110
 ὄνπερ πάλαι ζητοῦμεν· ἔν τε γὰρ μακροῶ

- γῆρα ζυνάδει τῷδε τάνδρῃ σύμμετρος,
 ἄλλως τε τοὺς ἄγοντας ὥσπερ οἰκέτας
 ἔγνωκ' ἑμαυτοῦ· τῇ δ' ἐπιστήμη σύ μου
 προύχοις τάχ' ἄν που, τὸν βοτῆρ' ἰδὼν πάρος.1115
- XO. ἔγνωκα γάρ, σάφ' ἴσθι· Λαίου γάρ ἦν,
 εἶπερ τις ἄλλος, πιστὸς ὡς νομεὺς ἀνῆρ.
 OI. σὲ πρῶτ' ἐρωτῶ, τὸν Κορίνθιον ξένον,
 ἦ τόνδε φράζεις;
 AΓ. τοῦτον, ὅνπερ εἰσορᾷς. 1120
 OI. οὗτος σύ, πρέσβυ, δεῦρό μοι φάνει βλέπων
 ὅσ' ἄν σ' ἐρωτῶ. Λαίου ποτ' ἦσθα σύ;

ΘΕΡΑΠΩΝ

- OI. ἦ δοῦλος, οὐκ ὠνητός, ἀλλ' οἴκοι τραφεῖς.
 ἔργον μεριμνῶν ποῖον ἢ βίον τίνα;
 ΘΕ. ποίμναις τὰ πλεῖστα τοῦ βίου συνειπτόμην. 1125
 OI. χώροις μάλιστα πρὸς τίσιν ζύναυλος ὢν;
 ΘΕ. ἦν μὲν Κιθαιρῶν, ἦν δὲ πρόσχωρος τόπος.
 OI. τὸν ἄνδρα τόνδ' οὖν οἶσθα τῆδέ που μαθῶν;
 ΘΕ. τί χρῆμα δρῶντα; ποῖον ἄνδρα καὶ λέγεις;
 OI. τόνδ' ὅς πάρεστιν· ἦ ζυναλλάξας τί πως; 1130
 ΘΕ. οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν ἐν τάχει μνήμης ἄπο.
 AΓ. κούδέν γε θαῦμα, δέσποτ'· ἀλλ' ἐγὼ σαφῶς
 ἀγνώτ' ἀναμνήσω νιν· εὖ γάρ οἶδ' ὅτι
 κάτοιδε, ἦμος τὸν Κιθαιρῶνος τόπον
 ὁ μὲν διπλοῦσι ποιμνίοις, ἐγὼ δ' ἐνὶ 1135
 ἐπλησίαζον τῷδε τάνδρῃ τρεῖς ὄλους
 ἐξ ἤρος εἰς ἀρκτοῦρον ἐκμήνους χρόνους·
 χειμῶνι δ' ἤδη τάμά, τ' εἰς ἔπαυλ' ἐγὼ
 ἤλαυνον, οὗτός τ' εἰς τὰ Λαίου σταθμά.
 λέγω τι τούτων ἢ οὐ λέγω πεπραχμένον; 1140

- ΘΕ. λέγεις ἀληθῆ, καίπερ ἐκ μακροῦ χρόνου.
 ΑΓ. φέρ' εἶπέ νῦν, τότ' οἶσθα παῖδά μοί τινα
 δούς, ὡς ἐμαυτῶ θρέμμα θρεψαίμην ἐγώ;
 ΘΕ. τί δ' ἔστι; πρὸς τί τοῦτο τοῦπος ἱστορεῖς;
 ΑΓ. ὄδ' ἔστιν, ὃ τῆν, κείνος, ὅς τότ' ἦν νέος. 1145
 ΘΕ. οὐκ εἰς ὄλεθρον; οὐ σιωπήσασ εἴσει;
 ΟΙ. ἄ, μὴ κόλαζε, πρέσβυ, τόνδ', ἐπεὶ τὰ σά
 δεῖται κολαστοῦ μᾶλλον ἢ τὰ τοῦδ' ἔπη.
 ΘΕ. τί δ', ὃ φέριστε δεσποτῶν, ἀμαρτάνω;
 ΟΙ. οὐκ ἐννέπων τὸν παῖδ' ὃν οὗτος ἱστορεῖ. 1150
 ΘΕ. λέγει γὰρ εἰδῶς οὐδέν, ἀλλ' ἄλλως πονεῖ.
 ΟΙ. σὺ πρὸς χάριν μὲν οὐκ ἐρεῖς, κλιῶν δ' ἐρεῖς.
 ΘΕ. μὴ δῆτα, πρὸς θεῶν, τὸν γέροντα μ' αἰκίση.
 ΟΙ. οὐχ ὡς τάχος τις τοῦδ' ἀποστρέψει χέρας;
 ΘΕ. δυστήνος ἀντὶ τοῦ; τί προσχρήζων μαθεῖν; 1155
 ΟΙ. τὸν παῖδ' ἔδωκας τῷδ', ὃν οὗτος ἱστορεῖ;
 ΘΕ. ἔδωκ'· ὀλέσθαι δ' ὠφελον τῆδ' ἡμέρα.
 ΟΙ. ἀλλ' εἰς τόδ' ἤξεις μὴ λέγων γε τοῦνδικον.
 ΘΕ. πολλῶ γε μᾶλλον, ἦν φράσω, διόλλυμαι.
 ΟΙ. ἀνὴρ ὄδ', ὡς ἔοικεν, ἐς τριβάς ἐλᾷ. 1160
 ΘΕ. οὐ δῆτ' ἔγωγ', ἀλλ' εἶπον ὡς δοίην πάλαι.
 ΟΙ. πόθεν λαβῶν; οἰκεῖον ἢ ἕξ ἄλλου τινός;
 ΘΕ. ἐμὸν μὲν οὐκ ἔγωγ', ἐδεξάμην δέ του.
 ΟΙ. τίνος πολιτῶν τῶνδε κακ ποίας στέγης;
 ΘΕ. μὴ πρὸς θεῶν, μή, δεσποθ' ἱστέρει πλέον. 1165
 ΟΙ. ὄλωκας, εἴ σε ταῦτ' ἐρήσομαι πάλιν.
 ΘΕ. τῶν Λαῖου τοίνυν τις ἦν γεννημάτων.
 ΟΙ. ἦ δοῦλος ἢ κείνου τις ἐγγενῆς γεγώς;
 ΘΕ. οἴμοι, πρὸς αὐτῷ γ' εἰμὶ τῷ δεινῷ λέγειν.
 ΟΙ. κᾶρωγ' ἀκούειν· ἀλλ' ὅμως ἀκουστέον. 1170
 ΘΕ. κείνου γέ τοι δὴ παῖς ἐκλήξεθ'· ἡ δ' ἔσω

- ΟΙ. κάλλιστ' ἂν εἴποι, σὴ γυνή, τάδ' ὡς ἔχει.
 ΘΕ. ἦ γὰρ δίδωσιν ἦδε σοι;
 ΟΙ. μάλιστ' ἄναξ.
 ΘΕ. ὡς πρὸς τί χρείας;
 ΟΙ. ὡς ἀναλώσασμι νιν.
 ΘΕ. τεκοῦσα τλήμων;
 ΟΙ. θεσφάτων γ' ὄκνη κακῶν. 1175
 ΘΕ. ποίων;
 ΟΙ. κτενεῖν νιν τοὺς τεκόντας ἦν λόγος.
 ΘΕ. πῶς δῆτ' ἀφῆκας τῷ γέροντι τῷδε σύ;
 ΟΙ. κατοικτίσας, ὧ δέσποθ', ὡς ἄλλην χθόνα
 ΘΕ. δοκῶν ἀποισειν, αὐτὸς ἔνθεν ἦν· ὁ δὲ
 κάκ' ἐς μέγιστ' ἔσωσεν. Εἰ γὰρ οὗτος εἶ, 1180
 ὅν φησιν οὗτος, ἴσθι δύσποτμος γεγώς.
 ΟΙ. ἰού ἰού, τὰ πάντ' ἂν ἐξήκοι σαφῆ.
 ὧ φῶς, τελευταῖόν σε προσβλέψαμι νῦν,
 ὅστις πέφασμαι φύς τ' ἀφ' ὧν οὐ χρῆν, ξὺν οἷς τ'
 οὐ χρῆν ὁμιλῶν, οὐς τέ μ' οὐκ ἔδει κτανῶν. 1185
 ΧΟ. στρ. α' ἰὼ γενεαὶ βροτῶν.
 ὡς ὑμᾶς ἴσα καὶ τὸ μη-
 δὲν ζώσας ἐναριθμῶ.
 τίς γάρ, τίς ἀνὴρ πλέον
 τᾶς εὐδαιμονίας φέρει 1190
 ἢ τοσοῦτον ὅσον δοκεῖν
 καὶ δόξαντ' ἀποκλῦναι;
 τὸ σὸν τοι παράδειγμ' ἔχων,
 τὸν σὸν δαίμονα, τὸν σὸν, ὧ
 τλᾶμον Οἰδιπόδα, βροτῶν 1195
 οὐδένα μακαρίζω.
 ἀντιστρ. α' ὅστις καθ' ὑπερβολὴν
 τοξεύσας ἐκράτησας τοῦ

	<p>πάντ' εὐδαίμονος ὄλβου, ὦ Ζεῦ, κατὰ μὲν φθίσας τὰν γαμφώνυχα παρθένον χρησιμωδόν, θανάτων δ' ἐμᾶ χώρᾳ πύργος ἀνέστας. ἔξ οὔ καὶ βασιλεὺς καλῆ ἐμὸς καὶ τὰ μέγιστ' ἐπι- μάθης, ταῖς μεγάλαισιν ἐν Θήβαιον ἀνάσσων.</p>	1200
στρ. β'	<p>τανῶν δ' ἀκούειν τίς ἀθλιώτερος; τίς ἄταις ἀγρίαις, τίς ἐν πόνοις ξύνοικος ἀλλαγᾶ βίου; ἰὼ κλεινὸν Οἰδίπου κάρᾳ, ὦ μέγας λιμῆν αὐτὸς ἤρκεσεν παιδὶ καὶ πατρὶ θαλαμηπόλῳ πεσεῖν, πῶς ποτε, πῶς ποθ' αἰ πατρῶ- αὶ σ' ἄλοκες φέρειν, τάλας, σῆγ' ἐδυνάσθησαν ἐς τοσόνδε; ἔφευρέ σ' ἄκονθ' ὁ πάνθ' ὄρων χρόνος, δικάζει τὸν ἄγαμον γάμον πάλαι τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον.</p>	1205
ἀντιστρ. β'	<p>ἰὼ, Λαττεῖον, ὦ τέκνον, εἴθε σ', εἴθε σε μήποτ' εἰδόμεν' δύρομαι γὰρ ὡς περιᾶλλ' ἰαχέων ἐκ στομάτων. Τὸ δ' ὀρθὸν εἰ- πεῖν, ἀνέπνευσά τ' ἐκ σέθεν καὶ κατεκοίμασα τοῦμόν ὄμμα.</p>	1210 1215
		1220

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

ὦ γῆς μέγιστα τῆσδ' αἰετιμώμενοι,
οἷ' ἔργ' ἀκούσεθ', οἷα δ' εἰσόψεσθ', ὅσον δ'

- ἀρεῖσθε πένθος, εἴπερ ἐγγενῶς ἔτι 1225
 τῶν Λαβδακείων ἐντρέπεσθε δωμάτων.
 οἶμαι γὰρ οὐτ' ἂν Ἴστρον οὔτε Φᾶσιν ἂν
 νίψαι καθαρμοῦ τήνδε τὴν στέγην, ὅσα
 κεύθει, τὰ δ' αὐτίκ' εἰς τὸ φῶς φανεῖ, κακὰ
 ἐκόντα κούκ ἄκοντα. Τῶν δὲ πημονῶν 1230
 μάλιστα λυποῦσ' αἶ φανῶσ' αὐθαίρετοι.
 λείπει μὲν οὐδ' ἄ πρόσθεν ἤδειμεν τὸ μὴ οὐ
 βαρύστον' εἶναι· πρὸς δ' ἐκείνοισιν τί φῆς;
 ΕΞ. ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων εἶπεῖν τε καὶ
 μαθεῖν, τέθνηκε θεῖον Ἰοκάστης κάρα. 1235
 ΧΟ. ὦ δυστάλαινα, πρὸς τίνος ποτ' αἰτίας;
 ΕΞ. αὐτῇ πρὸς αὐτῆς. τῶν δὲπραχθέντων τὰ μὲν
 ἄλγιστ' ἄπεστιν· ἡ γὰρ ὄψις οὐ πάρα·
 ὅμως δ', ὅσον γε κὰν ἐμοὶ μνήμης ἔνι,
 πεύση τὰ κείνης ἀθλίας παθήματα. 1240
 ὕπως γὰρ ὄργῃ χρωμένη παρῆλθ' ἔσω
 θυρῶνος, ἔετ' εὐθύ πρὸς τὰ νυμφικὰ
 λέχη, κόμην σπῶσ' ἀμφιδεξίσις ἀκμαῖς.
 πύλας, δ', ὕπως εἰσῆλθ', ἐπιρράξασ' ἔσω
 ἴκαλι τὸν ἤδη Λάιον πάλαι νεκρόν, 1245
 μνήμην παλαιῶν σπερμάτων ἔχουσ', ὕφ' ὧν
 θάνοι μὲν αὐτός, τὴν δὲ τίκτουσαν λίποι
 τοῖς οἷσιν αὐτοῦ δύστεκνον παιδουργίαν.
 γοᾶτο δ' εὐνάς, ἔνθα δύστηνος διπλοῦς
 ἔξ ἀνδρὸς ἄνδρα καὶ τέκν' ἐκ τέκνων τέκοι. 1250
 χῶπως μὲν ἐκ τῶνδ' οὐκέτ' οἶδ' ἀπόλλυται.
 βοῶν γὰρ εἰσέπαισεν Οἰδίπους, ὕφ' οὐ
 οὐκ ἦν τὸ κείνης ἐκθεάσασθαι κακόν·
 ἀλλ' εἰς ἐκεῖνον περιπολοῦντ' ἐλεύσομεν.
 φοιτᾷ γὰρ ἡμᾶς ἔγγος ἐξαίτων πορεῖν, 1255

γυναῖκά τ' οὐ γυναῖκα, μητρῶαν δ' ὄπου
 κίχροι διπλῆν ἄρουραν οὐ τε καὶ τέκνων.
 λυσσῶντι δ' αὐτῷ δαιμόνων δείκνυσί τις·
 οὐδείς γάρ ἀνδρῶν, οἷ παρῆμεν ἐγγύθεν.
 δεινὸν δ' ἀύσας, ὡς ὑφρηγγοῦ τινος 1260
 πύλας διπλαῖς ἐνήλατ', ἐκ δὲ πυθμένων
 ἔκλυε κοῖλα κληῖθρα κάμπιπτει στέγγη.
 οὐ δὴ κρεμαστὴν τὴν γυναῖκα ἔσειδομεν,
 πλεκτικῆς ἐώρως ἐμπεπλεγμένην. ὁ δέ,
 ὄπως ὄρα νιν, δεινὰ βρουχηθεὶς τάλας, 1265
 χαλῆ κρεμαστὴν ἀρτάνην· ἐπεὶ δὲ γῆ
 ἔκειτο πλήμων, δεινὰ δ' ἦν τάνθενδ' ὄρα·
 ἀποσπάσας γὰρ εἰμάτων χυσιγλάτους
 περόνας ἀπ' αὐτῆς, αἷσιν ἐξεστέλλετο,
 ἄρας ἔπαισεν ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων, 1270
 αὐδῶν τοιαῦθ', ὀθούνεκ' οὐκ ὄψοιντό νιν,
 οὐθ' οἷ ἔπασχεν οὐθ' ὀποι' ἔδρα κακὰ,
 ἀλλ' ἐν σκότῳ τὸ λοιπὸν οὐς μὲν οὐκ ἔδει
 ὄψοιαιθ', οὐς δ' ἔχρηζεν οὐ γνωσσίατο.
 τοιαῦτ' ἐφουμῶν, πολλάκις τε κοῦχ ἄπαξ 1275
 ἦρασσ' ἐπαίρων βλέφαρα· φοίνια δ' ὁμοῦ
 γλῆναι γένει' ἔτεργον, οὐδ' ἀνίσταν
 φόνου μυδώσας σταγόνας, ἀλλ' ὁμοῦ μέλας
 ὄμβρος χαλάζης αἵματοῦς ἐτέργετο.
 τάδ' ἐκ δυοῖν ἔρωγεν, οὐ μόνου κάτα, 1280
 ἀλλ' ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ συμμιγῆ κακὰ.
 ὁ πρὶν παλαιὸς δ' ὄλβος ἦν πάροιθε μὲν
 ὄλβος δικαίως· νῦν δὲ τῆδε θῆμέρα
 στεναγμός, ἄτη, θάνατος, αἰσχύνη, κακῶν
 ὅσ' ἔστι πάντων ὀνόματ', οὐδὲν ἔστ' ἀπόν. 1285
 νῦν δ' ἔσθ' ὁ πλήμων ἐν τίνι σχολῆ κακοῦ;

XO.

- ΕΞ. βοᾶ διοίγειν κληῖθρα καὶ δηλοῦν τινα
 τοῖς πᾶσι Καδμείοισι τὸν πατροκτόνον,
 τὸν μητρὸς, αὐδῶν ἀνόσι' οὐδὲ ῥητά μοι,
 ὡς ἐκ χθονὸς ρίψων ἑκυτὸν οὐδ' ἔτι 1290
 μενῶν δόμοις ἀραῖος, ὡς ἠράσατο.
 ῥώμης γε μέντοι καὶ προγγητοῦ τινος
 δεῖται· τὸ γὰρ νόσημα μεῖζον ἢ φέρειν.
 δεῖξει δὲ καὶ σσί· κληῖθρα γὰρ πυλῶν τάδε
 διοίγεται· θέαμα δ' εἰσόψει τάχα 1295
 τοιοῦτον, οἷον καὶ στυγοῦντ' ἐποικτίσαι.
- ΧΘ. ὦ δεινὸν ἰδεῖν πάθος ἀνθρώποις,
 ὦ δεινότατον πάντων, ὅ σ' ἐγὼ
 προσέκυρσ' ἤδη. τίς σ', ὦ τλῆμον,
 προσέβη μανία; τίς ὁ πηδῆσας 1300
 μεῖζονα δαίμων τῶν μακίστων
 πρὸς σῆ δυσδαίμονι μοίρα;
 φεῦ φεῦ, δύσταν', ἀλλ' οὐδ' ἐσιδεῖν
 δύναμιά σε, θέλων πόλλ' ἀνερέσθαι,
 πολλὰ πυθέσθαι, πολλὰ δ' ἀθρῆσαι· 1305
 τοίαν φρίκην παρέχεις μοι.
- ΟΙ. αἰαῖ αἰαῖ, φεῦ, φεῦ, δύστανος ἐγὼ.
 ποῖ γὰρ φέρομαι τλάμων; πᾶ μοι
 φθογγὰ διαπεπόταται φοράδην;
 ἰὼ δαῖμον, ἴν' ἐνήλω. 1310
- ΧΘ. ἐς δεινὸν οὐδ' ἀκουστὸν οὐδ' ἐπόψιμον.
- ΟΙ. στρ. α' ἰὼ σκίτου
 νέφος, ἐμὸν ἀπότροπον, ἐπιπλόμενον ἄφατον,
 ἀδάματόν τε καὶ δυσούριστον ὄν. οἶμοι, 1315
 οἶμοι μάλ' αὔθις, οἷον εἰσέδου μ' ἄμα
 κέντρων τε τῶνδ' οἴστρημα καὶ μνήμη κακῶν.
- ΧΘ. καὶ θαῦμά γ' οὐδὲν ἐν τοσοῖσδε πῆμασιν

- διπλᾶ σε πενθεῖν καὶ διπλᾶ φορεῖν κακᾶ. 1320
- ΟΙ. ἀντ. α' ἰὼ φίλος,
 σὺ μὲν ἐμὸς ἐπίπολος ἔτι μόνιμος· ἔτι γὰρ
 ὑπομένεις με τὸν τυφλὸν κηδεύων. φεῦ, φεῦ·
 οὐ γὰρ με λήθεις, ἀλλὰ γιγνώσκω σαφῶς, 1325
 καίπερ σκοτεινός, τήν γε σὴν αὐδὴν ὅμως.
- ΧΟ.
 ὦ δεινὰ δράσας, πῶς ἔτλης τοιαῦτα σὰς
 ὄψεις μαρᾶναι; τίς σ' ἐπῆρε δαιμόνων;
- ΟΙ. στρ. β' Ἀπόλλων τάδ' ἦν, Ἀπόλλων, φίλοι,
 ὁ κακὰ τελῶν ἐμὰ τάδ' ἐμὰ πάθεα. 1330
 ἔπαισε δ' αὐτόχειρ νιν οὔτις,
 ἀλλ' ἐγὼ τλάμων.
 τί γὰρ ἔδει μ' ὄρᾶν,
 ὅτῳ γ' ὄρῶντι μηδὲν
 ἦν ἰδεῖν γλυκύ; 1335
- ΧΟ.
 ἦν ταῦθ' ὅπωςπερ καὶ σὺ φῆς.
- ΟΙ.
 τί δῆτ' ἐμοὶ βλεπτόν, ἢ
 στερκτόν ἢ προσήγορον
 ἔτ' ἔστ' ἀκούειν ἡδονᾶ, φίλοι;
 ἀπάγετ' ἐκτόπιον ὅτι τάχιστα με, 1340
 ἀπάγετ', ὦ φίλοι, τὸν μέγ' ὀλέθριον,
 τὸν καταρότατον, ἔτι δὲ καὶ θεοῖς
 ἐχθρότατον βροτῶν.
- ΧΟ.
 δεῖλαιε τοῦ νοῦ τῆς τε συμφορᾶς ἴσον,
 ὡς σ' ἠθέλησα μηδ' ἂν γυνῶναί ποτ' ἂν. 1345
- ΟΙ. ἀντ. β' ὄλοιθ' ὅστις ἦν,
 ὅς ἀπ' ἀγρίας πέδας
 νομάδης ἐπιποδίας
 ἔλαβέ μ' ἀπό τε φόνου
 ἔρυτο κἀνέσωσεν, 1350
 οὐδὲν ἐς χάριν πράσσωσιν.

- τότε γὰρ ἂν θανῶν
 οὐκ ἦν φίλοισιν
 οὐδ' ἐμοὶ τοσόνδ' ἄχος.
 XO. θέλοντι κάμοι τοῦτ' ἂν ἦν. 1355
 OI. οὐκουν πατρός γ' ἂν φονεύς
 ἦλθον, οὐδὲ νυμφίος
 βροτοῖς ἐκλήθην
 ὧν ἔφυν ἄπο.
 νῦν δ' ἄθλιος μὲν εἰμ', 1360
 ἀνοσίων δὲ παῖς,
 ὁμογενῆς τ' ἀφ' ὧν
 αὐτὸς ἔφυν τάλας.
 εἰ δέ τι πρεσβύτερον
 ἔφου κακοῦ κακόν, 1365
 τοῦτ' ἔλαχ' Οἰδίπους.
- XO. οὐκ οἶδ' ὅπως σε φῶ βεβουλεῦσθαι καλῶς·
 κρείσσων γὰρ ἦσθα μηκέτ' ὧν ἡ ζῶν τυφλός.
 OI. ὡς μὲν τὰδ' οὐχ ᾧδ' ἔστι ἄριστ' εἰργασμένα,
 μή μ' ἐκδίδασκα, μηδὲ συμβούλευ' ἔτι. 1370
 ἐγὼ γὰρ οὐκ οἶδ' ὅμμασιν ποίοις βλέπων
 πατέρα ποτ' ἂν προσεῖδον εἰς Ἄιδου μολῶν,
 οὐδ' αὖ τάλαιναν μητέρ' οἷν ἐμοὶ δυοῖν
 ἔργ' ἐστὶ κρείσσον' ἀγχόνης εἰργασμένα.
 ἀλλ' ἡ τέκνων δῆτ' ὄψις ἦν ἐφίμερος, 1375
 βλαστοῦσ' ὅπως ἐβλαστε, προσλεύσειεν ἐμοί;
 οὐ δῆτα τοῖς γ' ἐμοῖσιν ὀφθαλμοῖς ποτε
 οὐδ' ἄστου γ', οὐδὲ πύργος, οὐδὲ δαιμόνων
 ἀγάλαθ' ἱερά, τῶν ὁ παντλήμων ἐγώ,
 κάλλιστ' ἀνὴρ εἷς ἐν γε ταῖς Θήβαις τραφεῖς, 1380
 ἀπεστέρησ' ἐμαυτόν, αὐτὸς ἐννέπων
 ὠθεῖν ἅπαντας τὸν ἀσεβῆ, τὸν ἐκ θεῶν

φανέντ' ἀναγνον καὶ γένους τοῦ Λαΐου.
 τοιάνδ' ἐγὼ κηλῖδα μηνύσας ἐμήν
 ὀρθοῖς ἔμελλον ὄμμασιν τούτους ὄρῃν; 1385
 ἤκιστα γ'· ἀλλ' εἰ τῆς ἀκουούσης ἔτ' ἦν
 περγῆς δι' ὧτων φραγμός, οὐκ ἂν ἐσχόμην
 τὸ μὴ ἀποκλῆσαι τοῦμὸν ἄθλιον δέμας,
 ἔν' ἦν τυφλός τε καὶ κλύων μηδέν· τὸ γὰρ
 τὴν φροντίδ' ἔξω τῶν κακῶν οἰκεῖν γλυκῦ. 1390
 ἰὼ Κιθαιρών, τί μ' ἐδέχου; τί μ' οὐ λαβὼν
 ἔκτεινας εὐθύς, ὡς ἔδειξα μήποτε
 ἐμυτὸν ἀνθρώποισιν, ἔνθεν ἦν γεγώς;
 ὦ Πόλυβε καὶ Κόρινθε καὶ τὰ πάτρια
 λόγῳ παλαιὰ δώμαθ', οἶον ἄρα με 1395
 κάλλος κακῶν ὑποῦλον ἐξεθρέψατε·
 νῦν γὰρ κακός τ' ὢν καὶ κακῶν εὐρίσκομαι.
 ὦ τρεῖς κέλευθοι καὶ κεκρυμμένα νάπη
 δρυμός τε καὶ στενωπὸς ἐν τριπλαίς ὁδοῖς,
 αἶ τοῦμὸν αἶμα τῶν ἐμῶν χειρῶν ἄπο 1400
 ἐπίετε πατρός, ἄρα μου μέμνησθ' ἔτι,
 οἷ' ἔργα δράσας ὑμῖν, εἶτα δεῦρ' ἰὼν
 ὅποῖ' ἔπρασσον αὐθις; ὦ γάμοι, γάμοι,
 ἐφύσαθ' ἡμᾶς, καὶ φυτεύσαντες πάλιν
 ἀνεῖτε ταῦτόν σπέρμα, κάπεδείξατε 1405
 πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας, αἶμ' ἐμφύλιον,
 νόμας, γυναῖκας, μητέρας τε, χῶπύσα
 αἴσχιστ' ἐν ἀνθρώποισιν ἔργα γίγνεται.
 ἀλλ', οὐ γὰρ αὐδᾶν ἔσθ' ἄ μηδὲ δρᾶν καλόν,
 ὅπως τάχιστα, πρὸς θεῶν, ἔξω μέ που 1410
 καλύψατ' ἢ φονεύσατ' ἢ θαλάσσιον
 ἐκρίψατ' ἔνθα μήποτ' εἰσόψεσθ' ἔτι.
 ἴτ', ἀξιόσατ' ἀνδρὸς ἀθλίου θιγεῖν·

- πίθεσθε, μὴ δείσητε· τὰ μὰ γὰρ κικὰ
 οὐδείς οἶός τε πλὴν ἐμοῦ φέρειν βροτῶν. 1415
- ΧΟ. ἀλλ' ὦν ἐπαιτεῖς εἰς δέον πάρεσθ' ὅδε
 Κρέων τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλευεῖν, ἐπεὶ
 χώρας λέλειπται μῦνος ἀντὶ σοῦ φύλαξ.
- ΟΙ. οὔμοι, τί δῆτ' αὖ λέξομεν πρὸς τόνδ' ἔπος;
 τίς μοι φανεῖται πίστις ἐνδίκος; τὰ γὰρ 1420
 πάρος πρὸς αὐτὸν πάντ' ἐφεύρημαι κακός.
- ΚΡ. οὔθ' ὡς γελαστής, Οἰδίπους, ἐλήλυθα
 οὔθ' ὡς ὄνειδιῶν τι τῶν πάρος κακῶν.
 ἀλλ' εἰ τὰ θνητῶν μὴ καταισχνύεσθ' ἔτι
 γένεθλα, τὴν γοῦν πάντα βόσκουσαν φλόγα 1425
 αἰδεῖσθ' ἀνακτος Ἥλιου, τοιόνδ' ἄγρος
 ἀκάλυπτον οὕτω δεικνύναι, τὸ μήτε γῆ
 μήτ' ὄμβρος ἱερός μήτε φῶς προσδέξεται.
 ἀλλ' ὡς τάχιστ' ἐς οἶκον ἐσκομίζετε·
 τοῖς ἐν γένει γὰρ τάγγενῆ μάλισθ' ὄραν 1430
 μόνους τ' ἀκούειν εὐσεβῶς ἔχει κακά.
- ΟΙ. πρὸς θεῶν, ἐπεὶ περ ἐλπίδος μ' ἀπέσπασας,
 ἄριστος ἐλθὼν πρὸς κάκιστον ἄνδρ' ἐμέ,
 πιθοῦ τί μοι πρὸς σοῦ γὰρ, οὐδ' ἐμοῦ, φράσω.
- ΚΡ. καὶ τοῦ με χρεῖας ὧδε λιπαρεῖς τυχεῖν;
 1435
- ΟΙ. ῥῦψόν με γῆς ἐκ τῆσδ' ὕσον τάχισθ' ὅπου
 θνητῶν φανοῦμαι μηδενὸς προσήγορος.
- ΚΡ. ἔδρασ' ἄν, εὖ τοῦτ' ἴσθ' ἄν, εἰ μὴ τοῦ θεοῦ
 πρῶτιστ' ἔχρηζον ἐκμαθεῖν, τί πρακτέον.
- ΟΙ. ἀλλ' ἦ γ' ἐκείνου πᾶσ' ἐδηλώθη φάτις,
 1440
 τὸν πατροφόντην, τὸν ἀσεβῆ μ' ἀπολλύναι.
- ΚΡ. οὕτως ἐλέχθη ταῦθ'· ὅμως δ' ἴν' ἕσταμεν
 χρεῖας, ἄμεινον ἐκμαθεῖν, τί δραστέον.
- ΟΙ. οὕτως ἄρ' ἀνδρὸς ἀθλίου πεύσεθ' ὕπερ;

- ΚΡ. καὶ γὰρ σὺ νῦν τᾶν τῶ θεῶ πίστιν φέροις. 1445
- ΟΙ. καὶ σοί γ' ἐπισκήπτω τε καὶ προστρέψομαι,
 τῆς μὲν κατ' οἴκους αὐτὸς δὲ θέλεις τάφον
 θεοῦ· καὶ γὰρ ὁρθῶς τῶν γε σῶν τελεῖς ὕπερ.
 ἐμοῦ δὲ μήποτ' ἀξιωθήτω τόδε
 πατρῶον ἄστῃ ζῶντος οἰκητοῦ τυχεῖν. 1450
- ἀλλ' ἕα με ναίειν ὕρσειν, ἔνθα κλήζεται
 οὐμὸς Κιθαιρῶν ὑψος, δὲ μήτηρ τέ μοι
 πατήρ τ' ἐθέσθην ζῶντε κύριον τάφον,
 ἔξ ἐκείνων, οἳ μ' ἀπωλλύτην, θάνω.
 καίτοι τοσοῦτον γ' οἶδα, μήτε μ' ἂν νόσον 1455
 μήτ' ἄλλο πέρσαι μηδέν· οὐ γὰρ ἂν ποτε
 θνήσκων ἐσώθην, μὴ πὶ τῷ δεινῷ κακῷ.
 ἀλλ' ἢ μὲν ἡμῶν μοῖρ', ὅποιπερ εἶσ', ἴτω.
 παίδων δὲ τῶν μὲν ἀρσένων μή μοι, Κρέων,
 προσθῆ μέριμναν· ἄνδρες εἰσίν, ὥστε μὴ 1460
 σπάνιν ποτέ σχεῖν, ἔνθ' ἂν ὦσι, τοῦ βίου.
 ταῖν δ' ἀθλίαιν οἰκτραῖν τε παρθένων ἐμαῖν,
 αἶν οὐποθ' ἡμῆ χωρὶς ἐστάθη βορᾶς
 τράπεζ' ἄνευ τοῦδ' ἀνδρός, ἀλλ' ὅσων ἐγὼ
 ψάύοιμι, πάντων τῶνδ' αἰεὶ μετειχέτην· 1465
 ταῖν μοι μέλεισθαι· καὶ μάλιστα μὲν χεροῖν
 ψαῦσά μ' ἕασον κάποκλαύσασθαι κακά.
 ἴθ' ὄναξ,
 ἴθ', ὦ γονῆ γενναῖε· χερσὶν τᾶν θιγῶν
 δοκοῖμ' ἔχειν σφᾶς, ὥσπερ ἠνίκ' ἔβλεπον. 1470
 τί φημί;
 οὐ κλύω που, πρὸς θεῶν, τοῖν μοι φίλοι
 δακρυρροοῦντοιν, καὶ μ' ἐποικτίρας Κρέων
 ἐπεμψέ μοι τὰ φίλτατ' ἐκγόνων ἐμῶν;
 λέγω τι; 1475

- KP. λέγεις· ἐγὼ γάρ εἰμ' ὁ πορσύνας τάδε,
 γνούς τὴν παροῦσαν τέρψιν, ἣ σ' εἶχεν πάλαι.
- OI. ἀλλ' εὐτυχοίης, καί σε τῆσδε τῆς ὁδοῦ
 δαίμων ἄμεινον ἢ μὲ φρουρήσας τύχοι.
 ὦ τέκνα, ποῦ ποτ' ἐστέ; δεῦρ' ἴτ', ἔλθετε 1480
 ὡς τὰς ἀδελφὰς τάσδε τὰς ἐμὰς χέρας,
 αἶ τοῦ φυτουργοῦ πατρός ὑμῖν ὦδ' ὄρα
 τὰ πρόσθε λαμπρὰ προϋξένησαν ὕμματα·
 δεῦρ' ὑμῖν, ὦ τέκν', οὐθ' ὄρων οὐθ' ἱστορῶν 1485
 πατὴρ ἐφάνθη, ἔνθεν αὐτὸς ἠρόθη.
 καὶ σφῶ δακρύω, προσβλέπειν γὰρ οὐ σθένω,
 νοούμενος τὰ λοιπὰ τοῦ πικροῦ βίου,
 οἷον βιῶναι σφῶ πρὸς ἀνθρώπων χρεῶν.
 ποίας γὰρ ἀστῶν ἤξειτ' εἰς ὀμιλίας,
 ποίας δ' ἐορτάς, ἔνθεν οὐ κεκλαυμέναι 1490
 πρὸς οἶκον ἔξεσθ' ἀντὶ τῆς θεωρίας;
 ἀλλ' ἡνίκ' ἂν δὴ πρὸς γάμων ἤκητ' ἀκμάς,
 τίς οὗτος ἔσται, τίς παραρρίψει, τέκνα,
 τοιαῦτ' ὄνειδη λαμβάνων, ἃ ταῖς ἐμαῖς
 γοναῖσιν ἔσται σφῶν θ' ὁμοῦ δηλήματα; 1495
 τί γὰρ κακῶν ἄπεστι· τὸν πατέρα πατὴρ
 ὑμῶν ἔπεφνε, τὴν τεκοῦσαν ἤροσεν,
 ὅθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη, κακ τῶν ἴσων
 ἐκτήσασθ', ὑμᾶς ὦν περ αὐτὸς ἐξέφυ.
 τοιαῦτ' ὄνειδιεῖσθε· κᾶτα τίς γαμεῖ; 1500
 οὐκ ἔστιν οὐδεὶς, ὦ τέκν', ἀλλὰ δηλαδὴ
 χέρσουσ φθαρῆναι καγάμους ὑμᾶς χρεῶν.
 ὦ παῖ Μενοικέως, ἀλλ' ἐπεὶ μόνος πατὴρ
 ταύταιν λέλειψαι, νῶ γάρ, ὦ 'φυτεύσαμεν,
 ὀλώλαμεν δὴ ὄντε, μή σφε δὴ περιίδης 1505
 πτωχὰς ἀνάνδρους ἐγγενεῖς ἀλωμένας,

- μηδ' ἐξιώσσης τάσδε τοῖς ἐμοῖς κακοῖς,
 ἀλλ' οἴκτισόν σφας, ὧδε τηλικάσδ' ὄρων
 πάντων ἐρήμους, πλὴν ὅσον τὸ σὸν μέρος.
 ζύννευσον, ὦ γενναῖε, σῆ ψαύσας χερσί. 1510
 σφῶν δ', ὦ τέκν', εἰ μὲν εἰχέτην ἤδη φρένας,
 πόλλ' ἂν παρήνουν· νῦν δὲ τοῦτ' εὐχὴ 'στ' ἐμοί,
 οὗ καιρὸς ἐᾶ ζῆν, τοῦ βίου δὲ λῶνομος
 ὑμᾶς κυρῆσαι τοῦ φυτεύσαντος πατρὸς.
 KR. ἄλλις ἔν' ἐζήκεις δακρύων· ἀλλ' ἴθι· στέγης ἔσω. 1515
 OI. πειστέον, καὶ μηδὲν ἠδύ.
 KR. πάντα γὰρ καιρῶ καλὰ.
 OI. οἴσθ' ἐφ' οἷς οὖν εἶμι;
 KR. λέξεις, καὶ τότ' εἴσομαι κλύων.
 OI. γῆς μ' ὅπως πέμψεις ἄποικον.
 KR. τοῦ θεοῦ μ' αἰτεῖς δόσιν.
 OI. ἀλλὰ θεοῖς γ' ἔχθιστος ἦρω.
 KR. ποιγαροῦν τεύξῃ τάχα.
 OI. φῆς τὰδ' οὖν;
 KR. ἂ μὴ φρονῶ γάρ, οὐ φιλῶ λέγειν μάτην. 1520
 OI. ἄπαγέ νῦν μ' ἐντεῦθεν ἤδη.
 KR. σταῖγε νῦν, τέκνων δ' ἀφοῦ.
 OI. μηδαμῶς ταύτας γ' ἔλη μου.
 KR. πάντα μὴ βούλου κρατεῖν
 καὶ γὰρ ἀκράτησας, οὐ σοι τῶ βίῳ ζυνέσπετο.
 XO. ὦ πάτρας Θήβης ἐνοικοί, λεύσσετ' Οἰδίπους ὄδε,
 δεσ τὰ κλείν' ἀνίγματ' ἤδει καὶ κράτιστος ἦν ἀνὴρ, 1525
 οὗ τίς οὐ ζήλω πολιτῶν ταῖς τύχαις ἐπέβλεπεν,
 εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς ἐλήλυθεν.
 ὥστε θνητὸν ὄντ' ἐκείνην τὴν τελευταίαν ἰδεῖν
 ἡμέραν ἐπισκοποῦντα μηδὲν ὀλβίζειν, πρὶν ἂν
 τέρμα τοῦ βίου περάσῃ μηδὲν ἀλγεῖνόν παθῶν. 1530

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ (1-150)

α') 1-13

Λεξιλογικές. –**νέα τροφή** = νέα θρέμματα, νέα γενιά (τέθηκε τό αφηρημ. τροφή αντί του συγκεκριμ.). **πάλαι-νέα**, αντίθεση· ή λ. **νέα** δέ σημαίνει νέα ήλιζία, *ἀλλά* νέα εποχή κατ' αντίθεση προς τήν *παλαιά* του Κάδμου. **θοάζω** από ρίζα **θε-** του **τίθημι**, συγγενές προς τό **θάσσω** = κάθομαι· *ὑπάρχει καί ἄλλο* **θοάζω** συγγενές προς τό **θέω**, **θοός** καί σημ. *κινουμαι γρήγορα*. **ἔδρα**, ή πράξη του **θοάζω** = κάθομαι, **τίνας ποθ' ἔδρας...θοάζετε** είναι σύμπτυξη δύο προτάσεων, δηλ. **τίνες εἰσίν αἶδε αἱ ἔδραι, ἄς θοάζετε**; τό **μοι** είναι δοτ. ήθικη. **ἰκτηρίος** = ἰκετευτικός. **ἐκοτέφω** = περιζοσῶ μέ στέφανο· ἐδῶ **ἰκτηρίοις κλάδοισιν ἐξεστεμμένοι** = κρατώντας (ἔχοντας, μέ) ἰκετευτικούς κλάδους στεφανωμένους (μέ νήματα ἐρίου). **παιάν** αρχικά ἦταν ἄσμα που ψαλλόταν προς τιμή του Ἀπόλλωνα· ἔπειτα ἦταν ἐπινίκιο ἄσμα που ψαλλόταν καί προς ἄλλους θεους. **γέμει** ἐρμηνεύεται ὡς προς τό **θυμιαμάτων** = εἶναι πλήρης, ὡς προς τό **παιάνων καί στεναγμάτων** κατά ζεῦγμα = ἀντηχεί. **ὀμοῦ μέν, ὀμοῦ δέ** σχήμα ἀναφοράς. **ἄγω** = **ἄ ἐγῶ** = τούτων ἐγῶ τήν αἰτία. **δικαιῶ** = κρίνω ὀρθό (σωστό). **πάσι καλούμενος** τέθηκε προς μετριοσμοῦ τῆς περιαιτολογίας. **γεραιε** = προσδύτη (ἐνν. τόν ἱερέα του Δία). **πρέπων ἔφους** αντί τῆς ἀπροσ. συντάξ. **πρέπον σοι ἔφω** = ἀπό τῆ φύση σου εἶσαι ἀρμόδιος. **πρό τῶνδε** = σὸ ὄνομα αὐτῶν ἐδῶ. **τίνι τρόπῳ** = πῶς διακείμενοι, γιά ποιό λόγο. **στέργω** = ἐπιθυμῶ, ποθῶ. **δεῖσαντες ἢ στέρξαντες** αἰτιολ. μετχ. **προσαρκῶ** = προσφέρω βοήθεια. **δυσάλητος** = ἀναίσθητος. **κατοικίρων** ὑποθ. μετχ. **μη οὐ** θέτονται καί τά δύο ἀρνητικά μόρια, ὅταν προηγείται ἀρνητική κύρια πρόταση (ἐδῶ που ὑπάρχει ή ἀρνηση); **κατοικίρω** = αισθάνομαι μεγάλο οἶκτο ή συμπάθεια μέ λῶπη μαζί. **ἔδρα** = ἰκεσία.

Πραγματικές.—**Οιδίπους** Ἄπό τό οἰδάω, οἰδέω καί πούς καί σημαίνει φουσκοπόδης. Τό δράμα πιθανῶς ἀπό τό Σοφοκλή ὀνομάστηκε **Οιδίπους** καί ἡ προσθήκη τοῦ ἐπιθέτου **τύραννος** τέθηκε ἀπό μεταγενεστέρους, ἀπό τή μιὰ πρὸς ἀντιδιαστολή ἀπό τόν **Οιδίποδα ἐπὶ Κολωνῶν**, ἀπό τὴν ἄλλη πρὸς δήλωση ὅτι πρόκειται γιὰ ἓνα ἔξοχο δράμα. **Τέκνα** Ὁ Οιδίποδας βγήκε ἀπὸ τὴ μεσαία πύλη τῶν ἀνακτόρων καί προσφώνει τοὺς ἰζέτες, ἀποκαλώντας τοὺς τέκνα, γιατί θεωροῦσαν τὸν ἡγεμόνα πατέρα ὅλων τῶν ὑπηκόων του. **τροφῆ** = θρέμματα. Πολλές φορές οἱ λαοὶ καλοῦνται τέκνα τοῦ ἰδρυτῆ τῆς πόλεως, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι λέγονταν **Κεκροπίδες**, **Θησείδες** κτλ. **Κάδμου** Αὐτός ἦταν γιὸς τοῦ Ἀγήνορα, βασιλιᾶ τῆς Φοινίκης· ζητώντας νά βρεῖ τὴν ἀδελφή του Εὐρώπη, πού τὴν ἄραξε ὁ Δίας, ἔφτασε στὶς Θῆδες· ἐπειδὴ δὲν τὴ βρῆκε, δὲν ἐπανῆλθε στὴν πατρίδα του, ἀλλὰ ἔκτισε στὶς Θῆδες τὴν Καμειά, τὴν ἀκρόπολὶ τους. **ἰκτηρίοις κλάδοισιν ἔξεστεμμένοι** Οἱ ἰζέτες ζοροῦσαν κλάδους δάφνης ἢ ἐλιάς, στεφανομένους μὲ λευκὰ νήματα ἐοῖου, πού τοὺς κατέθεταν ἐπάνω στοὺς θεοὺς καί τοὺς ξανάπαρναν μὲ τὴν τελείωναν τὴ δέησή τους. **παιάνων, θυμιαμάτων καὶ στεναγμάτων** Οἱ ἀρχαῖοι, καθὼς κι ἐμεῖς σήμερα, ἔκαναν δεήσεις· ἐπίσης ἔκαιαν θυμιάματα στοὺς θεοὺς, ὅπως ἐμεῖς καίμε στὶς ἐκκλησίες λιθάνι κτλ. **κλεινός** Ὀνομαζόταν ἐνδοξος, γιατί εἶχε λύσει τὸ αἶνιγμα τῆς Σφίγγας καί ἀπάλλαξε ἀπὸ αὐτὴ τὴν πόλη. **δυσάλητος** κτλ. Ποιά συναισθήματα τοῦ Οιδίποδα διακρίνουμε σὲ αὐτοὺς τοὺς στίχους;

6') 14 – 57

Λεξιλογικές.—**κρατύνω καὶ κρατῶ** τινος = ἐξουσιάζω, εἶμαι ἄρχωντας κάποιου. **προσῆμαι** = κάθομαι κοντά. **ἡλίκιο ἡπροσῆμεθα** πλάγ. ἐρωτ. πρὸτ. **ἡμᾶς** κατὰ πρόληψη. **οἱ μὲν, οἱ δέ** ἐπεξηγεῖ τὸ **ἡλίκιο**. **πέτομαι** = πετῶ, βαδίζω γρήγορα (μεταφορὰ ἀπὸ τοὺς νεοσσούς). **ἦθηοι** λέγονταν οἱ ἄγαμοὶ νεανῖες. **σποδός** = τέφρα (μαντική ἐστία). **σαλεύω** = κλυδωνίζομαι, ταράζομαι (ὅπως ἡ θάλασσα ἀπὸ τοιζυμῖα). **ἀνακουφίζω** = ἀνασηκώνω, συντάσσεται μὲ γεν. ἄγαμο, ὡς χωρισμοῦ σημαντικὸ. **φοίνιος (φόνος)** = θανατηφόρος. **φθίνω** = μαραινόμα, καταστρέφομαι. **κάλυξ** = περιζώλιο, πού χρησιμοποιεῖται μόνο γιὰ ἄνθη καί ζωπούς. **ἐγκαρπος** = ζωποφόρος (ἐννοεῖ

ἐδῶ τά μεστά ἀπό κόκκους στάχυα). **ἀγέλη βουνόμος** = κ'ἄγ'ῆλη (κοπάδι) βοδιῶν στή βοσκή, ἐνῶ **βούνομος** = αὐτός πού βόσκεται ἀπό τά βόδια. **τόκος** = τοκετός. **ἄγονος** ἐπίθ. πού ἐδῶ δηλώνει τή συνέπεια = ἐξείνος πού φέρνει στή ζωή τέκνα πού δέν εἶναι βιώσιμα, ἀλλά θνητογενή. **ἐν δέ σκήψας** τμήση· **ἐνοσκήπτω** λέγεται ἰδίως γιά κεραινό. **ἐλαύνω** = μασιζῶ, πλήττω. **πλουτίζεται** ἀντίθεση πρὸς τό **κενοῦται** καί λέγεται κατὰ παιδιά πρὸς τόν Πλούτωνα, θεό τοῦ "Αδην. **νῦν** = ὄθεν. **ἐφέστιος** = ὁ ἰκέτης (κοντά στήν ἐστία). **συμφοραί βίου** = οἱ συνηθισμένες περιπέτειες τῆς ζωῆς. **συναλλαγαι** = σχέσεις. **συναλλαγαι δαιμόνων** = οἱ δυστυχίες πού στέλνονται ἐπίτηδες ἀπό τοὺς θεοὺς, οἱ θεομηνίες· ἢ συντακτ. σειρά τῶν λ. εἶναι: **ἐγὼ καὶ οἶδε παῖδες ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι, οὐ κρίνοντες μὲν σε ἰσοῦμενον θεοῖς, πρῶτον δὲ κρίνοντες ἀνδρῶν. ἐκλύω** = ἀπαλλάσσω, ἐλευθερόνω· συντάσσ. ὡς στερητικό μέ διπλή αἰτιατική. **ὄς ἐξέλυσας** ἀναφ. αἰτιολ., πρῶτ. πού αἰτιολογεῖ τό **ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι**. **μολῶν (βλώσκω)** = ἐλθῶν (μετχ. ἐναντιωματ.) **ἰοιδός** ἐτοι ἀποκαλεῖται ἡ Σφίγγα, γιατί τό αἰνίγμα τῆς ἦταν ἕμμετρο. **δασμός** εἶναι τά θύματα πού καταβροχθίζονται. **καὶ ταῦτα** = καί μάλιστα. **ἔξοιδα** = γνωρίζω ἀκριβῶς. **ἐκδιδάσκομαι** = διδάσσομαι ἀκριβῶς· καί οἱ δύο μετχ. **ἔξειδώς καὶ ἐκδιδασχθεῖς** εἶναι ἐναντιωμ. μέ τήν πρώτη θέλει νά σημάει ὅτι δέν ἔμαθε ἀπό τοὺς Θεοδαίους τή λύση τοῦ αἰνίγματος, μέ τή δεύτερη ὅτι δέ φρόντισε ὁ ἴδιος νά διαφωτιστεῖ μέ τήν προσωπική ἀναζήτηση πληροφοριῶν. ἀλλά ὅτι ἡ ἐρωτηρία τοῦ αἰνίγματος ἦταν στιγμιαία ἔμπνευσή του. **προσθήκη** = συνδρομή, συμβουλή. **λέγει νομίζει τε** προσωπ. σύντ. ἀντί ἀποδόσεως. **ὀρθῶ** = ἀνορθῶνω, σώζω. **νῦν τε** σχετικῶς μέ τό προηγουμένο **πάλαι**. **πάσιν** δοτ. τῆς κρίσεως. **Οἰδίου κἄρα** περιφροση γιά δήλωση ἀγάπης ἢ τιμῆς. **πρόστροπος** (προστρέπω) = ἰκέτης γονυκλινής, γονατιστός. **ἄλκη** = μέσο γι' ἀπόκρουση τοῦ κακοῦ. **φήμη (φημί)** = μαντεία. **ἀκούσας** ἐνν. τό **οἶσθα**. **Συμφορᾶ** (ὄχι γιά κακή σημασία) = ἀπόδαση, ἔκδαση. **ζώσας** = αὐτὲς πού εὐδοκιμοῦν, ἐπιτυχεῖς (μετχ. κατηγορημ.). **ἐμπειρος** αὐτός πού ἔχει δοκιμαστεῖ ἀπό τήν πείρα, ὁ συνετός. **εὐλαβοῦμαι** = φροντίζω, προνοῶ, ὡς αἰτιολ. **τῆς πάρος προθυμίας** (γεν. αἰτ.) = γιά τήν προηγουμένη καλή σου πρόθεση, ζήλο· ἤθελε μάλιστα νά προσθέσει: **εἶτα δὲ ψέξουσιν ὡς ὀλετήρα, ἀλλά ἀπέφυγε** τοῦτο ἀπό σεβασμό. **μηδαμῶς μεμνώμεθα** (ἢ **μὲμνημαι**) = ἄς μὴν ἔχουμε καθόλου τέτοια ἀνάμνηση τῆς

βασιλείας σου. **στάντες ἐς ὄρθον** = ὅτι σωθήκαμε. **πεσόντες ὕστερον** = ὅτι ἀφανισθήκαμε, καταστραφήκαμε· ἀπό τό **ὑστερον** θά ἐννοήσουμε τό **πρότερον** στό **στάντες**· ποιουῦ εἶδους μετοχές εἶναι καί οἱ δύο· **ὄρνις** = πτηνό (ὅπως **οἰωνός**). **τύχη** μέση λέξι (ἐδῶ) = εὐτυχία. **ἴσος** = ὁμοίος. **καί-καί** ὁμοιοματ., ἡ σύνταξη: **ὥσπερ γάρ τήν τότε τύχην ὄρνιθι αἰσίῳ παρέσχες ἡμῖν, αὐτως καί νῦν ἴσος γενοῦ εἴπερ ἄρξεις** = ἂν θέλεις καί στό μέλλον νά ἄρξεις. **κενής** (ἐνν. ἀνδρῶν). **πύργος, ναῦς** περιλαβαίνει τή χειραία καί θαλάσσια δύναμη. **μη ξυνοικούντων** ἐπεξ. κατά πλεονασμό τοῦ **ἐρήμος**. **ὡς οὐδέν ἐστίν...** γνωμοζό.

Πραγματικές.-βωμοῖσι τοῖς σοῖς Ἐννοεῖ τό θεμό τοῦ Ἐπόλλωνα, ἴσως καί τῆς Ἀρτέμιδας καί τῆς Παλλάδας, πού θοῖσζονταν μπροστά στά ἀνάκτορα τοῦ Οἰδίποδα. **ἀγοραῖσι** Στίς Θῆδες ἐπῆρχαν δύο ἀγορές, ὅπου θοῖσζονταν διάφοροι ναοί καί θεμοί καί ἰδιαίτερος λατρευόταν καί ἡ Ἀθηνᾶ, γιά τήν ὁποία ἐπῆρχαν δύο ναοί· ἀναφέρεται μάλιστα τήν Παλλάδα Ἀθηνᾶ, γιατί τό δράμα παιζόταν μπροστά σέ Ἀθηναίους. **Ἰσμηνός** Ποταμός κοντά στίς Θῆδες. **σποδῶ** Ἐνομάσθηκε ἔτσι, ἐπειδή ἡ τέφρα ἀπό τά θύματα ἀνυφονόταν λίγο λίγο καί χρησιμοποιόταν ὡς θεμός. **σαλεύει...κ'ἀνακουφίσει κάρη** κτλ. Ἡ θεομηνία ἐπεξετάθηκε σέ ὅλες τίς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς, δηλαδή στήν ἀφορία τῆς γῆς καί στή στεριότητα τῶν γυναικῶν καί τῶν ζώων. **δῶμα Καδμείον** Ὁλόκληρη ἡ πόλη τῶν Θηβῶν παριστάνεται στό πνεῦμα τοῦ ποιητή σάν ἓνα δῶμα. **μέλας Ἄδης** Ὁ Ἄδης λέγεται **μέλας** ἢ ἀπό τό σκότος πού ἐπιζορεῖ στό βασίλειό του ἢ γιατί φέρονε στόν ἀνθρωπο τό πένθος, τά πένθη εἶναι μέλανα (μαύρα). **στεναγμοῖς καί γόοις** Οἱ κρυγές πού ἀπέσχονται στόν Ἄδη θοηνοῦν γιά τή μοῖρα τους. **ὄρνιθι αἰσίῳ Ἡ οἰωνοσκοπία ἢ ὄρνεοσκοπία** ἦταν ἡ παρατήρηση πού γινόταν κατά τό πέταγμα, τό λάλημα καί τίς ἄλλες κινήσεις τῶν πτηνῶν. Γι' αὐτό τό λόγο καί γάθε μαντεία καί οἰωνό ἀποκαλοῦσαν **ὄρνιν**, ὅπως λέγεται ἐδῶ.

γ') 58 – 86

Λεξιλογικές.-οἰκτρος = ἄξιος οἴκτου. **γνωτᾶ κοῦκ ἄγνωτα** ἢ ἱδια ἐννοια ἐκφέρεται θετικά καί ἀρνητικά· πρέπει νά θεωρηθεῖ ὡς σύστοιχο ἀντικείμενο τοῦ **ἰμείροντες**. **ἰμείρω** = ἐπιθυμῶ. **νοσῶ** = πάσχω. ὑποφέρω (ὁ ποιητής ἀφήνει νά νοηθεῖ καί ἡ ἄλλη σημασία γιά τόν

Οιδίποδα, πάσχω από ήθικό μόλυσμα). **οὐκ ἔστιν ὅστις** = κανένας. **νοσοῦντες** μετά τή μετοχή αὐτή, πού εἶναι ἐναντιωματική, ἔπρεπε νά τεθεῖ: **οὐ νοσεῖτε ἐξ ἴσου ὡς ἐγώ**, ἢ ἡ μετχ. **νοσοῦντες** ἔπρεπε νά τεθεῖ κατά γεν. δηλ. **καί ἡμῶν νοσοῦντων οὐκ ἔστιν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ, ὡς ἐγώ. Καθ' αὐτόν** = χωριστά στόν ἑαυτό του (ἢ **κατά** σημ. μερισμῶ). **πόλιν κάμει καί σέ** σημ. τήν αἰτία. **ὑπνω εὐδοντα** (πλεον.) = πού κοιμάται βαθιά, δηλ. πού ἀδρανεῖ. **ὁδός** = μέθοδος, σχέδιο. **ὁ πλάνος** = ἡ πλάνη· ἀπό αὐτό ἔξαστ. ἢ γεν. **φροντίδος** = σκέψεως. **ἦν καθ' ἕλξη** πρὸς τό κατηγορ. **ἴασιν**, ἀντί **ὄ**: ὁμοίως **ταύτην** ἀντί **τούτο**. **γάρ** ἐπεξηγημ. **γαμβρός** = γυναικάδελφος. **Πυθικά, πύθοιτο**, παρηλιση. **ὄ, τρύσαιμην** πλάγια ἐρώτηση. **ρύομαι** = σῶζω. **ξυμμετροῦμαι** = μετροῦ συγκριτικά. **ἡμαρ** = ἡμέρα· **ἡμαρ ἤδη** = **ἡμαρ τόδε** = αὐτή ἐδῶ ἡ ἡμέρα, ὀλόκληρος δηλ. ὁ χρόνος ἀπό τήν ἀναχώρησή του ὡς τή σημερινή ἡμέρα. **χρόνω** = πρὸς τόν ἀπαιτούμενο γιά τό ταξίδι του. **λυπεῖ** δραχολογία· ἀντί του: **μέλυπεῖ** (ὑποκ. ὁ Κρέων), ὥστε ἐρωτῶ, τί κάνει. **πλείω** (χρόνον) **τοῦ εἰκότος** = τοῦ πρόποντος. **καθήκων** = ἀναγκαῖος. **τηνικαῦτα** = τότε. **κακός, μή δρῶν** κτλ... ποιου εἶδους ὑποθετικός λόγος εἶναι; τό ὑπερβατό σχῆμα καθὼς καί ἡ ἐπισφύρευση συνόνυμων φράσεων ποιά ψυχική κατάσταση τοῦ Οιδίποδα δηλώνουν; **εἰς καλόν** (φράση πού προσδιορίζει μηχανικῶς τό **εἶπας**) = σέ καλή ὥρα, στήν κατάλληλη στιγμή. **οἶδε**· εἶναι τά παιδιά πρὸς τά ἄριστερά τῶν ἰζετῶν, τά ὁποῖα πρῶτα, ἔνεκα τῆς θέσεώς τους, εἶδαν νά ἔρχεται ἀπό τήν ἄριστερή πάροδο ὁ Κρέων καί τόν ἔδειξαν μέ κάποια χειρονομία, ἀφοῦ ἄλλωστε αὐτά ἦταν ὀξυδερξέστερα, ἐνῶ ὁ ἱερέας πρόσεχε στόν Οιδίποδα πού μιλοῦσε. **προστείχω** = προσέρχομαι. **εἰ γάρ** = «μαζάρι, σωτήρι» = «σωτεῖρα. ὥσπερ ἐνν. **βαίνει**. **λαμπρός** = «φαιδρός, γελαστός. **εἰκάσαι** ἀπολύτως τό ἀπαρέμματο, μερικῆς φορές ὁμως παίρνει τό: **ὡς ἔστιν (εἰκάσαι)** = ὅπως μπορεῖ κανεῖς νά συμπεράνει. **μέν** τουλάχιστον. **ἡδύς** ἔχει ἐνεργ. σημ. = «πού κάνει χαρά, ἀλλά σημ. καί ὁ χαρούμενος, ὅπως ἐδῶ. **ἡδύς** (ἐνν. **βαίνει**). **ἔρπω** = ἔρχομαι. **πολυστεφής** = μέ πολλά στέφανα κοσμημένος· δέχεται ἀντικείμενο κατά γεν. ὡς πλησμονῆς σημαντικό. **πάγκαρπος** = πολύκαρπος. **οὐ γάρ ἂν εἶρπε**· ἀπόδ. τῆς ἐννοουμ. ὑποθέσεως: **εἰ μή ἔβαινεν ἡδύς. τάχα** = γρήγορα. **εἰσόμεθα** (φ. **οἶδα**). **ξυμμετρος** = ὁρίζεται σέ σύμμετρο (ἀνάλογη) ἀπόσταση. **κλύω** = ἐκλύω. **κῆδευμα** = ἄφαιρ. ἀντί συγκερ. = κηδεστής, γυναικάδελφος.

Πραγματικές.-πολυστεφής Ὅσοι ἔφεραν αἴσιους χρησμούς ἀπὸ τοὺς Δελφοὺς ἐπανερχόνταν στεφανωμένοι μὲ δάφνη, ἡ ὁποία ἦταν ἱερὸ φυτό τοῦ Ἀπόλλωνα. **παγκάρπου δάφνης** Δέν ἔννοεῖται ἡ πιζροδάφνη, ἀλλὰ ἡ δάφνη ποὺ ὀνομάζεται θάια (θάγια). **ἄναξ, ἐμὸν κήδευμα...** Πολλὲς προσφωνήσεις ποὺ δηλώνουν τὴν ἐξαιρητική συγκίνηση αὐτοῦ ποὺ προσφωνεῖ. **ἄναξ** Ἀνακτες καλοῦσαν ὄχι μόνο τοὺς βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπίσημους καὶ εὐγενεῖς πολῖτες.

δ') 87-131

Λεξιλογικές.-ἐσθλός = αἴσιος, **δύσφορος** = δύσκολος, πολέμο-χθος, **κατ' ὀρθὸν ἐξέρχομαι** = κατορθώνομαι, παίρνω εὐτυχή ἐξόδο-ση, **καὶ ἐτιδοτ.** = καὶ αὐτὰ τὰ δύσφορα, **πάντα** = καθ' ὅλα, ἀπὸ ὅλες τίς ἀτόψεις, **ἂν εὐτυχεῖν** ἀπόδ. τῆς ὑποθέσ. **εἰ τύχοι, ἔπος** = ὁ χρησμός, **θρασύς εἰμι** = ἔχω θάρρος, **προδείσας εἰμι** = (πρὶν ἀκούσω) τὸ χρησμός), περιφραστ. παρακαεῖμ. = ἔχω φοβηθεῖ, πρὶν μάθω τὸ χρησμός, **χρήζω** = ἐπιθυμῶ, **εἶτε καὶ στείχειν ἔσω** ἔνν. **εἶτε χρήσεις στείχειν ἔσω, ἔτοιμός εἰμι καὶ στείχειν ἔσω.** **αὐδάω-ῶ** = λέγω, **τῶνδε** ἔνν. ἡ **περί, πλέον** (κατηγορ. τοῦ **πένθος**), **λέγοιμι ἂν** = μπορῶ νά εἰπῶ, θά εἰπῶ (ἡ εὐκτική μὲ τὸ **ἂν** εἶναι πολλές φορές ἡπιότερη ἔκφραση ἀντὶ μέλλοντα), **ἄνωγα** = προτρέπω, **ἐμφανῶς** = σαφῶς, **ἐλαύνω** = ἀπομαζούρω, **ὡς τεθραμμένον** = γιατί ἔχει τραφεῖ καὶ αὐξηθεῖ, **ἀνήκεστον** (ἀ- στερητ. καὶ ρ, **ἀκέομαι** = θεραπεύομαι) κατηγορ. κατὰ πρόληψη = ὥστε ἀνήκεστον (= ἀθεράπευτον) **γενέσθαι, καθαρμός** = ἐξαγνισμός, **ποιῶ καθαρμῶ** ἔνν. **ἄνωγεν ἡμᾶς ἐλαύνειν, ξυμφορὰ** = δυστυχία, τὸ μίασμα, **ὁ τρόπος** = ἡ φύση, τὸ εἶδος, **ἀνδρηλατῶ** (= ἄνδρα - ἐλαύνω) = ἐκδιώκω ἄντρα, **λύω φόνον** = ἐπανορθώνω, πληρώνω καὶ κατ' ἀκολουθία ἐξαγνίζω· πρέπει νά νοηθεῖ μπροστά ἀπὸ τίς μετοχές ἡ φράση: **ἄνωγεν ἡμᾶς ἐλαύνειν, χειμάζω** = κατατρούχω μὲ θύελλα καὶ ἔπειτα ἀπλῶς κατατρούχω, **τόδ' αἶμα** ἔνν. ἐκεῖνο ποὺ νοεῖται ἀπὸ τὸ θεό, **ὡς χειμάζον** αἰτιατ. ἀπόλ. (αιτιολ.), ὡς ὑποκειμενικ. (ἔνν. κατὰ τὸ χρησμός τοῦ Ἀπόλλωνα), **ποίου γὰρ ἀνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην;** δραχολογία ἀντὶ τοῦ: **ποίου γὰρ ἀνδρὸς ἐστὶν ἦδε ἡ τύχη, ἦν μηνύει (ὁ Ἀπόλλων); μηνύω** = δηλώνω, καταγγέλλω, ἀπευθύνω = κλυθερῶ, **ἐξοιδ' ἀκούων** = γνωρίζω ἀκουστά (δέν τέθηκε **ἀκούσας**, γιατί ἔννοεῖ τὸ κατ' ἐπανάληψη **ἀκούειν** μέχοι τώρα ἀκριδῶς), **ἐπιστέλλω** = παραγγέλλω, **αὐτοέντης** =

ἐκεῖνος πού κάνει κάτι μέ τό χέρι του τό ἴδιο, ὁ αὐτουργός· τοῦτο προσδιορίζεται πλεοναστικά ἀπό τό: **χειρί, τινὰς** ἀορίστως = ἴποιοι οἰδήποτε καί ἄν εἶναι. **τιμωρεῖν** ἰσοδύναμο μέ τό **τιμωρεῖσθαι**. **δυστέκμαρτος** = δυσεὔρετος· μεταφορά ἀπό τοὺς σκύλους πού ἀναζητοῦν τά ἴχνη. **τόδ' ἴχνος** = αὐτό πού ὑποδεικνύεται ἀπό τό θεό. *ἀλλά* δέν καθορίζεται· τό **τόδε** ἀναφέρ. στό **ἴχνος** ἄντί νά ἀναφέρεται στό **τῆς αἰτίας**. **αἰτία** = ἀμάρτημα. ἔγλημα. **ἔφρασκε** ἔνν. **εὔρεθήσεται**. **ζητούμενον** ποιά σημασία ἔχει τό **ζητῶ** καί τί διαφέρει ἀπό τό **αἰτῶ**; (προβλ. τό τοῦ Εὐαγγελίου: **ζητεῖτε καί εὐρήσετε, αἰτεῖτε καί δοθήσεται ὑμῖν**). **άλωτός** = αὐτός πού γίνεται νά δοθεῖ. **συμπίπτω φόνω** = πέφτω θύμα φόνου· ποιά ἔννοια ἔχει ὁ ἱστορικός ἐνεστώτας, ὁ ὁποῖος ἀπαντᾷ συχνά καί στοὺς τραγικούς; **θεωρός (θεός - ὀρώ)** = αὐτός πού πορεύεται πρὸς θεοῦς γιά χορησιό ἢ γιά νά προσφέρει ἀνάθημα ἢ γιά νά παραδοθεῖ σέ ἀγῶνες· ἐδῶ σημ. τό α'· ὅταν παράγεται ἀπό τό **θεῶμαι**, σημαίνει θεατής. **ἔφρασκεν** ὁ Λάιος (ὅταν ἀναχωροῦσε). **ἀπεστάλη** (ἔνν. σῶος καί ὑγίης) = ἀπῆλθε. **συμπράκτωρ ὁδοῦ** = συνόδοιπóρος, ἀκόλουθος. **κατεῖδ'** = **κατείδεν** = εἶδε ἀκριβῶς. **ὅτου** = ἀπό τόν ὁποῖο. **ἐκμανθάνω** = μαθαίνω καλά. παίρνω ἀκριβεῖς πληροφορίες. **ἐχρήσατο** χορησιμοποίησε ἀόριστο. γιὰ νά ἀναφέρειται στήν ἐποχὴ τοῦ φόνου. **γάρ** αἰτιολ. τῆ φράση: **οὐδεὶς συμπράκτωρ κατείδέ τι**, αὐτό ἀκριβῶς πού ὑποδήλωσε μέ ἀνάγευση τῆς γεφαλῆς του. **εἰς τις** ἀορίστως καί μέ κάποια περιφρόνηση μίλησε ὁ Κρόων γι' αὐτόν πού ξέφυγε, γιά νά μὴ δώσει σημασία ὁ Οἰδίποδας, ἀκριβῶς αὐτό πού ἀπαιτοῦσε ἢ πορεία τοῦ δράματος· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: **ὃς φυγῶν φόβω οὐδέν εἶχεν εἰδῶς φράσαι, ὧν εἶδε, πλὴν ἔν. εἰδῶς** = συνειδητῶς, σαφῶς. **ἔχω** = μπορῶ. **τό ποῖον**; ἀναφέρ. στό **πλὴν ἔν** καί σημ. ποῖό ἄραγε εἶναι τοῦτο: **ἐν γὰρ ἐξεύροι ἄν** (τό **ἐν** προσωποποιεῖται) = γιὰ νά ἐναμπορεῖ νά ὀδηγήσει. **συντυγχάνω** = συναντῶ. **νιν** εἶναι κάθε γένους. ἀντίστοιχο πρὸς τό **μιν** τῶν πεζῶν. **σὺν πλήθει χερῶν** = μέ τὴ σύμπραξη πολλῶν. **δοκοῦντα ταῦτ' ἦν** = πιστεύονταν αὐτά. **Λαίου γεν.** ἀντικειμ. στό **ἀρωγός** = δοθηθός, ἐκδιζητής. **ἐν κακοῖς** = μέσα σέ δεινά (κακά). **κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδῶν εἶργε** = *ἀλλά* ποῖο κακό ἐμπόδιζε ὡς ἐμπόδιο; **ἐμποδῶν εἶργε** πλοῦτος ἐκφράσεως. **τυραννίς** ἄντί τυράννος. **ποικιλιδός** = ἐκείνη πού ἄδει αἰνιγματικά, ἢ αἰνιγματώδης. **προσάγομαι** = ἀναγκάζω· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: **ἢ ποικιλιδός Σφιγξ προσήγετο ἡμᾶς, μεθέντας τάφανη, σκοπεῖν τὸ πρὸς ποσίν.**

τάφανη ἔνν. τὰ σχετιζὰ μὲ τὸ φόνου τοῦ βασιλιά. **μεθίημι** = ἀφῆνω κατὰ ἕρος.

Πραγματικές.-ἐσθλῆν Ἀντί νά ἀναφέρει ὁ Κρέων τὸ χρησμό, σύμφωνα μὲ τὴν ἐρώτηση τοῦ Οἰδίποδα, ἐκφέρει τὴ γνώμη πὼς ὁ χρησμός αὐτός εἶναι καλός, ἀπὸ τὴ μιά γιὰ νά ἀρξίσει ἀπὸ τὰ «ἐφῆμα» (= τὰ καλοῶζουσα, τὰ εὐχάριστα λόγια) καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη γιατί νομίζε ὀρθότερο νά ἀνακοινώσει ἰδιαιτέρως τὸ περιεχόμενο τοῦ χρημοῦ στὸν Οἰδίποδα, γιὰ νά μὴν τὸ μάθει ὁ ἔνοχος καὶ μὲ κάποιο τέχνασμα διαφύγει. **ἐς πάντας αὔδα** Ὁ δυστυχῆς Οἰδίποδας, ὁ ὁποῖος θεωρεῖ τὴ συνείδησή του καθαρή, θέλει νά ἀναγγεῖλει ὁ Κρέων δημοσίως τὸ χρησμό· μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ κερδίζει τὸν «ἔλεον» (= συμπάθεια, συμπόνια) τῶν θεατῶν, πού εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς σκοποὺς τοῦ δράματος. **ἐμφανῶς** Θέλει νά δηλώσει τὴ σαφήνεια τοῦ χρημοῦ σὲ ἀντίθεση πρὸς τοὺς συνηθισμένους χρησμούς τοῦ μαντείου, πού ἦταν δισημαντοὶ καὶ σκοτεινοί. **μίασμα** Οἱ ἀρχαῖοι φρονοῦσαν ὅτι ὁ μισρός μετέδιδε τὸ μίasma σὲ ὅλους ὅσοι τὸν συναστροφέονταν, καὶ γιὰ τοῦτο μποροῦσε αὐτός νά ἐξαγνιστεῖ μὲ καθαρόμ· ὅταν ὁμοῦς ἦταν φονιάς, γιὰ τὸν ἐξαγνισμό ὅλης τῆς πόλεως ἦταν ἀναγκαῖα ἡ τιμωρία του. **πότερα δ' ἐν οἰκοῖς...** Τοῦτο φαίνεται ἀπίθανο στὸ θεατῆ, δηλ. ὅτι ὁ σύζυγος τῆς Ἰοκάστης, ὁ Οἰδίποδας πού ἦταν τόσα χρόνια βασιλιάς τῶν Θηβῶν, ἐμφανίζεται νά ἀγνοεῖ τὰ ὅσα ἀφοροῦσαν στὸ Λαῖο. Ἀλλὰ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη καθεὶ ἀπίθανο ἐπιτρέπεται, ἂν εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴν ὑπόθεση τῆς τραγωδίας. Ἄλλωστε, ἀφοῦ πέρασε τόσος πολὺς καιρός, ὁ Οἰδίποδας ἀμυδρά κάποως θυμόταν τὰ σχετιζὰ μὲ τὸ Λαῖο· ἀλλὰ τώρα ὁμοῦς πού ἐκτελεῖ κατὰ κάποιο τρόπο ἀνακριτικό ἔργο καὶ εἶναι ἀνάγκη, προσπαθεῖ νά τὰ ἐξιχνιάσει. **θεωρὸς** Δὲ λέγει γιὰ ποιὸ λόγο πήγαινε ὁ Λαῖος στοὺς Δελφοὺς, ἀλλὰ συμπεραίνουμε ἀπὸ τὴς **Φοίνισσες** (35) τοῦ Εὐριπίδη ὅτι πήγαινε ἐκεῖ, γιὰ νά ζητήσῃ πληροφορίες γιὰ τὴν τύχη τοῦ τέκνου του πού εἶχε ἐχθεσεῖ. **οὐδὲν εἶχ' εἰδὼς φράσαι.** Αὐτός ὁ ἀκόλουθος ἔπαθε τέτοια ψυχικὴ ταραχὴ κατὰ τὴν ὥρα τοῦ φόνου τοῦ Λαῖου, ὥστε, ὅπως φαίνεται, δὲν κατάλαβε ἀκριθῶς τί συνέβη, ἀλλὰ καὶ χρειάζοταν νά δικαιολογήσῃ τὴ φυγὴ του, γιὰ νά μὴ θεωρηθεῖ δειλός καὶ τιμωρηθεῖ· γι' αὐτὸ εἶπε ὅτι τὸν συνάντησαν ληστές καὶ ὄχι ληστής. Τοῦτο ἦταν ἀναγκαῖο καὶ στὸν ποιητῆ, γιὰ νά μὴ σχηματίσει ὁ Οἰδίποδας τὴν ὑπόνοια ὅτι ἦταν αὐτός ὁ φονιάς, γιατί τότε δὲ θά ἦταν δυνατὴ ἡ ἀριστοτεχνικὴ πλοκή

τοῦ μύθου. **εἰ μὴ ξὺν ἀργύρῳ ἐπράσσετο** Τί ὑποπτεύονται πάντοτε οἱ τύραννοι;

ε΄) 132–150

Λεξιλογικές.–φαίνω = φέρω σέ φῶς, αὐτ' = αὐτά. **ἐπαξίως - ἀξίως** ἀναφορά, μέ τήν ἐπανάληψη συνώνυμων λέξεων. **πρὸ τοῦ θανόντος** = ἄρα, πρὸς τό συμφέρο αὐτοῦ πού πέθανε. **ἐπιστροφὴν τίθεμαι πρὸς τινος** = στρέφω τήν προσοχή μου σέ κάτι, φροντίζω γιά κάτι. **ἐνδίκως** = ὅπως εἶναι δίκαιο, ὅπως πρέπει. **τιμωρῶ τινι** = βοηθῶ κάποιον. **ἀπωτέρω** ἐνν. ἐμαυτοῦ. **οἱ ἀπωτέρω φίλοι** = οἱ μακρινοί φίλοι. **ἀποσκεδάννυμι** = ἄπομακρύνω. **αὐτοῦ** ἀντί τῆς αὐτοπαθοῦς ἐμαυτοῦ, γιατί οἱ ἀρχαῖοι καί μάλιστα οἱ τραγικοί χρησιμοποιούσαν συνήθως τό γ' πρόσωπο τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἀντί τοῦ α' ἢ β'. (τό) **μύσος** = μίσημα. **τάχα** = ἴσως. **προσαρκῶ τινι** = προσφέρω ἱκανοποίηση σέ κάποιον. **ἴσταμαι** = ἰσηκώνουμαι. **ἄραντες** ἀπό τοῦς βωμοῦς. **ἄλλος δέ** ἀπό τοῦς θεράποντες, τοῦς δορυφόρους. **πεπτωκότες** = δυστυχεῖς. **ὦν** ἔλξη ἀντί τοῦ **ἄ**. **ἐξαγγέλλομαι** = ὑπόσχομαι. **ἄμα** ὅπως ἔστειλε τίς μαντεῖες, ἔτσι ἄς ἔλθει καί σωτήρας. **ἴκοιτο** ἰσοδυναμεῖ πρὸς τό **γένοιτο**. **παιστήριος** = παιστικός, κατάλληλος γιά κατάπαυση.

Πραγματικές.–ὕπερ τῶν οὐχὶ ἀπωτέρω φίλων Ἐννοεῖ τό Λάιο. **ἄραντες** Ἀφοῦ εἰσακούστηκε ἡ ἰκεσία, πήραν πάλι τοῦς κλάδους. **ἄλλος** ἀπό τοῦς θεράποντες, πού ἀπέρχεται δεξιά γιά ἐκτέλεση τῆς ἐντολῆς. **σωτήρ** Ὁ Ἀπόλλωνας λατρευόταν πάντοτε ὡς **σωτήρ, ἐπικούριος, καθάρσιος, ἀκέστωρ** κτλ., γιατί ἔσωζε τόν ἀνθρώπο κυρίως ἀπό τίς ἀσθένειες. **σωτήρ θ' ἴκοιτο** κτλ. Μετά ἀπό τά λόγια αὐτά ὁ ἱερέας ἀπέρχεται μέ τά παιδιά ἀπό τή δεξιά πάροδο γιά τήν πόλη, καί ἀφοῦ κενώθηκε ἡ σκηνή εἰσέρχονται γέροντες Θηβαῖοι ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ. Ἐδῶ τελειώνει ὁ πρόλογος τοῦ δράματος, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τήν **πρότασή** του· (**πρόταση**: τό πρῶτο μέρος τοῦ δράματος σέ ἀντίθεση πρὸς τήν **ἐπίταση** καί τήν **καταστροφή**).

ΠΑΡΟΔΟΣ (151–215)

Στροφή α' 151–158

Λεξιλογικές.–φάτις (φημί) σημ. τό χρησμός· ἐδῶ προσωποποιεῖται ἡ φάτις. **ἀδυεπής** = ἠδυεπής = γλυκόλογος· τό **ἠδυεπής** πλεοναστι-

κῶς ἀντί ἡδεῖα. τίς = τί δηλώνοντας. ἀγλαός = λαμπρός. ἔβας δωρική κατ'ἀλήξην = ἤλθε. ἔβας Πυθῶνος Θήβας συντάχθηκε με γενική «ἀπό τόπου» καί αιτιατική «εἰς τόπον» ζινήσεως. ἐκτέταμαι = ἐκπέπληγμα = διατελῶ σέ ἀγωνία. φοβερός ἄλλοτε μεταθ. = πού ἐμπνέει φόδο, ἄλλοτε ἀμετάθ., ὅπως ἐδῶ = ἡμέματος φόδο, νιώθοντας φόδο. φρένα = αιτιατική τοῦ κατὰ τι. πάλλων ἀμετ. = παλλόμενος. δείμα = φόδος. ἰήιος ἴσως ἀπό τό λυτηρό ἐπιφώνημα ἰή, ἰή. παϊάν δωρικός τύπος τῆς λ. παιήων, πού ἦταν ὁ ἰατρός τῶν θεῶν· ἀλλά καί ὁ Ἄπολλωνας ὀνομαζόταν ἔτσι ὡς ἰατρικός θεός. ἀμφί σοι προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς = γιά σένα. ἄζομαι = ἐνυλαδοῦμαι, φοδοῦμαι. τί μοι... πλάγια ἐρωτημ. πρόταση πού ἐξαρτᾶται ἀπό τό ἐννοούμενο, μετά τό ἀζόμενος, ἐρωτῶ. ἐξανύτω = ἐκτελῶ. τί χρέος ἐξανύσεις μοι = τί καθήκον (πρός ἐξίλασμό) θά μοῦ ἐπιβάλλεις νά ἐκτελέσω. ἡ περιτελλομένης ὥραις πάλιν = ἡ πού ἐπαναλαμβάνεται πάλι μετά τήν περιοδική ἐπάνοδο τῶν ἐτῶν. εἰπέ μοι (ἀντικ. τό χρέος αὐτό). φάμα λέγει ἀθάνατο τό χορημό, γιατί ἀνήκει στό θεό (τόν Ἄπολλωνα). Γιατί λέγεται τέκνο ἐλπίδας ὁ χορημός;

Ἄντιστροφή α' 159-167

Λεξιλογικές.-κεκλόμενος ἀφορᾶ τῶν κέλομαι μέ ἀναδιπλασιασμό· τέθηκε ἀναζόλουθα μετοχή κατ' ὀνομαστ. ἀντί νά τεθεῖ κατὰ δοτ. γιά νά συμφωνήσει πρὸς τό μοι, πού εἶναι δοτ. προσωπ. στό προφάνητε. Πῶς δικαιολογεῖται ἐδῶ ἡ ὀνομαστική ἀπόλυτος; **θάσσω** συγγ. τοῦ **θακέω**, **θῶκος** = κάθομαι. **εὐκλέα** ἀπό τό **εὐκλεέα**. **κυκλόοντα θρόνον** ἀντι **θρόνον** τῆς **κυκλοέσεως ἀγορᾶς** = αὐτῆς πού ἔχει πολλούς κύκλους (ἡ ιδιότητα δηλ. τοῦ κυκλοτεροῦς μεταφέρθηκε ἀπό τήν ἀγορά στό θρόνο). **ἐκαθόλος (ἐκάς - βάλλω)** = ἐκείνος πού βάλλει (ρίπτει) μακριά. **ἰῶ** ἐπιφών. πού τίθεται μόνο ἢ διπλό, ιδίως κατὰ τήν ἐπίκληση δοήθειας = ἔ! ἢ ἄχ. **τρισοῖ** = τρεῖς. **ἀλεξίμοροι (οἱ ἀλέξοντες τὸν μόρον** = θάνατον) = διώκτες τοῦ θανάτου. **ἄτα** = **ἄτη** = συμφορά πού προήλθε ἀπό διαστρέβλωση τοῦ νοῦ ἐξαιτίας θεϊκῆς ἐπεμβάσεως. **προτέραν ἄταν**· ἐδῶ ἔνν. αὐτὴν πού προήλθε ἀπό τῆ Σφίγγα. **ὑπερόρνυμαι** = ὀρθώνομαι ὑπεράνω. **ἀνύω** = κατορθώνω. **ἐκτόπιος** εἶναι προληπτ. κατηγορ. δηλ. κατορθώσατε, ὥστε νά ἐκτοπιστεῖ ἡ φλόγα. **καὶ νῦν** ἔνν. ὅπως ἄλλοτε, ἔτσι καὶ τώρα.

Στροφή δ' (168 - 177)

Λεξιλογικές.—ὦ πόποι· ἀρχαιότατη κλητική πού κατέληξε νά χρησιμοποιεῖται σάν ἐπιφώνημα = φεῦ, ἀλίμονο. **στόλος** = ἡλός, **πρόπας** = ὄλος γενικά. **ἐνι** = ἐνεστι = ὑπάσχει. **ἔγχος** (τό) = ὄπλο, δύναμη. **ἔγχος φροντίδος** = δύναμη σκέψεως. **ἀλέξω καί ἀλέξομαι** = ἀπομακρύνω. **ὦ τις ἀλέξεται** χρόν. μέλλ., ἀναφορική τελική πρόταση. **γάρ** αἰτιολ., τό: **νοσεῖ πρόπας στόλος**. **ἔκγονα** = προϊόντα. **κλυτός** = ἔξοχος, ἐξαίρετος. **τόκοισιν** = σέ ζαιρό τοκετῶν. **ἰήιος** (ἀπό τό ἐπιφών. **ἰή**) = θορηνητικός. **κάματοι (κάμνω)** = οἱ πόνοι τῶν τοκετῶν, οἱ ὠδίνες τοῦ τοκετοῦ. **ἀνέχω** (μεταφορά ἀπό τοῦς ζολευμδητές, οἱ ὅποιοι ζοροτοῦν τό κεφ. ἀλά ἀπάνω ἀπό τήν ἐπιφ. ἀνεῖα τῆς θάλασσης) = σηκώνω τό κεφάλι, ἐλευθερώνομαι. **ἄλλον δ' ἂν ἄλλω προσίδοις** = ἄλλον μετά ἀπό ἄλλον μπορεῖς νά ἴδεις. **ὄρμενον** μεσ. ἀόφ. τοῦ **ὄρнуμαι** = τρέχω, πετώ. **εὔπτερος** = καλύτερος, **ὄρνης** (ὄ) = πτηνό. περιληπτικῶς ἰδῶ **κρείσσον** = καλύτερα (ταχύτερα, ὀρημητικότερα). **ἀμαιμάκετος** πιθανότερη ἑτυμολογία ἀπό τό **ἄμαχος**, **ἀμάχετος** μέ κάποιον ἀναδιπλασιασμό. **ἄπερ** = ὥσπερ· ἡ σειρά τῶν λέξ.: **προσίδοις δ' ἂν ἄλλον ἄλλω ὄρμενον πρὸς ἀκτὰν ἐσπέρου θεοῦ ἄπερ εὔπτερον ὄρνην κρείσσον ἀμαιμάκετου πυρός**.

Ἄντιστροφή δ' 178-189

Λεξιλογικές.—ἀνάριθμος = πού δέν ἔχει μετρημό, ἀναρίθμητος· συντάσσεται μέ γεν. **ὦν (πημάτων)· ὄλλυμαι** = χάνομαι, ἀφανίζομαι. **νηλέης (νή-ἔλεος)** ἔνεργ. = ἐξείνος πού δέν αἰσθάνεται συμπόνια (ἔλεον), παθ. ὅπως ἰδῶ = ἐξείνος πού δέ δοῖσκει συμπόνια. **γένεθλον** = τέκνο, γόνος. **θαναταφόρος (= θανατηφόρος)** = ἐξείνος πού μεταδίδει τό θάνατο μέ τή μόλυνση. **ἀνοίκτως** = χωρίς οἶζο, ἀσπλαγχνά. **εν δε** ἐπιροήματ. μέσα (στίς ἄλλες συμφορές). **ἄλοχος** (ἀ- ἀθροιστ. καί **λέχος**) (ἠ) = σύζυγος. **ἐπί** = ἐπί ταύταις ταῖς συζύγοις = ἐκτός ἀπό αὐτές. **ἀκτὰν παρά βώμιων** = κοντά στίς θαμνίδες τοῦ δομοῦ. **ἄλλοθεν** ἀντί ἄλλοθι. **λυγρός** = θλιδερός, λυπηρός, **ἰκτῆρες** (θηλ.) = ἰζέτιδες. **λυγρῶν πόνων** γεν. αἰτίας στό ἰκτῆρες = ἐνεκα τῶν λυπηρῶν πόνων. **λάμπει** (μεταφορ., ὅπως σ' ἐμᾶς «ἀναψε τό γλῆντι») = ζοηρά ἀντιχεῖ, καί ἔτσι ἔγινε μετάδοση ἀπό τήν αἰσθηση τῆς ὀράσεως στήν αἰσθηση τῆς ἀκοῆς. **στονόεις (στονόος = στεναγμός) =**

θλιμμένοι, γεμάτος από στεναγμούς. **γῆρυς, υος** (ἦ)=φωνή (περιλ.). **ὄμαυλος** = σύμφωνος, πού ἡγεῖ συγχρόνως (μαζί). **ὦν ὕπερ** τελ. αἰτ. = πρὸς ἀπόκρουση τῶν κακῶν αὐτῶν. **εὐὼψ, ὠπος** (εὐ - ὠψ) = ὠραῖος κατὰ τὴν ὄψη (προσωποπ.). **καλός**· καθ' ὑπαλλαγή ἀπό τὴν Ἀθηνα στῆν **ἀλκάν, ἀλκὰ** = βοήθεια.

Στροφή γ' 190–202

Λεξιλογικές.–μαλερός (μάλα) =καυστικός (χυρ.ἐπιθ. τοῦ πυρός)· ὡς μεταφορ. = φλογερός, ὀρηκτικός. **ἄχαλκος ἀσπίδων** ἀντί τοῦ **ἄνευ χαλκῶν ἀσπίδων**. **φλέγει** = καίοντας βασανίζει (ὕπαινίσσεται τὸν πυρετό τῆς νόσου). **περιβόητος** = πού περιχυζώνεται ἀπὸ τῆς φωνῆς τῶν γύρω θυμάτων. **ἀντιάζω** = κάνω ἐπίθεση, προσβάλλω. **παλίσσυτος (πάλιν - σεύομαι)** = ἐξείνος πού πισωγυρίζει μέ ὀρμή. **νωτίζω** = στρέφω τὰ νῶτα, κάνω πίσω, τρέπομαι σέ φυγή· τό ἄπαρ. ἐξαοτᾶται ἀπὸ τό **πέμψον** ἢ κατὰ ζευγμα ἀπὸ τό **ποίησον** ἢ **δός**· **δράμημα** = τρέξιμο, ἀντικ. τοῦ **νωτίσαι**, προσδιορίζεται ἀπὸ τό **παλίσσυτον**. **ἄπουρος (ἀπὸ - ὄρος)** μακριά ἀπὸ τὰ ὄρια **ὦν**.προληπτ. κατηγορ. τοῦ Ἄρεα = ὥστε νά ἀπέλθει μακριά ἀπὸ τὰ ὄρια τῆς πατρίδας (**πάτρας**) μας. **ἀπόξενος** = ἄξενος, ἀφιλόξενος. **ὄρμος** = πόντος. **κλύδων** = θαλασσοταραχή. **Θρήκ. κλύδωνα** = Εὐξείνο πόντο. **τέλει** = κατὰ τό τέλος αὐτῆς. **ἀφήμι** = ἀφήνω κάτι σῶο, ἄθικτο. **τοῦτ' ἐπ' ἡμαρ ἔρχεται** (τιμῆση ἀντί **ἐπέρχεται**) = ἐπέρχεται ἡ ἡμέρα καί καταστρέφει τοῦτο. **τὸν** = τοῦτον (τόν Ἄρη). **κράτη νέμω** = ἐξουσιάζω. **φθάνω** ὡς ἐνεργ. μεταβ. = καταστρέφω, μέ παθητ. διάθ. = μαραινόμαι, χάνομαι· ἐδῶ τό α'.

Ἀντιστροφή γ' 203–215

Λεξιλογικές.–χρυσόστροφος=χρυσόπλεκτος. **ἀγκύλη** (ἄγκος)=νευρά τοῦ τόξου, πληθ. ἀντί ἐνικοῦ (**ἀγκυλᾶν** δοθ. = **ἀγκυλῶν**). **ἀδάματος** = ἀκαταδάμαστος, ἀήτητος, ἀνίκητος. **ἐνδατεομαι** ἐδῶ, ὡς παθητ. = διασχοπίζομαι, διαμοιράζομαι. **προσταθέντα** (τοῦ ῥήμ. **προίσταμαι**) = **προστάντα**, πού τάχτηκαν μπροστά· **ἀρωγὰ προσταθέντα** = πού τάχτηκαν πρὸς βοήθεια. **ἀρωγὰ** κατηγορ., ἢ σειρά τῶν λέξ.: **θέλοιμ' ἂν τὰ σὰ βέλεα ἀδάματα ἀπὸ χρυσοστροφῶν ἀγκυλᾶν ἐνδατεῖσθαι προσταθέντα ἀρωγὰ**. **διάσω** (διαίσο-

σω) = διατρέχω, περιτρέχω. χρυσομίτρας ἐκεῖνος πού ἔχει δεμένη τήν κόμη μέ χρυσῆ μίτρα, ταινία, πού ἔχει χρυσοῦ διάδημα. **κικλήσκω** = ἐπιχαλοῦμαι. **οἰνώψ, ᾠπος** = ἐκεῖνος πού ἔχει τό χροῦμα τοῦ οἴνου. **εὐῖος** (ἀπό τό εὐοῖ, ὅπως ἰήιος ἀπό τό ἰή) = ἔνθουσιαστικός. **ὀμόστολος** = συνοδοιπόρος. **πελάζω καί πελάζομαι** ὡς ἀμετάδ. = πλησιάζω. **ζάνω** ἐπίθεση ἀπό κοντά. **ἀγλαώψ, ᾠπος** = φωτεινός, λαμπρός. **φλέγοντα** = πού πάλλουν. **ἀπότιμος** = στερημένος τιμῆς, προσδιορ. τοῦ πελασθῆναι.

Πραγματικές ὁλόκληρης τῆς παρόδου.— Ἐφοῦ ἄδειασε ἡ σκηνή, εἰσέρχεται στήν ὀρχήστρα ἀπό τή δεξιά, ὡς πρὸς τοὺς θεατές, πάροδο χορός ἀπό 15 εὐγενεῖς Θηβαίους, ἐκπροσωπώντας τό λαό τῆς πόλεως. **Διὸς φάτι** Ὁ χορησμός λέγεται τοῦ Δία καί ὄχι τοῦ Ἀπόλλωνα, γιατί ὁ Ἀπόλλωνας ἔδινε τίς μαντεῖες κατ' ἐντολή τοῦ Δία, ὡς διεορμηνέας τῶν βουλῶν του. Λέγει ὁ χορός τό χορησμό **ἠδυεπῆ** ἢ **χάρις** εὐφημίας ἢ γιατί φαντάζεται ὅτι θά εἶναι χαρομόσυνος, περιέχοντας κάποια ὀδηγία πρὸς ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τῆ νόσου. **Πυθῶνος** Πυθὼν καί Πυθῶ λέγεται ὁ τόπος, στόν ὁποῖο ὀρισκόταν τό μαντεῖο τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνα. **τὰς πολυχρύσου** Γιατί ἀποκαλεῖται ἔτσι; **Δάλιε** Ἐπειδὴ στή Δῆλο γεννήθηκε ὁ Ἀπόλλωνας. **Παιῶν** Στούς χρόνους τοῦ Ὀμήρου καί Ἡσιόδου Παιῶν ὀνομαζόταν ὁ ἰατρός τῶν θεῶν, πού δέν ἦταν ὁ ἴδιος μέ τόν Ἀπόλλωνα. Ἐπειτα ὀνομάστηκε **Παιῶν** καί ὁ Ἀπόλλωνας στή δορικὴ διάλεκτο, ὡς ἰατρικός καί αὐτός θεός. **γαίηοχος** Ἐτσι λέγεται ἢ Ἄρτεμη, ὡς προστάτισσα καί πολιοῦχος τῶν Θηβῶν· συνήθως λεγόταν ἔτσι ὁ Ποσειδῶνας, ὡς ἐξουσιαστής τῆς γῆς. **προτέρας ἄτας** Ἐννοεῖ τῆς Σφίγγας, πού ἔδραπτε τοὺς Θηβαίους. **ψ τις ἀλέξεται** Ἐπειδὴ παριστάνεται ὁ λοιμός ὡς κακὸς δαίμονας καί ὀλέθριος, ὑπάρχει ἀνάγκη ἀπὸ ἀλεξητήριο (ἀμυντικό) ὄπλο. **κλυτὰς** Ἐννοεῖ τῆ γῆ τῶν Θηβῶν, ἐξαιρετὴ ὡς πρὸς τὴν εὐφορία, καί ἔτσι δηλώνεται ἡ ἀντίθεση: μολονότι ἡ γῆ εἶναι ἐξαιρετὴ, τὰ προϊόντα ὥστόσο δέν ἀξιάνονται. **ἄλλον δ' ἂν ἄλλῃ προσίδοις** κτλ. εἰκόνα πού ἀποδίδει τὸν ταχὺ ἐξαφανισμό τῶν ἀνθρώπων (πού πεθαίνουν), **πρὸς ἄκταν ἔσπερου θεοῦ** Ὁ Ἄδης ὀνομάζεται ἔσπερος θεός, γιατί κατὰ τὸν Ὀμηρὸ κατοικοῦσε στήν ἔσχατιά τοῦ δυτικοῦ μέρους τῆς γῆς, γι' αὐτὸ μάλιστα καί ὁ Πλούτωνας καλεῖται καί **ἔσπερος θεός**. **θαναταφόρα** **κεῖται ἀνοικτῶς** Γιατί, ἐπειδὴ φοβόνταν μῆπως μολυνθοῦν, ἀπόφευ-

γαν νά ἀγγίξουν καί νά θάψουν τούς νεκρούς· μέ τό **ἀνοικτως** θέλει κυρίως νά δηλώσει ὅτι καί ἀκλαιτοί πέθαιναν, ἐνῶ ὁ θοῆνος ἦταν ἀπαραίτητο καθήκον τῶν συγγενῶν τοῦ νεκροῦ. **θύγατερ Διός** Ἐπι-καλεῖται τήν Ἀθηνᾶ πρώτη καί τελευταία. **Ἀρεά τε** οἱ ἀρχαῖοι πίστευαν ὅτι ὄχι μόνον οἱ πόλεμοι, ἀλλά καί ἄλλες συμφορές καί νόσοι ὀφείλονταν στόν Ἄρη, πού χαιρόταν καί γιά κάθε βίαιο θάνατο, καί γι' αὐτό, γιά νά δηλώσει ὅτι δέν πρόκειται γιά πόλεμο, πρόσθεσε τή φράση **ἄχαλκος ἀσπίδων**. Ἐπικαλεῖται τήν Ἀθηνᾶ ἐναντίον του, γιατί αὐτή τόν κατέδωκε δύο φορές (Ὁμ. Ἰλ. Ε. 856, Φ 406). **εἴτ' ἐς μέγαν θάλαμον** κτλ. Λέγει ὅτι ἡ θάλασσα ξεπλύνει καί καταπίνει κάθε κακό· γι' αὐτό καί τό ρητό: **θάλασσα κλύζει τάνθρώπων κακά**. Ἀναφέρει δύο θάλασσες πού ὀρίζονται στά ἄκρα τῆς γῆς, τήν Ἀτλαντίδα ἢ τόν Ἀτλαντικό Ὠκεανό, πέρα ἀπό τίς Ἡράκλειες στήλες, καί τόν Εὐξείνιο Πόντο, δηλ. τήν ἄκρα δύση καί ἀνατολή. Λέγει **Θρήκιον**, γιατί θεωροῦσαν τή Θράκη ὡς πατρίδα τοῦ Ἄρη, ὅπως ἦταν καί τοῦ Βοριᾶ. Ἐπομένως ἐδῶ ἐπαινίσσεται ὅτι πρέπει νά ἐπα-νέλθει τό γρηγορότερο στήν πατρίδα του. **κεραυνῶ** Ὁ κεραυνός, ὡς γνωστό, ἦταν σύμβολο τῆς δυνάμεως τοῦ Δία. **Λύκειε** Τό ἐπίθ. τοῦτο τοῦ Ἀπόλλωνα τό παράγει ὁ Σοφοκλής ἄλλοτε ἀπό τή ρίζα **λυκ-**, ἀπό τήν ὁποία παράγονται καί οἱ λέξεις **λυκόφως, ἀμφιλύκη** κτλ... ἐπειδή ἦταν θεός τοῦ φωτός, ἄλλοτε πάλι, ὅπως ἐδῶ, τό σχετίζει πρὸς τή Λυκία, ἡ ὁποία ἦταν τό κέντρο τῆς λατρείας τοῦ Ἀπόλλωνα καί κατὰ ἓνα μῦθο ἦταν ὁ τόπος τῆς γεννήσεώς του ἀπό τή Λητώ. Γιά τοῦτο πῶ κάτω λέγει ὅτι περιτορᾷ τά ὄρη τῆς Λυκίας. **Ἀρτέμιδος αἰγλας** Ἡ φωσφόρος ἢ σελασφόρος Ἀρτεμῆ εἰκονιζόταν μέ λαμπάδες καί στά δύο χεῖρα. **χρυσομίτραν** Μίτρα ἦταν πλατύς κεφαλόδεσμος πού κατέληγε σέ στενότερα καί κορμασμένα πλαγίως ἄκρα. **ὀμόστολος** Σέ πολλά ἔργα τέχνης, ἀργεῖα κτλ... εἰκονιζέται ὁ Βάκχος μέ ἀκολουθῆα ἀπό σατύρους καί νύμφες. **φλέγοντα** Ὁ Βάκχος ἔπαλλε λαμπάδα πεύκινη (δαδί), γιατί κατὰ τό μῦθο οἱ νυχτερινές περιπλανήσεις του στόν Παρνασσό γίνονταν μέ τό φῶς λαμπάδων. **ἀπότιμον** Ἀποκαλεῖ ἔτσι τόν Ἄρη, γιατί τόν θεωροῦσαν, ὅπως εἶπαμε πῶ πάνω, ὡς πρό-ξενο κάθε εἶδους κακοῦ, ἐνῶ τούς θεούς θεωροῦσαν πάντοτε εὐεργε-τικούς στοὺς ἀνθρώπους, πού λέγονταν καί **δοτῆρες ἐάων** (ἀγα-θῶν).

ΠΡΩΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ (216 – 275)

α') 216–275

Λεξιλογικές.–**ὕπηρετῶ τῆ νόσω**=παίρνω τὰ ἀναγκαῖα μέτρα ἐναντίον τῆς νόσου. **ἀλκῆν** = ὑπεράσπιση, δοῆθαι· ἔθεσε τοῦτο ἀντιζέμ. τοῦ **λάβοις ἄν**, ὡς ἐπεξηγήθη τοῦ: **ἄ δ' αἰτεῖς**, τὸ ὁποῖο ἔπρεπε κυρίως νὰ εἶναι ἀντιζέμιο τοῦ **λάβοις ἄν**, ἀλλὰ λόγω τῆς ἀπομακρύνσεως τέθηκε ἀντὶ αὐτοῦ τό: **ἀλκῆν κἀνακούφισιν**. **ἀγῶ** = **ἄ** (ἔπη) **ἐγῶ**. **ἐξαγορεύω**: δημοσίως ἀνακοινῶν. **ξένος μὲν** (μὲ γεν. ἐπειδὴ σημαίνει ἄπειρος) = μὴ ἔχοντας σχέση. **τοῦ πραχθέντος** = τοῦ φόνου τοῦ γίνηκε. **αὐτὸς** = μόνος του. **μῆ οὐκ ἔχων** ὑποθ. μετ., ποιά εἶναι ἡ ἀπόδοση; **οὐκ ἄν ἴχνηνον μακρὰν (ὁδὸν)** μεταφορὰ ἀπὸ τὸν τόπο στό χρόνο...· γὰρ τίς δύο ἀρνήσεις **μῆ οὐκ** βλ. στίχ. 13. **σύμβολον** (ἀπὸ τὸ **συμβάλλω** = συμπεριάω) = σημεῖο, ἔνδειξη, τεκμήριο. **νῦν δὲ** ἀντίθεση πρὸς τὸ μὴ πραγματικόν. **ὑστερος** ἔνν. **τοῦ πραχθέντος**. **τελῶ** = πληρώνω φόρο. **τελῶ εἰς ἀστούς** = ἀνήκω στὴν τάξιν τῶν πολιτῶν (ἐπειδὴ οἱ πολῖτες σὲ πολλές ἀρχαῖες ἑλληνικὲς πόλεις ἦταν διαορισμένοι σὲ τάξεις, ἀνάλογα μὲ τὴ φορολογησὶμη περιουσία τους). **προσφωνῶ** (ἐπανάληψη τοῦ προηγ. ρ. **ἐξερῶ** μὲ ἄλλο ρημα) = διακηρύσσω. **λαῖον** κατὰ πρόληψη. **τοῦπίκλημα** = τὴν κατηγορία. **ὑπεξαίρω** κυρίως σημαίνει = ἀπὸ κάτω ἐξάγω, ἔπειτα = βγάζω ἀπὸ τὸ δάθος, καὶ ἐδῶ = βγάζω ἀπὸ τὸ δάθος τῆς καρδιάς μου· μετὰ ἀπὸ αὐτὸ ἐννοεῖται τὸ **μῆ φοβεῖσθω**, τὸ ὁποῖο θὰ ὑποδήλωσε μὲ κάποιο σημεῖο (σῆμα ἀποσιωπῆσεως). **πείσεται** (ρ. **πάσχω**). **γὰρ** αἰτιολογεῖ τὸ **μῆ φοβεῖσθω**, τοῦ ἀποσιωπῆθηκε. **ἀστεργῆς** = δυσάρεστος, φοβερός. **εἰ δ' αὖ** = ἐάν λοιπὸν πάλι. **τὸ κέρδος** = τὴν ἀμοιβὴν τοῦ πρόβει. **τελῶ μέλλ.** = θὰ πληρώσω. **χῆ** (= καὶ ἢ) **χάρις προσκεῖσεται** = καὶ προσέτι θὰ τοῦ δοτεῖται εὐγνωμοσύνη. **δεῖσας** = γιατί ἐνδιαφέρθηκε (ἀπὸ φόδο μίπως πάθει). **ἀπαθῶ** = ἀπηφῶ, περιφρονῶ. **τοῦπος** = τὸ κήρυγμα, τὴ διαταγὴ μου. **ἄ' κ τῶνδε** = ὅσα μετὰ ἀπὸ αὐτά. **ἀπαυδῶ** = ἀπαγορεύω. **τὸν ἄνδρα τοῦτον** (τὸ φονιά) ἀντιζ. τοῦ **εἰσδέχεσθαι** καὶ **προσφωνεῖν**. **γῆς** ἔξαοτ. ἀπὸ τὸ **τινὰ** (κάτοικο)· ἢ σειρά τῶν λ.: **ἀπαυδῶ μῆτε τινὰ γῆς τῆσδε εἰσδέχεσθαι μῆτε προσφωνεῖν τὸν ἄνδρα τοῦτον** (τὸν φονεά) ὅστις ἐστὶ. **εἰσδέχεσθαι** ἔνν. στὸν οἶκον του. **κράτη τε καὶ θρόνους** (σχ. ἐν διὰ δυοῖν) = τὴ βασιλικὴ ἐξουσία. **κοινὸν** = κοινωτό, συμμετόχο. **θύματα** = θυσίαι. **χέρνιψ, ἰβος** =

αγιασμένο νερό. **ῶθειν** τὸ ἅπαρ, ἀπὸ τὸ **κελεύω** ἢ **παραγγέλλω**, ποῦ ἐννοεῖται ἀπὸ τὸ προηγ. **ἄπαυδῶ** κατὰ ζευγμα. **τοῦδε** (ἐνν. τοῦ φωνιά). **τοιόσδε σύμμαχος πέλω** = τέτοια συμμαχία παρέχω. **δαίμονι** = πρὸ θεοῦ Ἀπόλλωνα. **κατεύχομαι** = κατασιέμαι. **τις εἰς** με τοῦτα καθιστᾷ πρὸ ἀόριστο τὸ νόημα. **ἐκτρίβω βίον** = ἐξοφλῶ τὴ ζωή. **κακὸν** (ἐνν. ὄντα). **νιν** = αὐτόν, ὑποκ. τοῦ **ἐκτρίψαι**. **ἄμωρος** = σέ κακὴ μοῖρα, δυστυχίης. **ἐπεύχομαι** = κατασιέμαι ἀκόμα. **ξυνέστιος** = σύννοκός μου. **ξυνειδότος** = ἐν γνώσει μου. **τοιόσδε** πρὸ φωνιά καὶ σέ αὐτοῦς ποῦ τὸν γνορίζουν καὶ τὸν ἀποκορύπτουν. **ἀράομαι-ῶμαι** (ἀπὸ τὸ **ἀρά** = κατὰρα) = κατασιέμαι. **ἐπισκῆπτω** = παραγγέλλω, διατάζω. **ὑπὲρ τ' ἑμαυτοῦ** σχ. ὑπερδοτό, ἀντὶ **ὑπὲρ ἑμαυτοῦ τε**. **θεοῦ** τοῦ Ἀπόλλωνα. **ἀκάρπως-ἀθέως** = σέ ἀφορία καὶ σέ ἐγκατάλειψη ἀπὸ τοῦς θεοῦς. **θεήλατος** = θεόπειπτος, ταξιμένος ἀπὸ τὸ θεό. **τὸ πρᾶγμα** = ἡ ἔρευνα τοῦ φόνου· στὸν ἐπόμε. στίχο **ἀκάθαρτον ἔαν...** ἐνν. **αὐτόν** (τὸν φόνον)· ἡ σειρά τῶν λέξε.: **εἰ γὰρ μὴ ἦν τὸ πρᾶγμα θεήλατον, οὐδ' (ἔαν) εἰκὸς ἦν οὕτως** (ὡς μέτροι τοῦδε) **ἔαν ἀκάθαρτον** (χωρὶς καθαρομό, χωρὶς ἐξαγνισμό). **ἔξερευνᾶν** ἀπὸ τὸ **εἰκὸς ἦν**. **νῦν δὲ** ἀντίθεση πρὸς τὸ προηγ., ἤθελε νά εἰπεῖ: **νῦν δ' ἔπει τὸ πρᾶγμα θεήλατόν ἐστι, ἀλλὰ** ἔσπευσε νά ἐκθέσει τὰ αἴτια, γιὰ τὰ ὁποῖα ἔχει ὑποχρεωτικό καθήκον νά ἐνεργήσει γιὰ τὴν τιμωρία τοῦ φωνιά. **κυρῶ** = τιχαίνω. (τὸ) **λέκτρον** = συζυγικὴ κλίνη. **ὄμοσπορος** παθητ. σημασίας = ποῦ σπάρθηκε μαζί, τὸ ἐνεργ. **ὄμοσπόρος** = ποῦ ἔσπειρε μαζί. **τὰ κοινὰ κοινῶν** = κοινότητα κοινῶν (δηλ. τὰ τέκνα τοῦ Οἰδίποδα θά ἦταν ἀδελφοὶ τῶν τέκνων ἐκείνου, ἂν ἄφηνε τέκνα). **νῦν** νέα ἀντίθεση λόγῳ τοῦ προηγούμενου **εἰ μὴ ἔδυστύχησεν**, δηλ. ἀλλὰ ἡ τύχη τὸν δόνησε στὸ θάνατο· ἡ ὅλη πρόταση **ἀνθ' ὧν...** κεῖται παρενθετικῶς στὸ λόγο. **κράτα** (αἰτιατ. **τοῦ κάρα** = κερὰλῆ). **ἐνάλλομαι** = πληθῶ ἐναντίον. **ἀνθ' ὧν** = γι' αὐτὰ (γιὰ τίς αἰτίες ποῦ μνημονεύτηκαν πρὸ πάντων). **τάδε** αὐστ. ἀντιπ. στὸ **ὑπερμαχοῦμαι** = θά καταβάλω αὐτὲς τίς προσπάθειες ὑπέρ... **ἀφικνούμαι ἐπὶ πᾶν** = τὸ πᾶν γάνω, καθετὶ ἐπινοῶ. **Λαβδακίῳ** ἀντὶ **Λαβδάκου**. **παιδί** δοτ. χωριστ. **καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρώσιν** = **καὶ τοῖς μὴ ταῦτα δρώσι**. Ὁ Οἰδίποδας μετὰ ἀπὸ τὴ συνδρομὴ τῶν ἀνθρώπων ἐπιζαλεῖται τὴ συνδρομὴ τῶν θεῶν καὶ ζητεῖ τοῖα πράγματα, ποῦ δηλώνονται μετὰ τὰ τοῖα ῥήματα **εὐχομαι, κατεύχομαι, ἐπεύχομαι. μὴ' ἀνιέναι** = μίτη νά ἐπιτοίφωρον νά γίνει. **ἄροτος** σημ. τὸ χρόνον ποῦ γίνεται ἡ ἄροση (τὸ ὄργωμα), καὶ τὸν χωρὸ.

ὅπως ἐδῶ. **παιδας** ἔνν. **ἀνιέναι**, γιατί ἡ γυναίκα, ὅπως ἡ γῆ, ἀποδίδει ὡς καρπούς τέκνα. **φθερεισθαι = φθαρῆσθαι**. **κάτι τοῦδ' ἔχθιονι =** καί γιά χειρότερες ἀκόμη ἀπό τήν παρούσα (τωρινή). **ὑμῖν δὲ** ἀντίθεση στό πιό πάνω **τοῖς μὴ δρώσιν...σύμμαχος** κατηγορ. προληπτικό = ὡς σύμμαχος. **ξυνεῖεν (ξύνειμι)** = μακάρι νά εἶναι μαζί μου, μέ τό μέρος μου (νά εἶναι βοηθία μου).

Πραγματικές.-αἰεῖς Ὁ Οἰδίποδας, ὅταν ὁ χορός τραγουδοῦσε τήν τελευταία ἀντιστροφή, ἄκουσε τά λεγόμενα. **πάσι Καδμείοις** Ὁ χορός ἀντιπροσωπεύει ὅλον τό λαό τῶν Θηδῶν. **χέρνιψ** εἶναι τό ἀγιασμένο νερό, τό ὁποῖο καθαγιαζόταν μέ δαυλό πού βαπτίζόταν μέσα σ' αὐτό· τό δαυλό τόν ἐπαιρναν ἀπό τή φωτιά πού ἔκαιε ἐπάνω στό βωμό. Μέ τό ἀγιασμένο αὐτό νερό ἔρριναν ὅσους παραβρίσκονταν στή θυσία καί τούς ἐξάγνιζαν. **Δίκη** Κόρη τοῦ Δία καί τῆς Θέμιδας, μιᾶς ἀπό τίς Ὁρες. Ἦταν πάρεδρος τοῦ πατέρα της καί κατάγγελε σ' αὐτόν κάθε ἄδικο δικαστή· ἦταν προσωποποίηση τῆς δικαιοσύνης. **εὐ ξυνεῖεν** Ὁ λόγος τοῦ βασιλιά προκαλεῖ, ὅπως εἶναι φυσικό, πολλή συμπάθεια τῶν θεατῶν, ἐπειδή γνωρίζουν ὅτι τό ἔγκλημα, γιά τό ὁποῖο ἐκφέρει κατάρες, εἶναι δικό του ἔγκλημα καί κατ' ἀκολοouthία τίς ἀπευθύνει ὁ ἴδιος στόν ἑαυτό του ἀγνοώντας τήν κατάστασή του.

6') 276-299

Λεξιλογικές.-ἀραιός (ἀρά) = καταραμένος. **ἀραιόν μ' ἔλαβες** = μέ δέσμευσε μέ τίς κατάρες σου. **ὠδε** = τοιουτοτρόπως, ἔτσι (δηλ. δεμένος μέ τίς κατάρες σου, κάτω ἀπό τό βάρος τους). **γάρ** = δηλαδή. **τό ζήτημα** = εἶναι ἀντικ. τοῦ **πέμπαντος** καί τοῦ **εἰπεῖν**. **ὅστις εἰργασται ποτε πлаг.** ἐρωτ. πρότ., ἀντικείμ. τοῦ **εἰργασται** ἔνν. **τόν φόνον.** **δίκαια** = ὀρθά. **ἐκ τῶνδε** = ὕστερ' ἀπό αὐτά. **εἰ καί τρίτα ἐστί** τοῦτο δείχνει τή μεγάλη προθυμία τοῦ Οἰδίποδα, γιά νά ἀνακαλύψει τό φονιά. **παρήμι** = ἀφήνω· αὐτό τό ρῆμα, ὡς κωλυτικό, παίρνει συμπλήρωμα τό **μὴ** μέ ἀπαρέμφατο, ἐάν εἶναι ἀρνητικό, τό **μὴ οὐ** μέ ἀπαρέμφατο. **ταῦθ' ὀρώντα = ταῦτά εἰδόντα.** **μάλιστα** = κατεξοχήν (περισσότερο ἀπό ὅλους τούς ἄλλους μάντιες)· ἡ σειρά τῶν λέξ. εἶναι: **ἐπίσταμαι ἀνακτα Τειρεσίαν μάλιστα ὀρώντα ταῦτά ἀνακτι Φοῖβω. οὐκ ἐν ἀργοῖς** = ὄχι μεταξύ αὐτῶν πού ἀμελήθηκαν καί δέν ἐκτελέστηκαν. **ἐπραξάμην** = ἐπραξα καί χάρη στό ἴδιο τό σιμῆ φρον

μον (ὡς μέσον). **διπλοῦς** = τὸν ἓνα μετὰ τὸν ἄλλο (σπουδῆ τοῦ Οἰδίποδα). **θαυμάζεται μὴ παρών** προσωπ. σύνταξη ἀντὶ ἀπροσώπτως: **θαυμαστόν ἐστὶ μὴ παρῆναι αὐτόν. καὶ μὴν**=καὶ δέδοια. **κωφός** = ἐκείνος πού δέν ἀκούει, ἀλλὰ καὶ ἐκείνος πού δέν ἀκούεται, ὁ ἀόριστος, ὁ ἀσαφής. **τὰ ποῖα;** (δὴλ. στίχο 120). **ὀδοιπόρων** πῶς πάνω εἰπώθηγε (στ. 122) ὅτι φονεύτηγε ἀπὸ ληστές, τώρα λέγεται ἀπὸ ὀδοιπόρους, γεγονός πού πλησιάζει περισσότερο πρὸς τὴν ἀλήθεια. **τὸν δ' ἰδόντα** = τὸν αὐτόπτη μάρτυρα. **εἰ δειματός γ' ἔχει μέρος** = ἐάν δέδοια τὸν κατέχει καὶ μικρός φόβος. **οὐ μνεῖ** = δέ θά ἀντιμετωπίσει, δέ θά ἀναμείνει νά ἐκπληρωθοῦν, νά ξεσπάσουν κατὰ τῆς κεφαλῆς του, ἐνν.: ἀλλὰ θά ἐμφανιστεῖ. **τάρβος** (τὸ) = φόβος. **δρῶντι τάρβος ἐστὶ** τί διαφέρει τοῦ **τάρβος ἐστὶ δρῶν;** **οὐδ' ἔπος** = οὔτε καὶ ὁ λόγος (ἢ κατὰρα). **γάρ** = δηλαδή. **οἶδε** αὐτοὶ ἐδῶ, δηλ. οἱ ἀγγελιοφόροι πού στάλθηκαν ἀπὸ τὸν Οἰδίποδα καὶ τὸ παιδί πού χειραγωγοῦσε τὸν τυφλό, οἱ ὁποῖοι φέρονουν τὸν Τειρεσίαν πού εἰσέρχεται ἀπὸ τὴ δεξιὰ πύλοδο. **ἐμπέφυκε τ' ἀλήθης** = εἶναι ἐμφυτὴ ἢ ἀλήθεια.

Πραγματικές.–ἀλλ' ἀναγκάσαι θεοὺς οὐδ' ἂν εἰς... Πῶς χαρακτηρίζεται ἐδῶ ὁ Οἰδίποδας ἀπέναντι στοὺς Θεοὺς; **ἄνακτα** Ἄποκαλεῖ ἄνακτα τὸν Τειρεσίαν, γιατί συγκαταλεγόταν στοὺς εὐγενεῖς Θεοδαίους. **Κρέοντος εἰπόντος** Αὐτὴ τὴ συμβουλή ἔδωσε ὁ Κρέων στὸν Οἰδίποδα ὄχι ἐπάνω στὴ σζηνὴ ἀλλὰ μέσα στὰ ἀνάκτορα. Πάντως μετὴ τὴ συμβουλή αὐτὴ προπαρασνεύζεται ἡ ἕπόνοια τοῦ Οἰδίποδα, πού θά σχηματιστεῖ πῶς κάτω, ὅτι ὁ Τειρεσίαν πείστηκε ἀπὸ τὸν Κρέοντα νά μὴν εἰπεῖ τὴν ἀλήθεια.

γ') 300–315

Λεξιλογικές.–νωμάω–ῶ (νέμω) (ἐνν. ἐν φρεσὶ) = ἀναζινοῦ στὴν ψυχὴ μου, ἐξετάζω καὶ κρίνω. **πάντα** ἐπεξηγεῖται ἀπὸ τὸ **διδασκὰ τε ἄρρητὰ τε**, πού ἐπίσης ἐπεξηγ. ἀπὸ τὸ **οὐράνιαν τε καὶ χθονοσσιθῆ**, κατὰ σχῆμα χιαστόν. **ἄρρητα** μεταφορὰ ἀπὸ τὰ ἱερά, πού δέ μεταδίδονται εὐκόλα στοὺς ἀμύητους. **χθονοσσιθῆς** = ἐκείνος πού πατάει στὴ γῆ, ὁ ἐπίγειος. **τὴν πόλιν** κατὰ πρόληψη, ἀντὶ: **φρονεῖς δ' ὅμως οἷα νόσφ πόλις σύνεστιν. νόσφ** προσωποποιῶ· τὰ ρῆμ. **ἐξευρισκομεν** καὶ **κλύεις** μέ σημασ. παρακειμ. **πέμψασιν ἡμῖν** (ἀγγέλους,

θεωρούς). ἀντέπεμψεν = ἀνταπέστειλε ἀπόκριση. **ἐκλυσίς** = ἀπολύτρωση. **ἀν ἔλθειν**, ἀποδ. τῆς ὑποθ.: **εἰ ἐκπεμψαίμεθα. νῦν** = σύμφωνα μέ αὐτά. **φθονῶ** = ἀρνοῦμαι. **φάτιν ἀπ' οἰωνῶν** = μαντεία ἀπό οἰωνοσκοπία. **ὁδόν** = τρόπον. **ῥύσαι** = ὑπερασπίζομαι, σώζω, στό τελευταῖο **ῥῦσαι** ὑπάρχει μέσα του ἡ ἔννοια τῆς ἀποκρούσεως, ὥστε: **ῥῦσαι δὲ πᾶν μίασμα τοῦ τεθνηκότος** = σώσε μας ἀποκρούοντας (διώχνοντας μακριά) κάθε μίασμα πού προέρχεται ἀπό τόν πεθαμένο. **ἐν σοὶ γάρ ἐσμεν** = γιατί ἀπό σένα ἐξαρτᾶται ἡ ὑπαρξή μας, ἡ σωτηρία μας. **ἄνδρα** = καθένα (ὑποκ. τοῦ **ὠφελεῖν**)· ἡ σειρὰ τῶν λέξ.: **κάλλι-στος δὲ πόνος (ἐστίν) ὠφελεῖν ἄνδρα, ἀφ' ὧν ἔχει τε καὶ δύναιτο.**

Πραγματικές.-διδασκὰ τε ἄρρητὰ τε κτλ. Μέ αὐτὰ θέλει νά δηλώσει τῆ μεγάλη μαντιζή δύναμη τοῦ Τειρεσία, πού τὴν ἔλαβε μαζί μέ τὴ μαζοροδιότητα-ἔζησε ἐπὶ ἐγ τά ἢ ἐννιά γενιές-, σὲ ἀντάλλαγμα τῆς τυφλώσεώς του ἀπὸ τοὺς θεοὺς. **ῥῦσαι** Ἡ ἐπανάληψη τοῦ ἴδιου ρήματος φανεροῦναι τὸ μεγάλο ἐνδιαφέρον τοῦ βασιλιᾶ καὶ ἐξάσκει τὴ θεωρὴ παράκλησή του πρὸς τὸν Τειρεσία. **ἄλλην μαντικῆς ὁδόν** Ἐννοεῖ ἄλλον τρόπο μαντιζῆς ἐκτὸς ἀπὸ τὴν οἰωνοσκοπία, στὴν ὁποία κρυφῶς διακρινόταν ὁ μάντης, δηλαδὴ τὴ μαντιζή μέ ἔμπυρα (τὴν ἔμπυρομαντεία).

δ') 316-403

Λεξιλογικές.-φρονῶ = φρονῶ σοφά, γνωρίζω τὴν ἀλήθεια. **τέλη λύω** = ὠφελῶ. **ταῦτα** (δηλ. ὅτι **δεινόν ἐστι φρονεῖν ἔθνα**). **γάρ...** αἰτιολογεῖ τὸ ἐπιφώνημα **φεῦ**. **διόλλυμι** = λησμονῶ. **οὐκ ἂν ἰκόμην** ἀπόδοση ποιᾶς ὑποθέσεως πού ἐννοεῖται: **ἄθυμος** = δύσθυμος, ἄεμφος. **ἄφες μ' ἐς οἴκους**, ἔνν. **ἰέναι**. **ῥᾶστα** = ἐνζολότατα. **διαφέρω** = ὑποφέρω ὡς τὸ τέλος. **τὸ σὸν-τούμόν** = τὴ μοῖρα σου-τὴ δική μου. **τὸ σὸν τε σὺ κάγῳ τούμόν** εἶδος χιαστοῦ σχήματος. **ἦν ἐμοὶ πῖθη** δηλ. ἂν μέ ἀφήσεις νά ἀπέλθω. **ἐννομα** = σύμφωνα πρὸς τὸ νόμο (δηλ. πρὸς τὸ κήρυγμα τοῦ Οἰδίποδα). **τῆνδε φάτιν** = τὸ λόγο σου αὐτό (τὴ μαντεία σου) πού περιμένουμε. **ἀποστερῶ** = ἀποκρούω. **γάρ** αἰτιολογεῖ τὴν πρόταση πού παραλείφτηκε: **οὐ λέγω ἐννομα οὔτε προσφιλή. οὐδὲ τὸ σὸν φώνημα ἰὸν πρὸς καιρὸν σοὶ**=οὔτε καὶ οἱ δικοὶ σου λόγοι ἀποβαίνουν γιὰ τὸ καλὸ σου. **φώνημα** ἐννοεῖ γενικά τὸ

διάταγμα και τούς τελευταίους αυτούς λόγους του Οιδίποδα. **ὡς οὖν μηδ' ἐγὼ ταυτόν πάθω** ἐπρόκειτο νά εἰπεί τῇ λέξει **σιγήσομαι** ἢ μάλλον **ἄπειμι**, τὸ ὁποῖο δηλώνεται ἀπὸ τὸν ἐπόμενο στίχο, ὅπου φαίνεται ὅτι ὁ μάντης κινεῖται γιὰ νά φύγει. **φρονῶν γε** = ἐνὸς θέβαια ξέρεις. **ἀποστραφῆς** = ἀπέλθεις. **προσκυνοῦμεν ἰκτῆριοι** (τυπική φράση πρὸς δηλώση ἰσχυρῆς παρακλήσεως) = εὐσεβῶς σέ θεομοταρακαλοῦμε. **οὐ μὴ ποτε τὸ οὐ μὴ** μέ ὑποτ. ἀορ. σημ. ἔντονη ἄρνηση. **μὴ ἐκφῆνω** = γιὰ νά μὴ φανερώσω. **τί φῆς;** ἀπὸ ἐδῶ ἀρχίζει νά ὀργίζεται. **ἄλλως** = ματαίως, ἀνωφελῶς. **ἐλέγχω** = ἐρωτῶ νά μάθω. **ὀργαίνω** ἔχει μεταθ. σημασ., ὅπως ἐδῶ = ἐξοργίζω· ἢ φράση μετοιάζει τὴν κακὴ ἐντύπωση ἀπὸ τὴν ὕδρη: **ὦ κακῶν κάκιστε**, ἀφοῦ ἄλλωστε ἐλπίζει ὅτι ὁ μάντης θά λύσει τὴ σιωπὴ του. **ἐξερεις τοῦ ἐξαγορεύω** = λέγω φανερά. **ἄτεγκτος (ἀ-τέγγω** = θορέζω) = ἀδάκρυτος, ἀσυγγίνητος. **ἀτελεύτητος** = ἐκεῖνος πού δέ δίνει τέλος σέ κάποια ὑπόθεση, ὁ ἰσχυρογνώμονας. **ὀργή** σημαίνει γενικῶς ἦθος, χαρακτηρισ· ἐδῶ γιὰ τὸν Τειρεσία ἐννοεῖ ἰσχυρογνωμοσύνη, γιὰ τὸν Οἰδίποδα ὀξυθυμία. **τὴν σὴν ναίουσαν** ὑπαινίσσεται καλυμμένα τὴ σύζυγό του Ἰσκάστη. **ψέγεις** ἐπανάληψη μομφῆς μετὰ τὸ **ἐμέμψω**, γιὰ ἔμψαση. **γὰρ** αἰτιολογ. τὸ **ἔχω θεβαίως ὀργήν**, πού ἐννοεῖται ἀπὸ τὰ προηγούμενα. **ἀπμάζω** = δέν τιμῶ, περιφρονῶ. **ἦξει γὰρ αὐτὰ** (σιωπῶ) **γιατί** τὰ πράγματα μόνα τους θά φανερωθοῦν. **πέρα** = περισσότερο. **πρὸς τάδε** τοῦτο μέ προστακτικὴ σημαίνει ἀμετάσπλητη ἀπόφαση = ἐναντι αὐτῶν. **θυμῶμαι-οὔμαι** = ὀργίζομαι. **καὶ μὴν παρήσω (παρήμι)** **γ' οὐδέν** = καὶ ὁμως τίποτε θέβαια δέ θά παραλείρω. **ἄπερ** = ἀπὸ ἐξείνα τὰ ὁποῖα. **ξυμφυτεύω** = συμπτράττω. **καὶ ἐπιδοτ.** = ὅχι μόνον ὅτι γνωρίζεις, ἀλλὰ καί... **ὅσον μὴ χερσὶ καίνων** (περιορίζει τὴν ἔννοια τοῦ **εἰργάσθαι**) = ἐκτός μόνον πού δέν τὸν φέροντες μέ τὰ ἴδια σου τὰ χέρια. **ἀληθες** = ἀλήθεια: ἀνεδαίνει ὁ τόνος στὴν ἐρωτηματ. εἰσθεναία. **ἄπερ** (ἀντί τοῦ **ὄπερ**) κατ' ἔλξη πρὸς τὸ **κηρύγματι**. **προσαυδῶ** = προσφωνῶ. **ὡς ὄντι**· ἔθεσε δοτ. ἀντί αἰτιατ. **ὄντα** πρὸς τὸ **σέ**, γιὰ νά ἀποφευχθεῖ ἡ παρανόηση πρὸς τὸ **ἐμέ**. **κάφ'** = καί ἀπὸ. **τοῦτο** ἐνν. τὸ **ἐκκινήσαι τόδε τὸ ῥῆμα**, ἦτοι τὰ ἐπακολοθηθήματα αὐτῆς τῆς προξενῶς σου. **ποῦ** = πῶς. **πεφευγα** = ἔχω ἤδη διαφύγει (με τὸν παρακ. δηλώνεται τὸ τετελεσμένο). **ἰσχυῶν** κατηγορ., μέ τὰ πῶ κάτω ὁ Οἰδίποδας προσπαθεῖ, ἀνακρίνοντας κατὰ κάποιο τρόπο, νά ἀποκαλύψει συνωμοσία πού ὑποπτεύεται. **ἐκπειρῶμαι πινος** = ὑπο-

ἄλλο γιατί σέ δοκιμασία· ἡ ἔννοια ἐδῶ εἶναι: ὑποβάλλεις τοὺς λόγους μου σέ δοκιμασία, ἂν δηλαδή θά ἐπιμείνω σ' αὐτοὺς ἢ θά περὶ πέσω σέ ἀντιφάσεις. **οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν γνωστὸν = οὐχὶ ξυνήκα οὕτως, ὥστε εἰπεῖν ἔγνωσμένον**, δὲν κατάλαβα τόσο καλά, ὥστε νά εἰπῶ ὅτι τό ἔχω κατανοήσει. **φονέα σέ φημι κτλ.**, ἡ κανον. σειρά τῶν λέξεων εἶναι: **φημί φονέα σε κυρεῖν τ' ἀνδρός, οὗ τὸν φονέα ζητεῖς. οὐ τι χαίρων = ὄχι χωρὶς τιμωρία. πημονάς = θρῖσιές. ὅσον γε χρήζεις** ἔνν. **λέγε. αἰσχισθ' ὀμιλῶ =** ἔχω αἰσχροτάτες (ἔνν. συζυγικές) σχέσεις, τοῖς φιλτάτοις ἔνν. **τῇ μητρί. ἴν' εἰ κακοῦ** πλwg. ἐροῦμαι, πρόταση, κακοῦ γεν. μεριστ. **ἦ = ἀλήθεια. γέγηθα** παρwκ. τοῦ **γηθέω = χαίρω, ἀγάλλομαι. γέγηθώς αἶε** = πάντοτε ἀτιμώρητος. **ἀλλ' ἔστι**, ἔνν. **τῆς ἀληθείας σθένος. σοί...σοί** δοτικαί τῆς ἀναφοράς. **τυφλὸς τά τ' ὠτα...** ἡ παροήρηση τοῦ **τ** ἀξάνει πῶ πολὺ τοὺς πειρακτικοὺς λόγους τοῦ Οἰδίποδα· εἶναι μάλιστα πολὺ προσβλητικοί οἱ λόγοι του καὶ γιατί ἀναφέρονται σέ φυσικό ἐλάττωμα τοῦ μάντη· τό **τυφλὸς** ἀνήκει μόνο στὰ ὄμματα, ἐνῶ στὰ ὠτα καὶ τό νοῦ ἔννοεῖται κατὰ ζεύγμα τό ἐπιθ. **ἀμβλὺς ἢ ἄλλο** συναφές μέ αὐτά. **ταῦτα ὀνειδίζων =** αὐτὲς τίς θρῖσιές (τὴν ἀμβλῦτητα τοῦ νοῦ καὶ τὴν τυφλότητα). **πρὸς μίας νυκτός =** ἀπὸ μιά συνεχῆ τήγλωση (σζότος). **γάρ** αἰτιολογεῖ τό ἔννοούμενο **οὐκ ἂν βλέψαιμι σε. ὦ τάδε** δηλ. **πεσεῖν σε. ἐκπρᾶξαι μέλει =** ὁ ὁποῖος ἐνδιαφέρεται νά κατορθώσῃ αὐτά ἐδῶ (δηλ. νά πέσει). **ἔξευρηματα =** ἐπινοήματα. **κρέων δέ σοι πῆμα οὐδέν =** ἀλλὰ ὁ Κρέων δέ σοῦ προξενεῖ καμιά βλάβη. **ὑποφέρω =** ὑπερτεροῦ, ὑπερέχω. **πολύζηλος βίος =** ὁ γεμάτος ἀπὸ φθόνου καὶ ἀμύλλα βίος. **δωρητὸν οὐκ αἰτητὸν =** δωρηθεῖσαν οὐχὶ αἰτηθεῖσαν = ὡς δῶρο καὶ χωρὶς νά τὴ ζητήσω. **πιστὸς εἶρων. ὑπελθών...ὑφεῖς** (ἢ πρόθ. **ὑπὸ** σημαίνει τό λαθραῖο, τό ὑποῦλο) = ἀφοῦ ὑπέσκαψε (τὴ θέση μου)... ἀφοῦ ἀπέσπειλε δολίως ὡς ὄργανο· μεταφορὰ ἀπὸ τοὺς παλαιστές. **μάγος =** ἀπαταιώνας. **ἀγύρτης (ἀγειρω), ὅπως καὶ σ' ἡμᾶς =** ὁ πλάνος. **δέδορκε** τοῦ **δέρκομαι (=** βλέπω) = ἔχει τὰ βλέμματά του, τό νοῦ του, **τὴν τέχνην**, ἔνν. τὴ μαντική τέχνη. **ποῦ;** σέ ποῖες περιπτώσεις; **σαφῆς =** ἀληθῆς. **κῶων =** σζόλα, τέρας. **ράψωδος =** αἰνιγματοπλόκος. **ἐκλυτήριος =** ἀταλλακτικός, ἀπολυτοφωτικός. **τούπιόντος =** ποῦ τυχόντα (γεν. κατηγορ.)· ἡ σειρά τῶν λέξ.: **καίτοι διειπεῖν** (ὑποζ.) **τό αἰνίγμα οὐκ ἦν τούπιόντος. προῦφάνης =** ἀνεφρόθητες· ἡ σειρά τῶν λέξ.: **ἦν σὺ προῦφάνης οὐκ ἔχων γνωτὸν, οὐτ' ἀπ' οἰωνῶν**

οὔτε ἐκ θεῶν του. νιν = τῆ Σφίγγα. **κυρήσας** = ἀφοῦ πέτυχα τῆ λύση τοῦ αἰνίγματος. **γνώμη** = μέ τῆ σκέψη, μέ τὴν ἐξυπνάδα μου. **ἐκβαλεῖν** ἐνν. **θρόνων. παραστατῶ** = στέκομαι κοντά. **πέλας** κατά πλεονασμό. **χῶ συνθεῖς** = καί αὐτός πού μηχανεῦτήκε. **ἀγηλατέω-ῶ** = ἀπομακρύνω τό μιανό (τόν **ἐναγή**). **παθῶν** (ἐνν. **τοιαῦτα**) **οἶά περ φρονεῖς, ἔγνωσ ἄν** = θά ἔβαζες μυαλά, θά συννετιζόσουν.

Πραγματικές. – φρονεῖν Ὁ Τειρεσίας γνώριζε τό φονιά τοῦ Λαῖου. *ἀλλά* ἀπό σεβασμό στό σπήρα τῆς πόλεως δέν ἤθελε νά μαοτυρήσει, γιά νά μὴν τόν ἐκθέσει. Ὅταν ὁμως προσκλήθηκε πιά ἀπό τόν Οἰδίποδα, εἶχε στήν ἀρχή πάρει τὴν ἀπόφαση νά φανερώσει τό μυοτικό, *ἀλλά* ὅταν βρεθήκε μπροστά στό βασιλιά καταλήφθηκε ἀπό δισταγμό. **ῥῆστα γάρ τὸ σόν...** Οἱ φράσεις τοῦ μάντη εἶναι σκοτεινές, ὅπως συνήθως. **πλοῦτος καὶ τυραννίς** Θεωροῦσαν αὐτά ὡς ὑψιστα ἀγαθά καί γι' αὐτό προκαλοῦσαν εὐκόλα τό φθόνο τῶν ἄλλων. **ἀγύρτης** Ἄγύρτες στοὺς ἀρχαίους λέγονταν κυρίως μερικοὶ πλανόδιοι ἱερεῖς, πού ἀσχολοῦνταν μέ τό ἔργο τῆς μαγείας καί γι' αὐτό ἡ λ. **ἀγύρτης** συνδέεται μέ τῆ λ. **μάντις** καί χρησιμοποιεῖται ὡς βροσιὰ ἐναντίον του. **ἐκ θεῶν γνωτόν...** Ἀπό τοὺς μάντιες ἄλλοι ἐμπνέονταν ἀπό κάποιο θεό καί ἄλλοι παρατηροῦσαν καί ἐρμήνευαν τοὺς οἰωνοὺς. **παθῶν ἔγνωσ ἄν** κατά τό παροιμιῶδες «παθόντα μαθεῖν» (ἀνάλογο εἶναι τό σημερινό «ὁ παθὸς μαθός»).

ε') 404–462

Λεξιλογικές. – ἡμῖν μὲν εἰκάζουσιν = σ' ἐμᾶς τουλάχιστο, καθὼς μπορούμε νά συμπεράνουμε. **δεῖ** συντάσσεται μέ τῆ γενική **τοιούτων** καί τό ἀπαρέμφ. **σκοπεῖν. ὅπως λύσομεν** πλάγ. ἐρωτ. πρότ. πού χρησιμεύει καί ὡς ἐπεξήγ. τοῦ **τόδε. ἐξισωτέον (σοι)** = πρέπει νά ἐξισωθῶ μ' ἐσένα. **γούν** = τουλάχιστο. **τὸ ἀντιλέξει** (προσδιορισμός ἀναφορᾶς) = στό νά δώσω ἴση ἀπάντησι. **τούδε** δηλ. τοῦ **ἴσα ἀντιλέξει. προστάτου γράφομαι** = γράφομαι ὡς προστατευόμενος κάποιου, κηδεμονεύομαι ἀπό κάποιον. **κρέοντος** γεν. κατηγορηματική. **δέρκομαι** (παράγωγό του: **δράκων**) = δλέπω καθαρά. **καί...καί** τέθηκαν δύο προτάσεις κατά παράταξη, ἀντί νά τεθοῦν καθ' ὑπόταξη = **εἰ καὶ δέδορκα, οὐ βλέπεις. ἴν' εἰ κακοῦ** πλάγ. ἐρωτ. πρότ., ὅπως οἱ

εισαγόμενες με τὸ ἔνθα καὶ ὅτων· ἔνθα ἔννοεῖ τὸν πατριζὸ οἶκο, τὸ ὅτων μετὰ ἔννοεῖ τὴ μητέρα. τοῖς σοῖσιν αὐτοῦ... ἀκολουθεῖ κανονικῶς νέρθε (ἔνν. τὸν πατέρα) καὶ ἐπὶ γῆς ἄνω (ἔνν. τὴ μητέρα). ἀμφιπλήξ (ἀμφι-πλήττω) = αὐτὴ πού χτυπά καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, δηλ. καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ πατέρα καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τῆς μητέρας. δεινόπους = αὐτὴ πού ἔχει φοδερά πόδια, φοδερὴ διώχτρια. ὀρθά = τὰ πράγματα ἀπὸ τὴν ἀληθινὴ τους ὄψη. σκότος = διαρκές σκότος, λιμὴν = θάλασσα. Κιθαιρῶν = ὄρος (ἔθεσε τὴ συγκεκριμένη καὶ ἄτομ. ἔννοια Κιθαιρῶν, ἀντὶ τῆς ἐννοίας γένους, ἴσως γιατί στὸν Κιθαιρῶνα ἐκτέθηκε ὁ Οἰδίποδας ὡς θρόνος). σύμφωνος = ἐκεῖνος πού ἀντηχεῖ· συντάσσ. μετὴ γενικὴ βοῆς = θὰ ἀντηχήσει τοὺς θρήνους σου. καταισθάνομαι = αἰσθάνομαι καλὰ, κατανοῶ. ὑμέναιος = τὸ γαμήλιο ἄσμα, μετωνυμικῶς σημαίνει τὸ γάμο. δόμοις = στὸν πατριζὸ οἶκο. ἄνορμον = χωρὶς (καλὸ) λιμάνι (κατηγ). ἄνορμος ὑμέναιος εἶναι ὁ ἀλίμενος γάμος· ἢ μετοχὴ τυχῶν εἶναι ἐνδοτική. εὐπλοίας ἔνν. τὴν εὐνοϊκὴ λύση τοῦ αἰνίγματος. ἄλλων κακῶν = τῶν ἄλλων ὀδελφῶν σχέσεων σου (μετὴ μητέρα). ἃ σ' ἐξισώσει σοὶ τε... παρήχησι τοῦ σ, ἀπὸ τὴν ὀξύτητα τοῦ λόγου. πρὸς ταῦτα = σχετικῶς μετὰ αὐτὰ πού σοὺ λέγω. τοῦμόν στόμα = τίς προσήγειρες μου, ἐμένα. προπηλακίζω κυρίως σημαίνει ἀλείφω με πηλὸ (λάσπη), ρίχνω στὴ λάσπη, ἐδῶ μεταφορικῶς: μεταχειρίζομαι κάποιον ὑβριστικῶς, διασύρω· καὶ σήμερα: ρίχνω λάσπη σὲ κάποιον· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: οὐ γὰρ ἔστι θροτῶν, ὅστις ἐκριθήσεται ποτε κάκιον σοῦ. ἐκτρίβομαι = καταστρέφομαι ὁλότελα. οὐκ εἰς ὄλεθρον, ἔνν. ἄπει = δὲν πᾶς νὰ χαθεῖς· τὸ ἴδιο ρῆμα πρέπει νὰ ἔννοηθεῖ στὸ οὐχὶ θᾶσσον. ἄφορρος ἀπὸ τὸ ἄψ (= πίσω) καὶ ρέω = ἐκεῖνος πού κινεῖται πρὸς τὰ πίσω· ἐδῶ σημ.: πίσω. ἀποστρέφομαι = στρέφομαι πρὸς τὰ πίσω· τὰ: πάλιν ἄφορρος, ἀποστραφεῖς ἄπει, ἔχουν τὴν ἴδια περίπου σημασία καὶ ἀποτελοῦν πλοῦτο ἐκφράσεως· γίνεται συνήθως τοῦτο, ὅταν, ἐκεῖνος πού μιλάει, κατέχεται ἀπὸ μεγάλη συγκίνηση ἢ ὀργή. οὐδ' ἰκόμην κτλ., ἔννοεῖται: οὐ μόνον ἄπειμι θᾶσσον, ἀλλ' οὐδ' ἄν... φωνήσονται· τίνος εἶδους εἶναι ἢ μετοχὴ; σχολῇ κυρίως = δύσκολα, καὶ ἀπὸ αὐτὴ τὴ σημασία = οὐδέποτε. ἔστειλάμην = ἔστειλα καὶ προσκάλεσα· ἔστειλάμην ἄν ἀπὸδ. ποιᾶς ὑποθέσεως; γονεῦσι δοτ. τῆς κρίσεως. μῦροι-ἔμφρονες ἐπεξηγοῦν καὶ ἀνάπτυσσούν τὸ τοιοῖδε. ποίοισι ἔνν. γονεῦσι. μείνον εἶπε τὰ πῖο πάνω ὁ Τειρεσίας καὶ δοκίμασε νὰ φύγει, ἀλλά, ἐπειδὴ ὑποδήλωσε ὅτι γνωρίζει τοὺς

πραγματικούς γονείς, θιμήθηκε ο Οιδίποδας τα όσα ειπώθηκαν για αυτόν στην Κόρινθο και το γρησμό του Ἄπολλωνα που δόθηκε, και για αυτό, θέλοντας να μάθει την αληθινή καταγωγή του, τον προτρέπει να μείνει, ενώ προτιμότερα τον διαστημοῦσε, **ἐκφύει** ἴστω, ἔνεστ. = ἔχει γεννήσει, εἶναι πατέρας μου, **φύσει** ἔδω σημ. = θά ἀποκαλύψει τή γέννησή σου, τούς γονείς σου, **διαφθείρω** = καταστρέφω (ἐνν. τά μετά τήν ἀποκάλυψη παθήματά του), **αἰνικτά** = αἰνιγματικά, **ἄριστος** εἰρων, **μέγαν** ἐνν. τή δόξα του γιά τή λύση τοῦ αἰνίγματος καί τήν ἀνάληψη τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος· ὑπόθεση τοῦ **εὐρήσεις** εἶναι: **ἐάν σκέψη καλώς**, ἡ **τύχη** = ἡ τυχαία σύμπτωση τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος· γιατί τόν κατάστρεψε: **οὐ μοι μέλει** = δέ μέ ἐνδιαφέρει (ἐνν. ὅτι μέ κατάστρεψε ἡ τύχη), **εἰ τήν πόλιν τήνδ' ἐξέσωσα** = ἀρκεῖ πού ἔσωσα αὐτήν ἐδῶ τήν πόλη· πῶς χαρακτηρίζουμε ἐδῶ πάλι τόν Οιδίποδα: **κομιζέτω δῆτα** = ἄς τήν ὀδηγήσει λοιπόν (ἀπό ἐδῶ)· **ὄχλῳ** = ἐν-**ὄχλῳ**, **ἐμποδῶν** = παρέχοντας ἐμπόδια γιά τήν ἐκτέλεση τοῦ γρησμοῦ, **συθείς** (παθ. ἀόρ. τοῦ **σεύομαι** = ζινοῦμαι γρήγορα) = ἐάν ἀπέλθεις ἀμέσως, **ὦν οὐνεκ' ἦλθον** προσδιορ. τελ. αἰτίου, **ὅπου** ἀντί **ὅπως...οὐκ εἴθ' ὅπου** = δέν ὑπόκειται τρόπος, κατὰ τόν ὅποιο (ἢ δέν εἶναι δυνατό νά...), **τόν ἄνδρα τοῦτον** τέθηκε κατ' αἰτιατ., καθ' ἔλξη πρὸς τό ἐπόμεν, **ὄν, ἀνακηρύσσων φόνον** = κάνοντας προκηρύξεις γιά τό φόνο τοῦ Λαῖου, **λόγῳ** ὁ λόγος θά ἦταν πλήρης: **ξένος μὲν λόγῳ μέτοικος ὦν**, **εἶτα δέ φανήσεται** (ἀντί **φανησόμενος** σχετικά μέ τή μετ. ὦν), **ξυμφορὰ** = συντυχία, καλή τύχη (γιά τό ὅτι θά ἀποκαλυφθεῖ Θηβαῖος), **ἐκ δεδορκότος** ἐντονότερο τοῦ: **βλέποντος**, **σκήπτρῳ προδεικνύς** = μέ τό ραβδί (βακτηρία) δείχνοντας στόν ἑαυτό του τό δρόμο, **ἐμπορεύομαι** = πορεύομαι, μεταβαίνω, **αὐτός** = ὁ ἴδιος, **ὁμόσπορος** = ὁμόγαμος, ἐκεῖνος πού ἔχει μέ ἄλλο τήν ἴδια γυναῖκα, **ἰὼν εἴσω** = μπαίνοντας στό ἀνάκτορό σου, **κἂν λάβης** = ἐνν. **ἐμέ**, **φάσκειν** ἀντί προστατ. (πρβ. **ἀγγέλειν** κτλ.), **μαντική μῆδεν φρονῶ** = δέν ἔχω καμιά γνώση (ιδέα) μαντικῆς, Μετά τούς λόγους αὐτούς ἀπέρχεται ὁ Τειρεσίας ἀπό δεξιά.

Πραγματικές, – Λοξία Ἔτσι ὀνομαζόταν ὁ Ἄπολλωνας, γιατί ἔδινε σκοτεινοὺς καί διαφοροῦμενους γρησμούς, **προστάτου** Στήν ἀρχαία Ἀθήνα κάθε μέτοικος εἶχε ἕναν πολίτη, ὁ ὅποιος ἀναλάμβανε τήν προστασία καί κηδεμονία του μπροστά στους ἄρχοντες καί τά δικα-

στήρια· τό ὄνομα τοῦ μετοίκου καταγραφάταν στούς κατάλόγους τῆς πόλεως μαζί μέ τό ὄνομα τοῦ προστάτη του· τοῦτο λεγόταν **γράφομαι προστάτου**. Ἄρᾶ Ἡ Ἄρᾶ, ὡς προσωποποίηση, ἄλλοτε διακρίνεται ὡς ἀνθύπαρχη καί ἄλλοτε ταυτίζεται μέ τήν Ἑρινύα. **ὄρμον ἄνορμον** Ὁ γάμος τοῦ Οἰδίποδα, πού συνάφθηκε μέ εὐτυχεῖς φαινομενικά περιστάσεις, παραβάλλεται μέ λιμάνι ἀλίμενο, ὅπου ναυάγησε. **εἰπὼν ἄπειμι, οὐ τὸ σὸν δέισας...** Ὁ Τειρεσίας ἐρεθίστηκε ἀπὸ τὰ περιφρονητικά γι' αὐτόν λόγια τοῦ Οἰδίποδα καί ἀποκαλύπτει σαφέστερα τώρα τὰ σχετικά, ἀποφεύγοντας τίς ἐπιφυλάξεις. Φαίνεται ὅμως ὅτι ὁ Οἰδίποδας εἶχε ἀπέλθει ἀπὸ τὴ σπηνή, τὴν ὥρα πού ἔλεγε τὰ σχετικά ὁ μάντης, καί δέν τὰ ἄκουσε· ἡ φράση **οὐ τὸ σὸν δέισας πρόσωπον** δέν ἀντιμάχεται στό γεγονός τῆς ἀπουσίας τοῦ Οἰδίποδα, ἂν λάβουμε ὑπόψη ὅτι ὁ Τειρεσίας ἦταν τυφλός καί δέν κατάλαβε τὴν ἀπουσία του.

ΠΡΩΤΟ ΣΤΑΣΙΜΟ (463–522)

Στροφή α' 463–472

Λεξιλογικές.– **θεσπιέπεια** (θέσπις = θεός–ἔπος) = ἐκείνη πού λέγει θεϊκά λόγια, ἢ προφητική. **Δελφίς** = Δελφική. **πέτρα** = βράχος· τέθηκε ὁ τόπος ἀντί τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνα. **ἄρρητ' ἄρρητων** ἀντί ὑπερθετιζοῦ = δεινότατα, φοβερότατα. **τελέσαντα** κατηγορ. μετοχή, μολονότι ἐξαρτᾶται ἀπὸ ρῆμα λεκτικό· ἢ σειρά τῶν λέξε.: **τίς (ἔστιν) ἐκεῖνος, ὄντιν' ἄ θεσπιέπεια Δελφίς πέτρα εἶπε τελέσαντ' ἄρρητ' ἄρρητων φονίαισι (φονικαῖς) χερσίν; ὥρα** (ἔνν. **ἔστιν**) = εἶναι καιρός. **ἀελλὰς–ἀδος** = ταχεία, λέγεται γιὰ ἴππους πού τρέχουν ὅπως ἡ θύελλα (ἄελλα). **σθεναρώτερον** = ἰσχυρότερα, ἐδῶ σημ. ταχύτερα. **ἐπενθρώσκω** = ἐφορῶ (τό ἀπλό ρῆμα: **θρῶσκω**, ἀορ. ὅ' **ἔθορον**, ἀπὸ τόν ὁποῖο: θούριος, σημ. πηδῶ). **πυρὶ καί στεροπαῖς** σχῆμα ἐν διά δυοῖν = **κεραυνίῳ πυρὶ, πυρφόρῳ κεραυνῷ**, προσδιορίζει ὡς ὀργανική δοτ. τό **ἔνοπλος, γενέτας** (δωρ.) = **γενέτης** = πατέρας καί γιός· ἐδῶ σημ. γιός. **Κήρες** = μοῖρες τοῦ θανάτου· ἐδῶ εἶναι οἱ Ἑρινύες πού ἐπιζητοῦν τὴν τιμωρία τοῦ φονιά τοῦ Λαῖου. **ἀναπλάκῃτοι = ἀναμπλάκῃτοι** (παραλείφθηκε τό **μ** χάρις τοῦ μέτρου· ἀπὸ τό στερ. **α-** καί τό ἀπαρέμφατο ἀορ. ὅ' **ἀμπλακεῖν** = ἀμαρτῆσαι) =

ἐξείνες πού ποτέ δέν ἀποτυχαίνουν στό σκοπό τους. **δειναί** κατηγορ. τοῦ **Κῆρες**.

Ἐντιστροφή α' 473–482

Λεξιλογικές. – ἔλαμψεν = φώτισε, ἤχησε ξεθάθαα. **γάρ** ἐπεξηγητὸν τρόπο τοῦ διώξεως ἀπὸ τὸν Ἄπολλωνα. **νιφόμεναι** = χιονοσκέπατοι. **φάμα** = χορησιόμῃ ἢ σειρὰ τὸν λέξεων· **ἔλαμψε γὰρ φάμα** (ἀπὸ) τοῦ νιφόμεντος Παρν. πάντα (Θηβαῖον) ἰχνεύειν τὸν ἄδηλον (τὸν ἄγνωστον) **ἄνδρα**. **φοιτᾷ** ἐνν. ὁ ἄδηλος **ἄνῆρ**, ὁ φονιάς. **γάρ** αἰτιολ. τὸ **ἰχνεύει**. **ὑπ' ἄγριαν ὕλαν** = στά ἄγρια δάση. **μελέω ποδι** = μέ τά δύστυχα πόδια του (γιατί διαρκῶς κυνηγιέται καί τρέχουν). **χρηεύω** = ζῶ στή μοναξιά, στεροῦμαι τῆς ἐπικοινωνίας μέ τοὺς ἀνθρώπους. **μεσόμφαλα** = ἐκεῖνα πού θρῖσκονται στό κέντρο τῆς γῆς (τὸν ἀφ' αὐτοῦ τῆς γῆς)· καθ' ὑπαλλάξῃ εἶπε τά μαντεῖα **μεσόμφαλα** ἀντὶ τοῦ τόπου, ὁ ὁποῖος θρῖσκοταν στὸν ὁμαλὸ (ἀφ' αὐτοῦ) τῆς γῆς. **ἀπονοσφίζων** (ἀπὸ–νόσφιν = μαζοιά) = γιατί προσπαθεῖ νὰ ἀπομακρῶνει ἀπὸ τὸν ἑαυτό του, νὰ ἀποφύγει... **αἰεὶ ζῶντα** = πού πάντοτε ἰσχύουν, μέ αἰώνιο νόμος. **περιποτώμαι** = πετῶ ὀλόγυρα. Σ' ὅλη τὴν ἐντιστροφή γίνεται παρομοίωση τοῦ φονιά μέ ταῦρα, πού *κεντιέται* ἀπὸ οἶστρο (ντάδανο) καί φεύγει, γιὰ νὰ μπορέσει ἔτσι νὰ τὸν ἀποδιώξει. Ὁ οἶστρος παρομοιάζεται μέ τὸ χορησιόμῃ καί τά μαντεῖματα.

Πραγματικές. – Ὁ χορός, ἀφοῦ ἄκουσε στό τέλος τὸ διάλογο καί τὴ στιχομυθία τοῦ Οἰδίποδα καί τοῦ Τειρεσία, δέν κάνει λόγο γιὰ τὸ μάντη, ἀλλὰ προτιμᾷ στὴν α' στροφή καί ἐντιστροφή νὰ κάνει μνεία γιὰ τὸ χορησιόμῃ καί μόλις στὴ δ' στροφή καί ἐντιστροφή μιλάει γιὰ τὰ ὅσα εἰπώθηκαν ἀπὸ τὸν Τειρεσία. **Δελφίς πέτρα** εἶναι ὁ ἀπότομος θράχος ἐπάνω ἀπὸ τοὺς Δελφοὺς, οἱ Φαιδριάδες πέτρος, κοντὰ στίς ὁποῖες θρῖσκοταν τὸ μάντειο· στά ριζὰ τους ἀνορθῶς οἰεῖ καί σημεῖα ἢ Κασπαλία πηγῇ. **πυρὶ καὶ στεροπαῖς** λέγει **κεραύνιο πῦρ**, ἐπειδὴ ὁ Ἄπολλωνας ἐρμηνεύει τὴ θέληση τοῦ Δία καί ἐκτελεῖ τίς ἐντολές του καί ἔτσι ὀπλίζεται μέ τὸ ὄπλο τοῦ πατέρα, τὸν κεραυνό. **Κῆρες** Οἱ μοῖρες τοῦ θανάτου παριστάνονται ἰδῶ ὡς θεότητες τιμωροί, ὡς Ἐρινύες, οἱ ὁποῖες ζητοῦν νὰ τιμωρήσουν τὸ φονιά τοῦ Λαῖου. **μεσόμφαλα μαντεῖα** Πιστευόταν ὅτι τὸ μάντειο τὸν Δελφῶν θρῖσκοταν στό κέντρο τῆς γῆς καί ὅτι ὁ Δίας εἶχε ἀπολύσει ἀπὸ Ἀνατολή καί Δύση διὰ αἰετοὺς μέ ἀντίθετη διεύθυνση· αὐτοὶ πέταξαν καί συναντήθηκαν

στούς Δελφούς, όπου σημάδι από λευκόπετρα μέ ωοειδές σχήμα, μέσα στο ναό του Ἀπόλλωνα—σώζεται ως τὰ σήμερον—, ἔδειχνε τὴ θέση τῆς συναντήσεως: τοῦτο λεγόταν ὁμαλός (ἄμαλός).

Στροφή δ' 483–497

Λεξιλογικές. – **δεινὰ τάρασσι** = στὴν ψυχὴ του ἀνακινεῖ φοβερὲς σκέψεις, ἐξεγείρει. **οἰωνοθέτης** ἐξεῖνος πού ὁρίζει τὴ σημασίαν τῶν οἰωνῶν, ὁ οἰωνοσκόπος. **οὔτε δοκοῦντα οὔτ' ἀποφάσκοντα** = οὔτε πιθανά (πιστευτά) οὔτε ἀπίθανα (ἀπίστευτα). **ὄρων** μετ. αἰτιολ. **ἐνθάδε** = στό παρόν. **ὀπίσω** = ἐνν. στό παρελθόν. **νεῖκος** = φιλονικία. **ἔκειτο** = ὑπῆρχε. **τανῦν** = μετὰ τὰ ὅσα εἶπε ὁ Τειρεσίης. **πρὸς ὅτου δὴ** (ἐνν. **νεῖκος**) = ἀπὸ τὴν ὁποία ἀκριβῶς (φιλονικία) ξεκινώντας. **βασάνω πίστιν ἔχων** = ἀποδίδοντας σ' αὐτό, σάν σέ ἀπόδειξη, πίστη. **ἐπίδαμος φάτις Οἰδίποδα** = ἡ φήμη στό λαό γιά τόν Οἰδίποδα. **εἰμι ἐπί...** νά ἐπέλθω ἐναντίον. **λαβδακίδαις** δοτ. χαριστική. **ἀδήλων θανάτων** γεν. ἀντικειμ. στό **ἐπίκουρος θανάτων** ποιητ. πληθ. ἀντί τοῦ ἐνικ. θανάτου.

Ἀντιστροφή δ' 498–512

Λεξιλογικές. – **ξυνητός** = σοφός. **πλέον φέρομαι** = ὑπερέχω ὑπερβάλω· ἡ φράση εἶναι παρμένη κατὰ μεταφορά ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες. **σοφία** δοτ. ὄργαν. **παραμείβω** = ὑπερτερῶ. **μέφομαι** = κατηγορῶ. **κατάφημι** λέγω ναι, ἐπιδοκιμάζω. **ἐπ' αὐτῷ** ἀντί: **ἐπὶ τοῖς Θηβαίοις**, ἀλλὰ ἐπειδὴ αὐτός προσήλθε, γιά νά λύσει τὸ αἴνιγμα, ὁ κίνδυνος ἀπὸ μέρος τῆς στρεφόμεναι κυρίως ἐναντίον του. **βασάνω** = μέ τὴ δοκιμασία. **ἡδύπολις** = εὐχάριστος στὴν πόλη. **τῷ** = γι' αὐτά. **ὄφλισκάνω κακίαν** = **ὄφλισκάνω δίκην κακίας** = θεωροῦμαι κακός· ὁμοίως λέγεται **ὄφλισκάνω μωρίαν, δυσσέβειαν, αἰσχύνην** κτλ.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ (513–862)

α') 513–531

Λεξιλογικές. – Ὁ Κρέων ἔρχεται ἀπὸ τὴ δεξιὰ πύλοδο, γιατί δὲν ἦταν σύνοικος μέ τόν Οἰδίποδα, ὅπως διαφαίνεται καί πιό κάτω στό στίχο 533. **πολίται** = συμπολίτες. **πεπυσμένος (πυνθάνομαι)** αἰτιολ.

μετοχή. **κατηγορεῖν** = κατηγοροῦντα λέγειν. **ἀτλητάω-ᾶ** = ἀπό τό ἀτλητός (ἀ-τλάω = ὑπομένω) = ἀδυνατῶ νά ὑπομείνω, δυσανασχετῶ. **μακραίων** = μακροχορόνιος. **φέροντι** μετ. ὑποθ. **βάξις** (ο. **βάζω** = λέγω, μιλῶ) = λόγος, κατηγορία. **εἰς ἀπλοῦν** = σέ μικρό, σέ ἀντίθεση μέ τό πῖό κάτω **εἰς μέγιστον**. **ἐν πόλει** = μπροστά στους πολίτες. **μὲν δὴ** = **μὴν δὴ** = **ἀλλὰ** θεοαίως. **ἦλθε** = ἐκφράστηκε, εἰπώθηκε. **ὀργή βιασθέν ἄν μᾶλλον ἢ γνώμη φρενῶν** = τό ὅποιο θά προκλήθηκε μᾶλλον ἀπό στιγμαία ὀργή παρὰ ἀπό ἐνδόμυχη (ἐσωτερική) πεποίθησι. **ἐφάνθη** = ἦλθε σέ φῶς. **τούς λόγους** τέθηκε τό ἄρθρο γιά νά δηλώσει τούς γνωστούς λόγους τοῦ Τειρεσία, πού πῖό πάνω εἰπώθηκαν ἀπό αὐτόν. **οἶδα δ' οὐ** τέθηκε ἡ ἄρνησι μετὰ τό ρῆμα πρὸς ἔξωσι τῆς ἀντιθέσεως. **τίνι γνώμη** = μέ ποιά πρόθεσι· ὁ χορός ὁμολόγησε ὅτι λέγονταν, **ἀλλὰ** πρόσθεσε τό **οἶδα δ' οὐ γνώμη τίνι** γιά νά μετριάσει τήν κακή ἐντύπωσι τοῦ Κρέοντα καί τήν ὀργή του. **ἐξ ὀμμάτων ὀρθῶν** = μέ ἀνοιχτά (ὄχι ταραγμένα) μάτια. **ἐξ ὀρθῆς φρενός** = μέ ἥρεμο νοῦ. **ἐπικλήμα** (ἐπικαλέω-ᾶ) = κατηγορία. **ὄδε** = ἰδοῦ, νά.

Πραγματικές. – τύραννος Ἡ λέξι αὐτή ἔχει προσβλητικὴ σημασία γιά τόν Οἰδίποδα, ὑποδηλώνοντας ὅτι αὐτός δέν εἶναι βασιλιάς σύμφωνα μέ τό κληρονομικό δικαίωμα. **τάχ' ἄν βιασθέν...** Ὁ χορός πάντοτε ἀποδίδει σέ συμβιβασμό καί καταπράννησι αὐτῶν πού ὀργίζονται. **ἂ γὰρ δρῶσιν οἱ κρατοῦντες, οὐχ ὀρῶ** Τοῦτο εἶναι πολύ δουλοπρεπές. **ἐξ ὀμμάτων ὀρθῶν** Ἐπειδὴ ὁ χορός δέν μπορεῖ νά τόν διαφωτίσει γιά τίς προσθέσεις τοῦ Οἰδίποδα, ὁ Κρέων προσπαθεῖ νά τίς μαντεύσει ἀπό τήν ἐξωτερική του ὄψη καί γι' αὐτό ρωτᾶει γιά τό ὄλεμμα του, γιατί σ' αὐτό καθρεφτίζεται ἡ ψυχή.

β') 532–633

Λεξιλογικές. – οὗτος σὺ = ἐ! ἐσύ (διαφαίνεται τό ὀργίλο ἔφος τοῦ Οἰδίποδα· μέ τέτοιες προσφωνήσεις ἐκδηλώνονταν στους ἀρχαίους ἡ ἐχθρότητα καί ὁ ἐξερθετισμός τοῦ ὀμιλητῆ). **τόλμης** = θράσους καί ἀναίδειας. **φονεύς** ἀφοῦ ὁ Κρέων, κατὰ τή γνώμη τοῦ Οἰδίποδα, ὑπέβαλε στόν Τειρεσία νά τόν θεωρήσει φονιά τοῦ Λαῖου, ἄρα ἦταν ὁ φονιάς του κατ' αὐτόν, γιατί ὁ φονιάς τοῦ Λαῖου θά φονευόταν. **τοῦδε τάνδρος** = ἐμένα. **ἐναργῆς** = ὀλοφάνερος. **ὥς οὐ γυνωρισίμι** = ὅτι δέ

θά ἀποκαλύψω· ἐξαοτάται ἀπό τήν ὑπονοούμενη ἀπό τήν προηγούμενη μετοχή **ιδών** κατά ζεύγμα συνόνυμη μετοχή **ὑπολαβών, νομίσας, προσέρπω** = δόλια πλησιάζω, ἔρχομαι ὑποῦλα (μεταφ. ἀπό τά φίδια), **ἀλέξομαι** μέλλον τοῦ **ἀλέξω** = ἀποκρούω. **ὡς οὐ γνωριοίμη ἢ οὐκ ἀλεξοίμην** ἀναπτύσσουν κατ' ἀντίστροφη τάξη, δηλ. κατά σχῆμα χιαστόν, τά προηγούμενα **δειλιάν ἢ μωρίαν. ἐγχείρημα** = ἐπιχείρημα, **ὄ = ἦ. οἴσθ' ὃ ποιήσον; = οἴσθ' ὃ χρή σε ποιεῖν;** οἱ τραγικοί δηλ. ποιητές συμβαίνει νά θέτουν μετά τήν ἐρώτηση **οἴσθ' ὃ** τήν προστακτική **ποιήσον** πρὸς δήλωση συμβουλήs, **ἀντι** = ἔναντι, σέ ἀπόκριση, **αὐτός** = ὁ ἴδιος, μόνος σου, **βαρὺν** ἀντιπαθητικό, φορτικό· ἢ σειρά τῶν λέξεων: **ἄκουσόν μου νῦν πρῶτ' ὡς ἐρῶ** (πῶs θά ἐξηγήσω), **τοῦτ' αὐτό** ἐπαναλαμβάνονται οἱ αὐτές λέξεις τοῦ Κρέοντα γιά νά τόν περιλαίξει, **αὐθαδία** = αὐταρέσεια, αὐθαιρεσία, **κακῶs δρῶ** σημαίνει ὅ,τι καί τό **κακῶs ποιῶ**· παθητ. τοῦ **κακῶs πάσχω**, **ὑπέχω δίκην** = **διδωμι δίκην** = τιμωροῦμαι, **τήν δ.** = αὐτήν πού πρόπει, τήν ἐπάξια (τιμωρία), **σοί** ποιητ. αἶτ. τοῦ **εἰρήσθαι**, **ἐνδिका** = δίκαια, ὀρθά, **σεμνόμαντις** = σεμνός, σοβαρός μάντης (εἰρων.), **ἐπὶ τόν** = γιά νά τόν καλέσει, **τῷ βουλευματι** = **τῇ συμβουλή** (προσδιορ. τοῦ κατὰ τι), **χρόνον** διέκοψε ὁ Κρέων καί ὁ Οἰδίποδς δέν πρόσθεσε τό ρῆμα, τό ὅποιο θά ἦταν παθητικό, **ἔρρει** (ἴστορ, ἐνεστώς) = ἔγινε ἄφαντος, **θανασίμω χειρῶματι** = μέ βίαιο θάνατο, **μακροὶ παλαιοὶ τε** (ἀντί ἐνικοῦ ἀριθ.) = πού ἐκτείνονται σέ πολὺ χρόνο καί ἀσχίζονται ἀπό παλιά (πολλά, πάρα πολλά χρόνια) ὑπάρχει σύμπτυξη δύο προτάσεων· ἀντί: **μακρὸs παλαιός τ' ἂν χρόνος εἴη, εἰ μετρηθεῖη. τότε** ὅταν δηλ. φωνεῦτηκε ὁ Λαῖος, **εἰμὶ ἐν τινι** = ἀσχολοῦμαι σέ κάτι (ὁμοίως λέγεται στή φιλοσοφία, **ἐν λόγοις εἰμὶ**), **σοφός γε** τό **γε** θεδαιωτ, **οὐκουν...** ἢ σειρά τῶν λέξ.: **οὐδαμοῦ (ἐμνήσατό σου) ἐμοῦ γε** (= τουλάχιστο) **ἔστῶτος πέλαs (παρόντος ἐμοῦ)**, **παρέσχομεν** = κάναμε τήν ὀφειλόμενη ἔρευνα (ἢ πρόθεση **παρὰ** ἐπιτείνει τήν ἔννοια τοῦ ρήματος), **σοφός** εἰρωνεύεται αὐτό πού εἰπώθηκε στό στίχο 563 **σοφός γ' ὁμοίως** κτλ. **τάδε** δηλ. τό ἀποτέλεσμα τῆs ἔρευναs γιά τό ποιός ἦταν ὁ φονιάς, **ἐφ' οἷs** = γιά τά ὅποια, **φρονῶ** = γνωρίζω, **φιλῶ** = συνηθίζω, **ὀθούνεκα** = ὅτι, **ξυνέρχομαι** = ἔρχομαι σέ συνεννόηση (τί λόγος εἶναι ἐδῶ); **τάς ἐμάs** (ἀντί γεν. ὑποκειμ.), **Λαίου** γεν. ἀντικειμ, **διαφθοραὶ** = φόνοs· ἢ ἐρμηνεία: ὅτι ἂν δέν εἶχε ἔλθει σέ συνεννόηση μέ σένα, ποτέ δέ θά μιλοῦσε γιά τό φόνο τοῦ Λαίου, ὅτι ἔγινε ἀπό ἐμένα, **αὐτός** =

μόνος σου. **ταῦθ'** κατά τόν ἴδιο τρόπο. **ἄπερ** = κατά τόν ὅποιο ἀκριβῶς. **ἐκμανθάνω** ἢ προθ. **ἐκ** ἔχει ἐπιτατική σημασία. **γῆμας ἔχεις** εἶναι περίφορ. παρακειμένου, συνήθης στους Ἑλληνιστές καί σημ. διάρροια ἐνέργειας = ἔχεις σύζυγο. **ἀνιστορῶ** = ἐρωτῶ νά μάθω. **ἄρχεις δ' ἐκείνη ταῦτά, γῆς ἴσον νέμων;** = ἔχεις στή χώρα τήν ἴδια ἔξουσία μέ ἐκείνη. ἀποδίδοντας ἴσες τιμές καί σ' αὐτή; **ἄν** = **ἄ ἄν**. **κομίζομαι** = παίρνω. **ἰσοῦμαι** = εἶμαι ἴσος μέ κάποιον κατά τήν τιμή. **σφῶν** = **ὕμιν** (δοτ. προσ. ἄντων. δ' προσ.). **τρίτος** κατά πλεονασμό. **ἐνταῦθα γάρ δῃ** = σ' αὐτό ἀκριβῶς (δηλ. ἄν καί σέ τιμοῦσαν ἐξίσου μέ ἐμᾶς, ὅμως ἐπιβουλεύεσαι τήν ἔξουσία μου). **κακός** = ἄπιστος. **οὐκ ἔνν. φαίνομαι κακός φίλος**. **εἰ διδοίης γε σαυτῷ λόγον** = ἄν δέδωκα σκεφτεῖς καλῶς ὁ μόνος σου. **εἴ τινα...** ἡ σειρά τῶν λέξεων: **εἰ δοκεῖς ἐλέσθαι ἄν τιν'** ἄρχειν ζῦν φόβοισι μᾶλλον ἢ ἄρχειν ἄτρεστον εὐδοντα. **ἄτρεστος** (ἄ-τρέω = φοβοῦμαι) = ἄφοδος. **εὐδω** = κοιμοῦμαι. **ἐγὼ μὲν οὐτ' αὐτὸς ἰμείρων ἔφυν εἶναι μᾶλλον τύραννος ἢ τύραννα δρᾶν** = ἐγὼ τουλάχιστο οὔτε ὁ ἴδιος πόθησα ἀπό φησιζοῦ μου νά εἶμαι μᾶλλον τύραννος παρά νά ἔχω βασιλική ἔξουσία. **ἔχειν** προσδιορ. ἀναφορᾶς. **πάσι χαίρω** = ὅλοι μου λένε «χαίρε», ὅλοι μου εἶναι ἀντικείμενο χαράς. **ἀσπάζομαι** = χαιρετίζω. **νῦν** μέ τήν ἐπανάληψή του τρεῖς φορές ἐξαιρεῖ τή συσσωρευση τόσων ἀγαθῶν χάρη στήν ἐξαιρετική θέση του. **ἐκκαλῶ** = καλῶ ἔξω, προσκαλῶ (παραστατικότερο καί ὅπως θά λέγαμε σήμερα εἶναι τό **ἐκκαλοῦσι** = ἔρχονται καί χτυποῦν τήν πόρτα μου καί μέ καλοῦν). **ἅπαν** ἔνν. **οὐ ἔχουσι χρεῖαν**. **ἐνταῦθα (ἐν τῷ ἐκκαλεῖν ἐμέ)**. **ἐνι** = ἔγκειται. **κεῖνα** τήν ἔξουσία μέ τίς δυσάρεστες συνθήκες της. **τάδε** σημ. τήν τωρινή θέση μου μέ τά εὐεργετήματά της. **οὐκ ἄν...** ἡ σειρά τῶν λέξεων: **νοῦς καλῶς φρονῶν οὐκ ἄν γένοιτο νοῦς κακός** = ὁ νοῦς πού κρίνει καλά τά πράγματα δέν μπορεῖ νά γίνει κακός (μοχθηρός), νά ἐνεργήσει δηλ. ἐναντίον τοῦ συμφέροντός του. **τῆσδε τῆς γνώμης** δηλ. **τοῦ λαβεῖν ἐκεῖνα ἀφείς τάδε**. **ἄν τλαίην** = θά τολμοῦσα, ἔνν. ἀντικείμ. **δρᾶν** ἀπό τό **δρᾶντος καί ἔλεγχον τῶνδε** προεξαγγέλλεται παράθεση στήν ἐπόμενη πρόταση **πεύθου** κτλ. = καί πρὸς ἔλεγχον αὐτῶν ἐδῶ (πού λέγω). **πεύθομαι** = πληροφοροῦμαι· ἐδῶ: ζητῶ νά μάθω· ποιητ. τύπος τοῦ **πυνθάνομαι**. **Πυθῶδε πεύθου** παρήχηση. **τὰ χρησθέντα** = ὁ χρησμός πού δόθηκε, πρόληψη. **τοῦτ' ἄλλο** ἀντί **τοῦτο δέ** = ἄφ' ἑτέρου, καί ἀπό τήν ἄλλη. **τερασκόπος** = τερατοσκόπος = ὁ μάντης. **λαβῶν** =

ἀγοῦ μέ πιάσεις· ἡ φρ. **κτάνης λαβῶν** ἰσοδύναμει πρὸς τὸ σημερινό: πιάσε με καὶ σζότωσέ με. **γνώμη δ' ἀδήλων** = μέ δάση γνώμη ἀναπτό-
δεικτη. **χωρίς** = ἀυθαίρετα (χωρὶς νά ρωτήσεις ἄλλους). **αἰπίω** προ-
στακτ. τοῦ ρ. **αἰπίαομαι-ῶμαι**. **μάτην** = ἄδασάνιστα. ἀνεξέταστα. **ἴσον**
καὶ = ἴσο πρὸς. **ἐκβαλεῖν** = ἀπολέσαι. **χρόνος** μακρὸς χρόνος. **εὐλα-**
βουμένω (δοτ. τῆς ζρίσεως) = κατὰ τὴν χρήση ἐξείνουν τοῦ προσέχει.
φρονεῖν προσδιορ. ἀναφορ. στά: **ταχεῖς καὶ ἀσφαλεῖς** ἡ ἔννοια εἶναι:
γιατί ἐκεῖνοι τοῦ εἶναι ταχεῖς στίς ἀποφάσεις τους δέν εἶναι ἀσφαλεῖς
(ἀλάθητοι) στίς σζέψεις τους. **ταχύς τις** κατηγορηματικῶς = γρήγορα
κάπως. **ταχύν δεῖ κάμῃ βουλεύειν πάλιν** (ἀντεπιβουλεύειν) = ἀντί-
θετα πρέπει νι ἐγὼ γρήγορα νά παίρνω ἐναντίον του τά μέτρα τοῦ
ἐπιδύλλονται γιά τὴν ἄμυνά μου. **ἡσυχάζων** = παραινόμεντας ἀδρα-
νῆς, χωρὶς νά παίρνω τά μέτρα τοῦ πρέπει. **τὰ τοῦδε** = τά σχέδια, οἱ
σκολοὶ αὐτοῦ ἐδῶ. **ἦν ἔνν. χρήζεις, ἦκιστα** = καθόλου. **ὅταν προδεί-**
ξης = ὅταν προτύτερα (πρὸ τοῦ θανάτου μου)... **οἶόν ἐστι τὸ φθονεῖν**
= ὅποιου εἶδους εἶναι, σέ τί σινίσταται ὁ φθόνος μου ἐναντίον σου. **οὐ**
πιστεύω = δέν ὑπακούω. **οὐ γάρ** ἔνν. τὸ **οὐχ ὑπέιξω...** **τὸ γοῦν ἐμόν**
(ἔνν. **εὐ φρονῶ**) = ὅσον ἀφορᾷ τουλάχιστο στόν ἑαυτὸ μου σζέπτομαι
ὀρθά = τουλάχιστο γνωρίζω καλὰ τὸ συμφέρον μου. **ἀλλ' ἐξ ἴσου δεῖ**
κάμῃν = **δεῖ σε καὶ τὸ ἐμόν εὐ φρονεῖν** (δηλ. ὁ Οἰδίποδας ὄφειλε ὡς
δίκαιος βασιλιάς καὶ ὡς συγγενῆς νά σκεφτεῖ καὶ γιά τὸ δικό του
συμφέρον). **εἰ δὲ ξυνίης μηδέν;** ἂν ὁμως δέν ἔννοεῖς τίποτε, ἂν πλανᾷ-
σαι; **ἄρκτέον** = **δεῖ σε ἄρχεσθαι**. **καιρίαν** ἐπιτροχη. κατηγορ. = σέ
κατάλληλη περίσταση. **κάμοι πόλεως μέτεστι** = καὶ ἐγὼ μετέχω τῆς
πόλεως, καὶ ἐγὼ ἔχω δικαίωμα στήν πόλη. **εὐ τίθεμαι** = διευθετῶ,
τακτοποιῶ.

Πραγματικές. – ἄνευ πλήθους καὶ φίλων Μέ τὸ πλήθους ἔννοεῖ-
ται ὁ στρατός, μέ τὸ φίλων οἱ πολιτικοὶ φίλοι, τὸ πολιτικὸ κόμμα.
ἄνδρα συγγενῆ κακῶς δρῶν... Τραγ. εἰρωνεῖα· χωρὶς νά θέλει ὁ
Οἰδίποδας προλέγει ἐκεῖνο τοῦ θά πάθει ἀργότερα ὁ ἴδιος, στίχ. 614.
χρόνος δίκαιον ἄνδρα... Καὶ πράγματι ὁ κακὸς μπορεῖ νά χαρακτη-
ριστεῖ ὡς τέτοιος καὶ ἀπὸ μιὰ μόνο κακῆ πράξη, ἀλλά, γιά νά σχηματί-
σοιμε ἀντίληψη ὅτι κάποιος εἶναι καλός, ἀπαιτεῖται μακροχρόνια
παρακολούθηση καὶ δοκιμασία γιά τὴ διαπίστωση. **ὦ πόλις πόλις** Ὁ
Κρέων νόμισε ὅτι ὁ Οἰδίποδας καλεῖ τὴν πόλη σέ βοήθειά του καὶ

ἀποκρίνεται ὅτι καί αὐτός εἶναι πολίτης καί ἔχει δικαιώματα νά προστατευτεῖ ἀπό τήν πόλη.

γ') 634–648

Λεξιλογικές. – στάσις γλώσσης = ἔριδα γλώσσας, γλωσσολογία. **ἄβουλος** = ἀλόγιστος, ἀπερίσκεπτος. **ἐπαίρομαι** = σηκώνω, στήνω. **κινῶ** = ἀνακινῶ. **νοσοῦσης** μετ. ἔνδοτ. **ἴδια κακὰ** = ἀτομικά πάθη. **οὐκ εἶ;** (μέλλον τοῦ εἶμι) = δέ θά πάς; πήγαυε, γιατί ἦ ὄριστ. μέλλ. σέ ἀποφασική ἐρώτηση ἔχει τή θέση προστακτικῆς καί σημ. ἔντονη προσταγή. **μηδέν** = μηδαμινό, ἀσήμαντο· ἡ σειρά τῶν λέξεων: **καί οὐ μή τὸ μηδέν ἐς μέγ' ἄλλος οἴσετε; ἀποκρίνω** = ἀποχωρίζω, ἐκλέγω. ἢ **γῆς ἀπῶσαι** κτλ. Πιό πάνω ὁ Οἰδίποδας ἀξίωσε τό θάνατο τοῦ Κρέοντα· τώρα ὁ τελευταῖος αὐτός προσπαθεῖ νά πετύχει μετριοσιμό τῆς ἀποφάσεώς του, γιά νά προδιαθέσει τόν Οἰδίποδα νά ὑποχωρήσει καί νά δεχτεῖ τήν ἔξορία του, πράγμα πού γίνεται, καθὼς φαίνεται ἀπό τό **ξύμφημι. τοῦμόν σῶμα** = ἔμένα. **σὺν τέχνῃ κακῇ** = μέ δόλια τεχνάσματα. **ὄναίμην** (εὐκτ. ἄορ. τοῦ ῥήμ. **ὄνιναμαι** = ὄφελουμαι) = νά μή χαρῶ (ἐνν. τῆ ζωῆ μου), νά μή σώσω. **νυν** συλλογιστικός. **ἄραϊος** = ἐπικατάρατος· ἡ σειρά τῶν λέξ.: **ἀλλ' ὀλοίμην ἄραϊος, εἴ σε δέδρακά τι ὧν ἐπαιτιᾶ με δρᾶν. τὸν δ' ὄρκον** αὐτόν πού δόθηκε πιό πάνω, γιατί οἱ ὄρκοι, εἴτε δίνονταν στό ὄνομα τῶν θεῶν εἴτε ὄχι, ἔπρεπε νά τηροῦνται, ἐφόσον τελοῦσαν ὑπό τήν προστασία τῶν θεῶν, οἱ ὁποῖοι καί τιμωροῦσαν τούς ἐπίορκους.

δ') Κοιμῖός (649-697)

Στροφή 649–677

Λεξιλογικές. – πιθοῦ = πείσου· οἱ μετγ. **θελήσας...φρονήσας** συνάφθηκαν μέ τήν προστακτική **πιθοῦ** καί ἔχουν καί αὐτές προστακτική ἔννοια· σημαίνουν: δεῖξε καλή θέληση καί ὀρθή σκέψη. **εἰκάθω** ὑποτ. τοῦ ἄορ. **εἴκαθον**, ἐκτενέστερον τύπου τοῦ **εἴκω** = ὑποχωρῶ· ποιοῦ εἶδους ὑποτακτική εἶναι: **νήπιος (νή + ἔπος)** = μικρός, ἀνάξιος λόγου. **ἐν ὄρκω** προσδιορ. τοῦ ὄργάνου = μέ ὄρκο (δεμένο), ὥστε νά εἶναι ἰσχυρός. **καταιδούμαι** = σέδομαι. **τί φῆς** = τί ἐννοεῖς; τί θέλεις; νά εἰπείς: **ἐναγῆς** = ὁ δεσμευμένος μέ τό ὄρατος ἄγους (μέ κατάφα)

ἐναντίον του καί ἐπομένως ἀνόσιος· ἐδῶ ὁμως ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ πῖο πάνω **ἀραῖος** = δεσμευμένος μέ ὄρσο, ἀγνός. **ἐν αἰτία βάλλω** = ἐνοχοποιῶ· τὸ ἀταρέμφ. **βαλεῖν** ἔξαρτ. ἀπὸ τὸ ἐννοοῦμ. **φημι καί γι' αὐτὸ** ἔχει τεθεῖ ἀντὶ προστακτικῆς. **αἰτία ἀφανῆς λόγων** = κατηγορία ἀσαφῆς πού στηρίζεται σέ λόγια (καί ὄχι σέ πράγματα). **νῦν** = **νύν**. **ἐπίσταμαι** = γινωσκίζω καλῶς· τὸ **εὖ** πλεοναστικῶς· ἡ ἔννοια τῶν λεγομένων ἀπὸ τὸν Οἰδίποδα εἶναι: ὅταν ὁ χορός θεωρήσει τὸν Κρέοντα ἄθῶο σχετικὰ μέ τίς εἰσηγήσεις του στὸν Τειρεσία γιὰ ἐνοχῆ τοῦ Οἰδίποδα. εἶναι τὸ ἴδιο σάν νά θεωρεῖ τὸν Οἰδίποδα φονιά καί νά θέλει τὴν καταστροφή του, γιατί κατὰ τὸ χρῆσμο ἦταν ἀνάγκη ὁ φονιάς τοῦ Λαῖου ἢ νά φονευτεῖ ἢ νά ἐξοριστεῖ γιὰ τὴ σωτηρία τῆς πόλεως ἀπὸ τὸ λοιμό. **οὐ τὸν** συχνὰ στοὺς ὄρσους παραλείπεται τὸ **μά**. **πρόμος** = πρῶτος. **ἄθεος, ἀφίλος** = ἐγκαταλειμμένος ἀπὸ τοὺς θεοὺς καί τοὺς φίλους. **ὄ,τι πύματον** σύστ. ἀντικ. τοῦ **ὀλοίμαν** ἅς ὑποστῶ τὸ χεῖριστο θάνατο. **φρόνησις** = ἰδέα. **φθίνουσα** ἀπὸ τὸ λοιμό. **τρύχω** = κατατρέχω, βασανίζω. **προσάψει** (προσάπτω) ἀμεταβάτως = θά προστεθοῦν. **ἴτω** = ἅς ἀτέλθει ἐλεύθερος. **τὸ σὸν στόμα** = ἐσένα, μετὰ τὰ ὅσα εἶπες. **ἐλεινός** = ἀξιολύπτος. **στυγήσεται παθ.** = **στυγήσεται** = θά μισηθεῖ. **στυγνός** ἔχει ἐνεργ. σημ. = θά φέρεις βαριά τὸ πρᾶγμα στὴν ψυχὴ σου. **φύσις** = χαρακτῆρας, ἰδιοσυγκρασία. **ἀλγισταὶ αὐταῖς** = αἰσθάνονται μέσα τους πάρα πολὺ μεγάλη λύπη. **ἐκτός εἰ** = θά ἀτέλθεις ἐκτός ἀπὸ τὴν περιφέρεια τῶν ἀνακτόρων. **τυχών σου** = ἀφοῦ σέ βρῆκα. **τυχών σου ἀγνώτος** = ἀφοῦ ἐσύ μέ παραγνώρισες. **ἐν δὲ τοῖσδ' ἴσος** κατὰ τὴν κρίση ὁμως αὐτῶν ἐδῶ ὁ ἴδιος ὡς πρὸς τὸ χαρακτῆρα (εἶμαι ὁμοῖος ὅπως καί πρωτύτερα). Μετὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ λόγια ὁ Κρέων ἀποχωρεῖ ἀπὸ τὴ δεξιὰ πάροδο, ἐνῶ ὁ Οἰδίποδας παραμένει μόνος καί σκεπτικὸς.

Ἄντιστροφή 678–697

Λεξιλογικές. –μέλλω = βραδύνω. **ἤτις ἡ τύχη** (πλάγ. ἐρώτ.) = τί συνέδη, ποῖο ἦταν τὸ συμβᾶν (ποῖά ἢ αἰτία τῆς ἐριδας). **Θέλει νά μάθει αὐτὸ ἡ Ἰοκάστη καί ἀπὸ τὴ γυναικεία περιέργεια καί γιὰ νά μπορέσει νά συντελέσει στὴν κατάπαυση τῆς ἐριδας. **δόκησις λόγων** = ὑπόνοια πού στηρίζεται σέ λόγους (πού πρόκυψε ἀπὸ τὴ συζήτηση). **ἀγνώς** = ἡ ὁποία παραγνωοῖζει τὴν ἀλήθεια, τὰ πράγματα· **ἐπομένως** = ἀδῶ-**

σιμη (δηλ. ἐπιήλθε παρανόμη). **ἤλθεν** = ἐκφράσθηκε. **δάπτω** = πειράζω, δάλλω. **τὸ μὴ ἴνδικον** = ἡ μὴ δίκαη κατηγορία. **ναίχι** = ἐξετασμένος τύπος τοῦ **ναί**, ὅπως τὸ ναίσειε. **ἄλις ἐπίρω** = ἀρετή. **γὰς προπονουμένας** = ἐνὸ ταλαιπωρεῖται ἡ χώρα ἀπὸ προηγουμένα δεινὰ· ἡ σειρά τῶν λέξε·: **ἄλις, ἄλις ἔμοιγε φαίνεται (τὸν λόγον) αὐτοῦ μένειν, ἔνθα ἔληξεν γὰς προπονουμένας** ἡ ἐπανάληψη τοῦ **ἄλις** δηλώνει τὴ μεγάλη ἐπιθυμία τοῦ χοροῦ νὰ λήξει ἡ φιλονικία. **ἴν' ἦκεις** = ποῦ ἔφτασες, σὲ ποῖο σημεῖο κατάντησες (πλάγ', ἐρώτ', πού ἐξαοῦται ἀπὸ τὸ ὄρας). **παρήμι** = παραμελῶ, ἀδιαφορῶ. **τοῦμόν** = τὸ δίξιο μου, τὸ δικό μου συμφέρον. **καταμβλύνω** = ἐξασθενῶ. **κέαρ (τό) = κῆρ** = καρδιά = ἀγάπη (τὴν ἀγάπη μου γιὰ σένα). **παραφρόνιμος** = παράφρονος. **ἄπορος ἐπὶ φρόνιμα** = ἀνίκανος (ἀκατάλληλος) γιὰ κάθε φρόνιμο. **πεφάνθαι μ' ἄν = ὅτι πεφασμένος ἄν εἶην** = ὅτι θάφαναόμουν, θάδειχνόμουν. **εἶσε νοσφίζομαι** (εὐθῶ, καθ' ὅριστ', ἀντί εὐστ.) = ἄν σὲ ἀπομακρύνω ἀπὸ ἐμένα, ἄν σὲ ἐγκαταλείπω. **ἐν πόνοισιν** = μέσα στὰ βάσανα, μέσα στὶς βαριές δοκιμασίες. **ὄς τ' οὐρησας ἀναφ.** αἰτιολ., ποῖτ'. **άλύω καὶ ἄλύω** = εἶμαι ταραχμένος ἀπὸ λύπη, εἶμαι ἐκτός τοῦ ἑαυτοῦ μου. **οὐρίζω** (ἀπὸ τὸ **οὐρος** = οὐριος ἄνεμος) = φέρνω σὲ οὐριο ἄνεμο, διευθύνω καλά. **κατ' ὄρθον** = αἰσίως, ἀσφαλῶς. **εὐπομπος** ἔχει ἐνεργ. σημ. = καλὸς ὁδηγός, κυβερνήτης (ἐδῶ ὁ χορός προσπαθεῖ νὰ καταπραῖνει τὸν Οἰδίποδα καὶ νὰ στρέψει τὴν προσοχὴ του στὴ σωτηρία τῆς πόλεως).

Πραγματικές. – “**Άλιον** Οἱ ἀρχαῖοι στοὺς ὄρους τοὺς ἐπιζαλοῦνταν συνήθως τρεῖς θεοὺς, τὸ Δία, τὴν Ἀθηνᾶ καὶ τὸν Ἀπόλλωνα· γι' αὐτὸ στὸν Ὅμηρο συχνά ἀπαντᾶμε τὸ: **αἶ γὰρ Ζεῦ τε Πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἀπολλών**· ἐδῶ ἐπιζαλεῖται τὸν ἥλιο τοῦ ἐποπτεύει καὶ γνωρίζει τὰ πάντα, ἐπειδὴ καὶ ὁ χορός ἐξωτερικεύει ἐνδόμυχη (ἐσωτερικὴ) ψυχικὴ διάθεση. **τοῖς πάλοι κακοῖς** Αὐτὰ εἶναι ὁ λοιμός καὶ οἱ προσεχόμενες ἀπὸ αὐτὸν συμφορὲς τῆς πόλεως.

ε) 698–725

Λεξιλογικές. – **κάμῃ** ὅπως γνωρίζουν καὶ οἱ ἄλλοι πολῖτες. **ὄτου**

ποτέ πράγματος = γιά ποιά άραγε αίτία, **μῆνιν στήσας ἔχεις** = ἔχεις ὀργιστεῖ. **Κρέοντος** (ή γεν. ἀπό τό λεκτ. ἐρῶ) = γιά τόν Κρέοντα, γιά τήν ὀργή κατά τοῦ Κρέοντα. **οἷα βεβουλευκῶς ἔχει καί εἰ σαφῶς ἔρεις** πλάγαι ἐρωτ. προτ. **ἐγκαλῶν (Κρέοντι) τὸ νεῖκος** (τήν αίτία τῆς φιλονικίας) = (γιά νά ἰδῶ ἂν ἀκριβῶς θά ἐξηγήσεις τό πρόβλημα) ἀποδίδοντας τήν αίτία τῆς φιλονικίας στόν Κρέοντα. **καθεστάναι** = εἶναι. **αὐτός ξυνειδῶς** (ἐνν. τό ρῆμα **φησὶ**) = ἀπό προσωπική ἀντίληψη. **μὲν οὖν** = ἀντιθέτως, **ἀλλά** (ἐνν. ἀπό τά προηγούμενα: ὄχι μόνο δέν εἶπε, ἂν γνωρίζει ἀπό προσωπική ἀντίληψη...ἀλλά καί). **εἰσπέμψας** = ἀφοῦ ἀπέστειλε ἀπό μέρος του πρὸς ἐκπλήρωση τοῦ σκοποῦ του. **κακοῦργον** μέ τή σημ. τοῦ ἀπατηλοῦ. **τό γ' εἰς ἑαυτὸν** προσδιορ. ἀναφορᾶς. **ἐλευθεροῖ στόμα πᾶν** (κατηγορ.) = παρουσιάζει τό στόμα του τελείως ἐλεύθερο (καθαρό) ἀπό τήν κατηγορία. **οὐδέν βρότειον** = κανένας ἄνθρωπος. **μαντ. τέχνη**, γεν. μεριστ. **σημεία** = ἀποδείξεις. **γάρ** διασαφ. **ἧξοι μοῖρα αὐτὸν θανεῖν** = θά ἔλθει μοῖρα (θά εἶναι μοιραῖο, θά συμβεῖ νά...). **γένεοιτο** εὐκτ. τοῦ πлаг. λόγον. **καί τὸν μὲν** = ἂν καί αὐτόν. **ὥσπερ γ' ἡ φάτις (ἐστί)** = ὅπως δέβαια εἶναι ἡ φήμη. ὅπως λέγουν. **ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς** (ἐνν. **ὁδοῖς**) = στή συνάντησι τριῶν ἀμαξιτῶν δρόμων. στά τρίστορατα. **βλάστας** = τή γέννησι. **διέχω** = διαχωρίζω. **οὐ διέσχον καί** ἀντί καθ' ὑπόταξη ἔθεσε σύντ. κατά παρᾶταξι. **ἐνζεύγνυμι** = συνδέω. **ἄβατον ὄρος** ἐνν. τόν Κιθιαρόνα. **κάνταῦθα** = καί στήν προζεῖμενη περίπτωση (δηλ. τοῦ παιδιοῦ ποῦ χάθηκε μέ τέτοιο τρόπο). **ἀνώω καί ἀνύτω** = κατορθώνω. **διορίζω** = καθορίζω. **τοιαῦτα** τοῦτο λέγει μέ κάττοια περιφρόνησι. **ὦν** = γι' αὐτές τίς φήμες. **ἐντρέπομαι πινος** = φροντίζω γιά κάτι.

Πραγματικές. – οὐδέν βρότειον μαντικῆς ἔχον τέχνης Προσπαθεῖ μέ αὐτά νά ταπεινώσει τίς μαντείες τοῦ Τειρεσία. **λησταί** Ἐναφέρονται πολλοί ληστές. γιὰτί ὁ δραπέτης ἀκόλουθος τοῦ Λαῖου εἶχε ἀναφέρει πολλούς, εἴτε ἐπειδή πλανήθηκε ἀπό τό φόβο εἴτε γιά νά δικαιολογήσει τή φωνή του. **τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς** Στό ἄκουσμα αὐτῶν ὁ Οἰδίποδας ταράχτηκε. γιὰτί θυμήθηκε τόν τόπο, ὅπου φόνευσε ἄνθρωπο καί, ὡς ἦταν ἐπόμενο, τοῦ μπῆξαν, κατά τή λαϊκή ἔκφρασι, «ψῦλλοι σ' αὐτία». ἀπό τή στιγμή που ἀκουσε αὐτό. Ἐτσι ἐδῶ ἔχομε περιπέτεια. **ἐνζεύξας ἄρθρα ποδοῖν** Ὁ Λαῖος, γιά νά χρεμάσει τό

νήπιο, τρύπησε και τὰ ὄνο τὰ πόδια του ἀνάμεσα στά σφύρα και τοὺς τένοντες, ὅπου σχηματίστηκε **οἶδημα** (= πρήξιμο), ἀπὸ τὸ ὁποῖο προήλθε και τὸ ὄνομα Οἰδίπου. Μιλᾷ ἐπίτηδες ἀορίστος **ἐνζεύξας ἄρθρα**, γιὰ νὰ μὴ ὑποπτευθεῖ ὁ Οἰδίποδας γιὰ τὸν ἑατὸ του· ἄλλωστε ὁ Οἰδίποδας ἄκουσε τὸ γερασσοῦλο γι' αὐτὸν **ἐν τριπλαῖς ἄμαξιτοῖς** και ἔχει καταλήφθαι ἀπὸ τοῦτη τῆ σκέρη, ὥστε δὲν προσέχει πιὰ στοὺς κατοπινοὺς λόγους τῆς Ἰοκάστης.

στ) 726–833

Λεξιλογικές. – **πλάνημα ψυχῆς** = σύγχυση ψυχῆς, ἀνακίνησης **φρενῶν** = παραχῆ τοῦ νοῦ, **στραφεῖς** = ἀφ' οὗ ταράχτηκε, συζυγήθη· γε· ἡ σειρὰ τῶν λέξε·: **λέγεις τοῦθ'**, **ὑπὸ ποίας μερίμνης στραφεῖς**; **ἔδοξ' ἀκοῦσαι** = μοῦ φ ἀνῆξε πὸς ἄκουσα (εἶναι τόσο φοβερό, ὥστε δεῖ θῆλει νὰ πιστέψει ὅ,τι ἄκουσε· ἐννοεῖ τὸ ἄκουσμα· **ἐν τριπλαῖς ἄμαξιτοῖς**), **ἠυδάτο γάρ**· ναι, εἶναι ἀλήθεια τοῦτο, ἐπειδὴ λέγονταν τοῦτα, **τόδε πάθος** = αὐτὸ ἐδῶ τὸ σημεῖον (τοῦ θανάτου τοῦ Λαίου), **σχιστῆ** = χωρισμένη, σχισμένη (ἀπὸ ἄλλη ὁδὸ), ὥστε νὰ σχηματιστεῖ τρι-στροατο, **Δελφῶν** ἐνν. και σ' αὐτὸ ἢ προθ, ἀπὸ, **τοῖσδε** (δοτ. ἀναφορᾶς) = σχετικὰ μὲ τὰ γεγονότα αὐτὰ ἐδῶ, ἀφ' οὗ ἔγινε αὐτὴ ἡ πράξη, γιὰ τὴν ὁποία τόφρα μιλάς, **ἐξέρχομαι** = παρέρχομαι, **ἐκηρύχθη** = ἔγινε γνωστό, **σχεδὸν τι** = λίγο περίπου, **τί δ' ἐστὶ σοι τοῦτ' Οἰδίπου**, **ἐνθύμιον**; ἀλλὰ γιατί τοῦτο, Οἰδίποδα, σοῦ προξενεῖ βάρος (ἀνησυχία) στήν ψυχῆ; **Λαῖον** προληπτικῶς ἀντί: **τίνα φύσιν Λαῖος**, **φύσις** = ἐξωτερική μορφή, τὸ παρόστημα· τοῦτο λέγεται και **φυή**, **ἀκμή ἤβης** = ἀκμή τῆς ἐφηβείας ἢ ηλικίας, **μέγας** = μεγάλοςσμος, **χνοάζω** = οὐράζω τὸ πρῶτο γνοῦδι μορσαζιοῦ ἢ γένειου, ἐδῶ = οὐράζω τίς ποῦτες λευκῆς τοίχες, **λευκανθῆς** κατὰ πρόληψη = ὥστε ἔγινε λευκανθισμένο, ὥστε εἶχε λευκῆς τοίχες, **ἀποστατῶ** = ἀτέχω· τοῦτο ἦταν μία σοδαφή ἀπόδειξη ὅ,τι αὐτὸς ποῦ φ ονεύτηξε ἦταν ὁ πατέρας του, ἀφ' οὗ μοιάζαν πολὺ μεταξύ τους· αὐτὸ δόδοα δὲν ἦταν δυνατό νὰ ὑποπταθεῖ ὁ Οἰδίποδας, ἀλλὰ ταράζεται ὑπερβολικά και ἀναφωνεῖ **οἴμοι**, γιατί αὐτὸς ποῦ περιγράφεται ἀπὸ τὴν Ἰοκάστη μοιάζει μὲ ἐξείνον, ποῦ θημάται ὅ,τι φ ονευσε... **οὐκ εἰδέναι** = ὅ,τι δὲν ἀντιλαμβάνομαι, ὅ,τι δὲ νοοῦσα· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: **ἔοικα οὐκ εἰδέναι προβάλλον ἀρτίως ἑμαυτὸν εἰς ἀράς δεινάς**, **ὀκνώ** = αἰσθάνομαι φ ὀδο, **ἀποσκοπῶ** =

προσολέποι, δεινῶς ἄθυμῶ = ὑπερβολικά φοβάμαι, μὴ θλέπων ὁ μάντης ἢ ἀναοῖ με τὰ ἔδω λεγόμενα τὰ ὅσα εἰπώθηζαν στο στίχο 371: τυφλὸς τὰ τ' ὤτα... ἐξείπης (τοῦ ῥήμ. ἐξαγορεύω) = διαλευκάνεις, βαιός = μαζός, λίγος· ἔδω σημ.: με λίγη συνοδεία, μόνος, λοχίτης = σύντροφος, ἀζούλουθος, οἶα = ὅπως, ἀπήνη = ἁμάξα, μία καὶ ὄχι ἄλλοι γιὰ τοὺς ἀζούλουθους τοῦ οἰσιλιά ἢ τῆ μεταφορᾶ σκευῶν κτλ., διαφανῆ = ὄλοφ άνερα, οἰκεύς οἰκισιζός δούλος, ὁ δούλος ποῦ γι ννήθηκε στο σπίτι (γιατ' ἀντίθεση με ἐξείνον ποῦ ἀγοράστηκε), ἀφ' οὐ = ἀφότου, κράτη σέ τε σχῆμα ὑπερβατόν = σέ τὸν ἔχοντα κράτη Λαίον τε ὀλωλότα, νομαί = τόποι ὄσοζῆς· ἢ ἐπί προθ, ἀρμόζει καὶ στοὺς ἀγρούς καὶ στίς ὄσοζῆς, ὡς πλείστον εἶη τοῦδ' ἀποπτος (ἐνεργητ. διαθ.) ἄστεως = γιὰ νά εἶναι ὄσο τό δυνατό περισσότερο μαζοιά ἀπό τό νά ὄζειει ἀπτή τὴν πόλη, οἶα ὄσαν (ὄσο ἄξίζει ἕνας δούλος, γιὰ νά γίνεται λόγος γι' αὐτόν), πῶς ἄν μόλοι = πῶς μπορεῖ νά ἔλθει (σημ. ζοηρη ἐπιθυμία), ἄς ἔλθει, πάρεστιν = εἶναι παρών, ἁμέσως θά ἔλθει, ἔμαυτόν προσληψη, καθόσον τό ἀντιζέιμενο τῆς δευτερεύουσας προτασεως μὴ εἰρηκῶς ὦ, ἢ ὄποία ἐξυπακούεται ἀπό τὴν παθητικᾶ ἐξυρωμένη μὴ εἰρημέν' ἢ μοι, κείται ὡς ἀντιζέιμ. ἢ ἀναγραστικό αἶτιο τῆς κρυῖας δέδοικα, ἴξεται (ἰκνοῦμαι) τὰ ἐν σοι τίς στενοχώριες τῆς κρυῖς σου (ἐκείνοι ποῦ σέ στενοχωροῦν), κού (φόβος ἐστὶ) μὴ στερηθῆς (ἐνν. τοῦ μαθεῖν), ἐλπίδων=καζὼν φόδων, ἐμοῦ βεβῶτος (βεβηκότος), τῶ = τίνοι, μείζονι = σέ ἄξιοτερο, διὰ τύχης τοιασδ' ἰών = ὄταν πέρασα τέτοια δυστυχία, ὄταν κατάντησα σέ τέτοια δυστυχία, Δωρίς καταγομένη ἀπό τὴ Δωρίδα, ἄγομαι = νομίζομαι, θεφοοῦμαι, μέγιστος = αὐτός ποῦ κατέχει ἐπισημότατη θέση, ἐπισημότατος, ὄπου δαῖότατος, τύχη = τυχαῖο ἐπισῶδιο, ἐπέστη = παρουσιάζοτηζε γιὰ δυστυχία μου, ἄξια-ἄξια σχῆμα ὄμοιοτέλετυον, σπουδῆς = τῆς προσοζῆς μου, τοῦ ζῆλον με τόν ὄποιο τό ἔξετασα (ἐπειδὴ ὄφελόταν στή μέθη αὐτοῦ ποῦ τό προσζάσε), ὑπερπίμπλαμαι (συντάσσεται με γεν., ἐνν. οἶνου)=γεμίζομαι ὡς ἐπάνω, μέθη=ἐξαιτίας τῆς μέθης του, ἐν δειπνοῖς ποιητικῶς ὄ πληθ, ἀντί ἐνικοῦ, παρ' οἶνω=κατὰ τὴ διάφοκεια οἰνοποσίας (ποῦ ἐπαζούλουθεῖ τό συμπόσιο)· με τὰ πολλα συνώνυμα ἐν δειπνοῖς, μέθη, παρ' οἶνω ὄ Οἰδίποδας θέλει νά δηλώσει τό ἀνεπῶστατο αὐτοῦ ποῦ εἰπώθηκε ἀπό τό μεθρομένο νεο, πλαστός = νόθος, βαρῦνομαι = δυσφοροῦ, τὴν οὔσαν = τὴν παροῦσα, τὴν ἡμέρα

ἐξεΐνη. **κατέσχον** (ἐνν. ἑμαυτὸν) = κρατήθηκα. **ἐλέγχω** ζητῶ νά μά-
 θω. ζητῶ ἐξηγήσεις. **μεθίημι** = ἀπερίσχεπτα ἐπαράζομαι. **τὰ μὲν**
κείνοιον ἑτερπόμην = εὐχαιοσιτόμουν γιὰ τή στάση ἐξεΐνων (δηλ.
 γιατί ἔδλετα ὅτι ἀγανακτοῦσαν οἱ γονεῖς μου γιὰ τήν προσβολή ποῦ
 μοῦ ἔγινε). **κνίζω** = ξύνω. γασγάλλω. καί μεταφ. ἀπό τόν ἔρωτα =
 ἐρεθίζω. ἐνοχλῶ. πειράζω. **ὕφειρπε (με)** = εἰσχωροῦσε θαυτά στήν
 ψυχή μου. **ὦν ἰκόμην = ἐκείνων, ἃ (αἰτ. τοῦ σοκοῦ) = γιὰ τά ὁποῖα**
ἔγτασα. ἄτιμον (ἐκείνων) = χωρίς νά μέ κρίνει ἄξιον μέ ἐξεΐνους.
προῦφηνεν = φ ἀνέρωσε. **δύστηνος** = δυστυχεῖς. **μιχθῆναι** = νά
 σινευρεθῶ. (ὡς) **δηλώσοιμι** = ὅτι ἐπρόζειτο νά φέρω σέ φῶς. **ἄτλη-**
τον ὄραν = ἀφόρητο κατὰ τήν ὄψη. **ἐκμετροῦμα ἄστροις** (μεταφ.
 ἀπό τή ναυτική ζωή) = ὑπολογίζω μέ ὁδηγούς τά ἀστέρια (παροιμι-
 ῶδης φράση. κυρίως γι' αὐτούς ποῦ ἀποφεύγουν ἕναν τόπο). **ἔνθα**
μῆποτ' ὀψοίμην ἀναφορ. τελ. πρότ. **τῶν ἐμῶν** = αὐτῶν ποῦ δόθηκαν
 σ' ἐμένα. **κέλευθος** = ὁδός· ἢ σειρά τῶν λέξεων: **ὅτε ὀδοιπορῶν ἦν**
πέλας τῆσδε κελεύθου. πωλική = αὐτή ποῦ σύρεται ἀπό νεαρά
 ἄλογα. **ξυναντιάζω** = συναντῶ. **ἡγεμῶν** = ὁ ἡνίοχος. ὡς ὁδηγός τῆς
 ἡμαξίας. **πρός θίαν** = διαίως. **ἠλαυνέτην παρατατ.** ἀποπειρατικός.
ἐκτρέπω = προσπαθῶ νά θγάλω ἀπό τήν ὁδό. **τροχληάτης** ὁ ἴδιος μέ
 τόν πτό πάνω ἡνίοχος, τὸ ἴδιο πρόσσωπο. **δι' ὀργῆς** = μέ ὀργή. μέ θυμό.
παραστείχω = περῶν ζοντά. **ὄχους** (ποιητικῶς κατὰ πληθ. ἀριθμ.) =
 τήν ἡμαξία. **τηρῶ** = παραφ' ὑλάω. **καθίκετό μου διπλοῖς κέντροις** =
 μέ χτύπησε μέ ραοδί μέ δύο κέντρα. **οὐ μὴν ἴσην (τίσιν) σύστοιχ.**
 ἀντικειμ.) **γ' ἔτεισεν** = ἀλλά τό χτύπημα του δέν τό πλήρωσε μέ ἴση
 τιμωρία (ἐνν. ἀλλά μέ μεγαλύτερη). **συντόμως** = ἀμέσως. **τύπτω** =
 χτυπῶ. **ἐκ τῆσδε χειρός**· προσδ. ὀργ. **μέσης** (κατηγοροῦμ.) ἀπήνης =
 ἀπό τό μέσο τῆς ἡμαξίας. **ἐκκυλίνδεται** (ἢ γεν. ἐξαοῦτάται ἀπό τήν ἐκ) =
 κυλιέται ἔξω. **εἰ δὲ τῷ ξένῳ τούτῳ προσήκει Λαίψ τι συγγενές** = ἐάν
 ἔχει κάποια συγγένεια ὁ ἕξενος αὐτός (ποῦ φ ονεύθηκε ἀπό ἐμένα) μέ τό
 Λαίψ· ἢ δοτ. **ξένῳ** ἐξαοῦτάται ἀπό τό **προσήκει**, ἢ **Λαίψ** ἀπό τό
συγγενές. τοῦδ' ἀνδρός ἀντί ἐμοῦ. **ἐχθροδαίμων** = ἐχθρός στούς
 θεούς, θεομίσητος. **ὄν μὴ ἔξεστι** ἀναφορ. ὑποθ. πρότ. **ὠθεῖν** ἐξαοῦτάται
 ἀπό τό ρῆμα **δεῖ** ποῦ ἐννοεῖται ἀπό τό **ἔξεστι** κατὰ ζεύγμα. τό **τάδε**,
 ποῦ εἶναι ἀντιζ. τοῦ **προστιθείς**, ἐπεξηγεῖται ἀπό τό **τάσδε ἀράς**· ἢ
 σειρά τῶν λέξεων: **καί οὔτις ἄλλος ἦν ὁ τάδε τάσδ' ἀράς** **προστι-**
θείς ἢ ἐγὼ 'π' ἑμαυτῷ. λέχη τήν κλίνη. τή σύζυγο. **ἐν χεροῖν ἐμαῖν**

ὄργαν. **χραίνω** = μολύνω. **ἄρ' ἔφυν;** ἀντί τοῦ **ἄρ' οὐκ ἔφυν;** πᾶς **ἀναγνος** = ὀλότελα ἀκάθαρτος, μιασμένος. **μῆστι** = **μή ἔστι** = δέν ἐπιτρέπεται. **ἐμβατεύω τινός** = ἐπισκέπτομαι, πατῶ τό πόδι μου σέ κάποιον τόπο. **ἦ** = εἰδεμή (δηλ. ἐάν τοιμήσω νά μεταβῶ στήν πατρίδα μου). **ὀρθῶ λόγον** = μιλῶ σωστά, ὀρθά· ἦ σειρά τῶν λέξεων: **ἄρ' οὐκ ἂν ὀρθοίη τις λόγον κρίνων ταῦτα (προελθεῖν) ἐπ' ἔμοι (ἀπό) δαίμονος τινος;** **θεῶν σέβας** = σεβαστοί θεοί. **ταύτην ἡμέραν** κατά τήν ὁποία πρόκειται νά γίνων ἀυτά. **πρόσθεν ἦ** = πρὶν ἦ. **κηλίδα ξυμφορᾶς** = ἐπονείδιστη συμφορά.

Πραγματικές.- Σχιστή ὁδός ἀπό Δελφῶν κἀπό Δαυλίας Στή μικρή χωράδα πού ὀρίζεται μεταξύ τοῦ ἀπότομου ὄρους Κίρραρος (Ξεροφουνιῶ) καί τοῦ Παρνασσοῦ, σέ ἀπόσταση τριῶν περίπου ὁρῶν ἀπό τοὺς Δελφούς, συναντιοῦνται δύο δρόμοι, ὁ δρόμος πού ὀδηγεῖ ἀπό τοὺς Δελφούς στίς Θῆδες καί ὁ δρόμος πού ὀδηγεῖ ἀπό τή Δαύλια στοὺς Δελφούς· ἔτσι διασταυροῦνται σέ αὐτό τό σημεῖο τρεῖς δρόμοι. Ἐκεῖ λοιπόν ἔγινε ἡ συνάντηση Λαίου καί Οἰδίποδα. Κατά τήν ἐποχή τοῦ Παρνασίου δείχνονταν σ' ἐκεῖνο τό μέρος οἱ τάφοι τοῦ Λαίου καί τῶν ἀκολούθων του. Σήμερα ἡ χωράδα λέγεται Ζεμινός καί τό σημεῖο τοῦ τριστρατοῦ (τῆς τριόδου) καλεῖται σταυροδρόμι τοῦ Μέγα, γιατί ὑπάρχει καί τάφος τοῦ Μέγα, ὁ ὁποῖος ἦταν ἀξιωματικός ἀπό τήν Ἀράχωβα καί ἔπεσε στό σημεῖο ἐκεῖνο σέ σύγκρουση μέ ληστές. **Κήρυξ** Ὁ βασιλιάς πάντοτε σχεδόν συνοδευόταν ἀπό κήρυκα, ὁ ὁποῖος διακρινόταν ἀπό τήν στολή καί τό κηρύκειον. **ἄποπτος ἄστεως** Ὁ δούλος δέν ἀνεχόταν νά βλέπει τό θρόνο τοῦ κυρίου του νά κατέχεται τώρα ἀπό τό φονιά του. Ἀλλά δέν τόλμησε νά καταργεῖται τήν πράξη καί ζήτησε μέ ἐπιμονή νά φύγει ἀπό τίς Θῆδες, πράγμα πού ἀπαιτοῦσε καί ἡ οἰκονομία τοῦ δράματος, γιά νά θρασυῖναι ἡ παρουσία του. **ἀπήνης** Ἀπήνη κυρίως ἦταν τετράτροχη ἄμαξα, πού μποροῦσαν νά ἀνεδοῦν καί νά καθίσουν πολλοί. **τούς σύμπαντας** Ὁ Οἰδίποδας νόμισε ὅτι τοὺς φόνευσε ὄλους, ἀλλά διέφυγε ἕνας καί δέν τό κατάλαβε.

ζ) 834-862

Λεξιλογικές. - ὄκνηρά (ἐνεργ.) = πού διεγείρουν φόβο, φοβερά.

πρός τοῦ παρόντος = ἀπό τόν αὐτόπτη μάρτυρα. **τοσοῦτόν ἐστί μοι τῆς ἐλπίδος** = τόση μόνο ἐλπίδα διατηρῶ. **πεφασμένον** ἔνν. αὐτοῦ (τοῦ ὄουζου) = *ἀλλά ἂν αὐτός φανερωθεῖ*, ἔλθει. **προθυμία** = τό θάρρος, ἡ ἐλπίδα. **ταῦτ' = ταυτά. ἐκπεφευγοῖην** = θάψιμον ἀπαλλαγμένοσ ἀπό τό **πάθος** = τό δυστύχημα ἀπό τό φόνο, μίαισμα. **περισσόν** = αὐτό πού ὑπερβαίνει τό σῆνθησ, τό ἔκτακτο, τό παρόδοξο. **ληστάσ** προδότηρ, ἀντί **ὡσ λησταί νιν** (τόν Λαίον) **κατακτείνειαν**. **αὐτόν = τόν βοτήρα. ἐννέπω** = λέγω, διηγοῦμαι. **τόν αὐτόν ἀριθμόν** δηλ. πολλούσ καί ὄχι ἕνα. Στή μαρτυρία αὐτή τοῦ ὄουζου ὁ Οἰδίποδασ στηριζέι πάρα πολὺ *μεγάλεσ ἐλπίδεσ*, γιατί, *καί ἂν ὑπῆρχε ἡ ἄμαξα καί ἂν ἦταν ὁ τόποσ καί ὁ χρόνοσ τοῦ φόνου τοῦ Λαίου*, ὅποσ δηλώθηκε πῶ πάνω, *καί ἂν ἦταν ἡ μορφή*, πού ἀναφέρθηκε, *καί ἡ ἡλικία τοῦ Λαίου*, παρ' ὄλα ταῦτα ὁ Οἰδίποδασ θά ἦταν ἀμέτοχοσ ἀπό τό φόδο, ἂν ἐξακριβωνόταν ἀπό τὴν μαρτυρία τοῦ ὄουζου ὅτι οἱ φονιάδεσ ἦταν πολλοί καί ὄχι ἕνασ. **οἰόζωνοσ** = μονόζωνοσ (ζωσιμένοσ μόνοσ αὐτόσ γιὰ ὄδοιπορία – οἱ ὄδοιπόροι σιγήθωσ ζῶνονταν γιὰ εὐκολία κατὰ τό δάδιμα – μόνοσ ὄδοιπόροσ), μόνοσ (τό **οἰόζωνοσ** ἀντί τοῦ ἀπλοῦ **οἶοσ** γιὰ δήλωσῃ μεγαλύτερησ ἐναργείασ). **εἰσ ἐμέ ρέπον ἐστίν ὠδε τοῦποσ** = ὅτι ἔτοι φανερώθηκε (ἀπό τό ὄουζό) ὁ λόγοσ (γιὰ πολλούσ ληστέσ), ὅτι ἔτοι εἶπε ὁ ὄουζόσ. **ἐκβαλεῖν πάλιν** = νά ἀνακαλέσει πάλι. **κᾶκτρέπειτο τοῦ πρόσθεν λόγου** = καί σέ περίπτωσῃ πού θά ἀπομακρυνόταν ἀπό ὅ,τι προηγουμένοσ εἶπε, **φανεί δικαίωσ ὀρθόν** = θά φανερώσει, ὅποσ εἶνα δίκαιο, ὅτι πραγματοποιήθηκε (ὁ φόνοσ τοῦ Λαίου). **ὄν γε διεῖπε** ἀναφορ. αἰτιολ. προτ. = γιατί γι' αὐτόν *καθαρά* εἶπε· **μαντείασ γ' οὔνεκα** = ἔνεκα μαντείασ τουλάχιστο, ἀπό τὴν ἀποψη τῆσ μαντείασ. **οὔτ' ἂν τῆδ' ἄλψαιμ' ἂν οὔτε τῆδ'** = οὔτε ἐδῶ θά ἔστροφα τὴν προσοχή οὔτε ἐκεῖ, δηλ. οὔτε στούσ λόγουσ (αὐτούσ πού χρησιμοδότησε ὁ Ἀπόλλωνασ) οὔτε ἐδῶ, σ' αὐτούσ πού τελευταία εἰπώθηκαν ἀπό τό λειτουργό του, δηλ. τόν Τειρεσία (ἡ Ἰοκάστη γ αἰνετα ἀσπότησ στοῦ θεό).

Πραγματικέσ. – καίτοι νιν οὐ κείνοσ γ' ὁ δύστηνοσ κατέκταν' ἄλλ' αὐτόσ πάροιθεν ὤλετο Σ' αὐτά καί στὰ ἀμέσοσ ἐλόμνα ἐπῶχει τό ἐξῆσ δίλημμα: ἡ εἶπε τὴν ἀλήθεια ὁ Ἀπόλλωνασ ἡ εἶπε ψέματα.

Ἄν ἔγινε τό πρῶτο, τοῦτο δέν εἶναι παραδεκτό, γιατί ὁ Λαῖος δέ φονεύθηκε ἀπό τό γιό του (ἀφοῦ αὐτός ὁ τελευταῖος ἐκτέθηκε στό ὄρος καί πέθανε), ἄν πάλι εἶπε ψέματα, ψέματα εἶπε καί ὁ λειτουργός του στό μαντεῖο (ὁ Τειρεσίας)· καί στίς δύο περιπτώσεις ὁ Λαῖος δέ φονεύθηκε ἀπό τόν Οἰδίποδα. Τό δῆλημα ὁμοῦς εἶναι ἀναμφισβήτητα ἀστήριστο, γιατί παίρνεται σάν βάση ὅτι τό τέζνο τοῦ Λαῖου εἶχε πεθάνει, πρόγραμμα πού δέν ἔγινε.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΤΑΣΙΜΟ (863-910)

Στροφή α' 863-872

Λεξιλογικές. – **εἰ τό εἰ** στούς ποιητές ἀντί τοῦ **εἶθε**, **φέροντι** = **ἔχοντι** = **ἔχειν**, **τάν** = τή γνωστή σέ ὄλους, **εὔσεπτος** = σεαστός, **λόγων τε ἔργων** = σέ λόγια καί ἔργα, **ὦν** = γιά τά ὁποῖα (**λόγια καί ἔργα**), **πρόκεινται** = ἔχουν ἐκτεθεῖ δημοσίως, ἀπό πρῶτα ἔχουν τεθεῖ, ἔχουν καθιερωθεῖ, **δι' οὐρανίαν αἰθέρα** = σέ στούματα τοῦ οὐράνιου αἰθέρα, **ὑψίποδες** = ὑψηλοί, πού ὀρίζονται ὑψηλά, **νῖν** = αὐτοῦς (τούς νόμους), **θνατά φύσις ἀνέρων** = ἡ φύση τῶν θνητῶν ἀνθρώπων (οἱ θνητοί ἄνθρωποι), **οὐδέ μήποτε** = οὐδέποτε, **λάθα** = λήθη, **κατακοιμῶ** = ὁἴσω κάποιον νά κοιμηθεῖ, καί μεταφορικῶς: ἀχρησιθεῖ, **θός** = θεϊκή δύναμη, **γῆράσκω** = χάνω τήν ἰσχύ μου, μαφαίνομα· ἀντί νά εἶπει **γῆράσκων**, ἔθεσε κατά παράταξη: **οὐδέ γῆράσκει**.

Ἀντιστροφή α' 873-882

Λεξιλογικές. – **ὑβρις** = ἀσεβεία, ἀλαζονεία, **φυτεύει τύρ**, = γάνα τήν τυραννική ἐξουσία, **εἰ** (συντάσσεται ἐνίοτε μέ ὑποτακτική) **ὑπερπλησθῆ** = εἰάν παραχορησθεῖ, **μάταν** ματαίως, χωρίς νά χορηγηθεῖ, **μη' πίκαιρα** = ἀσύμφορα πρὸς τόν καιρό, πρὸς τό δίκαιο = **ἀκαταλληλά**, ἄδιστα, **μηδέ συμφέροντα** = ἀσύμφορα, **ἄκροτάταν εἰσαναβάσα ἄκραν** = ἀφοῦ ἀνεῖδι στήν ψηλότετη χορηγή, **ἀπότομος** = ἀπότομη-μνος, **ἀνάγκα** = μοιραία ἀνάγκη, ὄλεθρος· **ᾠρυσεν εἰς ἀπότομον ἀνάγκαν** = σενήθως καταχορημνίζεται αἰφνιδίως στήν ἀπότομη ἀόρυσσο τοῦ ὄλεθρου, **οὐ ποδι χρησίμω χρήται** = δέ χορημοποιεῖ τό πόδι, ὥστε νά εἶναι τοῦτο εὐχολόγηστο, ἀσφαλές, ὥστε νά παταί στέρεα· **χρησίμω** προήλπ. κατηγ., **τό καλῶς ἔχον πάλαισμα** = τήν

πρός τοῦ παρόντος = ἀπό τόν αὐτόπτη μάρτυρα. **τοσοῦτόν ἐστί μοι τῆς ἐλπίδος** = τόσο μόνο ἐλπίδα διατηρῶ. **πεφασμένον** ἔνν. αὐτοῦ (τοῦ ὄουζου) = *ἀλλά ἂν αὐτός φανερωθεῖ, ἔλθει*. **προθυμία** = τό θάρρος, ἢ ἐλπίδα. **ταῦτ' = ταυτά. ἐκπεφευγοῖην** = θάψιμον ἀπαλλαγμένο ἀπό τό πάθος = τό δυστύχημα ἀπό τό φόνο, μίσσημα. **περισσόν** = αὐτό πού ὑπερβαίνει τό σῆνθηες, τό ἐκτακτο, τό παρόδοξο. **ληστας** πρόληψη, ἀντί **ὡς λησταί νιν** (τόν Λαίον) **κατακτείνειαν**. **αὐτόν = τόν βοτήρα. ἐννέπω** = λέγω, δηγοῦμαι. **τόν αὐτόν ἀριθμόν** δηλ. πολλούς καί ὄχι ἓνα. Στή μαρτυρία αὐτή τοῦ ὄουζου ὁ Οἰδίποδας στηρίζει πάρα πολὺ μεγάλες ἐλπίδες, γιατί, καί ἂν ὑπῆρχε ἡ ἄμαξα καί ἂν ἦταν ὁ τόπος καί ὁ χρόνος τοῦ φόνου τοῦ Λαίου, ὅπως δηλώθηκε πιό πάνω, καί ἂν ἦταν ἡ μορφή, πού ἀναφέρθηκε, καί ἡ ἡλικία τοῦ Λαίου, παρ' ὅλα ταῦτα ὁ Οἰδίποδας θά ἦταν ἀμέτοχος ἀπό τό φόδο, ἂν ἐξακριβωνόταν ἀπό τὴν μαρτυρία τοῦ ὄουζου ὅτι οἱ φονιάδες ἦταν πολλοί καί ὄχι ἓνας. **οἰόζωνος** = μονόζωνος (ζωσιμένος μόνος αὐτός γιὰ ὁδοιοπορία – οἱ ὁδοιπόροι σιγήθως ζῶνουν γιὰ εὐκολία κατὰ τό δάδιμα – μόνος ὁδοιπόρος), μόνος (τό **οἰόζωνος** ἀντί τοῦ ἀπλοῦ **οἰος** γιὰ δήλωση μεγαλύτερης ἐναργείας). **εἰς ἐμέ ῥέπον ἐστίν ὠδε τούπος** = ὅτι ἔτσι φανερώθηκε (ἀπό τό ὄουζό) ὁ λόγος (γιὰ πολλούς ληστές), ὅτι ἔτσι εἶπε ὁ ὄουζός, **ἐκβαλεῖν πάλιν** = νά ἀναγαλεῖσαι πάλι. **κᾶκτρέπειτο τοῦ πρόσθεν λόγου** = καί σέ περίπτωση πού θά ἀπομακρυνόταν ἀπό ὅ,τι προηγουμένως εἶπε, **φανεῖ δικαίως ὀρθόν** = θά φανερώσει, ὅπως εἶναι δίκαιο, ὅτι πραγματοποιήθηκε (ὁ φόνος τοῦ Λαίου). **ὄν γε διεῖπε** ἀναφορ. αἰτιολ. προτ. = γιατί γι' αὐτόν καθάρᾳ εἶπε· **μαντείας γ' οὐνεκα** = ἔνεκα μαντείας τουλάχιστο, ἀπό τὴν ἀποψη τῆς μαντείας. **οὐτ' ἂν τῆδ' ἄλψαιμ' ἂν οὔτε τῆδ'** = οὔτε ἐδῶ θά ἔστροφῃ τὴν προσοχὴ οὔτε ἐκεῖ, δηλ. οὔτε στοὺς λόγους (αὐτοὺς πού χρησιμοποίησε ὁ Ἀπόλλωνας) οὔτε ἐδῶ, σ' αὐτοὺς πού τελευταῖα εἰπώθηκαν ἀπό τό λειτουργό του, δηλ. τόν Τειρεσία (ἢ Ἰσαάση γ' ἀνετα ἀσφῆς στό θεό).

Πραγματικές. – καίτοι νιν οὐ κείνός γ' ὁ δύστηνος κατέκταν' ἄλλ' αὐτός πάροιθεν ὤλετο Σ' αὐτά καί σ'α ἀμέσως ἐλόμνα ἐπάρχει τό ἐξῆς δίλημμα: ἢ εἶπε τὴν ἀλήθεια ὁ Ἀπόλλωνας ἢ εἶπε ψέματα.

Ἄν ἔγινε τό πρότο, τοῦτο δέν εἶναι παραδεκτό, γιατί ὁ Λαῖος δέ γονεύθηκε ἀπό τό γιό του (ἀφ' οὗ αὐτός ὁ τελευταῖος ἐκτέθηκε στό ὄρος καί πέθανε). Ἄν πάλι εἶπε γέματα, γέματα εἶπε καί ὁ λειτουργός του στό μαντεῖο (ὁ Τειρεσίας)· καί στίς δύο περιπτώσεις ὁ Λαῖος δέ γονεύθηκε ἀπό τόν Οἰδίποδα. Τό δίλημμα ὁμοῦς εἶναι ἀναμφισώητητα ἀστήριχτο, γιατί παίρνεται σάν βάση ὅτι τό τέχνο τοῦ Λαῖου εἶχε πεθάνει, πρόγραμμα πού δέν ἔγινε.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΤΑΣΙΜΟ (863-910)

Στροφή α' 863-872

Λεξιλογικές. – **εἰ τό εἰ** στούς ποιητές ἀντί τοῦ **εἶθε**. **φέροντι** = **ἔχοντι** = **ἔχειν**. **τάν** = τή γνωστή σέ ὄλους. **εὐσεπτος** = σεαστός. **λόγων τε ἔργων** = σέ λόγια καί ἔργα. **ὦν** = γιά τά ὁποῖα (λόγια καί ἔργα). **πρόκεινται** = ἔχουν ἐκτεθεῖ δημοσίως, ἀπό πρόβα ἔχουν τεθεῖ, ἔχουν καθιερωθεῖ. **δι' οὐρανίαν αἰθέρα** = σέ στούματα τοῦ οὐράνιου αἰθέρα. **ὑψίποδες** = ὑψηλοί, πού ὀρίζονται ὑψηλά. **νιν** = αὐτοῦς (τούς νόμους). **θνατά φύσις ἀνέρων** = ἡ φύση τῶν θνητῶν ἀνθρώπων (οἱ θνητοί ἄνθρωποι). **οὐδέ μήποτε** = οὐδέποτε. **λάθα** = λήθη. **κατακοιμῶ** = δάξω κάποιον νά κοιμηθεῖ, καί μεταφορικῶς: ἀχρηστεύω. **θεός** = θεϊκή δύναμη. **γηράσκω** = χάνω τήν ἰσχύ μου, μαραινόμεθα· ἀντί νά εἶπει **γηράσκων**, ἔθεσε κατά παράταξη: **οὐδέ γηράσκει**.

Ἄντιστροφή α' 873-882

Λεξιλογικές. – **ὕβρις** = ἀσέβεια, ἀλαζονεία. **φυτεύει τύρ.** = γάνα τήν τυραννική ἐξουσία. **εἰ** (συντάσσεται ἐνίοτε μέ ἕποτακτική) **ὑπερπλησθῆ** = ἔάν παραχορηστεῖ. **μάταν** ματαίως, χωρίς νά χορηστεῖ. **μη' πίκαιρα** = ἀσύμφορα πρὸς τόν καιρό, πρὸς τό δίκαιο = ἀκατάλληλα, ἄδιστα. **μηδέ συμφέροντα** = ἀσύμφορα. **ἄκροτάταν εἰσαναβάσα ἄκραν** = ἀφ' οὗ ἀνεβαίει στήν ψηλότετη χορηγή. **ἀπότομος** = ἀπότομη-μνος. **ἀνάγκα** = μοιραία ἀνάγκη, ὄλεθρος· **ᾠρυσεν εἰς ἀπότομον ἀνάγκαν** = σενήθως καταχορημνίζεται αἰφνιδίως στήν ἀπότομη ἀόρισσο τοῦ ὄλεθρου. **οὐ ποδι χρησίμω χρήται** = δέ χορημοποιεῖ τό πόδι, ὥστε νά εἶναι τοῦτο εὐχολόγηστο, ἀσφαλές, ὥστε νά παταί στέρεα· **χρησίμω** προλήπτ. κατηγ. **τό καλῶς ἔχον πάλαισμα** = τήν

εὐγενή πάλη, τὸν εὐγενή ἀγῶνα (τῆς πόλεως γι' ἀνεύρεση τοῦ φονιά) ·
 ἡ σειρά τῶν λέξεων: αἰτούμαι δὲ θεὸν μῆποτε λύσαι τὸ καλῶς ἔχον
 τῇ πόλει πάλαισμα.

Στροφή 6' 883–897

Λεξιλογικές. – **ὑπερόπτα** = ὑπεροπτικά, περιφρονητικά. **Δίκας**
 γεν. ἀντιζεμεν. τοῦ **ἀφόβητος** = χωρὶς νά φοβάται τῆ θεία δικαιοσύ-
 νη. **ἔδη δαιμόνων** = τίς ἔδρες, τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν. **κακά νιν ἔλοιπο**
μοῖρα = εἶθε νά τόν καταλάβει ἡ κακὴ μοῖρα. **δυσποτμος** = δυστυ-
 χής, ἀνόσιος, ἀσεβής. **χλιδὰ** = χλιδή, αὐθάδεια, ὑπερηφάνεια. **χάριν**
δυσπότμου χλιδᾶς = ἔνεκα τῆς ἀνόσιας ὑπερηφάνειας του. **εἰ μῆ**
 ἐπαναλαμβάνεται ἡ ὑπόθεση τοῦ τέθηκε στήν ἀρχή τῆς 6' στροφῆς. **τὸ**
κέρδος τὸ ἄρθρο σημ. τὸ κέρδος τοῦ ἐπιδιώκεται ἀπὸ κάποιον. **καί**
ἔρξεται ἔνν. μπροστά ἀπὸ τὸ ρῆμα ἡ ὑπόθεση **εἰ μῆ** = καὶ ἂν δέν
 ἀπομακρυνθεῖ. **τῶν ἀσέπτων** = τῶν ἀσεδῶν πράξεων. **ἔχομαι τινος**
 = ἀργίζω κάτι. **ἄθικτα** = ἐκεῖνα ποῦ δέν μπορούμε νά ἀργίζουμε. τὰ
 ἱερά · στό ρῆμα **ἔξεται** ὑπονοεῖται ἀπὸ τὰ προηγούμενα τὸ **εἰ**, ὄχι ὁμως
 καὶ τὸ **μῆ**. **ματάζω** (καὶ ὀρθότερο **ματάζω**, ἀπὸ τὸ **μάτην**) = φέρομαι
 ματαίως, ἀνόητα. **ἐν τοῖσδε** = μέ τέτοιες συνθήκες (δηλ. ἂν δέν τιμω-
 ροῦνται οἱ ἀσεβεῖς). **ἀμύνειν ψυχᾶς βέλη θυμοῦ** = ὥστε νά ἀπομα-
 κρύνει (νά ἀποκρούσει) ἀπὸ τὴν ψυχὴ τίς κακὲς ὁρμές τοῦ θυμοῦ.
τίμαι = ἐντιμες. **αἱ τοιαῖδε** = οἱ τέτοιες ἀσεβεῖς πράξεις. **χορεύω** =
 μετέχω στοὺς (θηρησαντικοὺς) χοροὺς, λατρεύω τὸ θεὸ μέ χοροὺς.

Ἀντιστροφή 6' 898–910

Λεξιλογικές. – **ὄμφαλὸν γᾶς** βλ. στίχο 480. **Ἄθαισι** δοτ. τοπ. = ἐν
 Ἄθαις = στίς Ἀθῆς. **τάδε** = ἐννοεῖ τοὺς χρησιμοποιεῖς καὶ τὰ ἀποτελέ-
 σματά τους. **χειρόδεικτος** = αὐτὸς ποῦ δείχνεται μέ τὰ δάκτυλα τοῦ
 χειροῦ, ὀλοφάνερος. **εἴπερ ὄρθ' ἀκούεις** = ἔάν δευθαίως ὀρθῶς ὀνο-
 μάξῃσαι. **πάντ' ἀνάσσω** = ὡς ὦν παντάναξ = σὺ ὁ ὅποιος ἐξουσι-
 ἀξεις τὰ πάντα (χρησιμ. ὡς κατηγόρ. τοῦ ὑποκειμ. τοῦ **ὄρθ' ἀκούεις**).
μῆ λάθοι ὑποκ. ἡ ἀσέβεια πρὸς τὸ θεῖο ἢ τὸ προηγ. **τάδε. σὲ τάν τε**
ἀρχάν ἀθάνατον (ἡ ἰδιότητα **ἀρχάν** προστέθηκε στό ὄλον **σὲ**) = εἶθε

νά μή διαφύγει τήν προσοχή σου καί τήν αιώνια ἀθάνατη ἐξουσία σου. **ἐξαιρώ** = ἐξαφανίζω, δέ δέχομαι ὡς ἐγζυρα. **ἐξαιρούσιν** οἱ ἄνθρωποι, ἀλλά ὁ χορός ἐννοεῖ τήν Ἰοκάστη. **φθίνοντα Λαίου θέσφατα** = τά σχετικά μέ τό Λαῖο μαντεύματα, ὥστε νά χάνουν τήν ἀξία τους, ὥστε νά εἶναι ἄκυρα (τό **φθίνοντα** εἶναι κατηγ. κατά πρόληψη). **κούδαμου τιμαῖς Ἀπόλλων ἐμφανής** = καί πουθενά δέν τιμᾶται φανερά ὁ Ἀπόλλωνας (γιατί ἀμφιβάλλουν οἱ ἄνθρωποι γιά τήν ἀλήθεια τῶν χρησίων). **ἔρρει δέ τὰ θεῖα** = καί ἡ θρησκεία (ἡ λατρεία τοῦ θείου) ἐξαφανίζεται.

Πραγματικές. – νόμοι πρόκεινται δι' αἰθέρα τεκνωθέντες Ἐννοοῦνται οἱ ἀγραφοί καί θεῖοι νόμοι, οἱ ὅποιοι εἶναι αἰώνιοι καί ἀμετάβλητοι καί ποτέ δέ χάνουν τό κύρος τους, ἐνῶ οἱ γραπτοί, πού νομοθετήθηκαν ἀπό τοῦς ἀνθρώπους, συχνά μεταβάλλονται. Γιά τοῦς πρότους, δηλ. γιά τό θεῖο καί φυσικό δίκαιο, πού ἐδρεῖται «φύσει» στίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων, ὁ Σοφοκλῆς στήν Ἄντιγόνη λέγει: **οὐ γάρ πινῶν γε κάχθές, ἀλλ' αἰεὶ ποτε ζῆ ταῦτα, κούδεις οἶδεν, ἐξ ὅτου ᾿φανη.** "Ὀλυμπος Τέθηκε ποιητικῶς ἡ ἔδρα τῶν θεῶν ἀντί τῶν ἰδίων τῶν θεῶν. **οὐκέτι τὸν ἄθικτον...** Ἄναφρει τρεῖς τόπους σχετικά μέ τή λατρεία τῶν προφητικῶν θεῶν (γιατί γιά χρησμούς πρόκειται ἐδῶ), δύο τοῦ Ἀπόλλωνα καί ἕναν τοῦ Δία. **Ἀθαισι** Στίς Ἀδές, πόλη τῆς Φωκίδας, ἐπῆρχε ναός καί μαντεῖο τοῦ Ἀπόλλωνα· καί στήν **Ὀλυμπία** ἐπῆρχε ἀρχαῖο μαντεῖο τοῦ Δία, ὅπου οἱ ἱερεῖς του Ἰαμίδες μάντευαν μέ ἐμπυρες θυσίες.

ΤΡΙΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ (911-1085)

α') 911-999

Λεξιλογικές. – χώρας ἄνακτες Ἡ Ἰοκάστη ἔρχεται ἀπό τή μεσιανή (μεσοαία) θύρα τῶν ἀνακτόρων καί συνοδεύεται ἀπό δύο θεορατινίδες, μέ στέφανο καί θυμιάματα στά χέρια της. **δόξα μοι παρεστάθη** = μοῦ ἤλθε ἡ ἰδέα. **στέφη** = ἱερευτικοὶ γλάδοι. **ἐπιθυμιάματα** = θυμιάματα. **ὑψοῦ θυμὸν αἶρει** = ξεσηκώνεται ἡ ψυχὴ του, δρῖσζεται σέ ὑπερβολικὴ ψυχικὴ ταραχή, λυπᾶται ὑπερβολικά (μεταφ. ἀπό τά κύματα πού σηκώνονται στή θάλασσα). **οὐδ' ὅποι' ἀνήρ ἐννους τε-**

κμαίρεται τὰ καινὰ τοῖς πάλαι = καὶ δὲν κρίνει σάν φρόνιμος ἄνθρωπος τὴ νέα μανεία (τοῦ Τειρεσία) ἀπὸ τὴν παλαιά (δηλ. αὐτὴ τοῦ δόθηκε στο Λάιο)· (ἀφοῦ λοιπὸν ματαιώθηκε ὁ χρησμός τοῦ εἶχε δοθεῖ τοῦ πολλοῦ στο Λάιο, εἶναι αὐτονόητο ὅτι καὶ τὰ σημερινά μαντήρια τοῦ Τειρεσία εἶναι ψευδῆ. **φόβους** = πράγματα τοῦ προξενῶν φόβους. **ἄγχιστος (ἄγχι)** = πλησιέστατος (γιατί ὁ θεός τοῦ ἦταν προστά ἀπὸ τὰ ἀνάγκη). **κάτευμα** (ἀπὸ τὸ **κατεύχομαι**) = ἀπείρομα. **λύσις** = ἀπαλλαγὴ τοῦ Οἰδίποδα ἀπὸ τοῦς φόβους τοῦ για τὸ ἐγκλημα τοῦ ἔγινε. **εὐαγὴ** προδ. κατηγ. = ὥστε **εὐαγὴ γενέσθαι τὸν Οἰδίποδα**, ὥστε νὰ ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ τὴν κατηγορία τοῦ τοῦ ἀπέδοσαν. **ὡς κυβερνήτην νεως** = ὡς ὁκνοῦσιν οἱ ναῦται **βλέποντες ἐκπεπληγμένον τὸν κυβερνήτην νεως**. **ἄρ ἂν μάθοιμι σ' αὐτὰ** ἔπαυσε παραζήτησι (οἱ τοῖς κατὰ σειρά στίχοι 924, 925 καὶ 926 λήγουν στὴν αὐτὴ συλλαβή). **αὐτὸν εἶπατε τὸ αὐτὸν** τέθηκε κατὰ πρόληψη. ἀντί: **εἶπατε, ὅπου αὐτός ἐστιν. γυνὴ δέ...** ἡ κανον. σειρά τὸν λέξεων: **γυνὴ δὲ μητρὶ τῶν κεινου τέκνων ἐστὶν ἦδε** οἱ λέξεις **γυνὴ μητρη** ἢ μὰ μετὰ τὴν ἄλλη φανερόνουν τὴν ἀληθινὴ σχέση τοῦ Οἰδίποδα με αὐτὴ. **ὄλβιος** = εὐτυχής. **παντελής δάμαρ** = τέλεια ἀπὸ γάθη ἀπορη σὺζυγος. αὐτως = ὡσαύτως, ἔνν. **εἰς. ἄξιος εἰ ἔνν. τοῦ ὄλβιος εἶναι. εὐέπεια** = καλὴ εὐχὴ. **ὅτου χρήζων ἀφίξει πλάγ. ἐρωτ. προτ.** = γιὰ τοιοῦτο πράγματος τὴν ἀνάγκη ἤλθε. **γιὰ τοιά ἀνάγκη ἤλθε. χῶ πι καὶ ὅ,τι. πρὸς τίνος δ' ἀφίγμενος; ἔνν. ἀγαθὰ θέλεις σμηῆναι; ἐκ τῆς Κορίνθου** ἀντί νὰ ἀπαντήσαι ἀπὸ τοιοῦ ἤλθε. ἀναφύει τὸν τόπο ἀπ' ὅπου ἤλθε. ἐπειδὴ ἤλθε μόνος του, χωρὶς νὰ ἀποσταλεῖ ἀπὸ ἄλλον. **τὸ δ' ἔπος αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς ἦδοιο – ἀσχάλλοις** ἔνν. **τούτω** = **τῷ ἔπει**· ὁ ἂν ἀνήκει καὶ στίς δύο ἐπιταγῆς. **ἀσχάλλω** = λεπτοῦμα. **διπλὴν δύναμιν** = **διπλὴν ἐνέργειαν τοῦ ἠδεσθαι καὶ ἀσχάλλειν**, δηλ. χαρᾶς καὶ λύτης. **Ἰσθμίας** = Κορινθίας. **ἰσθμῖ** = ἀνακηρύσσω. ἀπὸ τῆ φράση **στήσουσι τύραννον** φανερόνεται ὅτι ὁ Οἰδίποδας δὲν ἦταν νόμιμος κληρονομος τοῦ θεοῦ τοῦ τῆς Κορινθίας. **ἐγκρατῆς ἐπι** = εἶναι πλέον στο γάτος. στὴν ἐξουσία. **οὐ δῆτα** (ἔνν. **ἐγκρατῆς ἐπι**) τοῦτο λέγεται ἀπὸ ἄνθρωπο τοῦ λαοῦ με κάποια δημόσιη χωριτολογία, δηλ. δὲν ἐξουσιάζει. **ἀλλὰ** ἐξουσιάζεται ἀπὸ τὸ θάνατο. **ἀξιῶ θανεῖν** = ἀπαιτῶ νὰ θανατωθῶ (ὅπως πολλές φορές λέγει ὁ λαὸς γιὰ διαβεβαίωση: νὰ μοῦ ζόφουν τὸ κεφάλι, νὰ πεθάνω)· **ὦ πρόσπολε** ἀποστῆλλει μὰ ἀπὸ τίς θεοκρατινίδες γιὰ

νά αναγκάσει και νά ζαλέσει τόν Οιδίποδα. **iv' ἐστὲ** = ποῦ εἶστε, **τοῦτον Οιδίππου...** ἡ σειρά τῶν λέξεων: **τοῦτον τὸν ἄνδρα Οιδίππου** **πάλαι ἔφυγε, τρέμων, μὴ κτάνοι (αὐτόν).** πρὸς τῆς τύχης = ἀπό φυσικό θάνατο. **τοῦδε** τοῦ Οιδίποδα, ὁ ὁποῖος τὴ στιγμή αὐτὴ ἐρχόταν ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα. **ἐκπέμπομαι** = στέλλω καὶ προσαζώ τ' ἐξο. **iv' ἦκει** = ποῦ κατάντησαν. **τὰ σεμνά εἶθον. ἀγγελῶν** τί μετοχὴ εἶναι: **σημήνας γενοῦ** περιφρ. = **σήμηνον** = ἀνάγκη. **θανάσιμον βεθηκότα** = ὅτι ἀπῆλθε στό θάνατο, ὅτι πέθανε. **δόλοισιν** = μέ δολοφονία, μέ ἐπιβουλή δολοφονική. **ἡ ξυναλλαγή νόσου;** ἡ ἀπὸ μεσοζάωση νόσου, ἡ ἀπὸ ἀσθένειας. **σμικρὰ ῥοπή** = πολὺ μικρὴ, ἀσημαντὴ ἀφορμὴ (**ῥοπή** = κλίση· ἡ μεταφ. ἀπὸ τὸ ζυγὸ). **εὐνάζω** = ὀρίζω στήν κλίση (εἰνή), καταβάλλω. **συμμετροῦμαι** δλ. στίχο 73. **συμμετροῦμενος τῷ μακρῷ χρόνῳ** = σύμφωνα μέ τὴ μακρὰ ἡλικία του, σύμφωνα μέ τὰ βαθιὰ γερατειά του. **πυθόμαντις ἐστία** = ἡ μαντικὴ ἐστία τῆς Πυθοῦς (προσωποπ.). **κλάζω** = κροῶ, κροῶ, **τοὺς ἄνω** (στόν ἄερα) **κλάζοντας ὄρνεις** περιφρονητικά μιλάει γιὰ τοὺς λόγους τοῦ Τειρεσία. **ὧν ὑφηγητῶν (ὄντων)** = κατὰ τίς ὁδηγίες (τὴν ὑφηγησιν) τῶν ὁποῖων. **κεῦθει** ἔχει παθ. σημ. = κροῦεται, ἔχει ταφεῖ. **ἄψαυστος** (ἐνεργ.) **ἔγχους** = χωρὶς νά ἀργίξω δόρου ἢ ξίφος. **εἴ τι μὴ** = ἐκτός ἀνίσως. **τῶμῳ πόθῳ** ἀντί: **τῷ πόθῳ ἐμοῦ** = ἐξαιτίας τοῦ πόθου του γιὰ μένα. **οὕτω** = μέ τέτοιους ὅρους. **ἂν θανῶν εἶη** = θάνοι (ἀντί ὀριστ.). **τὰ δ' οὖν** = ὅπωςδήποτε ὁμως. **θεσπίσματα** = χορημοί. **τὰ παρόντα** τὰ ὁποῖα τώρα μᾶς ἐμβάλλουν σέ σκέψεις, σέ φόβους. **συλλαβῶν** = ἀφοῦ πῆρε μαζί του. **ἄξια** (κατηγορ.) **οὐδενός** = χωρὶς κανένα κύρος. **παράγομαι** = παρὰσύρομαι. **εἰς θυμὸν βάλλω** = θυμᾶμαι, βάζω στό νοῦ μου. **τὸ λέχος τῆς μητρός** = τὸ γάμο μέ τὴ μητέρα μου. **ψὲ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ** = στό δίο τοῦ ὁποῖου ἐπιζοῦται ἡ τύχη (ἡ τεγλὴ τύχη καὶ ὄχι ἡ θεὰ Τύχη, ἡ ὁποῖα πιστενοῦταν ἀπὸ ὄλους)· ἐδῶ μιλάει γενικά καὶ μόνο πῶ κατῶ, στό στίχο 980, εἰδίζει γιὰ τόν Οιδίποδα: **σὺ δ'...** **πρόνοια δ' οὐδενός σαφῆς** = καὶ δὲν ὑπάρχει γιὰ τίποτε ἀλάθητη πρόγνωση. **εἰκῆ** = ὅπως τύχει, ἀπὸ ῥοιζοπα: αὐτὰ καὶ τὰ πῶ κατῶ λέγει ἡ Ἰοκάστη γιὰ παρηγορία τοῦ Οιδίποδα. **εἰς τὰ νυμφεύματα** (προσδιορ. ἀναφορ.) = ἀναφορὰ γιὰ τὸ γάμο μέ τὴ μητέρα σου. **ἄλλ' ὅτω ταῦτα παρ' οὐδέν ἐστι** (ἀναφ. ὑποθ. προτ.) = ἀλλὰ ἂν κάποιος δέ δίνει χαμιά σημασία σ' αὐτὰ **ῥᾶστα** = ἐνζολότατα, χωρὶς χαμιά ἀπόλυτα λῆπη. **μέγας ὀφθαλμος**

= ισχυρός ὀδηγός, τρανή ἀπόδειξη. **Ξυνίημι** = ἐννοῶ. **τῆς ζώσης** γεν. ὑποζ. = ἡ ζωντανή. **καί ὑπὲρ ποίας γυν.** καί γιά ποιά γυναίκα (ἀναγκ. αἴτιο.). **τί ἐκείνης = τί πρᾶγμα ἐκείνης. ἢ ρητόν;** ἄραγε δύναται νά ἀνακοινωθεῖ; **τό τε πατρῶων...** ἡ σειρά τῶν λέξεων: **ἐλεῖν τε τὸ πατρῶων αἶμα ταῖς ἐμαῖς χερσὶ** = καί νά φονεύσω τόν πατέρα μου μέ τά ἴδια μου τά χέρια. **ἐξ ἐμοῦ ἀντί: ὑπ' ἐμοῦ.** εὐτυχῶς γιατί, μέ τό νά μή μεταθεῖ στήν Κόρινθο ἀλλά στίς Θῆδες, ἀπέφυγε τοῦς κινδύνους τῶν ἐγκλημάτων πρός τοῦς γονεῖς του καί δοῖκε τήν εὐτυχία. ἀφοῦ ἔγινε βασιλιάς τῶν Θηβῶν (τραγικὴ εἰρωνεία, γιατί αὐτό ἀκριβῶς ἐπέφερε τόν ὄλεθρό του). **ἀλλ' ὅμως ἥδιστον = ἀλλά ὅμως ἦταν πάρα πολὺ εὐχάριστο** (πρὸς τὸ «οὐδὲν γλύκιον ἢς πατριδος οὐδὲ τοκήων». Ὁ δ ἔ σ σ ε ι α, ι 34).

δ') 1000–1085

Λεξιλογικές. – ἡ γὰρ τάδ' ὀκνῶν ἦσθα ἀπόπτολις; ἀλήθεια λοιπὸν δοισσόσουν μακριά τῆς πατρίδας σου, ἐπειδὴ φοδόσουν ἀπ'τά ἐδῶ; **πατρός τε χρήζων** ἐκτός ἀπὸ τὸ λόγο, πού ἐξέθεσα, καί γιατί ἐπιθυμοῦσα... **τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ ἐξελυσάμην σε** = γιατί λοιπὸν δέ σέ ἀπαλλάξα ἀμέσως, τί κάθομαι καί δέ σέ ἀπαλλάσσω ἀμέσως, μπορῶ ἀμέσως νά σέ ἀπαλλάξω. **χάριν** = ἀνταμοιβή, δῶρο. **τούτ' ἀφικόμην** = πρός τὸ σκοπὸ αὐτὸ... **πρὸς δόμους** ἐνν. στήν Κόρινθο. **εὐ πράττω τι** = εὐτυχῶ κάπως, λαδαίνω κάποια ἐνδοχρεία. **ὀμοῦ ἀντί: ὀμόσε** = σ' αὐτὸ τὸ μέρος. **φυτεύσασιν** ἐνν. ἐδῶ τῆ μητέρα, ἐνῶ ἡ λέξι λέγεται μάλλον γιά τόν πατέρα. **εἰ τῶνδε φεύγεις οὐνεκα** = ἐάν γ' αὐτά τά αἴτια (τά ὁποῖα ἀναφέρθησαν πιὸ πάνω) ἀποφύγεις. **μῆ ἐξέλθη σαφῆς** = μήπως ἀποδειχθεῖ (οἰγεῖ) ἀληθής. **μίασμα τῶν φυτευσαντων** (γεν. ὑποζ.) μόλυσμα ἀπὸ τοῦς γονεῖς. **τούτ' αὐτό, τοῦτο** ἢ ἐπανάληψη τοῦ **τοῦτο** γιά νά δηλώσει τῆ μεγάλη προσδοκία τοῦ Οἰδίποδα γιά ἐκεῖνο πού εἰπώθηγε ἀπὸ τόν ἀγγελιοφόρο. **οὐδὲν πρὸς δίκης** καθόλου δίκαια. **πῶς δ' οὐχί;** ἐνν. **πρὸς δίκης τρέμω;** **γεννητήης** = ὁ γονιός, ἐνῶ **γεννήτης** = ἐκεῖνος πού ἀνήκει στὸ αὐτὸ γένος. **ὀθοῦνεκα** = γιατί **οὐδὲν ἐν γένει σοι ἦν** = καμία συγγένεια δέν εἶχε μ' ἐσένα. **οὐ μάλλον οὐδὲν** ἐπαναλαμβάνει τὴν ἄρνηση πού προηγήθηκα γιά μεγαλύτερη ἐμφαση. **τοῦ δ' ἀνδρός** (= ἐμοῦ), **ἀλλ' ἴσον** = δέ σέ

γέννησε περισσότερο από ἐμένα, ἀλλὰ ἐξ ἴσου, δηλ. τόσο εἶναι πατέρας σου ὁ Πόλυδος, ὅσο καί ἐγώ (αὐτό εἶναι ἀπό τίς συνηθισμένες εὐφρολογίες τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ), ἐξ ἴσου ἔνν. τό ἐξέφρυσε. τῷ μηδενί (ἔνν. ὄντι) = τῷ μὴ φύσαντι. ἐγένιατο = ἔγεννησε. ἀντί τοῦ δη παῖδά μ' ὠνομάζετο; γιά ποιό λόγο λοιπόν μέ ὀνόμαζε σάν δικό του παιδί; λαθῶν αἰτιολ. μετ. κᾶθ' = καί εἶτα = καί μολαταῦτα. ὦδε μέγα = τόσο πολύ. στέργω = ἀγαπῶ. ἀπ' ἄλλης χειρὸς ἔνν. ἢ ἐναντιωμ. μετ. λαθῶν. ἐκπεῖθω = πειθαναγκάζω. ἐμπολάω = ἀγοράζω. δίδωσ ἴστωρ. ἔνεστ. ναπαῖαι πτυχαί = δασώδεις χαράδρες. ἐπιστατῶ = εἶμαι βοσκός (στά ποιμνία), γιατί ὁ ποιμένας λεγόταν καί ἐπιστάτης. ἐπί θητεία = μέ ἔμμισθη ὑπηρεσία· θῆς λεγόταν ὁ ἐλεύθερος ἐργάτης πού ὑπηρετοῦσε μέ μισθό (ὑποτίθεται ὅτι εἶναι τοῦ Πολύδου, ἀφοῦ σ' αὐτόν παρέδωσε τό ἔκθετο). σοῦ δὲ σωτήρ γε = (νά ὑπρέτης, σάν περιπλανώμενος μισθωτός ἐργάτης) ἀλλά σωτήρας σου βέβαια (λέγει αὐτό μέ κάποια ὑπερηφάνεια). τί ἄγλος ἴσχοντα; ἀπό ποιό κακό ἔπασχα; (κάνει τήν ἐρώτηση αὐτή ὁ Οἰδίποδας, ἐπειδή ἄκουσε τή λέξη σωτήρ, δηλ. ἀπό τί κακό μέ ἔσωσες;) μαρτυρήσειαν ἂν = μποροῦν νά μαρτυρήσουν, νά τό ἀποδείξουν (ὅτι ἐν κακοῖς ὄντα σὲ ἔλαβον). ποδῶν ἄρθρα τὰ σὰ = τὰ ἄρθρα τῶν σῶν ποδῶν. τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέπεις κακόν; τί ἔστι τοῦτο τό ἀρχαῖον κακόν, ὃ ἐννέπεις; διάτορος = διατροπημένος. ἀκμαί ποδοῖν = οἱ ἐξοχές τῶν ἀστραγάλων. τὰ σφυρά. δεινόν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνειλόμην = φοβερὴ πράγματι ντροπὴ πῆρα ἀπὸ τῆ νηπιακῆ μου ἡλικία (κατὰ τήν ὁποία γίνεται τό σπαργάνωμα τῶν παιδιῶν). ἐκ τύχης ταύτης = ἀπὸ τό γεγονός αὐτό. ὃς εἶ = οἶος εἶ = ὁποιος εἶσαι (τέτοιος πού πράγματι εἶσαι, δηλ. Οἰδίπους = οἰδάω, οἰδέω καί πούς). πρὸς πατρός ἢ μητρός ἔνν. ἔπαθον τό πάθημα τοῦτο. λῶν φρονεῖ = καλύτερα γνωρίζει. τυχῶν ἀφοῦ βρῆκα κατὰ τύχη. οὐκ ἔνν. οὐκ ἔλαβον αὐτόν τυχῶν. τῶν Λαίου τις = κάποιος ἀπὸ τούς ἀνθρώπους (ὑπηρετες) τοῦ Λαίου. δῆπου = καθὼς θυμάμαι. εἴτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἶτε κἀνθάδ' εἰσιδῶν; = εἶτε γιατί πράγματι τόν γνώρισε προσωπικά σούς ἀγρούς εἶτε καί ἐδῶ; σημήνατε = κάνετε μου γνωστό τοῦτο. καιρός κατάλληλη εὐκαιρία. οὐδὲν ἄλλον ἀντικ. τοῦ ἐννοούμενου ἀπαρεμφ. ἐννέπειν, τοῦ ὁποίου ὑποκ. τό: αὐτόν (τόν ἀγγελον). τὸν ἐξ ἀγρῶν = τὸν ἐν ἀγροῖς ὄντα καί προσκληθέντα ἐξ αὐτῶν ὑπὸ σοῦ. ματεύω = ζητῶ. ἐφιέμεσθα μολεῖν ἐπιθυμοῦμε νά ἔλθει. τὸν = ὄν. τί δ' ὄντιν'

119
 είπε πλήρης ή φράση θά ήταν: **τί δ' ἐρωτᾶς, ὄντιν' εἶπε. μηδὲν ἐντραπής** = νά μή φροντίζεις (νά μήν ἐνδιαφέρεσαι καθόλου). **οὐκ ἂν γένοιτο τοῦτο, ὅπως ἐγὼ οὐ φανῶ** = δέν μπορεῖ νά γίνει τοῦτο, νά μή φανερώσω ἐγὼ (ὁ Οἰδίποδας φαντάζεται ὅτι ἡ Ἰοκάστη τὸν ἐμποδίζει νά θρεῖ τὸ γένος του, γιά νά μήν ἀποδειχθεῖ ἡ ταπεινή καταγωγή του). **ἄλις (εἰμί) νοσοῦσ' ἐγὼ** προσ. σύνταξη ἀντί τῆς ἀπρὸς: **ἄλις ἐστὶ νοσεῖν (πάσχειν, ὑποφέρειν) ἐμέ. τρίδουλος τρίτης μητρὸς** = δοῦλος ἀπὸ δούλη μητέρα μέχρι τρίτη γενιά. **ἐκφανῆ κακῆ** = θά ἀποκαλυφθεῖς ὅτι ἔχεις ταπεινή καταγωγή. **μῆ οὐ = ὥστε μῆ οὐ. τάδε** = ἀναζήτηση τῆς καταγωγῆς σου. **τὰ λῶστα** = τὰ ὡφ ἐλιμώτατα. **τὰ λῶστα** (ἢ ἐπανάληψη αὐτοῦ ὑποδηλώνει ἀγανάκτηση) = αὐτὰ τὰ ὡφ ἐλιμώτατα (δηλ. ἡ μὴ ἀνεύρεση τῆς καταγωγῆς μου). **πάλαι** (ἀπὸ τῆς στιγμῆ πού ἀκουσε στὴν Κόρινθο πὼς εἶναι νόθος) **δύσποτμος** = δυστυχῆς. **ἄξει τις** ἀποστέλλεται δεύτερος ἀγγελιοφόρος νά φέρει τὸ γρηγορότερο τὸ βοσκό, ὕστερα ἀπὸ τὸν πρῶτο (στίχος 861). **χαίρειν** = νά χαμαρώνει. **προσεπιῖν** = νά προσαγορεύσω (δηλ. ὅτι εἶσαι **δύσποτμος** = δυστυχῆς). **ἄλλο δ' οὐποθ' ὕστερον** = μετὰ ἀπὸ τοὺς λόγους αὐτοῦς ἡ Ἰοκάστη ἀτέρχεται ἀτότομα ἀπὸ τῆ μεσιανῆ πύλη στὰ ἀνάκτορα. **ἄξασα** (τοῦ ρ. **αἰσσω**) = ἀφοῦ ὀρμησε μέ σπουδή. **ὅπως μῆ** τὸ **ὅπως μῆ** μέ ὀριστ. μέλλοντος τίθεται μέ ρῆμ. φόβου σημαίντ. **ἀναρρήξει** (ἀμεταδ.) = μὴπως ξεσπάσουν. **σιωπῆς** ἔνν. τῆ σιωπῆ τῆς Ἰοκάστης, ἡ ὁποία ἀπέφυγε νά ἐξηγήσει τοὺς λόγους τῆς ξαφνικῆς φυγῆς τῆς καὶ ἀρκέστηκε μόνο νά ἀναφωνήσει **ιοῦ, ioῦ. ὁποῖα χρῆζει ῥηγνύτω** = ἄς ξεσπάσουν ὅσα θέλουν. **φρονῶ μέγα** = μεγαλοφρονῶ. **δυσγένεια** = ταπεινή καταγωγή. **νέμω** = θεωρῶ. **τῆς εὐ διδούσης** = αὐτῆς πού μου προσφέρει εὐτυχία (ἔνν. τὴν προηγουμένη πρὸς αὐτόν εὐνοια τῆς τύχης). **οὐκ ἀπμασθήσομαι** = δέ θά προσδληθῶ. **τῆς γὰρ** = γιὰτί ἀπὸ αὐτῆ (τὴν τύχη). **οἱ συγγενεῖς μῆνες** = οἱ χρόνοι πού μέ συντρόφεψαν στὴ ζωῆ, πού παρακολούθησαν τὸ βίο μου ἀπὸ τῆ γέννησή μου ὡς τὰ σημεῖρα (ἔνν. γενικά τὸ χρόνο τῆς ζωῆς, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν ἀντίληψη τὸν ἀρχαίων γεννιέται μαζί μέ τὸν ἄνθρωπο, περνάει μαζί τῆ ζωῆ καὶ γερονά μαζί του). **διώρισαν μικρὸν καὶ μέγαν** = ὀρισαν (προόρισαν, ἔταξαν) νά γίνω στὴν ἀρχὴ μικρός καὶ ἔπειτα μεγάλος. **τοιόσδ' ἐκφῦς** = ἀφοῦ εἶχα τέτοια καταγωγή, ἀφοῦ τέτοιος γεννήθηκα. **οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἐπι ποτ' ἄλλος, ὥστε μῆ ἐκμαθῆιν τοῦμόν γένος** = δέν εἶναι δυνατὸ (δέ γίνεται) νά ἀποδειχθῶ ζάποτε

ἄλλος (διαφορετικός), ὥστε νά μή μάθω τήν καταγωγή μου (μέ ἄλλα λόγια θέλει νά εἰπεί ὅτι τίποτα δέν μπορεῖ νά μεταβάλλει τήν καταγωγή μου καί ἐπομένως δέν ὑπάρχει λόγος νά μή μάθω τά σχετικά μέ αὐτή).

Πραγματικές. – ἱκέτης ἀφίγμα Ἐφού τέλειωσε τοὺς λόγους αὐτοῦς ἡ Ἰοκάστη, στεφανώνει τὸ ἀγαλμα τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ οἱ θεοραταίνιδες ἀνάθουν τή φωτιά στοῦ θωμό γιά τὰ θυμιάματα. **ἄρ' ἄνπαρ' ὕμων, ὦ ξένοι...** Ὁ ἀγγελιοφόρος ἔρχεται ἀπό ἀριστερά καί ἡ ἐμφάνισή του φαίνεται σάν ἄμεσο ἐπακολούθημα τῆς προσευχῆς τῆς βασίλισσας. **παντελής δάμαρ** Τό γάμο οἱ ἀρχαῖοι τόν θεωροῦσαν ἀτελή, ἂν τὸ ἀντρόγυνο δέν ἀποκτοῦσε τέκνα· γι' αὐτό καί στά προικοσύμφωνα συνηθίζοταν νά ἀναγράφεται **ἐπ' ἀρότῳ παίδων ἄγομαι γαμετήν**, δηλ. νυμφεύομαι γιά νά τεκνοποιήσω. Ἐπομένως λεγόταν **παντελής δάμαρ** ἡ σύζυγος ἐξείνη πού εἶχε τέκνα. **ᾧ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ** Ἐφού στοῦ στίχο 724 ἡ Ἰοκάστη ἐξέφρασε ἀμφιβολίες γιά τὸ ἀξιόπιστο τῶν ἀνθρώπινων μαντείων καί στοῦ στίχο 853 δέ φείσθηκε οὔτε τὸν Ἀπόλλωνα, τώρα θεωρεῖ ὡς κυρίαρχο τοῦ κόσμου τὸ μοιραῖο καί τυχαῖο **τύχη κυβερνᾷ πάντα. ἐπεὶπερ εὐνους ἤλθον...** Ὁ ἀγγελιοφόρος νομίζει ὅτι θά εὐχαιοσῆται τὸν Οἰδίποδα, ἂν τοῦ ἀναγγεῖλει ὅτι αὐτός τὸν ἔσωσε, ὅταν ἦταν ἐκτεθειμένος, ἀνάτηρο παιδί, στόν Κιθαιρώνα· ὁμως ποιό ἄλλο ἀποτέλεσμα ἐπακολούθησε; ὥστε ἐδῶ ἔχουμε ἄλλη **περιπέτεια. εὐρῶν ναπαίαις ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς** Αὐτό ἦταν τὸ πρῶτο χειρῶνόλο πλῆγμα τῆς Ἰοκάστης, ἡ ὁποία ἄρχισε νά ὑποπτεύεται τήν ἀλήθεια, γιά νά πεισθεῖ πιό γάτω ἀπολύτως, στοὺς στίχους 1032 καί 1042. **μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν** Πράγματι, αὐτός ἦταν στήν ἀρχή ἐκθετο ἀνάτηρο παιδί καί ἔγινε διάδοχος καί ἔπειτα ἐτοιμος πρὸς ἀνακήρυξη βασιλείας στοῦ θρόνου τῆς Κορινθῶν καί ἐπίσης ἀτελπισμένος ὁδοιπόρος καί τέλος βασιλείας τῶν Θηβῶν.

ΤΡΙΤΟ ΣΤΑΣΙΜΟ (1086-1108)

Στροφή 1086–1097

Λεξιλογικές. – εἶπερ ἐγὼ μάντις Κατὰ τὸ χρόνο πού ὁ Οἰδίποδας μένει μόνος στή σκηνή σκεφτικός καί ἀπὸ καιρὸ σέ καιρὸ στρέφει τὸ

δῆγμα, μήπως δεῖ νά ἔρχεται ὁ ἄσπυρος, ὁ χορός περιχαρῶς τραγουδάει τὸ τρίτο στάσιμον, γιὰ νά ἐκφράσει τὴν ἐλπίδα ὅτι ὁ βασιλιάς, ὁ ὁποῖος νομιζόταν ξένος (Κορίνθιος), σύντομα θά ἀποδειχτεῖ Θηβαῖος κατὰ τὴν καταγωγή. **μάντις** μέ τὴν ἔννοια τῆς ἀνθρώπινης μαντικῆς. **ἴδρις** = σοφός. **κατὰ γνώμαν** = κατὰ νοῦ. **οὐκ ἔσει ἀπείρων** = δὲ θά εἶσαι ἄπειρος, θά εἶσαι μέτοχος· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **οὐκ ἔσει ἀπείρων μὴ οὐ σέ γε αὖξιν** = δὲ θά εἶσαι στερημένος ἀπὸ τοῦ νά σε ἐγκωμιάζουμε, θά μάθεις ὅτι σέ...**πατριώτας** = συμπατριώτης· μέ τρία ἐπίθετα: **πατριώταν, τροφὸν καὶ μητέρα**, ὁ ποιητὴς ἐσημείωσε κλιμακωτὸ σχῆμα ἀπὸ τὰ μικρότερα στά μεγαλύτερα. **χορεύομαι** = μέ τιμοῦν μέ χορούς. **ἐπήρα φέρω** (ὁμηρικὴ φράση) = φέρω εὐχάριστα. **τυράνοις** = τῶν Οἰδίποδι (ὁ πληθ. γιὰ τὴ βασιλικὴ οἰκογένεια τοῦ Οἰδίποδα ἢ πληθ. τῆς μεγαλειότητος). **ἰήιε Φοῖβε** ὀλ. στίχο 154.

Ἄντιστροφή 1098–1108

Λεξιλογικές. – **μακραίων** = μακρόβιος. **μακραιώνων** ἔνν. **κορῶν**. ἔτικτε μεταφέρεται πρὸς χρόνον τῆς εὐρέσεως τοῦ Οἰδίποδα. **πελασθεῖσα Πανός** = ἡ ὁποία συγκοιμήθηκε μέ τόν Πάνα. **εὐνάειρα** = σύζυγος. **πλάκες ἀγρόνομοι** = **πλάκες ἀγρῶν νεμομένων** = ὄρεινές πεδιάδες ἀγρῶν (πού ἄσπυρον ζῶα). **Κυλλάνας** = Κυλλήνης. **Βακχείος** = ὁ Διόνυσος. **εὐρημα** = ὡς λαμπρὸ δῶρο, ὡς εὐχάριστο κέροδος, ὡς ἀνέλπιστο κέροδος, καὶ ἐπομένως τέκνον του (δηλ. γάμοι νύμφη, πού πλάμασε μαζί, τοῦ τόν γέννησε).

Πραγματικές. – Τὸ χορικὸ ἄσμα εἶναι μεστό ἀπὸ χαρὰ καὶ ἐπιπέδες· τοῦτο συνθηζόταν στά ἀρχαῖα δράματα, ἰδίως ὅταν προδεδεπόταν μεταβολὴ πρὸς χειρότερον καὶ καταστροφὴ. **τὰν αὐριον πανσέληνον** Ὁ χορός ἀναμένει αὐριον νά διαλευκανθεῖ τελείως τὸ μυστήριον τῆς καταγωγῆς τοῦ Οἰδίποδα, ὅταν θά ἦταν πανσέληνος πού συνέπιπτε μέ τὴν ἐπομένη τῆς ἑορτῆς τῶν Μεγάλων Διονυσίων, κατὰ τὴν ὁποία διδάσκονταν τὰ δράματα. Ἴσως μέ τὴν πανσέληνον θέλησε νά δείξει ὅτι ἡ ἀνακάλυψη τοῦ πράγματος θά γίνῃ πρὸς ἄπλετο φῶς. **μακραιώνων** Ἐννοεῖ τίς νύμφες οἱ ὁποῖες ἦταν παρθενικές θεότητες, προσωποποιήσεις τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως. Κατοικοῦσαν σέ ὄρη, δάση, πεδιάδες, κοιλάδες, σπήλαια, θροῦσες καὶ ποταμούς καὶ ζοῦσαν μακροχρό-

νίως τρώγοντας ἀμφοροσία. Ἐκλαμδάνονταν ὁμοίως ὡς τρογοί καί παιδαγωγοί τοῦ Δία καί τοῦ Διονύσου καί αὐτόν παραζοιοιοῦν συνεχῶς μαζί μέ τόν Πάνα καί τούς Σατύρους. **Πάν** Ἦταν ὁ ποιμενικός θεός πού ἰδιαίτερος τιμοῦσαν στήν Ἄρκαδια, γιός τοῦ Ἑρμῆ· γεννήθηκε στό ἀρκαδικό ὄρος Λύκαιο. Ἀπό τή γέννησή του ἦταν ζερατοφόρος (ζερασοφόρος), τραγοπόδαρος, γενειοφόρος καί σιμός κατά τή μήτη, δασύτριχος καί μέ οὐρά, ἔπαιξε τή σύριγγα (εἶδος φλογέρας) καί πάντοτε ἔπαιξε στά ὄρη καί τά δάση μαζί μέ τίς Νύμφες. **Ἑρμῆς** Ἦταν καί αὐτός προστάτης τῶν ποιμνίων, λεγόταν **νόμιος, ἐπιμήλιος, κριοφόρος** κτλ. καί ἦταν συμπαίκτης τῶν Νυμφῶν. **Βακχεῖος** Ἦταν ὁ θεός Διόνυσος, ὁ ὁποῖος πολλές φορές παριστάνεται νά συνοδεύεται ἀπό θίασο μεθυσμένων Σατύρων, Σιληγῶν, Νυμφῶν καί Μουσῶν, μέ αὐτόν ἤρεμο καί γαλήνιο στή μέση. **ναίων ἐπ' ὄρεων** Στόν Κιθαιρώνα, τόν Παρθασσό καί σέ ἄλλα ὄρη τελοῦσαν νυκτερινές ἐορτές. **Ἐλικωνιάδες** Ἦταν οἱ Ἐλικωνιάδες Μοῦσες πού ὀνομάσθηκαν ἔτσι γιατί διέμεναν μέ τόν Ἀπόλλωνα στόν Ἐλικώνα.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ (1109-1185)

Λεξιλογικές. – συναλλάσσω συντυχαίνω, συναντῶ· ἡ μετοχή ἐναντιομ. **σταθμῶμαι**=εἰκάζω, συμπεραίνω. **πρέσβεις**=πρεσβύτες, γέροντες. **ξυνάδει**=συμφωνεῖ. **σύμμετρος**=ἰσόχρονος, συνομήλιχος (δηλ. καί αὐτός γέρος)· **πλεονάζει** μετά τό **ξυνάδει**. **ἐν μακρῷ γήρα** ἀντί ἀπλῆς δοτ., προσδ. ἀναφορ. **τῷδε τάνδρι** = **τῷ Κορινθίῳ ἀγγέλω**· **σὺ** τοῦτο λέγει πρὸς τόν χοροῦ αἰο τοῦ χοροῦ, ἐνῶ πιό πάνω μέ τό **πρέσβεις** προσφώνησε ὄλον τό χορό. **προύχοις ἄν μου τῆ ἐπιστήμη** = μπορεῖς νά εἶσαι ἀνώτερός μου κατά τή γνώση· τό **ἐπιστήμη** κατά ἀντίθεση πρὸς τό **σταθμάσθαι**· **γάρ** αἰτιολογεῖ τό ἐννοούμενο ἀπό τόν προηγουμένο στίχο: **προύχω τῆ ἐπιστήμη, εἴπερ πῖς ἄλλος** ἐπιτείνει τήν ἐννοια τοῦ **πιστός**, ἐνῶ μέ τό **ὡς νομεύς ἀνήρ** περιορίζει τήν προηγουμένη ἐπίταση (ὅσο μπορεί νά εἶναι πιστός ἕνας ἀνθρώπος ὁσοκόζ). **δευρό μοι βλέπων** = στρέφοντας τά βλέμματά σου ἐδῶ σ' ἐμένα (γιά νά ἀνιχνεύσει τήν ἀλήθεια καί ἀπό τά βλέμματα καί ἀπό τήν ὄλη στάση του, γιατί ὁ δούλος, ἀφοῦ εἶδε τόν Κορινθιο ἀρρελοφόρο καί τόν ἀναγνώρισε καί ἐπειδή φοβόταν ὅτι θά ρωτηθεῖ ἀπό τό φονιά τοῦ Λαΐου, στέζει κατατομαγμένος καί μέ τά μάτια κατατο-

σμένα). **ἡ (δοῦλος) = ἦν** (α' ἐνικ.). **οἴκοι τραφεῖς** = οἰκοτραφής (αὐτό λέγει ὁ δοῦλος μέ κάποια ὑπερηφάνεια, γιατί οἱ οἰκογενεῖς δοῦλοι ἀπολαμβάναν ἰδιαίτερη ἐμπιστοσύνη ἀπό τοὺς κυρίους τους). **μεριμνῶν** = φροντίζοντας. **ἡ βίον τίνα (ἔχων)** = ζώντας κατά ποιό τρόπο. **ξύναυλος εἰμι** = συγκαταλλάζομαι, συνδιανυκτερεύω, συγνάζω. **ἦν μὲν Κιθαιρῶν** ἔνν. **οὐ ἦν ξύναυλος**. **πρόσχωρος (τῷ Κιθαιρῶνι)** = πλησιόχωρος, γειτονικός. **τόνδε τόν Κορίνθιο ἀγγελιοφόρο**. **τῆδε πού** = ἐκεῖ κάπου. **μαθῶν** = γιατί τόν γνώρισες. **καί λέγεις** = λοιπόν ἐννοεῖς. **ἡ ξυναλλάξας** ἔξαφτ. ἀπό τόν **οἶσθα**, ὅπως καί τό **μαθῶν** διαφέρει ἀπό τό **μαθῶν** κατά τό ὅτι τό **μαθῶν** ἐννοεῖ ὅτι τόν ἐγνώρισε καλῶς, ἐνώ τό **ξυναλλάξας** δηλώνει ἀπλή γνωσιμία ἀπό συνάντηση. **οὐχ ὥστε = οὐκ οἶδ' ὥστε**. **κοῦδέν γε θαῦμα** = καί δέν εἶναι βέβαια καθόλου παράδοξο τοῦτο (**τό μὴ δύνασθαι εἰπεῖν ἐν τάχει...**) **ἡμος** = ὅταν.... χρονική πρότ. ἀντί εἰδικῆς. **τῷδε τάνδρι** ἔνν. τό Θηβαῖο ποιμένα. **ἐξ ἡρος εἰς ἀρκτοῦρον** = ἀπό τήν ἀνοιξη ὡς τίς ἀρχές τοῦ φθινοπώρου. **τρεις ὅλους ἐκμήνους χρόνους** = ἐπί τρία ὀλόκληρα ἔξαμηνα. **τάμᾳ ἔπαυλα** = στά μαντιριά μου, στά ποιμνιοστάσιά μου. **σταθμᾶ** ταυτόσημο πρός τό **ἔπαυλα**. **πεπραγμένον** = πραγματικό, ἀληθές (κατηγ. τοῦ **τι**). **ἐκ μακροῦ χρόνου** ἔνν. ἡ ἐναντιωματική μετοχ. **ὄντα ὡς ἑμαυτῷ θρέμμα θρῆψαίμην ἐγώ** = γιά νά ἀναθρέψω αὐτόν ὡς δικό μου τέκνο. **ιστορῶ** = ἐρευνῶ, ἐρωτῶ νά μάθω. **ὡ τᾶν** = φίλε μου (τό λέγει μέ κάποια ὑπερηφάνεια, γιατί τό δρέφος πού τοῦ παραδόθηκε ἔγινε βασιλιάς). **οὐκ εἰς ὄλεθρον;** ἔνν. **ἄπει** = δέν πᾶς νά χαθεῖς; **ἄ** ἐπιφώνημα πού χρησιμοποιεῖται πρός ἔκφραση ποικίλων συγζιγήσεων· ἐδῶ εἶναι ἐφεκτικόν (δηλ. δύναται νά ἐμποδίσει ἢ νά σταματήσει). **κολάζω** = τιμωρῶ (γιά σφρονοισμό)· ἐδῶ σημ. ἐπιπλήττω· ἐμπεριέχει εἰρωνεία, γιατί σχετικά μέ δοῦλο δέν μπορεῖ νά λεχθεῖ **κολάζει**, ἀλλά μόνο **κολάζεται**. Πρέπει νά παρατηρηθεῖ ἡ διαφορετική αἰσθηματική κατάσταση τῶν προσώπων πού διαλέγονται (συζητοῦν). Ὁ Κορίνθιος αἰσθηματικά φαίνεται ἀφελής, παιδρός καί θοιραμβεντικός, ὁ γεροδοσζός εἶναι ἐμβρόντητος καί μεστός ἀπό ἀγωνία καί ἀνησυχία, ὁ Οἰδίποδας ἀνυπόμονος, γεμάτος ὀργή γιά τήν ἔστω καί γιά λίγες στιγμές ἀναβολή τῆς ἐκμυστηρεύσεως τῶν γεγονότων, καί ὁ χορός δείχνει τό ἐνδιαφέρον του, ἀλλά μέ ἀφέλεια καί ἄγνοια· ὁ θεατής τέλος βλέπει μέ φοβική νά προσεγγίζει ἀπό στιγμή σέ στιγμή ἡ φοβερή ἀποκάλυψη. **ὡ φέριστε** ὀμηρ. ὑπερθ., λέγεται καί

φέρτατος = ἄριστος. τί ἁμαρτάνω; = ποιά παρεκτροπή γάνω; οὐκ ἐννέπων (ἐνν. τὸ ρῆμα ἁμαρτάνεις) μετοχή αίτιολ., = γιατί δέν ἀναφέρεις... ἄλλως = μάταια, ἀνωφελῶς (ἐνν. μέ τὸ ἄλλως ὅτι ἀντί νά φέροι καλὸ στόν Οἰδίποδα, συντελεῖ ἀντιθέτως στόν ὄλεθρό του). πρὸς χάριν = χωρίς τιμωρία, μέ τὸ καλὸ. κλαίων κατόπιν τιμωρίας, μέ τὸ καλὸ, μέ τὸ ξύλο. αἰκίζομαι (ὅπως καί τὸ ἐνεργητικὸ αἰκίζω) = μεταχειρίζομαι ὀλεσφόρως, βασανίζω (νά παρατηρηθεῖ ἡ μεγάλη δειλία τοῦ ὄσσοῦ γιά τήν καλύτερη πλοκή τῆς ὑποθέσεως τοῦ δράματος). οὐχ ὡς τάχος τις τοῦδ' ἀποστρέψει χεῖρας; (τέθηκε ἀντί προστακτικῆς) = δέ θά γυρίσει ἀμέσως κανεῖς πίσω τά χεῖρα τοῦτου; δέστε του τά χεῖρα ἀμέσως πίσω. δύστηνος ἐνν. ἐγώ. ἀντί τοῦ; (ἐνν. κελεύεις στρέψαι χεῖρας) = γιά ποιά αίτια; ὄν οὗτος ἱστορεῖ = γιά τόν ὁποῖο αὐτός σέ ἐρωτά. ὀλέσθαι δ' ὠφελον τῆδ' ἡμέρα = εἴθε νά εἶχα χαθεῖ κατὰ τήν ἡμέρα ἐκεῖνη (κατὰ τήν ὁποία τόν ἔδωσα). εἰς τόδε εἰς τὸ ὀλέσθαι = σ' αὐτό, δηλ. τήν καταστροφή. τούνδικον = τὸ ἀληθές, εἰνεῖνο ποῦ ἐπιβάλλει τὸ δίκαιο. διόλλυμαι ἀντί μέλλοντος. τριβῆ = δραδύτητα, ἀναβολή. εἰς τριβάς ἐλᾶ (μέλλον τοῦ ἐλαύνω) = θά προῦθ χρονοποιεῖόντας σέ ἀναβολές. οὐ δῆτ' ἔγωγε (εἰς διατριβάς ἐλῶ). ἐρόν μὲν ἐνν. οὐκ ὄντα. τις ἀντί τι γεννημάτων, κατὰ σύνεση. ἐγγενής = συγγενής. λέγειν ἔξαοτ. ἀπό τὸ δεινῶ. πρὸς αὐτῶ τῶ δεινῶ σ' αὐτό ἀναμφισβητήτως τὸ φοβερό. ἐκλήζετο λέγει ἔτσι ἀντί ἦν, γιά νά μεταβάσει τὸ φοβερό τοῦ πράγματος. ἡ γάρ = ἀλήθεια λοιπόν. ὡς πρὸς τί χρείας; γιά ποιά ἀνάγκη, γιά ποῖο σκοπό; ὡς ἀναλώσομαι νιν (ἔξαοτ. ἀπό τὸ δίδωσιν, ποῦ εἶναι ἴσος, ἐνεσιώτας) = γιά νά τόν θανατώσω. τεκοῦσα ἐναντιομ. μετοχή. πλήμων σκληροῦ. θεοφάτων (γεν. ἀντικ.) ὄκνω = ἀπό τὸ φόβο φοβερόν χρησιμοποιῶν. τοὺς τεκόντας ἐνν. τόν πατέρα, γιατί τοῦτο ἔλεγε ὁ χρησμός. κατοικτίζω αἰσθάνομαι μεγάλη συμπάθεια. γεγῶς (κατηγγορ. μετοχή) = ὅτι ἔχεις γίνει (ἐδῶ ἡ ἀναγνώριση ἔγινε πλήρης). ἐξήκοι ἂν σαφῆ = θά ἐκδηλωθοῦν. θά ἐκπληρωθεῖ σαφῶς. προσβλέψαιμι = δύναμαι νά σέ ἀπεινώσω. φύς, ὀμιλῶν, κτανῶν ἔξαοτιοῦνται ἀπό τὸ προηγ. ρῆμα. τίνος εἶδος μετοχῆς εἶναι; ἀφ' ὧν ἐνν. τῆ μητέρα. οὓς τε ἐνν. τόν πατέρα. ὀμιλῶ = συνειρρίζομαι.

Πραγματικές (στίχοι 1123 κ.ε.). – δούλος Ἀξιοπλοστοὶ δούλοι καί γρυφίως οἰκογενεῖς, ὅπως ὁ δούλος αὐτός τοῦ Λαίου, ἀναλάβαιναν

πολλές φορές τήν επίδωληψή κτημάτων μεγάλης ἐκτάσεως ἢ πολλῶν ποιμνίων· ὅμοια τέτοιες δοῦλες ἀναλάβαιναν τή διεύθυνση τῶν πραγμάτων τοῦ οἴκου (σπιτιοῦ) καί ἀπολάβαιναν ἰδιαίτερη ὑπόληψη ἀπό τοὺς κυρίους τους. **εἰς ἀρκτούρον** Οἱ ἀρχαῖοι πολλές φορές κανόνιζαν τὸ χρόνο ἀπὸ τοὺς ἀστερισμοὺς· ἡ ἀνατολή τοῦ ἀρκτούρου γίνεται στίς ἄρχές Σεπτεμβρίου, ὅταν ἀρχίζει τὸ φθινόπωρο. **ἐκμήνους χρόνους** Καί στὰ σημερινὰ χρόνια οἱ χωρικοὶ καί οἱ ποιμένες κανόνιζον τίς συμφωνίες τους μὲ θάση τὰ ἐξάμηνα, π.χ. ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου μέχρι τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, κατὰ τὸ διάστημα δηλ. πού τὰ ποιμνία, λόγω τοῦ καλοῦ καιροῦ, ὀδηγοῦνται στίς βοσκές. **οὐκ εἰς ὄλεθρον** κτλ. Ὁ ὑπὴρέτης ἀρχίζει νά ἀναρωτᾷται ὅτι ὁ Οἰδίποδας εἶναι γιὸς τοῦ Λαῖου καί ἐπομένως πατροκτόνος, ἐνῶ μέχρι τῆ στιγμῆ τὸν γνώριζε μόνο ὡς φονιά τοῦ κυρίου του, καί γι' αὐτὸ ἀποτορᾷ τὸν Κορίνθιο νά προχωρήσει σέ πιὸ πέρα ἀποκαλύψεις. **κλαίων δ' ἔρεις** Οἱ δοῦλοι σέ περίπτωσι σοβαρῶν παραπτώματων, κλοπῆς, ἀνυπακοῆς κτλ. ὑποβάλλονταν σέ φοβερά βασανιστήρια καί τιμωρίες· ὅσες πάλι φορές προσέρχονταν ὡς μνηστῆς ἢ μάρτυρες μπροστά στό δικαστήριον ὑποβάλλονταν ἀκόμη καί σέ μαστιγώσεις, γιὰ νά ἐξακριβωθεῖ τὸ ἀξιόπιστον τῆς μαρτυρίας τους, ὅπως δηλώνεται καί πιὸ κάτω, στό στίχον 1154. Στίχος 1185, μετὰ τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ Οἰδίποδα, ὁ ἴδιος εἰσέρχεται στὰ ἀνάκτορα ἀπὸ τῆ μεσιανῆ θύρα, ἐνῶ ὁ Κορίνθιος ἀργελιοφόρος ἀπέρχεται ἀπὸ τὴν ἀριστερῆ πύραρον, γιὰ νά νά μεταδῆ στὴν Κόρινθον.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΣΤΑΣΙΜΟ (1186-1222)

Στροφή α' 1186-1196

Λεξιλογικές.—ὡς = πόσο. **ἴσα** ἐπιρρ. = ἐξίσου. **καί** = ὅπως (πολλές φορές ὁ **καί** ἔχει σημ. ὁμοιωματικῆ μετὰ τὰ ὁμοιότητος σημαντικά, ὅπως εἶναι ἐδῶ τὸ **ἴσα**). **ἐναριθμῶ** = λογαριάζω, θεωρῶ. **τὰς εὐδαιμονίας** τὸ ἄρθρον τέθηκε γιὰ νά δηλωθεῖ ἡ πολυύμνητη, ἢ πολυπόθητη εὐτυχία. **τοσοῦτον ὅσον** = τόσο μόνο ὥστε. **δοκεῖν** ἐνν. ἀντικ. **εὐδαιμονεῖν** = ὥστε νά φαίνεται (δηλ. νά νομίζει καί νά νομίζεται ἀπὸ τοὺς ἄλλους) ὅτι εὐτυχεῖ. **καί δόξαντα** = καί ἀμέσως νά φανεῖ (θέλει νά δηλώσει τὴν ταχεία μετάβασι ἀπὸ τὴν εὐτυχία στὴ δυστυχία). **ἀποκλίνει** = νά ἀποκλίνει, νά καταπέσει ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς εὐτυχίας στό

ἀντίθετο (στή δυστυχία). **Οιδιπόδα** δωρικὸς τύπος ἀντὶ **Οιδίππου**, πού χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τοὺς τραγικοὺς στὰ μελικά μέρη. **τὸν σὸν δαιμονα** = τῆ δική σου τύχη· ἢ ἀναφορά τοῦ **τὸν σὸν** ἐξαίρει τὸ παράδειγμα τῆς τύχης τοῦ Οιδίποδα.

Ἐντιστροφή α' 1197–1203

Λεξιλογικές.—**ὄστις ἐκράτησας** ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. = γιατί ἐσύ ἔγινες κύριος. **καθ' ὑπερβολάν** (ποσοτ. προσδιορ. τοῦ) **τοξεύσας** = μέ ὑπερβολικὴ ἐπιτυχία (εὐστοχία) στοὺς ἀγῶνες σου (μεταφ. ἀπὸ τὸν τοξότη πού προσπαθεῖ νά πετύχει τὸ στόχο του). **τοῦ πάντ' εὐδαίμονος ὄλβου** = τῆς καθ' ὅλα εὐτυχοῦς μακαριότητος. **κατά... φθίσας** (τιμήσι) = ἀφ' οὗ ἔξολόθθουσαι, κατέστρεψες. **γαμφῶνυξ** προσδιορ. τὸ **παρθενον χρησμοδόν**· ὀνομαζόταν χρησμοδὸς λόγῳ τοῦ ἀκατανόητου αἰνίγματος πού· εἶχε ἀνάγκη μαντείας πρὸς λύση, δηλ. αἰνιγματώδης. **ἀνέστας** = ἐγέρθηκες, ἀνορθώθηκες. **πύργος θανάτων** = προπύργιο κατὰ τῶν θανάτων (ἢ γεν. εἶναι ἀντικείμεν.)· θανάτους ἐννοεῖ αὐτοὺς πού προήλθαν ἀπὸ τῆ μὴ ἐπιτυχὴ λύση τοῦ αἰνίγματος τῆς Σφίγγας.

Στροφή β' 1204 - 1212

Λεξιλογικές.—**ἀκούειν** προσδιορ. ἀναφορᾶς, ἔξαστ. ἀπὸ τὸ ἐπίθ. **ἀθλιώτερος**· ἐνν. ἢ γεν. **σοῦ** ἀντικ. τοῦ **ἀκούειν** = ὡς πρὸς τὸ νά σέ ἀκούει κανεὶς (τοὺς θρήνους σου). **ἄται** = ἄγριες, σκληρῆς δυστυχίης. **ἐν πόνοις** = μέ θάσανα· προσωποποιοῦνται καί τὰ δύο λόγῳ τοῦ **ξύνοικος**. **ξύνοικος** ἐνν. ἀπὸ τὸ **ἀθλιώτερος** τὸ **μᾶλλον** = συνοικεῖ, συγκατοικεῖ, κατέχεται περισσότερο ἀπὸ σένα κτλ., ἀντικείμενα τοῦ **ξύνοικος** εἶναι ἡ ἀπλή δοτ. **ἄταις** καί ἡ ἐμπρόθ. **ἐν πόνοις**. **ἀλλαγᾶ** (δοτ. ὄργαν.) = μέ τῆ μεταβολή. **αὐτός** = ὁ αὐτός. **λιμῆν** ἐνν. τὸ γαμήλιο λιμάνι. **θαλαμηπόλος** = ἐκεῖνος πού ἀναστρέφεται στὸ θάλαμο (ὡς σύζυγος), ὁ σύζυγος. **πεσεῖν** = ὥστε νά πέσει. **ἄλοξ** = αὐλάκι, κοίτη, γυναίκα (μεταφ. ἀπὸ τὸ γεωργικὸ βίο). **πατρῶια ἄλοκες** = ἡ πατρικὴ κλίνη. **ἐς τοσσόνδε** (ἐνν. **χρόνον**) = γιὰ τόσο πολὺ χρονικὸ διάστημα. **φέρειν** = νά σέ ἀνεχθεῖ. **σίγα** = σιωπηλῶς, ἀδιαμαρτύρητα.

Ἐντιστροφή β' 1213 - 1222

Λεξιλογικές.—**ἐφεῦρε** ἔφερε σέ φῶς, ἀποκάλυψε. **ὁ πάνθ' ὀρώων**

χρόνος = ὁ χρόνος πού τά πάντα ὀλέπει (καί ἐπομένως ἀποκαλύπτει), προσωποποίηση τοῦ χρόνου, **ἄγαμον γάμον** = κακόγαμο γάμο· σήμα ὀξύμωρο, **τεκνούντα καί τεκνούμενον** οἱ μετοχές καθ. ὑπαί-
 λαρη ἀποδόθησαν στό γάμο ἀντί στόν Οἰδίποδα· ὅσα ἐπρεπε νά
 λεχθεῖ κατά γενική **τεκνούντος καί τεκνουμένου (Οἰδίποδος)**, **εἰδόμε-
 ναν** = εἶδα, **περίαλλα** = ὑπερολιζία, σφοδρότητα· μέ τό μῦθ, ὡς
 πιτείνει τήν ἔννοια αὐτοῦ, **ἰαχέω** = θορνῶ, ἐξδάλλω, ζοραγῆ, **τό δ'
 ὀρθὸν εἰπεῖν** = γιά νά εἰπῶ ὁμῶς τήν ἀλήθεια, **ἀνέπνευσα** = πῆρα
 ἀναπνοή, ἀναπνευζή, ἀνάπνευσα, **κατεκοίμασα** ἐξλείσα τά μάτια μου,
 παραδομένος σέ ἥσυχον ὕπνο.

Πραγματικές.-ἰὼ γενεαί Ὁ χορός στό τέταρτο τοῦτο στάσιμω
 οἰκτιρεῖ τό ἐυζολομετάολητο τῆς ἀνθρώπινης τύχης· πρῶ, τό λεγόμενο
 ἀπό τόν ἀγγελιοφόρο στήν Ἄντιγόνη (1157 - 9): **οὐτ' αἰνέσαιμ'
 ἄν οὔτε μεψαίμην ποτέ, τύχη γάρ ὀρθοῖ καί τύχη καταρρέπει τόν
 εὐτυχοῦντα τόν τε δυστυχοῦντ' αἰεί...** ὁμοίως τοῦ Πινδάρου (Πυθ.
 Η' 95): **τί δέ τις; τί δ' οὐ τις; σκιάς ὄναρ ἄνθρωπος...** χρησμοφδός
 Ἔτσι καλεῖται λόγω τῆς ἀσάφειας τοῦ αἰνίγματος καί γιατί αὐτό
 ἀπαργελλόταν ἔμμετρο σέ ἑξάμετρο, **ἀνέπνευσα - κατεκοίμασα** Ἐν-
 νοεῖ τήν παλιά εὐεργεσία τοῦ Οἰδίποδα, πού μέ αὐτή ἀπαλλάχτηκε ἡ
 πόλη ἀπό τή Σφίγγα.

ΠΕΜΠΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ (1223-1296)

Λεξιλογικές.- ἐξάγγελος ὀνομάζεται ἔτσι γιατί ἡ ἀγγελία γίνεται
 ἀπό τό ἐσωτερικό τῶν ἀνακτόρων πρὸς τά ἔξω, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ἔπορευ-
 τῆς πού ὑποδιδόταν τό πρόσωπο τοῦ θεοσκόφ· ἐξέρχεται ἀπό τά ἀνά-
 κτορα ἀπό τή δεξιά πλάγια θύρα, **ἀρείσθε** (ρήμα **ἄρνυμαι**) = θά
 λάβετε, θά αἰσθανθεῖτε, **ἐγγενῶς** = συγγενικῶς, καί ἐπομένως: εἰλα-
 κρινῶς, **νίψαι ἄν** (ο. **νίζω**) **καθαρῶ** θά καθαρίζω μέ καθαριστήριο
 λουτρό, **στέγην** (συνεκδ.) = ἀνάκτορα, **τά δ' αὐτίκα...** τό πλήρες θά
 ἦταν: **κακά τοσαῦτα, ὅσα τὰ μέν κεύθει, τὰ δ' αὐτίκα ἐς φῶς φανεῖ.**
κεύθω = κρύβω, **ἐκόντα κούκ ἄκοντα** (σχ. ἐξ παραλλήλου), **πημονή**
 = δυστυχία, **αὐθαίρετοι** = πού προήλθαν ἀπό τόν ἴδιο, ἐκούσαιοι,
βαρύστονος = βαρυστέναςτος, αὐτός πού πενθεῖται βαριά, πάρα
 πολύ ἀξιολύπητος, **ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων** κτλ. προεξαγγελτικῆ

παράθεση τῆς πύο κάτω προτάσεως: **τέθνηκε** θείον Ἰοκάστης **κάρα**. **εἶπεν** ὑποκ. **ἐμέ**. **μαθεῖν** ὑποκείμε. **ὑμᾶς**. **τάχιστος** εἶπεν = συντομώτατος. **θείον Ἰοκάστης κάρα** περιφράση (θείον γιά τή βασιλική ιδιότητα, ἡ ὁποία προσεχόταν ἀπό τό θεό). **οὐ πάρα** = **πάρεστι** (ἐνν. **ἡμῖν**). **ἡ γάρ ὄψις οὐ πάρα** = γιατί δέν τά εἶδαμε. **ἐνι** = **ἐνεστι**. **πεύση** δ' ἐν. πρόσ. ὄριστ. μελλ. τοῦ **πυνθάνομαι**. **θυρῶν** = προπυλώνων, ἡ αἰνιόθηρα, ἡ αἰνιόπορτα. **ἔετο** = φερόταν μέ σπουδή. **λέχη** γιατί ἀπό αὐτά (τήν κρεβατοκάμαρα) χάθηκε. **ἄκραῖ** = ἄκρα· ἐδῶ σημ. χέρια, ἄλλοῦ πόδια. **κόμην σπῶσα** = διαίως μαδώντας τήν κόμη. **ἀμφιδεξί-οις** ἀντί **ἀμφοῖν** = μέ ἀμφότερα, μέ τά δύο χέρια της (δηλ. ὅσο ἐνεργοῦσε τό δεξί, ἐνεργοῦσε καί τό ἀριστερό· τό ἐπιθ. γιά ἔξασηση τῆς μανίας μέ τήν ὁποία ξεριζώνει τά μαλλιά της). **ἐπαράσσω** κλείνω ὀρηκτικά (μέ πάταγο). **παλαιῶν σπερμάτων** = τῶν παλαιῶν γάμων μέ τό Λάιο. **δύστεκνον παιδουργίαν** (τό ἀφηρημένο ἀντί τοῦ συγκεκριμένου **παιδοποιῶν**) = πού γέννησε μιᾶς τέκνα. **γοῶτο δ' εὐνάς** = θρηγοῦσε λοιπόν γοερά γιά τή συζυγική κλίση. **διπλοῦς** ἀντί διπλό κακό, τοῦ ὁποίου ἐτεξ. εἶναι τά ἐπόμενα (ἐνν. ἀπό τό Λάιο τόν Οἰδίποδα καί ἀπό τόν Οἰδίποδα τά τέκνα του). **ἐκ τῶνδε** = μετά ἀπό αὐτά. **ὅπως ἀπόλλυται** (πλάγ. ἔρωτ. πρότ.) = πῶς πέθανε. **εἰσπαίω** = εἰσορῶ μέ θία, πηδῶ μέσα. **ὑφ' οὐ** = ἀναγκ. αἶτ. **οὐκ ἦν (ἡμῖν)** = δέν ἦταν δυνατό σ' ἐμάς. **ἐκθεῶμαι** = προσέχω, παρακολουθῶ ὡς τό τέλος. **λεύσσω** = παρατηρῶ. **περιπολῶ** = περιφέρομαι σάν νά κατέχομαι ἀπό μανία. **πορεῖν** ἄορ. δ' τοῦ **πόρω**, πού ὑποθετικά θεωρεῖται ὡς ἐνεστώς = προσφ ἔρω. παρέχω. **γυναϊκά τ' οὐ γυναῖκα** σχήμα ὀξύμωρο. **ὅπου κίχοι** (θ. **κιχάνω** = θρίσκω), πλάγ. ἔρωτ. πρότ. ἀπό τό **ἔρευνῶν**, τό ὁποῖο ἐξυπακούεται κατά ζευγμα ἀπό τό **ἐξαιτῶν**. **διπλήν ἄρουραν** = διπλό ἀγρό (ὅπου σάφθηκε καί ἔσπειρε), διπλή μητέρα. **οὐ** = **ἐαυτοῦ**. **αὐῶ** = φωνάζω. **δεινόν** (σύστ. ἀντικ.) = φοβερή κραυγή. **ὡς ὑφηγητοῦ** (ἐνν. ἡ ἀπόλ. μετοχή **ὄντος**) **ὡς εἰ ὑφηγεῖτο** = ὡσάν νά τόν ὀδηγοῦσε κάποιος. **ἐνάλλομαι** = ἐφορῶ, πηδῶ ἐπάνω. **διπλαῖ πύλαι** = δίφυλλος θύρα. **κλήθρα** = τοῦς μοχλοῦς, τίς ἀμπάρες, τοῦς μανδάλους. **πυθμένων** = τῶν στηριγμάτων τοῦ μοχλοῦ στίς παραστάδες. **κοῖλα** προληπτ. κατηγ. = ὥστε νά σχηματίσουν κοιλότητα, ὥστε νά καμφθοῖν. **κάμπιπτει στέγη** = καί εἰσόρησε στό δωμάτιο. **ἔώρα** (μόνο ἐδῶ ἀπαντᾶ, ἄλλοῦ **αἰῶρα**) = τό ὄργανο μέ τό ὁποῖο κάποιος μετεωρίζεται, ὁ δρόμος γιά κρεμάλα, τό σκοινί ἀγκύνης. **πλε-**

κταῖς ἑώραις μέ πλεχτό σκοινί. ὅπως = μόλις. δεινὰ βρυχηθεῖς = βρυχησάμενος (βρυχάομαι) (μεταφ. ἀπό τό λέοντα) = ἀφοῦ ἐδῆγαλε φοβερό βρυχηθμό. ἀρτάνη (ἀρτάω = κρεμῶ) = τό σκοινί μέ τό ὁποῖο κανεῖς κρεμά ἢ κρεμέται = ἢ ἀγκώνη. χαλάω-ῶ = χαλαρώνω. λύω. δεινὰ δ' ἦν τάνθένδ' ὄρᾶν = τά μετά ἀπό αὐτά ἦταν φοβερά ὡς πρός τή θεά. εἶματα = ἐνδύματα. χρυσήλατος = ὁ κατεργασμένος ἀπό σφυρήλατο χρυσό. ἐκστέλλω = κουμπώνω ἢ καρφώνω μέ πόρπη τό ἐνδυμα πρός συγκράτησή του ἢ πρός στολισμό. ἄρας = ἀφοῦ σήκωσε ψηλά ἀπό τά μάτια (γιά νά εἶναι ἰσχυρότερο τό κτύπημα), ἀντικειμ. τὰς περόνας. ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων περιφρ. = τούς ὀφθαλμούς του, τά μάτια του. ὀθούνεκα = ὅτι. οὐκ ὄφιοιτο = δέ θά βλέπουν στό μέλλον. ἔπασχε... ἔδρα μέ τό α' ἔνν. τόν ἀνόσιο γάμο μέ τή μητέρα του, μέ τό β' τό φόνο τοῦ πατέρα. ἐν σκότῳ = μέσα στό σκοτάδι. ὀφίοιτο ἐν σκότῳ (ὀξύμωρο) = δέ θά ἐολεπε καθόλου. οὐς μὲν οὐκ ἔδει (ιδεῖν) ἔνν. τά παιδιά του. οὐς δ' ἔχρηζεν (ἔνν. ιδεῖν), ἔνν. τούς γονεῖς. ἐφυμνῶν = ξεστομίζοντας κατάρες. ἀράσσω = χτυπῶ δυνατά· μέ τοῦτο νά συναφθεῖ τό πολλάκις τε κούχ ἄπαξ. φοίνιος = αἱματηρός, αἰμόφυρτος· γλήνη = κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ. ὀμοῦ = ὀμοῦ τῷ ἀράσσειν = μαζί μέ τό χτύπημα τῶν ὀφθαλμῶν. τέγγω = ὀρέχω, ὑγραίνω. ἀνίημι = ἐκθάλλω, ἐκχύνω. οὐδ' ἀνίσαν φόνου μυδώσας (μυδάω = εἶμαι ὑγρός, διάδροχος) σταγόνας = καί δέν ἔβγαζαν ἀπλῶς διάδροχες σταγόνες ἀπό αἷμα. ἀλλ' ὀμοῦ = ἀλλά μαζί. μέλας ὄμβρος χαλάζης αἱματοῦς (αἱματός = αἱματηρός) = μαύρη αἱματηρή βροχή ἀπό χαλάζι. τέγγω = χύνω. ἔρρωγεν (ρήγγνυμι) = ἔχουν ξεσπάσει. οὐ μόνου κατὰ = ὄχι μόνο κατὰ τοῦ ἑνός (τοῦ Οἰδίποδα). συμμιγή = ἀνάμειχτα. ὀνόματα = εἶδη. ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ = σέ ποιά παύση κακοῦ, ποῦ σταμάτησε ἢ συμφορά του. βοᾷ = κραυγάζοντας παραγγέλλει. διοίγω = ἀνοίγω. δηλοῦν πνα = νά φανερώσει κάποιος. τόν μητρὸς ἔνν. μιάστορα (ἢ ἄλλη παρεμφερῆς πρός αὐτή λέξη)· σχῆμα ἀποσιωπήσεως, ἐπειδή ὁ ἀγγελιοφόρος ἀποφεύγει νά εἰπεῖ λέξη ἀνάρμοστη νά εἰπωθεῖ. ὡς ρίψων αἰτιολ. μετοχή καί ὄχι τελική = γιατί θέλει νά ρίξει. ἄραιοις (ἔνν. ὦν) = καταραμένος, ὄντας κάτω ἀπό τίς βαριές κατάρες (πού κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ του καταράστηκε). ῥώμης = δυνάμεως, ἰσχυρῆς βοήθειας (ἔνν. καί σ' αὐτή τό τινός). νόσημα = ἰαθήμα. ἢ φέρειν = ἢ ὥστε δύνασθαι φέρειν = ἀπό ὅσο μπορεῖ νά ὑποφέρει κανεῖς. δείξει δε καί σοί ἔνν. ὁ Οἰδίπους ταῦτα.

στυγῶ = μισῶ. **ἐποικτίζω** = οἰκτίζω, αἰσθάνομαι συμπάθεια. **στυγούντα** = καί μισώντας κανείς.

Πραγματικές.-ἐγγενῶς ἐπι Θέλει μέ τό **ἐπι** νά δηλώσει ὅτι πιθανῶς τά αἴσχη, πού ἀποκαλύφθηκαν τελευταῖα, μείωσαν τήν ἀγάπη καί τό ἐνδιαφέρον τῶν ἀρχόντων πρὸς τήν οἰκογένεια τῶν Λαβδακιδῶν. **οὐτ' Ἴστρον οὔτε Φᾶσιν** Θέλει νά δηλώσει πὼς οὔτε τά νερά τῶν μεγίστων ποταμῶν τῆς Ἀσίας καί τῆς Εὐρώπης (Φάσις: διαορέει τήν Κολχίδα καί ἐκβάλλει στά ἀνατολικά τοῦ Εὐξείνου Πόντου, Ἴστρος: ὁ σημερινός Δούναβης), δέν μποροῦν νά ἀποπλύνουν τά αἴσχη τοῦ οἴκου τῶν Λαβδακιδῶν. **ἐκόντα ἀμαρτήματα** Ἐκούσια ἀμαρτήματα θεωρεῖ τήν αὐτοκτονία τῆς Ἰοκάστης καί τήν τύφλωση τοῦ Οἰδίποδα. **χρυσήλατους περόνας** Οἱ Ἀθηναῖες κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ὡς τοὺς χρόνους τοῦ Σοφοκλῆ ἔφεραν (φοροῦσαν) χιτῶνα δωρικό πού συγκρατιόταν στοὺς ὄμους μέ περόνες, ἀλλὰ ἀργότερα καί κατ' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς χρόνους τοῦ Σοφοκλῆ ἔφεραν τόν ἰωνικό χιτῶνα μέ χειρίδες· ἐπίσης συνήθιζαν αὐτές νά συνάπτουν τά ἐνδύματά τους μέ ὠραίες περόνες καί κοσμημένες μέ πολύτιμους λίθους, οἱ ὁποῖες ὡς ἐπὶ τό πλεῖστον κατέληγαν σέ κεφαλή μέ τύπο ἀνθρώπου, ζῶον ἢ καί πραγμάτων.

ΚΟΜΜΟΣ (1297 - 1366)

α') 1297 - 1312

Λεξιλογικές.-ὦ δεινόν... Ὁ Οἰδίποδας ἐξεργετα ἀπὸ τῆ μεσιανῆ θύρα· ὀδηγεῖται ἀπὸ ὑπηρέτη καί προκαλεῖ τῆ συμπάθεια καί τῆ φρίκη τοῦ χοροῦ. **προσκυρέω-ὦ** = συναντῶ. **προσέβη σε** = **ἔβη ἐπὶ σέ**, σέ προσέδαλε. **τίς (ἐνν. ἦν) ὁ πηδήσας μείζονα τῶν μακίστων** ποιός ἦταν πού ἔκαμε μεγαλύτερα ἐχθρικά πηδήματα ἀπὸ μέγιστα. **πρὸς σὴ δυσδαιμονι μοῖρα** (ἢ **πρὸς** σημ. προσθήκη) = ἐκτός ἀπὸ τῆ δική σου κακοδαιμονία· ἡ ἔννοια τῶν λόγων του: ἐκτός τῆς κακότητος μοῖρας σου, νά φονεύσεις τόν πατέρα καί νά νυμφευτεῖς τῆ μητέρα, ἐπῆλθε καί ἡ ἄλλη, νά στερηθεῖς τήν ὄρασή σου. **θέλων** ἐναντιωμ. μετοχή. **ἀθρέω-ὦ** = παρατηρῶ μέ προσοχή. **τοῖαν** = γιατί τέτοια. **ποι γὰς** (γεν. διαο.) = σέ ποῖό μέρος τῆς γῆς (μέ τοῦτο φαίνεται ἡ ἀσθένεια τῶν δηματισμῶν τοῦ Οἰδίποδα). **φθογγά** = ἡ φωνή μου. **διαπε-**

πόταται δωρ. αντί **διαπεπότηται** (**διαποτάομαι**) = έχει πετάξει με ταχύτητα, έχει πετάξει μακριά (και ὄντως για τούς τυφλούς ή φωνή φαίνεται ὅτι ἀκούεται μακριά και σθῆνει ἔξω ἀπό τό σκοτεινό χώρο πού τούς περιβάλλει). **φοράδην** = ὀρηκτικά. **ἴν' ἐνήλω;** (ἀσο, τοῦ **ἐνάλλομαι**) = σέ ποιό θαυμά πῆδησε; και προχώρησε; **ἐς δεινόν** = σέ φοβερό θαυμά (ἐνν. **ἐνήλατο**). **οὐδ' ἄκουστόν** = και σέ ἀνήκουστο. **οὐδ' ἐπόψιμον** = οὔτε και προστό σέ θέα (ἐξείνον πού δέ βαστά ή καρδιά μας νά ἰδοῦμε).

Στροφή α' 1313 - 1320

Λεξιλογικές.- **σκότου νέφος** = σκοτεινό νέφος. **ἀπότροπον** = ἀποτροπιαστικό, φοιζώδες. **ἐπιπλόμενον** (**ἐπιπελόμενον**) = πού ἐπῆλθε; ἐνέσκηψε; **ἄφατον** = μή δυνάμενο νά ἐκφραστεῖ, κατά τρόπο ἀνέκφραστο, ὑπεροσολικό. **ἀδάματον** = ἀκαταδάμαστο. **δυσ-οὔριστον** = τό ὁποῖο ἐπῆλθε ἀπό δυσμενή ἀνεμο. **εἰσέδου** = θατιά εἰσέδουσε. **οἴσθημα κέντρων** = ζεντηματα ἀπό τίς περόνες πού προ-καλοῦν **μανία**. **οἶον οἴσθημα κέντρων και μνήμη κακῶν εἰσέδου με** = ποιά μανιώδης ὁδύνη ἀπό τίς περόνες και ποιά ὑπόμνηση ἀπό τά ἀνοσιογενήματα μου εἰσχώρησε θατιά στήν ψυχή μου. **ἐν τοσοῖσδε πῆμασιν** = μέσα σέ τόσες πολλές συμφορές σου. **πενθεῖν... φορεῖν** (σχήμα προθύστερο) = νά ὑποφέρεις τό ὄαρος διπλῆς δυστυχίας (σω-ματικῆς και ψυχικῆς) και νά ἔχεις διπλό πένθος.

Ἀντιστροφή α' 1321-1328

Λεξιλογικές.- **μὲν** = τουλάχιστο. **ἐπίπολος** = βοηθός, σύντροφος. **ἐπι μόνιμος** (εἰ) = παραμένεις ἀκόμη. **κηδεύω** = θεραπεύω, ἐνδιαφέρομαι. **οὐ γάρ με λήθεις** = γιατί δέ διαφεύγεις τήν προσοχή μου. **καίπερ σκοτεινός (ᾧν)** = ἄν και περιβάλλομαι ἀπό σκοτάδι, ἄν και εἶμαι τυφλός. **πῶς ἔτλης** = πῶς τόλμησε; πῶς ὄασταξε ή καρδιά σου. **τοιαῦτα** (ἐπιρρημ. προσδιορ.) = μέ τέτοιο (σκληρό) τρόπο. **σὰς ὄψεις μαρᾶναι** = νά μαράνεις τούς ὀφθαλμούς σου (τό **μαρᾶναι** ἐπί της σημασίας κυρίως; νά ἀποξηράνεις τήν πηγὴ τῆς ὀράσεώς σου). **ἐπαίρω** = παρακινώ, πείθω.

Στροφή 6' 1329 - 1348

Λεξιλογικές. – **ὄ κακὰ τελῶν...** ἡ σειρά τῶν λέξεων: **ὄ τελῶν ἐμοὶ τὰδ' ἐμὰ κακὰ πάθεα.** **νιν** = τὰς ὄψεις, **οὐ τις, ἀλλ'** = οὐ τις ἄλλος, **ἦ** = καιεῖς ἄλλος, παρὰ. **ὀρῶντι** (ὑποθ.) **βλεπτόν ἢ στερκτόν** = εἶναι δυνατό νά βλέπω ἢ νά αγαπῶ. **προσηγόρον** = ἄξιο προσαγορεύσεως. **ἐκτόπιον** πρὸ λήπτ. κατηγορ. **ἀπάγετε ἐκτόπιον** = ἄπομακρύνάτε με μακριά ἀπὸ αὐτοῦς ἐδῶ τοῦς τόπους. **μέγ' ὀλέθριον τό μέγα** μέ τό ἐπίθ. ἐπιτείνει τή σημασία του στόν ὑπερθετικό βαθμό. **δειλαιος** = δυστυχισμένος. **νοῦ - συμφορᾶς** εἶναι γενικές τοῦ αἰτίου.

Ἄντιστροφή 6' 1349 - 1366

Λεξιλογικές. – **ὅστις** = ὁποιοσδήποτε (ἂν καί γνωρίζει τό σωτήριο, δηλ. τόν Κορίνθιο ἀγγελιοφόρο, μιλεῖ ἀόριστα ἀδιαφορόντας γιά ἐκείνον πού τόν ἔσωσε). **ἀγρία** = σκληρή. **πέδη** = ἰδεσμά κυρίως τῶν ποδιῶν. **νομάς** ἐπιθ. (ἀπό τό **νομός, νέμομαι** = δόσχω) = ἐκτεθειμένος στίς νομές (δόσεις) τοῦ Κιθαρώνα. **ἐπιπόδιος** = ὁ προσαρμοσμένος στά πόδια. **ἔρυτο** ἀόριστ. **δ' (ῥυόμαι)** = ἀτάλλαξε, ἀπολύτρωσε. **ἐς χάριν** = πρὸς εὐχαρίστησή μου. **φίλοισιν (τοῖς ἐμοῖς)**, δηλ. **πατρί, μητρί, τέκνοις.** **τοσονδ' ἄχος** = ἀφορμή τόσο μεγάλης θλίψεως. **θέλοντι κάμοι τοῦτ' ἂν ἦν** = καί μέ τή δική μου θέληση θά γινόταν τοῦτο. **γ' ἂν ἦλθον** = θά γινόμουν (θά κατανοῦσα). **βροτοῖς ἐκλήθην** ἔνν. ὁ **ἂν**, ἡ ὑπόθεση καί τῶν δύο προτάσεων ἀπό τό ἐννοούμενο **θανών.** **ἀφ' ὧν ἔφυν** = ἀπό ἐκείνους πού γεννήθηκα (δηλ. τή μητέρα). **ὁμογενής** (ἐνεργ. διάθ.) = ἐκείνος πού ἔχει ἀπογόνους πού ταυτίζονται μέ τόν ἴδιο, ἀδελφός μέ τά παιδιά του (πού γέννησε μαζί μέ κάποια). **πρεσβύτερον** = μεγαλύτερο, χειρότερο.

Πραγματικές. – Στόν νομιμό, πού ἐκτείνεται στούς στίχους 1297–1366, ὁ Οἰδίποδας ἐξερχεῖται ἀπό τά ἀνάκτορα ὀδηγούμενος καί στηριζόμενος ἀπό δύο ὑπηρέτες· ἡ θέα του ἦταν τόσο οἰκτροή, ὥστε αὐτοὶ πού ἀποτελοῦσαν τό χορὸ ἀπόστρεψαν τά βλέμματά τους, καθώς φαίνεται καί ἀπό τά πιά κάτω.

Λεξιλογικές. – όπως σε φῶν πλάγ', ἐρωτ. πρότ. κρείσσων ἦσθα ἀντί ἀπροσ. συντ.: κρείσσον γὰρ ἦν μηκέτ' εἶναι σε ἢ ζῆν τυφλόν. προσειδὼν ἄν = θά προσέδλεπα, θά ἀτένιζα. οἶν δυοῖν ἔργα ἐστὶν εἰργασμένα μοι = κατὰ τῶν ὁποίων δύο (γονέων μου) ἔχουν γίνει ἀπὸ ἐμένα ἔργα... κρείσσονα ἀγχόνης = ἄξια μεγαλύτερης (σκληρότερης) τιμωρίας ἀπὸ τὴν τιμωρία τῆς ἀγχόνης. ἐφίμερος = ποθητός. βλαστοῦσα ὑπάλλαγή, ἀντί βλαστόντων = γεννηθέντων = τοῦ γεννηθήσαν. προσλεύσσειν ἔξαοτ. ἀπὸ τὸ ἐφίμερος. οὐ δῆτα (ἦν ἐφίμερος) πύργος = τείχη (μὲ πύργους ποῦ ἦταν περίφημοι στίς Θῆβες). τῶν = ὦν = ἀπὸ τὰ ὁποῖα. κάλλιστα τραφεῖς (ἐναντιωμ. μετοχή) = ἄν καὶ πέρασα τὴ ζοή μου ἄριστα. εἰς = μόνος ἐγώ. ἀπεστέρησα ποιά τὰ ἀντιζείμενά του; καὶ γένους τοῦ Λαΐου ἔνν. ἢ μετοχή ὄντα = καὶ ὁ ὁποῖος ἀνήκει στὸ γένος τοῦ Λαΐου. κηλίδα = ντροπή, στίγμα (γιά τὸ φόνο τοῦ Λαΐου ἀπὸ αὐτόν). ἐμὴν κατηγορ. ὀρθοῖς = μὲ σηχωμένα, μὲ ἀνοιχτά. τούτους = τοὺς πολίτες. ἠκιστὰ γε = καθόλου δέδαια. τῆς ἀκουούσης δι' ὧτων πηγῆς = τῆς ἀκουστικῆς πηγῆς. εἰ ἔτι ἦν φραγμός = ἐάν ἀκόμη ἦταν δυνατὸ τὸ φράξιμο, ἐάν μπορούσα ἀκόμη νά φράξω. οὐκ ἂν ἐσχόμην τὸ μὴ ἀποκλῆσαι = δὲ θά κρατιόμουν ἀπὸ τὸ νά μὴ ἀποκλείσω. ἴν' ἦν = γιά νά ἦμιον (τὸ ἴνα μὲ ὀριστιζή ἴστορ. χρόνου γιά νά δηλώσει ὅτι ὁ σκοπὸς μπορούσε νά ἐκπληρωθεῖ, ἂν προτασσόταν ἡ ἐνέργεια ποῦ δηλώνεται μὲ τὴν πρόταση ἀπὸ τὴν ὁποῖα ἔξαοτᾶται ἡ τελ. πρότ.). τὴν φροντίδα = τὴ συνείδηση, τὴ σκέψη, τὸ νοῦ. ἰὼ Κιθαιρῶν προσωποποιεῖ τὸν Κιθαιρῶνα, προκαλώντας ἔτσι τὸν οἶκτο (τὸν ἔλεον) τῶν θεατῶν. ὡς μήποτ' ἔδειξα τελ. πρότ. μὲ ὀριστιζ. ἴστορ. χρόνον (ὄλ. πιὸ πάνω). λόγῳ ἔνν. μὲ λόγια, κατ' ὄνομα καὶ ὄχι πραγματικά. κάλλος ὑπουλον κακῶν = κάλλος ὡραῖο ἔξωτερικά ἀλλὰ ἐσωτερικά γεμάτο κακὰ (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τὰ τραύματα, τὰ ὁποῖα ἀπὸ ἔξω φαίνονται πὼς θεραπεύτηκαν ἀλλὰ μέσα κορδόνουν ἀφθονο πύο). κάλλος κακῶν σχῆμα ὀξύμ. ποῦ εἰπώθηκε μὲ σαρκασμό. κάκ κακῶν (γονέων). νάπη δασώδης κοιλάδα ἢ δασωμένο φαράγγι. τούμὸν αἶμα γιατί τὸ δικό του ἦταν τὸ ἴδιο μὲ τοῦ πατέρα του. ὑμῖν δοτ. ἦθ. γάμοι ἔνν. τοῦ Λαΐου καὶ τοῦ Οἰδίποδα μὲ τὴν Ἰοκάστη. ἡμᾶς = ἐμένα. ἀνίημι = ξαναδίνω. ἀποδεικνύω = φανερώνω. αἶμ'

ἐμφύλιον = αἷμα τοῦ αὐτοῦ γένους, αἷμα συγγενικό, αἰμομειξία· τὰ τρία πρῶτα **πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας** ἀφοροῦν στόν Οἰδίποδα, ὁ ὁποῖος πράγματι ἦταν πατέρας καί ἀδελφός τῶν τέκνων καί γιός τῆς συζύγου, τὰ λοιπά τρία **νύμφας** κτλ. στήν Ἰσκάστη, ἡ ὁποία ἦταν νιόνηφη καί γυναίκα καί μητέρα τοῦ Οἰδίποδα, καί μέ ὅλα τούτα ὑποδηλώνει τό διπλό γάμο τῆς Ἰσκάστης, γιά τόν ὁποῖο χρησιμοποιήσε πληθυντικό ἀοιθμό χάρη τῆς μεγαλοορρημοσύνης· μεταξύ τούτων τέθηκε τό **αἷμα ἐμφύλιον** γιά νά δηλωθεῖ ὅτι ὅλα αὐτά ὄφειλονταν στίς αἰμομειξίες. **καλύψατε** = κρύψτε. **θαλάσσιον** κατηγόρ., = στή θάλασσα. **ἔνθα μήποτ' εἰσόψεσθ' ἔτι** = γιά νά μή μέ προσατενίσετε πιά. **ἀξιῶσατε θιγεῖν** = κρίνετε ἄξιο νά ἀγγίζετε.

Πραγματικές. – **ποίοις ὄμμασι προσεῖδον ἄν Οἱ ἀρχαῖοι** πίστευαν ὅτι ἡ ψυχή ἦταν εἶδωλο τοῦ σώματος καί κατ' ἀκολουθία διατηροῦσε καί μετά τό θάνατο τίς αἰσθητικῆς ιδιότητές της. **ἀγχόνης** Ἡ τιμωρία τῆς ἀρχόνης κατὰ τή γνώμη τῶν ἀρχαίων, ὅπως καί τή δική μας, ἦταν ἡ χειρότερη. **ὦ Κιθαιρών, ὦ Πόλυβε... ἐν τριπλαῖς ὁδοῖς, ὦ γάμοι** Τέσσερα σπουδαιότατα σημεῖα τῆς ζωῆς του ἀναπολεῖ στή μνήμη του.

6) 1416–1477

Λεξιλογικές. – **ἀλλ' εἰς δέον πάρεσθ' ὅδε ὦν ἐπαιτεῖς** = ἀλλά νά προσέρχεται ὁ Κρέων στήν κατάλληλη ὥρα γιά ἐκεῖνα πού ζητεῖς· τό **πράσσειν καί τό βουλευεῖν** ἔξαοτ. ἀπό τό **πάρεστι** = ὥστε νά ἐκτελεῖ καί νά ἀποφασίζει. **τίς μοι φανεῖται πίστις ἔνδικος;** ποιά ἐμπιστοσύνη θά δειχτεῖ πρὸς ἐμένα δικαίως; **τό πάρος** = κατὰ τόν προηγούμενο χρόνο. **γελαστής** = περιφρονητής, περιγελαστής. **οὔθ' ὡς ονειδιῶν τι τῶν πάρος κακῶν** = οὔτε γιατί σκοπεύω νά σοῦ ἀποδώσω ὄνειδος γιά τὰ προηγούμενα κακά (ἐννοεῖ τή φιλονικία του μέ τόν Οἰδίποδα καί τίς ἀντεγλήσεις). **ἀλλ' εἰ...** διακόπτοντας τή συνέχεια ἀποτεινεται στούς ὑπηρέτες πού συνοδεύουν τόν Οἰδίποδα. **γένεθλον** = τέκνο, γόνος, τὰ θνητῶν γένεθλα = τοὺς θνητοὺς. **τήν γοῦν πάντα θόσκουσαν φλόγα ἡλίου** = τό φῶς τοῦ ἡλίου τουλάχιστο πού συντηρεῖ τὰ πάντα. **τοιόνδ' ἄγος** = τέτοιο μῖασμα, ἀνόσιο. **τοῖς ἐν γένει** = στούς συγγενεῖς. **τάγγενῆ** = τά σχετικά μέ τοὺς συγγενεῖς· ἡ σύντ.: **μόνοις γάρ τοῖς ἐν γένει μάλιστ' εὐσεβῶς ἔχει ὄραν τ' ἀκούειν**

συγγενή κακά· εὐσεβῶς ἔχει εἶναι ἐφοδοῦν καὶ ζῆλον, εἶναι ἐπιτολῆ-
 μένο. **ἐλπίδος** = κακῆς ἐλπίδας, τοῦ φόβου μου (ἐννοεῖ τὸ φόβο ποῦ
 εἶχε, ὅτι ὁ Κρόνον θὰ συμπεριφεροῦταν ἀπέναντί του ἀσχημα). **πρὸς**
σοῦ, οὐδ' ἐμοῦ = πρὸς τὸ δικό σου συμφέρον καὶ ὄχι πρὸς τὸ δικό
 μου. **τοῦ;** ποιοῦ πράγματος; ἡ σειρά τῶν λέξεων: **καὶ λιπαρεῖς** (= ἐλι-
 παρεῖς) **ᾧδὲ με τυχεῖν τοῦ;** καὶ μὴ θεομοπαροξάλειξ ἔτσι γιὰ νὰ τυχεῖς
 ποιοῦ πράγματος: **ὅπου φανούμαι μηδενός τῶν θνητῶν προσήγο-
 ρος** = ἐξεῖ ὅπου θὰ φαίνομαι ὅτι δε θὰ χαρακτηεῖμαι ἀπὸ κανέναν ἀπὸ
 τοὺς ἀνθρώπους. **ἔδρασ' ἂν εἰ ἐχρηζον** τί λόγος εἶναι ἐδῶ; στό ὅ' **ἂν**
 ἔνν. πάλι τὸ **ἔδρασα**, **τί πρακτέον** ἐννοεῖ μέ τοῦτο ὅτι ἀπὸ τῆ μά ὁ
 χορηγός εἶχε ὀρίσει ὅτι πρέπει νὰ τιμωρηθεῖ ὁ φονιάς τοῦ Λαῖου, **ἀλλ'**
 ἀπὸ τὴν **ἄλλη** τόρα πρέπει νὰ ρωτηθεῖ **πάλι**, τί πρέπει νὰ γίνει γιὰ τὸν
 Οἰδίποδα, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ ὁ φονιάς τοῦ πατέρα του, **πατροφόντης**
 = πατροκτόνος. **ἀπολλύναί τε**, ἀπαρξίμ... ἔξασι, ἀπὸ τὴν κλειστοτική
 ἐννοια ποῦ ἐπάσχει στό **ἐδηλώθη φάτις**, **ἰν' ἔσταμεν χρείας** = σέ ποῖο
 σημείο ἀνάγκης ἢ τάσαμε, **γάρ** αἰτιολ., τὸ ἐννοούμενο ἀπὸ τὰ προηγου-
 μένα **πενυσόμεθα**. **τῶν** = **τοῖ ἂν**, τὸ **τοῖ** = θεοῖς (ἀφ' οὗ πείσθητες ἀπὸ
 τὰ πράγματα). **πίστιν φέροις** = πιστεύεις (ἐνν. τὴν κακοπιστία του
 πρὸς τὸ μᾶντι Τειρεσία καὶ πρὸς τὸν Κρόνοντα). **ἐπισκῆπτω** = παρρη-
 γίλλω· ὁ σύνδεσμος **καὶ** νοεῖ τὰ πέρα ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ θὰ δηλωθοῦν
 ἀπὸ τὸ θεό. **προστρέπομαι** = στρέφομαι πρὸς κάποιον, γιὰ νὰ τὸν
 παροξάλλω, ἰκετεύω. **τῆς μὲν κατ' οἴκους** τὴν ὁποία ἀποφεύγει νὰ
 ονομασθεῖ μητέρα ἢ γυναίκα. **αὐτὸν ὃν θέλεις τάφον θεοῦ** μόνος σου
 κανόνισε τὰ σχετικά μέ τὸν ἐνταφιασμό της, κατὰ τὸν τρόπο ποῦ
 θέλεις, **καὶ γάρ** αἰτιολ., τὸ ἐννοούμενο: παραλίπο νὰ εἶπω ἄλλο τιπο-
 τα, γιατί καί... **ὑπὲρ τῶν σῶν** = χάρις τῶν δικῶν σου (τῆς ἀδελφῆς
 σου). **τελεῖς** (μέλλ.) ἐνν. τάφον. **ἀξιωθήτω** = ἄς ζῶθεῖ ἄξιο· ἡ
 σειρά τῶν λέξεων: **μήποτε ἀξιωθήτω πατρῶν ἄστῃ ὕχειν ἐμοῦ**
ζῶντος οἰκητοῦ (κατηγορ.). **κλήζεται** = ὁρίζεται τὸ ὄρος ποῦ καλεῖ-
 ται. **ζῶντες** = ὅταν ἦταν ἀκόμη στή ζωῆ. **ὃν ἐθέσθην κύριον τάφον**
 τὸν ὁποῖο προόρισαν ὡς τάφο μου (μέ ὅλη τὴν ἐξουσία ἐπάνω μου). **ἰν'**
ἐξ ἐκείνων, οἱ μ' ἀπαλλύτην, θάνω = γιὰ νὰ ὀρῶ τὸ θάνατο ἀπὸ
 ἐκεῖνους ποῦ ἐπιθυμοῦσαν τὸ θάνατό μου. **τοσοῦτον** = τόσο μόνο.
πέρθω = καταστρέφω, ἀφανίζω. **θνήσκων** = ἐνὸ πέθαναι. **μῆ** ἐνν.
σωθεις=εἰ μῆ ἐσώθην. **ἐπὶ τῷ δεινῷ κακῷ** = πρὸς ἐκτέλεση κάποιου
 φοβεροῦ κακοῦ. **ὅποι περ εἰσι** = ὅπου ἀκριβῶς προχωρεῖ, θαδίζει.

ἴτω = ἄς προχωροῦ, **μη προσθεῖς μέριμναν** = μὴν ἀναλάβεις φροντίδα ἐκτός ἀπὸ τῆς ἄλλης σου μέριμνας, **σπάνις** = ἀνάγκη, ἔλλειψη, **ὁ βίος** τὰ ἀναγκαῖα γιὰ τὴ ζωὴ, **βορᾶ** = φασηλιό. **αἶν χωρίς** = ἀπὸ τῆς ὁποῦς χωριστά· ἐπιξηρεῖται ἀπὸ τὸ: **ἄνευ τοῦδ' ἀνδρός** = χωριστά ἀπὸ ἐμένα. **ταῖν μοι** (δοτ. χωριστικὴ) **μέλεσθαι** = γι' αὐτὲς πρὸς χάρι μου νὰ φροντίζεις· τὸ ἀπαρρέμματον ἀντὶ προστακτικῆς, **μάλιστα μὲν** = κυρίως, μάλιστα· ἐννοεῖται: **εἰ δε μῆ, ἀποκλαίομαι κακὰ κλαίοντες** τῆς δραστηριότητος μου.

(Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ Κρόνους δίνει ἐντολὴν σὲ δύο ὑπηρέτες νὰ πᾶνε καὶ νὰ φέρον ἄποσταλτοῦ τῆς θεγατέρας τοῦ Οἰδίποδα).

γονῆ γενναίος = εὐγενὴς κατὰ τὴν καταγωγὴν, **θιγῶν (θιγγάνω)** ὑποθ. μετοχὴ· ποιά ἢ ἀπόδοσις; **που** = ὅπως νομίζω, ἂν δὲν ἀπατώμαι, **τοῖν φίλοιν** στοὺς ἀπικεῖνους συνήθως ὁ δεῖξός τῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιθέτων εἶναι κοινός καὶ γιὰ τὰ δύο γένη, **ἐκγόνων ἐμῶν** = τῶν ἐμῶν τέκνων = ἀπὸ τὰ τέκνα μου, **λέγω τι**; λέγω τίποτα ἀληθινό; **πορσύνω (πόρω)** = πορίζω, παρασθενάζω, ἐτοιμάζω, **γνοῦς** = ἐπειδὴ κατανόησα, **τὴν παροῦσαν τέρψιν** = τὴν τωρινὴν σου μεγάλη ἐπιθυμίαν (εὐχαρίστηση), **πάλαι** = πρὸ οὐλοῦ.

Πραγματικές. – **χώρας λείπεται φύλαξ** Προσφανεῖται ἔτσι ἀπὸ τὸ χορὸ ὁ Κρόνους, γιὰ τὴν ἀφαιρέσιν τῶν τέκνων τοῦ Οἰδίποδα εἶναι ἀνήλικα καὶ γι' αὐτὸ ἀνέλαβε αὐτὸς τὴ βασιλείαν, **ἀλλ' εἰς τὰ θνητῶν... μη καταισχύνεσθ' ἐπι πτλ.** Λεγὲν αὐτὰ, ἐπειδὴ οἱ θεράποντες ἦσαν ὑπεύθυνοι γιὰ τὴν ἔξοδο ἀπὸ τὰ ἀνάτορα τοῦ Οἰδίποδα, ποῦ διορίζονται σὲ τίποτα κατάσταση, **ἀνακτος Ἥλιου** Κάθε μαρὸ ἔμμετρο ἢ ἄμμετρο οἱ ἄρχαοὶ τὸ ἀπομάζονταν ἀπὸ τὸ θεὸ τοῦ φωτός Ἥλιου, γιὰ τὴν ἁθροῦσιν ἀπὸ τὴν θεὰ του, **ὄμβρος** Ἡ ὄροσθ (ὄμβρος) ἦταν ἱερὴ τοῦ Δία.

γ') 1478 - 1530

Λεξιλογικές. – **τῆς ὁδοῦ** (τῶν θεγατέρων), γεν. τῆς αἰτίας = γιὰ τὸν ἔροισμό τῶν θεγατέρων μου, **φρουρήσας τύχοι** = φρουρήσεις, **ὡς τὰς ἀδελφάς** = σὲ τὰς ἀδελφίδας, **προυξένησαν** = ἔγιναν αἰτίαι, **λαμπρά** = ἀκτινοοδόα, **φυτουργός** = ἐκείνος ποὺ γέννησε (ὁ γεννήτορας), **ὠδ' ὄραν** = νὰ ὀλέπονται ἀπὸ τὸν τρόπο, νὰ εἶναι τεράττα· ἢ σειοῦ τῶν λέξεων· **αἱ προξένησαν ὑμῖν ὄραν ὠδε τὰ πρόσθε λαμ-**

πρὰ ὄμματα. ἱστορῶ = γνωρίζω. ἔνθεν αὐτὸς ἠρόθην = ἀπὸ τῆν
ὅποια ὁ ἴδιος γεννήθηκα. **προσβλέπω** = δείχνω συμπάθεια μὲ τὸ
ὄλεμμα. **νοοῦμαι** = ἀναλογίζομαι. **τὰ λοιπὰ τοῦ πικροῦ βίου** = τὸν
ὑπόλοιπο χρόνο τῆς πικραμένης ζωῆς. **οἶον χρεῶν (ἐστίν) βιῶναι**
σφῶ πρὸς ἀνθρώπων = τὸν ὅποιο εἶναι ἀνάγκη ἐσεῖς νὰ περάσετε
μὲ παθήματα ἀπὸ μέρους τῶν ἀνθρώπων. **ὀμιλία** = συναναστροφή,
συγζέντρωση. **ἴξεσθε** = θά ἐπανέλθετε. **ἀντὶ τῆς θεωρίας** = ἀντὶ τῆς
εὐχαριστήσεως ἀπὸ τὸ θεῖον. **ἄκμαι γάμων** = ἀκμή, ὠριμότητα τοῦ
γάμου. **παραρρίπτω** = ριψοκινδυνεύω, ἐκθέτομαι σὲ κίνδυνο· τὸ πλῆ-
ρες θά ἦταν: **τίς ἔσται ἐκεῖνος, ὃς παραρρίψει.** **τοιαῦτα ὄνειδη**
λαμβάνων = ἀναλαοβαίνοντας τέτοια αἴσχη. **γονή (ἡ)** = τέκνο, ἀπόγω-
νοι, γενεά· **δηλήματα (δηλέομαι = δάπτω)** = δάδες. **ἔπεφνε**, ἄορ.
τοῦ καθ' ὑπόθεσιν ῥήμ. **φένω** = φονεύω. **ὅθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη** =
ἀπὸ τῆν ὅποια ἀκριβῶς ὁ ἴδιος, ἀφοῦ σπάρθηκε, γεννήθηκε. **ἐκ τῶν**
ἴσων = ἀπὸ τὰ ἴδια. **τοιαῦτα ὄνειδιεῖσθε** (μέσ. μέλλοντας ἀντὶ
παθῆτ.) = τέτοιες κατηγορίες θά σᾶς θαροῖνον. **τίς γαμει;** ποιὸς θά
σᾶς νυμφευθεῖ; **χέρσος λέγεται ὁ ἀγρός** τοῦ δέν **καλλιεργήθηκε**·
ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ γυναῖκα παραδίδεται μὲ τῆ γῆ τοῦ ὀργώνεται.
λέγεται: **χέρσος** = ἀνύπαντρος. **νῶ γάρ, ὦ** = γιατί ἐμεῖς, οἱ ὅποιοι.
δύο ὄντε = ἀμφότεροι, καὶ οἱ δύο (συμπεριλαμβανοίεναι καὶ τὸν ἑαυτὸ
τον λόγῳ τοῦ καταντήματός του). **παρήμι** = ἐγκαταλείπω, ἀφήνω
ἀπροσπάτετες. **ἐγγενεῖς (οὔσας)** = ἐπειδὴ εἶναι συγγενεῖς σου. **άλω-**
μαι = πλανιέμαι. **πτωχὰς ἀνάνδρους** κατηγορ. ἡ σειρά τῶν λέξ.: **μῆ**
παρῆς σφε οὔσας ἐγγενεῖς, ἀλωμένας πτωχὰς ἀνάνδρους, τάσδε
(ἄραχλ.) = τὰ τῶνδε κακὰ = τίς συμφορὰς τους. **ᾧδε** συνάπτεται πρὸς
τὸ **ὄρων.** **τηλικόσδε** = τόσο νέος κατὰ τῆν ἡλικία. **πλὴν ὅσον τὸ σὸν**
μέρος = ἐκτός ὅσο ἀφορᾷ σὲ σένα. **ξυννεύω** = συγκατανεύω. **ψαύ-**
σας ἔνν. **ἐμοῦ**· ἔπρεπε νὰ γίνει ἡ χειροαφία, γιατί ὁ Οἰδίποδας, ὡς
τυφλός, δὲν μπορούσε κατ' ἄλλον τρόπο νὰ ἀντιληφθεῖ τῆ συγκατά-
νευση τοῦ Κρόντα· ἄλλωστε ἡ χειροαφία προσδίδει μεγαλύτερη πίστη,
ὅπως καὶ στίς ἡμέρες μας. **σφῶν** = ἡμῖν. **εἰ μὲν εἰχέτην ἤδη φρένας** =
ἐάν ἀλήθεια εἴχατε τώρα ὄριμο νοῦ. **πόλλ' ἂν παρήνουν** = θά σᾶς
ἔδινα πολλές συμβουλές. **τοῦτ' εὐχῆ' στ' ἐμοί** = παρῆται (ἀπὸ
μέρους μου) ἡ ἐξῆς εὐχὴ γιὰ σᾶς. **οὐ καιρὸς ἐᾷ** (ἐπεξηγ. τοῦ προηγ.) =
ἐφόσον τὸ ἐπιτρέπουν οἱ περιστάσεις. **λῶνονος** = καλύτερον· ἡ σειρά
τῶν λέξ.: **κυρῆσαι δ' ὑμᾶς τοῦ βίου λῶνονος τοῦ φυτεύσαντος**

πατρός. ἵνα = ἐκεῖ πού. **κεί μηδέν ἠδὺ** = ἔστω καί ἂν δέν εἶναι καθόλου εὐχάριστο (γιατά μένα). **καιρῷ** δοτ. χρόν. = στόν καιρό τους. **ἐφ' οἷς;** μέποιούς ὄρουσ; **λέξεις καί...** ἡ σύνταξη εἶναι κατά παρατάξη ἀντί καθ' ὑπόταξη: **ὅταν λέξης εἴσομαι** (τοῦ ῥήμ. **οἶδα**). **ὅπως πέμψεις** πλάγ. ἔρωτ. πρότ., ἐξαρτάται ἀπό τό ἐννοούμενο **σκοπεῖ**. **ἄποικον γῆς** = μακριά ἀπό τή χώρα. **τοῦ θεοῦ δόσιν** = δῶρο πού δίνεται ἀπό τό θεό. **ἀλλά θεοῖς γε** = ἀλλά ἴσα ἴσα στούς θεούς, ἀλλά στούς θεοῦς θεδαιώσ. **τοιγαροῦν** = γι' αὐτό λοιπόν (ἐάν δηλ. εἶσαι μισητός στούς θεοῦς). **τεύξη** (ἐνν. **τῆς τοῦ θεοῦ δόσεως**) = θά τύχεις, θά πετύχεις (τό δῶρο τοῦ θεοῦ, δηλ. τήν ἐξορία). **φής τάδ' οὖν;** (ἐνν. **ἔσσεθαί μοι**) = θεδαιώνεις λοιπόν ὅτι αὐτά ἐδῶ (δηλ. ἡ ἐξορία μου) θά γίνουν; **γάρ** αἰτιολογεῖ τό ἐννοούμενο: **φημι τάδε** = θεδαιώσ θεδαιώνω τούτα, γιατί... **ἄ μή φρονῶ** (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = ἂν δέ γνωρίζω καλά κάποιον. **φιλῶ** = συνηθίζω. **ἀφοῦ** (μέσ. ἄορ. ὅ' προστακτ. τοῦ ῥήμ. **ἀφήμι**) = ἀποχωρήσου ἀπό... (ἀπό αὐτά φαίνεται ὅτι ὁ Οἰδίποδας ἐξακολουθοῦσε νά κρατεῖ τίς θυγατέρες του). **ἔλη (αἰρούμαι)** = ἀφαιρέσεις (πάρεις) αὐτές. **πάντα κρατεῖν** = νά ὑπερισχέει ἡ γνώμη σου σέ ὅλα. **ἀκράτησας** = **ἄ ἐκράτησας** = ἴσα πέτυχες νικώντας. **συνέπομαι** = συμπαροκολουθῶ. **τῷ βίῳ** = ὡς τό τέλος τῆς ζωῆς σου (προσωποποιῶ τοῦ πλούτου καί τῆς εὐτυχίας, τά ὁποῖα σάν σύντροφοί τόν παρακολουθοῦν στή ζωῆ του). **λεύσσω** = παρατηρῶ. **κλεινά** = τά ξακουστά (πού δόξασαν τόν Οἰδίποδα). **οὐ τίς οὐ ζήλω...** ἡ σειρά τῶν λέξεων: **οὐ ταῖς τύχαις τίς τῶν πολιτῶν οὐκ ἐπέβλεπε ζήλω** = τοῦ ὁποῖου τίς τύχες (τήν εὐτυχία) ποιός ἀπό τοῦς πολίτες δέν ἐδλεπε μέ εὐγενή πόθο (δέ ζήλευε). **εἰς ὅσον κλήδωνα δεινῆς συμφορᾶς** (πλάγ. ἔρωτ. πρότ., ἐξαρτάται ἀπό τό **λεύσσετε**) = σέ πόσο μεγάλη ἀνεμοζάλη φοδερῆς συμφορᾶς. **ὀλβίζω** = καλοτυγχίζω (ὑποκ. τοῦ **ὀλβίζειν** εἶναι τό **τινᾶ** καί ἀντικ. τό **μηδένα θνητῶν ὄντα**). **ἐπισκοπῶ** = ἐξετάζω. **ἐπισκοποῦντα ἰδεῖν** = ἐφόσον κοιτάζει νά ἰδεῖ. **πρίν ἂν τέρμα τοῦ βίου περάσω** μεταφ. ἀπό τό στάδιο. **μηδέν ἀλγεινὸν παθῶν** χωρίς νά πάθει κάτι δυσάρεστο· ἡ σειρά τῶν λέξ.: **ὥστε χρεῶν (ἔστι) ἐπισκοποῦντα τήν τελευταίαν ἡμέραν ἰδεῖν θνητὸν ὀλβίζειν πρίν...**

Πραγματικές. – **δαίμων ἄμεινον ἢ με φρουρήσας τύχοι** Πιστεύεται ἀπό τοῦς ἀρχαίους ὅτι κάθε ἄνθρωπος εἶχε τό δικό του θεό

(δαίμονα) ως προστάτη του. **όνειδη** Σύμφωνα με την αντίληψη ότι τά αίσχη των γονέων (οί άμαρτίες τους) βαρύνουν τά τέκνα. **άγάμους** Οί άρχαίοι θεωρούσαν πολύ κακό νά μένουν οί θυγατέρες άνύπαντρες, γιατί νόμιζαν προορισμό τής γυναίκας τήν άποκατάστασή της μέ τό γάμο· γι' αυτό και ή Άντιγόνη θρηνηϊ πού όδηγεϊται στό θάνατο, γιατί κατεβαίνει στόν Άδη άνύπαντρη, χωρίς νά άκούσει νυφιάτικα τραγούδια κτλ. **καί γάρ άκράτησας... ξυνέσπετο** Μετά από αυτά τά λόγια ό Κρέων, ό Οιδίποδας, οί θυγατέρες του και οί ύπηρέτες μπαίνουν από τή μεσιανή θύρα στά άνάκτορα. **ώ πάτρας Θήβης ένοικοι...** Έπειδή ή σκηγή «ύπόκειται» μπροστά στά άνάκτορα, ύποτίθεται ότι εκτός από τούς πολίτες πού άποτελοϋν τό χορό, παραβρίσκεται και άλλο πλήθος, στό όποιο ό χορός άποτείνει τό λόγο. **μηδέν όλβίζειν πριν άν...** Παρόμοια γνώμη έξέφρασε και ό Σόλωνας στόν Κροϊσο (Έρρόδ. 1,32): **σκοπέειν δέ χρή παντός χρήματος τήν τελευτήν κή (πή) άποθήσεται...** έπίσης και ό Εϋριπίδης στήν Άνδρομάχη (στ. 100 -2): **χρή είπειν οϋδέν' όλβιον βροτών, πριν άν θανόντος τήν τελευταϊαν ίδης, όπως περάσας ήμέραν ήξει κάτω.**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A. Είσαγωγή	3 - 10
B. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ	
1. Κείμενο	13 - 62
2. Έρμηνευτικές σημειώσεις	63 - 130

2

024000029869

ΕΚΔΟΣΗ ΚΕ' 1981 - ΑΝΤΙΤΥΠΑ 80.000 - ΣΥΜΒΑΣΗ 3580/30-3-1981
ΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: «ΓΡΑΦΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ ΑΦΟΙ ΜΑΚΑΡΟΥΝΗ - Δ. ΚΑΜΑΡΟΠΟΥΛΟΣ Ο.Ε.

